PŘÍBĚH K SERIÁLU NADACE

ISAAC ASIMOV

OBLÁZEK NA OBLOZE

SHOUT
SHARE
IT

Annotation

Popularita seriálu Nadace, galaktické kroniky obrovského Impéria, přiměla jeho tvůrce k napsání dalších třech příběhů, které jsou jeho součástí. Prvním z nich je OBLÁZEKNA OBLOZE Po letech výbojů završil Trantor svoje úsilí, když vybudoval Galaktické impérium. Ovládl všech 200 milionů obydlených planet galaxie — až na jedinou.

Malou, zapadlou planetu jménem Země, na níž lidé snili mytické, trpké sny o své velké minulosti…

- Isaac Asimov
- MEZI DVĚMA KROKY
- JAK SE ZBAVIT CIZINCE
- SNADNÁ MOŽNOST
- NEDOBROVOLNÝ DOBROVOLNÍK
- NOČNÍ PŘEDTUCHA
- ROZHOVOR S BLÁZNY?
- CESTY SE SBÍHAJÍ V CHICU
- KONFLIKT V CHICU
- VÝKLAD UDÁLOSTÍ
- MYSL, KTERÁ SE ZMĚNILA
- MYSL, KTERÁ ZABÍJELA
- PAVUČINA VE WASHENNU
- NEPOMĚR, KTERÝ SE ROZPLYNUL
- ROZHODNI SE!
- ZMĚŇ SVOJE ROZHODNUTÍ!
- OSUDNÁ CHVÍLE SE BLÍŽÍ
- OSUDNÁ CHVÍLE NASTALA
- OSUDNÁ CHVÍLE POMINULA
- NEJLEPŠÍ NÁS JEŠTĚ ČEKÁ
- DOSLOV

Isaac Asimov
Oblazek na obloze

Otci, který mě přivedl k science fiction

Isaac Asimov, Pebble in the Sky,1950/1977
Published by Arrangement with Doubleday, a division of Bantam Doubleday Dell Publishing Group, Inc.
Přeložil Petr Kotrle, 1993
Obálka Jan Patrik Krásný
1993

MEZI DVĚMA KROKY

Dvě minuty před tím, než navždy zmizel z povrchu Země, jak ji znal, si Joseph Schwartz vykračoval poklidnými ulicemi chicagského předměstí a recitoval si Browninga.

Svým způsobem to bylo neobvyklé, neboť Schwartz by náhodnému kolemjdoucímu stěží připadal jako někdo, kdo zná Browninga. Vypadal totiž přesně jako člověk, jakým byl: krejčí na penzi, který zcela postrádá to, čemu dnešní vzdělanci říká „společenské vzdělání“. Byl však založením velmi zvídavý a četl vše, co se mu dostalo do ruky. Díky této nevybíravé nenasytnosti získal určité znalosti prakticky o všem, a jelikož měl krom obyčejnou paměť, podařilo se mu uchovávat si dobrý celkový přehled.Tak například když byl mladší, přečetl si dvakrát Browningova Rabína Bena Ezru, a dodnes ho uměl nazpaměť. Mnohému dost dobře nerozuměl, ale první tři verše tloukly v těchto posledních letech v rytmu jeho srdce. Toho nadmíru slunečného a velmi jasného dne raného léta roku 1949 si je zanotoval, ale jen pro sebe, za tichou pevnůstkou svých myšlenek:

Stárni, jako stárnu já!

Nejlepší nás ještě čeká, podzim života, pro který bylo jaro stvořeno…

Smysl těchto veršů prožíval celým srdcem. Po nelehkém mládí v Evropě a o nic snazších začátcích ve Spojených státech chutnalo poklidné stáří příjemně. S vlastním domovem a finančními prostředky si mohl dovolit, a taky dovolil, jít na odpočinek. Manželka se těšila dobrému zdraví, obě dcery měl dobře provdané a vnuka, který mu přinášel potěchu — co ho tedy mělo trápit?

Jistě, existovala atomová bomba a vedly se nechutné řeči o třetí světové válce, ale Schwartz věřil v to dobré, co je v člověku. Říkal si, že další válka nebude. Říkal si, že Země již nikdy nezažije to slunci podobné peklo atomů vybuchujících v hněvu. Proto se shovívavě usmál na děti, které míjel, a v duchu jim popřál rychlou a nepříliš komplikovanou cestu mládím ke klidu toho nejlepšího, co je teprve čeká.

Zvedl nohu, aby překročil otrhanou hadrovou panenku, usmívající se, i když opuštěnou a dosud nepohřešovanou, která ležela uprostřed chodníku. Ještě zcela nedošlápl a…

V jiné chicagské čtvrti stál Ústav jaderného výzkumu, kde možná měli teoretické představy o základní hodnotě lidské podstaty, ale dost se za ně styděli, neboť ještě nebyl zkonstruován žádný přístroj, který by podstatu člověka kvantitativně změřil ve svých úvahách často vystačili s přáním, aby nějaký nebeský zásah zabránil člověku (a jeho zatracené vynalézavosti) proměnit každý nevinný a zajímavý objev ve

smrtící zbraň.

Přesto tentýž člověk, který neměl to svědomí, aby zkrotil svou zvídavost v jaderném výzkumu, jenž by jednoho dne mohl zničit půlku Země, neváhal nasadit svůj život, aby zachránil život bezvýznamnému kolegovi.

To, co nejdřív upoutalo pozornost doktora Smitha, byla modrá zář za chemikovými zády.

Vytřeštil na ni oči, když míjel pootevřené dveře. Chemik, veselý mladík, si pohvizdoval, když převracel odměrnou baňku doplněnou po značku. Bílý prášek lenivě vířil v kapalině a pomalu se rozpouštěl. Chvíli se nic jiného neodehrávalo. Pak a instinkt, který zadržel jeho kroky, donutil doktora Smitha jednat.

Vtrhl dovnitř, popadl pravítko a smetl všechno, co bylo na desce stolu, na podlahu. Ozvalo se výhružné zasyčení roztaveného kovu. Doktor Smith cítil, jak mu na špičku nosu sklouzla kapka potu.

Mladík nechápavě zíral na betonovou podlahu, na které zatím stříbřitý kov stačil ztuhnout do tenkých pramínků, dost silně sálajících teplem.

„Co se stalo?“ zašeptal.

Doktor Smith pokrčil rameny. Ani on to nedokázal říct. „Nevím. Vy mi povězte… Co se tady děje?“

„Nic se neděje,“ zajíkal se chemik. „To byl jen vzorek surového uranu. Provádím elektrolytické zjišťování mědi… nevím co se mohlo stát.“

„Ať se stalo cokoli, mladíku, mohu vám říct, co jsem viděl. Nad tím platinovým kelímkem byla vidět koróna. Vznikalo těžké záření. Uran, říkáte?“

„Ano, ale surový uran, a ten není nebezpečný. Chci říct jednou z nejdůležitějších podmínek štěpení je vysoká čistota,ne?“ Rychle se dotkl jazykem rtů. „Vy se domníváte, že to bylo štěpení, pane? Není to plutonium a nebylo bombardováno.“

„A nebylo ho kritické množství,“ dopověděl doktor Smith zamyšleně, „ani kdyby bylo čisté.“ Upřel pohled na asbestovou desku stolu, ožehlý a zpuchýřovatělý nátěr skříněk a stříbřité pramínky na podlaze. „Ale uran taje při 1800 stupních Celsia, a jaderné jevy zatím neznáme tak dobře, abychom si mohli dovolit ukvapené závěry. Stejně je to tady dost zamořeno sekundární radiací. Až ten kov zchladne, mladíku, měl by se odloupat, sebrat a důkladně analyzovat.“

Zamyšleně se rozhlédl, pak přistoupil k protější zdi a nad otvorem ve výši ramen zneklidněl. „A co je tohle?“ zeptal se. „To tu bylo vždycky?“

„Co, pane?“ Mladík nervózně přistoupil a letmo pohlédl, kam ukazoval starší muž. Byla tam dírka, jakou mohl zanechat do zdi zaražený a pak vytažený hřebík — jenže to by musel prorazit omítku a

cihly v celé tloušťce zdi, neboť dírkou pronikalo denní světlo.

Chemik zavrtěl hlavou. „Té dírky jsem si nikdy nevšiml, pane. Ale taky jsem se po ní nedíval.“

Doktor Smith na to nic neřekl. Pomalu ustoupil a prošel kolem termostatu, hranolovité skříňky z tenkého ocelového plechu. V něm vířila voda vlivem zaujatého otáčení míchadla, poháněného elektromotorkem, a elektrické žárovky pod hladinou, sloužící k ohřevu, se střídavě zapínaly a vypínaly pod taktovkou cvakajícího rtuťového relé.

„A tohle, to tady bylo?“ Doktor Smith se zlehka dotkl nehtem dírky u horního okraje širší strany termostatu. Byl to úzký, kruhový otvor provrtaný kovem. Voda až k němu nesahala.

Chemik vytřeštil oči. „Ne, pane, to tam nikdy předtím nebylo. Na to dám krk.“

„Hm, je dírka i na druhé straně?“

„No nazdar. Chci říct ano, pane.“Ano? Tak pojďte sem a podívejte se těmi dírkami… Vypněte termostat, prosím. Zůstaňte tam.“ Položil prst na dírku ve stěně termostatu. „Co vidíte?“ zvolal.

Vidím váš prst, pane. Tam je ta dírka?“

Doktor Smith neodpověděl. S klidem, který zdaleka necítil řekl: “podívejte se opačným směrem. Co vidíte teď?“

„Teď nic.“

Ale na tom místě stál kelímek s uranem. Díváte se přesně na to místo, ne?“

Asi ano, pane, zaznělo váhavě.

Doktor Smith přelétl očima jmenovku na stále ještě otevřených dveřích a mrazivě řekl: „Pane Jenningsi, o tom, co se tu stalo, nikomu ani slovo. Rozumíte?“

„Ovšem, pane.“

„Tak pojďme. Pošleme sem chlapce z radiačního, aby tu tady proměřili, a my dva budeme muset přetrpět prohlídku na ošetřovně.“

„Myslíte, že jsme dostali silnou dávku záření?“ Chemik zbledl.

„Uvidíme.“

Žádné vážné příznaky nemoci z ozáření však u nich nezjistil Krevní obraz měli normami a zkouška vlasových kořínků tak nic neukázala. Nevolnost, kterou cítili, byla nakonec prohlášen za psychosomatickou, a žádné další symptomy se už neobjevil;

A v celém ústavu se nenašel nikdo, tenkrát ani později, kdy by vysvětlil, proč by se měl kelímek se surovým uranem, kterého zdaleka nebylo kritické množství a který nebyl vystaven přímému neutronovému bombardování, z ničeho nic roztavit a vyzářit smrtící a významnou korónu.

Jediným závěrem bylo to, že v poznatcích o jaderné fyzice zůstávají povážlivé mezery.

A doktor Smith nenašel dost odvahy, aby ve zprávě, kterou nakonec sestavil, řekl celou pravdu. Nezmínil se o otvorechv laboratoři, nemluvě o tom, že otvor nejblíže místu, kde stál kelímek, byl stěží viditelný, ten na druhé straně termostatu o poznání větší a tím ve zdi, který se nacházel v trojnásobné vzdálenosti, by se dal prostrčit hřebík.

Paprsek, letící po přímkové dráze, mohl putovat ještě několik mil, než se v důsledku zakřivení zemského povrchu vzdálí od něho natolik, že nezpůsobí žádné škody, a v té době bude mít asi tři metry v průměru. Pak se bezcílně vyzáří do kosmu, rozptýlí a zeslábne jako prapodivný kaz v kosmické struktuře.

Nikdy se s touto bláznivou představou nikomu nesvěřil.

Nikdy nikomu neřekl, že si příštího dne, kdy byl ještě na ošetřovně, nechal přinést ranní noviny a pozorně pročetl všechny sloupky.

Jenže ve velkém městě zmizí spousta lidí beze stopy každý den. A nikdo nepřiběhl na policii a hystericky a nesouvisle nevyprávěl o tom, jak mu před očima zmizel člověk (nebo půlka?). Aspoň žádný takový případ nebyl zaznamenán.

Doktor Smith se nakonec přinutil zapomenout.

Josephu Schwartzovi se to přihodilo mezi dvěma kroky. Zvedl pravou nohu, aby překročil hadrovou panenku, a na okamžik pocítil závrať — jako by ho na pouhý zlomek sekundy zvedl nějaký vír a obrátil naruby. Když pravou nohou opět došlápl, zalapal po dechu a pocítil, jak se mu podlamují kolena sklouzává do trávy.

Dlouho čekal se zavřenýma očima — a pak je otevřel.

Byla to pravda! Tam, kde předtím kráčel po betonu, teď seděl v trávě.

Domy zmizely! Bílé domy, každý s vlastním trávníkem, které tu dříve krčily v jedné řadě za druhou, ty všechny zmizely!

A to, v čem seděl, nebyla tráva trávníku, ale tráva přerostlá, neudržovaná, a kolem byly stromy, spousta stromů, a na obzoru ještě víc.V tu chvíli se dostavil nejhorší otřes, neboť některé listy na stromech měly červenohnědý odstín a jeden takový list, který vzal do dlaně, byl křehký, mrtvý. I jako městský člověk poznal že je podzim.

Podzim! Vždyť když zvedal pravou nohu, byl červnový den se svěží, zářivou zelení!

Při té myšlence sklouzl pohledem ke svým nohám a pak k nim s výkřikem napřáhl ruku. Ta hadrová panenka, kterou překračoval, ten drobný dotek skutečnosti…

To ne! Třesoucíma rukama panenku obracel, a něco z ní chybělo. Něco, co nebylo odtrženo, ale odříznuto. A to bylo zvláštní! Podélný řez vynikal dokonalostí, z přízového odpadu vycpávky nevyčnívalo jediné vlákenko. Nitě nebyly porušeny, je hladce odstřiženy.

Jeho pozornost upoutal lesk na levé botě. Aniž odložil panenku, položil nohu na zvednuté koleno. Špička podrážky, část, která přečnívala oblouk svršku, byla hladce odříznut Odříznuta tak, jak by to žádný švec ani tím nejostřejším nožem nedokázal. Čerstvě obnažený povrch se leskl téměř jako hladina kapaliny, jak byl neuvěřitelně hladký.

Zmatek, který se ho zmocnil, se přelil z míchy do mozku, kde ho zmrazil hrůzou.

Pak hlasitě promluvil, protože ve světě, který jinak zešílel mohl zvuk hlasu působit uklidňujícím dojmem. Hlas, který uslyšel, byl tichý, napjatý a přerývaný.

„Tak především," řekl, „nezbláznil jsem se. Je mi stejně jako dřív… Jistě, třeba bych si to neuvědomoval, kdybych se zbláznil, Ne…" Cítil, jak se v něm vzedmula vlna hysterie, a potlačil „Musí být i jiná možnost."

Zamyslel se. „Že by se mi to jen zdálo? Jak mám poznat jestli se mi to jen zdá?" Štípl se a štípnutí cítil, ale zavrtěl hlav,Štípnutí se mi může klidně zdát. To není důkaz."V zoufalství se rozhlédl kolem. Je možné, aby sen byl tak živý, tak podrobný a trval tak dlouho? Kdysi někde četl, že většina snů netrvá déle než pět sekund, že sen vyvolávají drobné zneklidňující podněty a že jeho trvání je iluzorní.

Chabá útěcha! Povytáhl manžetu košile a pohlédl na hodinky. Vteřinová ručička běžela dál, dál a dál. Jestli to byl sen, těch pět sekund se bláznivě prodlužovalo.

Odtrhl oči od hodinek a otřel si chladný pot na čele. „A co ztráta paměti?"

Neodpověděl si, jen zvolna zabořil hlavu do dlaní.

Jestli zvedl nohu a jeho uvažování v tu chvíli vybočilo z dobře vyježděných kolejí, jichž se tak dlouho věrně drželo… Jestli za tři měsíce, na podzim, nebo za rok a tři měsíce nebo za deset let a tři měsíce došlápl na tomto neznámém místě, právě když začal opět normálně uvažovat… Vždyť mu to připadalo jako jediný krok, a tohle všechno… Ale kde potom byl a co dělal mezi tím?

„Ne!" To slovo vyrazil jako hlasitý výkřik. Tak to nemohlo být! Pak si prohlédl košili. Byla to ta, kterou si ráno oblékl, nebo tehdy, co za ráno považoval, a byla nová. Rozpomenul se, zabořil ruku do kapsy saka a vytáhl jablko.

Chtivě se do něj zakousl. Bylo čerstvé a dosud si uchovalo chlad z ledničky, z níž ho před dvěma hodinami vzal — nebo před tím, co za dvě hodiny považoval.

A co ta hadrová panenka?

Cítil, jak se ho zmocňuje vztek. Musel to být sen, nebo pravdu zešílel.

Najednou si uvědomil, že je jiná i denní doba — pozdní

odpoledne, kdy se stíny protahují. Náhle a mrazivě na něho dopadla tichá bezútěšnost okolí.

Potácivě vstal. Musí najít lidi, nějaké lidi. A také nějaký přístřešek. A k tomu mu nejlépe dopomůže, když se porozhlédne po nějaké cestě.

Bez uvažování se obrátil směrem, kterým se stromy zdály být nejřidší, a vykročil.

Když dospěl k neoznačenému pruhu makadamové vozovky, pod sako mu již zalézal večerní chlad a vrcholky stromů se začaly ztrácet v neurčitosti. Rozběhl se po ní a vděčně vzlykal, když s úlevou vychutnával nohama její pevnost.

Avšak v žádném směru nebylo nic na dohled, a jeho znovu sevřel chlad. Doufal, že tam budou jezdit auta. Jak snadné by bylo zamávat a říci to, co v bezděčném zápalu pronesl nahlas:„Nejedete náhodou na Chicago?“

Co když se nenacházel nikde poblíž Chicaga? No, stačilo by jakékoli město nebo nějaké místo, kde je telefon. Měl v kapse pouhé čtyři dolary a dvacet sedm centů, ale ještě existuje policie…

Šel středem vozovky a rozhlížel se na obě strany. Západ slunce na něho neudělal žádný dojem, ani to, že na obloze začínaly vyskakovat první hvězdy.

Ani jedno auto. Žádné! A kraj začala halit tma.

Měl pocit, že se ta původní závrať vrací, když se obzor nalevo od něho matně zatřpytil. Mezerami mezi stromy spatřil studenou modrou zář. Nebyl to ten mihotavý rudý odlesk, jaký se pojí s představou lesního požáru, ale bledá, plíživá modrá zář. A makadam pod nohama jako by se také slabě třpytil. Shýbl se, aby se ho dotkl, ale nic zvláštního neucítil. Jen koutkem oka vnímal to nepatrné jiskření.

Najednou se přistihl, že se dal do bezhlavého běhu, že buší nohama do vozovky v nepravidelném rytmu. Uvědomil si, že dosud svírá roztrhanou panenku, a prudce ji hodil za hlavu.

Škodolibá, posměšná připomínka života…

A pak se zděšeně zastavil. Ta panenka neměla žádnou cenu ale dokazovala, že nezešílel. A takové ujištění potřeboval! Proto šmátral kolem sebe tmou, lezl po kolenou, dokud ji nenašel, tu temnou skvrnu na stěží postřehnutelné doutnavé záři.

Pokračoval v cestě, ale krokem, řekl si, že běžet je nedůstojné.

Začínal mít hlad a skutečný strach, když na pravé straně zahlédl jiskřičku světla.

Byl tam dům!

Na jeho bezděčný výkřik nikdo neodpověděl, ale byl tam dům, jiskřička reality, která probleskla z té strašlivé, bezejmenné divočiny, v níž strávil poslední hodiny. Opustil vozovku a vydal se nejkratší cestou, přes příkopy, mezi stromy, křovím a přes potok.

Zvláštní bylo, že i potok slabě světélkoval. Ale to vnímal okrajově.

A pak dorazil k cíli a natáhl ruce, aby se té pevné bílé jistoty dotkl. Nenahmátl cihly, kámen ani dřevo, ale na tom mu pramálo záleželo. Materiál připomínal matný, pevný porcelán, ale on jej nevnímal. Hledal dveře, a když je našel, aniž nahmátl zvonek, začal do nich kopat a křičet jako smyslů zbavený.

Zaslechl, že se uvnitř něco pohnulo, a pak lidský hlas, jiný než svůj. Znovu vykřikl.

„Hej, vy tam!“

Dveře se s tichým zadrnčením otevřely a v nich stanula žena, viditelně znepokojená. Za její vysokou, vyhublou postavou stál vychrtlý muž s drsným výrazem a v pracovním oděvu… Ne, to nebyl pracovní oděv. Schwartz dosud takové oblečení neviděl, ale z nějakého nepopsatelného důvodu mu připadalo, že je určeno na práci.

Ale příliš se tím nezatěžoval. Pro něho byli oni i jejich šaty krásní. Tak krásní, jak to člověk chápe jedině tehdy, když spatří přátele.

Žena promluvila. Její hlas zněl melodicky, ale přísně, a Schwartz se musel chytit dveří, aby se udržel na nohou. Jeho rty se pohnuly naprázdno, a v tom okamžiku ho znovu zachvátil strach, který mu sevřel hrdlo a ochromil srdce.

Žena totiž promluvila jazykem, který nikdy neslyšel.

JAK SE ZBAVIT CIZINCE

Za chladného podvečera téhož dne hrála Loa Marenová se svým apatickým manželem Arbinem karty, a najednou starší muž, který seděl v motorovém kolečkovém křesle v koutě vztekle zašustil novinami a zvolal: „Arbine!“

Arbin Maren neodpověděl ihned. Pečlivě rovnal hladké obdélníčky karet a zvažoval, jak hrát dál. Až když zvolna dospěl k rozhodnutí, ozval se roztržitě: „Co chceš, Grewe?“

Prošedivělý Grew si přeměřil svého zeťe přes vršek novin bojovným pohledem a znovu jimi zašustil. Zjistil, že se mu túr zvukem pokaždé značně uleví. Když člověk překypuje energií, ale je odkázán na kolečkové křeslo, protože má místo nohou dva mrtvé pahýly, musí si, prokosmos, najít způsob, jak se prosaditGrew k tomu používal noviny. Šustil jimi, mával jimi, a když bylo třeba, tloukl jimi kolem sebe.

Grew věděl, že všude jinde než na Zemi mají telenovinové přístroje, z nichž vycházejí svitky mikrofilmu s nejnovějšími zprávami, které se pak promítají na obrazovku běžné knižní čtečky. Ale Grew nad tím v duchu ohrnoval nos. Hloupý a zvrhlý zvyk!

„Četls o té archeologické výpravě, kterou vysílají na Zemi?“ zeptal se Grew.

„Nečetl,“ odvětil klidně Arbin.

Grew to věděl, protože kromě něho ještě nikdo noviny nečetl, a videa se loni vzdali. Tou otázkou prostě zahajoval útok.

„Jedna sem letí,“ pokračoval. „A má podporu Impéria, co na to říkáš?“ Začal předčítat hlasem, který mu podivně kolísal, jak se stává mnohým, když mají číst nahlas. „Bel Arvardan, vedoucí výzkumný pracovník Imperiálního archeologického ústavu, se v rozhovoru poskytnutém Galaktickému tisku vyjádřil nadějně o očekávaném přínosu archeologického průzkumu, k němuž má dojít na planetě Zemi, nacházející se na okraji sektoru Sirius (viz mapka). Prohlásil, že Země se svou archaickou civilizací a jedinečným životním prostředím je obrazem monstrózní kultury, kterou naši sociologové až příliš dlouho opomíjeli a vnímali jen jako problémovou pro místní správu. Vše nasvědčuje tomu, že během jednoho dvou roků dojde v našich domněle základních koncepcích společenského vývoje a dějin lidstva k revolučním změnám, a tak dál a dál,“ zakončil rozmáchle svůj monolog.

Arbin Maren naslouchal jen na půl ucha. „Co to je ta monstrózní kultura?“

Loa Marenová nenaslouchala vůbec. Řekla jen: „Jsi na řadě, Arbine.“

Grew se nevzdal. „Ty se mě ani nezeptáš, proč to v Tribune otiskli? Víš přece, že by neotiskli zprávu Galaktického tisku aniza milion imperiálních kreditů, kdyby pro to neměli dobrý důvod. Na odpověď čekal marně, a proto se připomenul znovu.

‚Protože k tomu napsali redakční článek, komentář na celou stánku, v němž toho Arvardana roztrhali na kousky. Tenhle chlápek sem chce přiletět kvůli vědeckému bádání, a oni se div nezalknou zlostí jak ho odhánějí. Podívej se, takhle se hecují davy. Podívej se!“ Zatřepal novinami směrem k nim. „No tak si to přečti!“

Loa Marenová odložila karty a stiskla své úzké rty. „Táto měli jsme těžký den,“ řekla, „nechme teď politiku stranou Třeba později, jo? Prosím, tati.“

Grew se zakabonil a opičil se: „Prosím, tati! Prosím, tati Tak se mi zdá, že ti tvůj starý otec asi pěkně leze krkem, když mu už ani nedopřeješ, aby mohl komentovat současné události Asi ti překážím, když tu sedím v koutku, zatímco vy dva musíte dělat za tři… Kdo za to může? Jsem silný. Mám chuť pracovat A ty víš, že by mi mohli nohy vyléčit, abych byl na tom jako dřív Jak mluvil, tloukl se do nohou tvrdými, ráznými údery, které slyšel, ale necítil. „Brání mi v tom jenom to, že jsem moc starý než aby se léčba vyplatila. Není právě to ta monstrózní kultura Jak jinak byste nazvali svět, kde člověk nemůže pracovat, protože ho nenechají? Prokosmos, myslím, že přišel čas zarazit ten nesmysl našich takzvaných zvláštních ústavů. Nejsou jenom zvláštní, ale taky nenormální! Myslím…“

Mával rukama a tvář mu brunátněla.

Ale Arbin již vstal ze židle a pevně mu stiskl rameno. „Proč se rozčilovat, Grewe? Až budeš s těmi novinami hotový, tak si ten článek přečtu.“

„Jo, jenže ty s nimi budeš souhlasit, takže co z toho? Vy mladí jste všichni poserové; plastelína v rukou tradicionalistů.

„Mlč, tati,“ ozvala se ostře Loa. „Nezačínej s tím.“ Seděla a chvíli naslouchala. Nevěděla dost dobře čemu, ale…Arbina zamrazilo, jako vždy, když padla zmínka o Společenstvu tradicionalistů. Bylo nebezpečné mluvit jako Grew, vysmívat se staré pozemské kultuře…

Zavánělo to asimilacionismem. Napjatě polkl. To slovo znělo nepříjemně, i když na ně člověk jen pomyslel.

Jistě, ještě když byl Grew mladý, často se mluvilo o upuštění od starých zvyklostí, ale dnes byla jiná doba. Grew si to měl uvědomit — a zřejmě si to také uvědomoval, jenže pro člověka odkázaného na kolečkové křeslo, počítajícího dny do dalšího sčítání, nebylo snadné uchovat si zdravý rozum.

Na Grewa měla zmínka o Společenstvu snad nejmenší vliv, ale přesto už víc neřekl. A s ubíhajícími minutami se zklidnil, ale činilo mu stále větší potíže zaostřovat oči na drobná písmena. Ještě se

nedostal k tomu, aby podrobně zkritizoval sportovní zprávy, když mu klimbající hlava pomalu klesla. Začal tiše chrápat a noviny mu s posledním, nechtěným zašustěním vypadly z rukou.

Pak Loa znepokojeně zašeptala: „Možná se k němu necho|váme vlídně, Arbine. Pro člověka jako on je to těžký život. Ve srovnání s tím, jak žil, si musí připadat jako mrtvý."

„Ale není mrtvý, Loo. Má své noviny a své knihy. Nech ho být. Trocha rozčilení ho jenom povzbudí. Teď bude pár dní šťastný a dá pokoj."

Arbin začal znovu uvažovat nad kartami, ale ve chvíli, kdy pro jednu sáhl, se ozvalo bušení na dveře a chraptivý křik, v němž nebylo možné rozeznat slova.

Ruka, kterou Arbin napřáhl, se zachvěla a pohyb nedokončila. Loa vytřeštila hrůzou oči, zírala na svého manžela a spodní ret se jí chvěl.

„Odvez odtud Grewa," řekl Arbin. „Rychle!"

Ještě než to řekl, Loa stála u kolečkového křesla. Konejšivě zamlaskala.Ale spící muž zalapal po dechu a při prvním pohybu křesla procitl. Pak se narovnal a bezmyšlenkovitě zašmátral po novinách.

Co se děje?" zeptal se podrážděně a zdaleka ne šeptem.

"Pšššt. To nic," zašeptala neurčitě Loa a odvezla ho v křesle do vedlejšího pokoje. Zavřela dveře a opřela se o ně zády Pohledem vyhledala manželovy oči a cítila, že se jí vzdouvá hruď. Bušení se ozvalo znovu.

Když se dveře otevřely, stáli blízko sebe, jako by se chtěli bránit. A když před sebou spatřili drobného, buclatého muže který se na ně krotce usmál, objevil se jim na tváři nevraziv výraz.

„Můžeme pro vás něco udělat?" zeptala se Loa zdvořile a vzápětí uskočila, protože muž zalapal po dechu a natáhl ruku aby neupadl.

„Není mu něco?" vyrazil ze sebe zmateně Arbin. „Víš co pomoz mi s ním dovnitř."

O několik hodin později se Loa a Arbin v tichu ložnice pomalu chystali k spánku.

„Arbine?" začala Loa.

„Co je?"

„Není to nebezpečné?"

„Nebezpečné?" Zdálo se, že nechce pochopit smysl otázky.

„Vzít toho člověka do domu. Kdo je to?"

„Jak to mám vědět?" zazněla podrážděná odpověď. „Ale přece nevyženeme nemocného. Jestli zítra neprokáže svou totožnost, oznámíme ho Oblastní bezpečnostní radě, a tím to skončí." Otočil se a dal tak jasně najevo, že nechce v rozhovor pokračovat.

Ale jeho žena znovu prolomila mlčení tichým, tentokrát naléhavým hlasem. „Tak podle tebe to nemůže být agent Společenstva

tradicionalistů? Víš, že tu máme Grewa.“

„Myslíš kvůli tomu, co dneska vedl za řeči? To nemá logiku. O tom se s tebou nebudu bavit.“

„Dobře víš, že tohle nemám na mysli. Mluvím o tom, že tu máme Grewa nezákonně už dva roky, a ty víš, že tím porušujeme jednu z nejvážnějších zvyklostí.“

„Nikomu neškodíme,“ zašeptal Arbin. „Svou kvótu plníme, ne? I když je stanovená pro tři lidi — tři pracující. Jak by mohli mít podezření? Vždyť ho ani nepouštíme z domu.“

„Třeba je přivedlo na stopu kolečkové křeslo. Motor a potřebné součástky musels koupit venku.“

„Hele, Loo, zase s tím nezačínej. Nevím, kolikrát jsem ti už vysvětloval, že všechno, co jsem na výrobu křesla nakoupil, bylo pro běžnou potřebu v domácnosti. Navíc nemá žádnou logiku považovat ho za agenta Společenstva. Myslíš si, že by si dávali takovou práci kvůli stařík ovi na kolečkovém křesle? Proč by nemohli přijít za bílého dne s příkazem k domovní prohlídce? Uvažuj logicky, prosím tě.“

„Tak dobře, Arbine,“ řekla a oči se jí najednou rozhořely, jestli si to skutečně myslíš — a já doufám, že ano — pak to musí být cizinec. Nemůže být odtud, ze Země.“

„Co to povídáš, že nemůže? To je ještě směšnější. Proč by se někdo z Impéria obtěžoval jít právě na Zemi?“ „To nevím. Vlastně vím. Třeba tam spáchal nějaký zločin.“ Loa okamžitě té myšlence podlehla. „Proč ne? To by dávalo mysl. Odletět na Zemi by bylo přirozené. Koho by napadlo ho tady hledat?“

Jen jestli je to cizinec. Jaký máš pro to důkaz?“

„Nezná náš jazyk. To musíš přiznat. Rozuměls mu jediné slovo? Určitě pochází z nějakého odlehlého kouta Galaxie, kde se mluví pro nás nesrozumitelným nářečím. Lidé z Fomalhautu se prý musí naučit našemu jazyku, aby jim u imperátorova dvora na Trantoru rozuměli. Nechápeš, co to pro nás může znamenat? Jestli je to cizinec, nemůže být zaregistrovaný Radou pro sčítánío byvatel a bude jenom rád, když se jim nebude muset hlásit Můžeme ho využít na farmě místo otce, a na splnění dlouhodobé kvóty za tři pracující budou zase tři lidé, ne dva… Hodil by se nám už teď, při žních.“

Úzkostlivě pohlédla na manžela, jehož výraz nic neprozrazoval a který dlouho přemýšlel, než řekl: „Pojďme spát, Loo Ráno bývá moudřejší večera, pak si o tom promluvíme.“

Šepot utichl, světlo zhaslo a celý dům konečně usnul.

Následujícího rána bylo na Grewovi, aby situaci posoudil Arbin se na tchána obrátil s nadějí, protože měl k němu důvěru kterou k sobě postrádal.

„Tvoje starosti, Arbine, pramení jednoduše z toho, že jsem zaregistrován jako pracovník, takže výrobní kvóta je stanovena pro tři.

Ale už vám nechci dělat problémy. Přežívám svůj čas už o druhý rok. To stačí.“

Arbin zrozpačitěl. „O to však vůbec nejde. Nenaznačuji, že jsi pro nás přítěží.“

„A jaký je v tom rozdíl? Za dva roky bude sčítání a budu muset jít stejně.“

„Když nic jiného, budeš mít o dva roky víc na své knihy a na odpočinek. Proč bys měl být o ně připraven?“

„Protože jiní jsou. A co ty a Loa? Až si pro mě přijdou seberou i vás dva. Co bych to byl za člověka, kdybych chtěl žít o pár mizerných let déle na úkor…“

„Přestaň, Grewe. O divadlo nestojím. Řekli jsme ti mnohokrát, jak to uděláme. Nahlásíme tě týden před sčítáním.“

„A podvedete doktora, že?“

„Podplatíme ho.“

„Hmm… A co ten nový — to bude dvojnásobný přestupek když zatajíte i jeho.“

„Pustíme ho. Prokosmos, proč si z toho dělat hlavu předem. Máme na to dva roky. Ale co s ním uděláme teď?“

„Cizinec,“ dumal Grew, „přijde si a zabuší na dveře. Odnikud. Mluví tak, že mu není rozumět… Nevím, co poradit.“

„Nevypadá agresivně, jen na smrt vyděšeně,“ prohlásil farmář. „Nemůže nám nijak ublížit.“

„Tak vyděšeně, ano? Co když je to blázen? Co když ta jeho mluva není cizí nářečí, ale nepříčetný blábol?“

„To nezní pravděpodobně.“ Ale Arbin znejistěl.

„Namlouváš si to, protože ho chceš využít. Fajn. Řeknu ti, co máš udělat. Vezmi ho do města.“

„Do Chica?“ Arbin se vyděsil. „To by byl konec.“

„Vůbec ne,“ pokračoval klidně Grew. „To máš z toho, že nečteš noviny. Ještě štěstí, že to v téhle rodině dělám já. V Ústavu jaderného výzkumu údajně vyvinuli přístroj, který má lidem usnadňovat učení. Ve víkendové příloze byla celostránková reportáž. A shánějí dobrovolníky. Vezmi ho tam. Přihlas ho jako dobrovolníka.“,

Arbin rozhodně zavrtěl hlavou. „Ty jsi blázen. Něco takového bych přece nemohl udělat, Grewe. Nejdřív ze všeho se zeptají na jeho registrační číslo. Mít doklady v nepořádku je totéž jako říkat si o vyšetřování. Přijdou i na tebe.“

„Ne, nepřijdou. Náhodou jsi úplně vedle, Arbine. V Ústavu chtějí dobrovolníky proto, že ten přístroj teprve zkoušejí. Asi při tom přišlo několik lidí o život, takže se určitě nebudou vyptávat. A jestli ten cizinec dopadne taky tak, nejspíš na tom nebude hůř, než je teď… Arbine, podej mi knižní čtečku a nastav navíjení na šestku. A přines mi noviny, hned jak přijdou, buď té lásky.“

Když Schwartz otevřel oči, bylo po poledni. Cítil tu tupou, srdce svírající bolest, jaká se přiživuje sama, když člověk při probuzení zjistí, že není doma, vedle své manželky, ale v cizím prostředí…

Jednou už takovou bolest okusil. Na zlomek okamžiku se mu jasně vybavila vzpomínka, již zapomenutý výjev. Jako mladíkstál uprostřed zasněžené vesnice… čekaly na něho sáně… a cesta jejímž konci bude vlak…a potom velká loď… ' Ta neodbytná, sžíravá touha po známém světě ho na oka mžik znovu spojila s jednadvacetiletým mladíkem, který emigroval do Ameriky.

Citově byl až příliš vzrušen. To nemohl být sen.

Vyskočil, když se světlo nad dveřmi rozsvítilo a zazněl nesrozumitelný baryton jeho hostitele. Dveře se otevřely, muž mu přinesl snídani — jídlo, jaké nepoznával, ale které chutí trochu připomínalo kukuřičnou kaši s mlékem.„Díky,“ řekl a důrazně přikývl.

Farmář cosi odpověděl a sáhl po Schwartzově košili, která visela přes opěradlo židle. Pečlivě si ji prohlédl ze všech stran zvlášť velkou pozornost věnoval knoflíkům. Pak ji vrátil na původní místo a otevřel posuvné dveře na toaletu. Schwartz si až teď všiml, že stěny jsou z jakéhosi teplého, mléčného materiálu.

„Plast,“ zabručel pro sebe. Použil ten všeobecný výraz s rozhodností, jak to dělají laikové. Všiml si také, že místnost nemá žádné rohy a výklenky, stěny oble přecházely jedna v druhou.

Muž začal ukazovat na různé předměty a názorně gestikulovat. Schwartz pochopil, že se má umýt a obléknout.

Uposlechl, ale bez pomoci a ukazování by neuspěl. Nenašel však nic, čím by se oholil, a ani to, že si ukazoval na bradu nevyvolalo než nesrozumitelnou slovní odezvu, doprovázeno znechuceným výrazem. Poškrábal si tedy prošedivělé strniště a hlasitě si povzdechl.

Pak ho muž zavedl k malému autu podlouhého tvaru na dvou kolech a naznačil mu, aby nastoupil. Vozidlo se dalo do pohybu — jeli po prázdné silnici, dokud před nimi nevyvstaly nízké, zářivě bílé budovy, za kterými se v dálce modrala vodní hladina.

Dychtivě ukázal před sebe. „Chicago?“ Byla to poslední naděje, kterou ještě choval, přestože podobné město v životě neviděl. Farmář neodpověděl. A ta poslední naděje pohasla.

JEDEN SVĚT — NEBO MNOHO?

Když měl Bel Arvardan konečně za sebou tiskovou konferenci, která se týkala připravované expedice na Zemi, pociťoval smíření se stovkou milionů slunečních soustav, které tvoří všezahrnující Galaktické Impérium. Již nešlo o to, jestli ho budou znát v tom či v onom sektoru. Kdyby se potvrdila správnost jeho teorií o Zemi, proslavil by se na všech obydlených planetách Mléčné dráhy, na všech planetách, na které člověk: statisíce let pronikání do kosmu vkročil.

Potenciálních výšin slávy, skvělých a výsadních vědeckých

úspěchů, sice dosáhl brzy, ale nikoli snadno. Nebylo mu ještě pětatřicet, a přesto měl za sebou pohnutou kariéru, na jej začátku byla senzace, která otřásla posluchárnami univerzity tArkturu, kde se stal prvním třiadvacetiletým profesorem arche ologie. Ten otřes — sice jen obrazný, ale o nic méně ničivý spočíval v tom, že Věstník Galaktické archeologické společnosti odmítl publikovat jeho profesorskou disertaci. Bylo to poprvé v dějinách univerzity, že práci jejich profesora odmítli publikovat. A stejně tak se stalo poprvé v dějinách onoho seriózního odborného věstníku, že bylo odmítnutí tak nevybíravé.

Laik by těžko pochopil, proč čistě odborný a nezáživný text, nazvaný O stáří artefaktů ze sektoru Sirius s přihlédnutím k apli: aci radiační hypotézy o původu člověka, vyvolal tak podrážděnou reakci. Šlo však o to, že v něm Arvardan vycházel z hypotézy, se kterou již dříve přišly některé skupinky mystiků, jimž se jednalo více o metafyziku než o archeologii; že totiž lidstvo pochází z jediné planety, z níž se postupně rozšířilo po celé Galaxii. Byla to oblíbená teorie soudobých autorů fantastiky a černá můra každého uznávaného archeologa.

Avšak Arvardan představoval faktor, se kterým museli počítat i ti nejrenomovanější. Během deseti let se vypracoval na autoritu přes pozůstatky preimperiálních kultur, které se dosud nacházely v odlehlých a klidných koutech Galaxie.

Napsal například monografii o mechanistické civilizaci sektoru Rigel, kde vývoj robotů vedl ke vzniku oddělené kultury, která přetrvala několik století, dokud vrcholná dokonalost kovových sluhů neoslabila lidskou aktivitu do té míry, že ji snadno ovládl výbojný válečník Moray svými flotilami. Ortodoxní archeologové tvrdili, že lidské typy se na různých planetách vyvíjely odděleně, a atypické kultury, jako byla ta na Rigelu, uváděli jako příklad rasových rozdílů, které křížení lidí neodstranilo. Arvardan takové názory vyvrátil, když dokázal, že rigel|ká kultura robotů vyrostla takřka přirozeně z tehdejších místních ekonomických a společenských podmínek.

Pak tu byly barbarské světy v souhvězdí Hadonoše, které ortodoxní vědci dlouho vydávali za příklad primitivní společnosti jaká dosud vývojově nedostala do éry mezihvězdných letů. Tyto světy uváděla každá učebnice jako nejlepší důkaz teorie splývání, podle níž je lidstvo přirozeným vrcholem evoluce na všech světech založených na chemickém systému voda — kyslík které mají vhodné teplotní a gravitační podmínky — dle ní se všechny nezávislé lidské rody mohou křížit a toto křížení údajně začíná s nástupem mezihvězdných kosmických letů.

Arvardan však odkryl stopy starší civilizace, která tisícileté epoše barbarství v Hadonoši předcházela, a dokázal, že v nejstarších

záznamech na planetě existují zmínky o mezihvězdném obchodu. Poslední trumf vynesl, když nezvratně dokázal, že tuto oblast osídlil člověk již civilizovaný.

Až potom se ve Věst. Gal. Arch. Spol. (takovou měl Věstník oficiální zkratku) rozhodli Arvardanovu profesorskou disertaci otisknout, více než deset let po jejím předložení.

A nyní zavedla Arvardana práce na jeho oblíbené teorii na pravděpodobně nejbezvýznamnější planetu Impéria, planetu zvanou Země.

Arvardan přistál na jediném území, které na Zemi patřilo Impériu, mezi bezútěšnými výšinami náhorních plošin severně od Himaláje. Tam, kam radioaktivita nikdy nepronikla, se třpytil palác, jehož architektura nebyla pozemská. V podstatě to byla kopie místodržitelských paláců, které stály na šťastnějších světech. Svěží úprava okolí měla poskytovat pohodlí. Drsné skály byly pokryty ornicí, zavlaženy, obklopeny umělou atmosférou a klimatem — a přeměněny na pět čtverečních mil trávníků a květinových zahrad.

Na pozemská měřítka to stálo nesmírné množství energie, ale co to znamenalo pro neuvěřitelné zdroje desítek milionů planet, jichž neustále přibývalo? (Odhadovalo se, že v roce 827 galaktické éry získávalo provinciální statut každý den v průměrupadesát planet, jejichž populace musela dosáhnout alespoň pěti set milionů.)

Na tomto kousku cizího světa na zemském povrchu žil prokurátor Země. Chvílemi v tom umělém přepychu dokázal zapomenout, že je prokurátorem v zapadákově, a uvědomit si, že pochází ze starého, váženého aristokratického rodu.

Jeho manželka se oddávala iluzím asi méně často, obzvlášť tehdy, když si vyšla na travnatý pahorek a v dáli spatřila ostrou, pevnou hranici, která oddělovala pozemek od kruté divočiny Země. V těch chvílích ani všechny barevné fontány (v noci světélkující jako výrony chladného tekutého ohně), květinami lemované promenády a idylické háje nemohly vyvážit pocit vyhnanství.

Snad proto přivítali Arvardana okázaleji, než vyžadoval protokol. Pro prokurátora znamenal závan Impéria, nesmírně bohatého a rozlehlého.

A pro Arvardana zde bylo mnohé k obdivu.

„Je to postaveno dobře — a vkusně," řekl. „Je úžasné, jak ústřední kulturní duch prostupuje i těmi nejodlehlejšími končinami našeho Impéria, lorde Ennie."

Ennius se usmál. „Bohužel, navštívit prokurátorovo sídlo na Zemi je příjemnější než v něm žít. Není to nic než skořápka, která zní na dotek dutě. Když započítáte mě s rodinou, personál, imperiální posádku tady a v důležitých střediscích planety a příležitostné návštěvníky, jako jste vy, dostanete veškerou kulturní společnost,

která tu existuje. A to je dost málo.“

Seděli na kolonádě v dohasínajícím odpoledni, slunce se sklánělo k rozeklanému obzoru, utopenému v nachovém oparu, a vzduch byl tak ztěžklý vůněmi všeho, co tam rostlo, že se sotva pohyboval.

Nehodili se, aby prokurátor dával najevo přílišný zájem o hostovy úmysly, ale to by se nesměla brát v úvahu nelidskost každodenního odloučení od Impéria.Chcete se nějaký čas zdržet, doktore Arvardane?“ zeptal se Ennius.

K tomu vám bohužel nic jistého neřeknu, lorde Ennie.

Přiletěl jsem dřív než ostatní z mé expedice, abych se seznámil pozemskou kulturou a vyřídil nezbytné formality. Od vás například musím získat oficiální povolení ke zřízení táborů tam, kde to bude třeba. A tak dál.“

„Jako byste je již měl! Kdy začnete kopat? A co očekáváte, že na tomto ubohém smetišti najdete?“

„Jestli všechno půjde dobře, doufám, že vybuduji tábor za několik měsíců. A pokud jde o tuto planetu — není to žádné smetiště. Je to zcela výjimečná planeta v celé Galaxii.“

„Výjimečná?“ řekl upjatě prokurátor. „Vůbec ne! Je to velice obyčejná planeta. Spíš chlívek než planeta — díra, žumpa, hodí se pro ni skoro každé hanlivé slovo, které vás napadne. Ale přes všechny své ohavnosti nemůže být jedinečná ani z té negativní stránky, je to jenom obyčejná, zaostalá zemědělská planeta.“

„Ale,“ namítl Arvardan, poněkud zaskočen silou rozporuplných prohlášení, která se na něho snesla, „tato planeta je radioaktivní.“

„Je, no a co? Několik tisíc planet v Galaxii je radioaktivních, a některé z nich mnohem víc než Země.“

Právě v tom okamžiku upoutal jejich pozornost pomalý klouzavý pohyb pojízdného barového stolku, který se zastavil na dosah ruky.

Ennius pokynul směrem k němu a řekl: „Co si dáte?“

„Nemám oblíbený nápoj. Snad limettový twist.“

„To se dá zařídit. V baru budou ingredience… S chensey nebo bez?“

„Jenom s troškou,“ přikývl Arvardan a zvedl palec a ukazováček tak, že se skoro dotýkaly.

„Za minutu ho budete mít.“Někde v útrobách baru (snad nejrozšířenějšího projevu lidského konstruktérského důvtipu) se pustil do práce barman — umělý barman, jehož elektronická duše mixovala s přesností nikoli na mililitry, ale na atomy, který vždy zachovával přesné poměry a kterému se inspirací a dovedností nemohl pouhý člověk vyrovnat.

Vysoké sklenky se vynořily zdánlivě odnikud, najednou čekaly v příhodných výklencích.

Arvardan si vzal tu zelenou a na okamžik vychutnával na tváři její

chlad. Pak přiložil okraj ke rtům a ochutnal.

„Přesně jak má být," uznal. Odložil sklenku do tvarovaného držadla v opěradle svého křesla a pokračoval: „Tisíce radioaktivních planet, máte pravdu, pane prokurátore, ale jediná z nich je obydlená. Tato, pane prokurátore."

„Hmm…" Ennius svlažil rty v nápoji, jehož lahodná chuť jako by ho naladila smířlivěji. „V tomto směru snad je jedinečná. Ale je to nezáviděníhodný rozdíl."

„Nejde však jen o statistickou výjimečnost," pokračoval Arvardan a záměrně se občas odmlčel, aby usrkl z nápoje. „Jde o dalekosáhlejší důsledky a obrovské možnosti. Biologové dokázali, nebo to aspoň tvrdí, že na planetách, kde úroveň radiace v atmosféře a v mořích přesahuje jistou mez, nemůže život vzniknout. Zemská radioaktivita je vysoko nad touto mezí."

„Zajímavé. To jsem nevěděl. Snad by to mohlo poskytnout konečný důkaz, že se pozemský život podstatně liší od života ve zbytku Galaxie… To by vám mělo vyhovovat, když jste ze Siria." Zdálo se, že ho ta ironie potěšila, a pak důvěrně dodal: „Víte, že největší potíž ve spravování této planety spočívá v nutnosti zvládnout silný antiterestrismus, který je rozšířen v celém sektoru Siria? Pozemšťané tento postoj oplácejí i s úroky. Netvrdím samozřejmě, že antiterestrismus ve více či méně umírněné podobě neexistuje na mnoha místech Galaxie, ale nikde není tak silný jako na Siriu."Arvardanova odpověď byla netrpělivá a rázná. „Lorde Ennie takové úvahy odmítám. Nejsem o nic nesnášenlivější než kdokoli jiný. Jako vědec věřím v jednotu lidstva, a jeho součástí je i Země. Veškerý život je v podstatě stejný v tom, že je založen na molekulách nukleových kyselin v řetězcích a proteinových komplexech v koloidní disperzi. Účinek radioaktivity, o které jsem mluvil, se nevztahuje pouze na některé formy člověka nebo na některé formy života jako takového. Vztahuje se na veškerý život, neboť vychází z kvantové mechaniky těchto makromolekul. Vztahuje se na vás, na mě, na Pozemšťany, na pavouky i na bakterie.

Proteiny a nukleové kyseliny, jak vám asi nemusím říkat, jsou velice složitá seskupení aminokyselinových nukleotidů a jistých dalších specializovaných sloučenin, uspořádaná do složitých trojrozměrných struktur, které jsou stejně nestabilní jako sluneční paprsky, když je oblačno. Právě tato nestabilita je život, neboť těmi věčnými změnami polohy se udržuje identita — tak jako akrobat balancuje s dlouhou tyčí postavenou na nose.

Ale tyto úžasné sloučeniny musí být nejdříve vystavěny mimo anorganickou hmotu, a pak teprve může vzniknout život. Takže na počátku, působením zářivé energie slunce na ty obrovské roztoky, kterým říkáme oceány, vznikaly postupně složitější organické

molekuly, od metanu po formaldehyd, a konečně pak v jednom směru cukry a škroby, v dalším močovina až nukleotidy a nukleové kyseliny a ještě v jiném směru z močoviny aminokyseliny a proteiny. Je to samozřejmě hra náhod, všechno to slučování a uvolňování atomů, a celý proces může na jednom světě trvat miliony let, zatímco na jiném jen několik set. Je samozřejmě mnohem pravděpodobnější, že bude trvat miliony let. A vůbec nejpravděpodobnější je, že k němu nikdy nedojde.

Organičtí chemikové velice přesně stanovili veškeré příslušné reakční řetězení, zejména pak energetickou bilanci, tedy množství energie potřebné pro přeskupování atomů. Nikdo jižnepochybuje o tom, že několik rozhodujících kroků ke vzniku života musí proběhnout bez světelné energie. Pokud vás to zaráží, pane prokurátore, mohu dodat jen tolik, že fotochemie je rozvinutý vědecký obor a zná bezpočet velmi jednoduchých reakcí, které budou probíhat jedním nebo dvěma různými směry v závislosti na tom, jestli k nim dochází v přítomnosti nebo nepřítomnosti určitého množství světelné energie.

Na normálních světech je jediným nebo aspoň výrazně hlavním zdrojem světelné energie slunce. Pod mraky nebo v noci dochází ke vzniku a přeskupování uhlíkatých a dusíkatých sloučenin, a to způsobem, který umožňuje právě nepřítomnost těch malých kvant energie, vrhaných mezi ně sluncem — jako koule mezi nekonečné množství nekonečně malých kuželek.

Ale na radioaktivních planetách, bez ohledu na slunce, každá kapka vody, i za nejhlubší noci a třeba osm kilometrů pod hladinou, vyzařuje gama záření, které vyráží uhlíkové atomy — aktivuje je, jak říkají chemici — a určuje, že jisté zásadní reakce probíhají pouze určitým směrem, a to směrem, který nevede ke vzniku života.“

Arvardan dopil a odložil prázdnou sklenku na čekající barový stolek. Sklenička okamžitě zmizela ve zvláštním výklenku, kde po očištění a sterilizaci byla připravena pro další použití.

„Dáte si ještě jednu?“

„Možná až po večeři,“ odmítl Arvardan. „Prozatím mi to stačilo.“

Ennius zaťukal špičatým nehtem do opěradla křesla a řekl: „Ve vašem podání zní ten proces úžasně. Ale pokud je skutečně všechno tak, jak říkáte, jak je to s životem na Zemi? Kde se tu vzal?“

„Á, vidíte, už vám to začíná vrtat hlavou. Podle mne je odpověď jednoduchá. Radioaktivita převyšující minimum, potřebné k potlačení vzniku života, ještě nemusí zničit život, který už vznikl. Může jej pozměnit, ale — pokud jí není nadměrněnoho — nezničí jej… Víte, potřebný chemismus je jiný. V prvním případě se nemohou slučovat jednoduché molekuly, za- tímco v tom druhém se musejí štěpit již existující složité molekuly. A to není totéž.“ Nechápu, co to znamená, poznamenal Ennius.

“Není to snad jasné? Život na Zemi vznikl dřív, než planeta začala být tak radioaktivní. Vážený pane, to je jediné vysvětlení, které nepopírá ani fakt života na Zemi, ani tolik z teorie reakčních mechanismů, že by to převrátilo naruby půlku vědy.“

Ennius hleděl na svého společníka užasle, nevěřícně. „To snad nemyslíte vážně.“

„Proč ne?“

„Protože — jak se může stát planeta radioaktivní? Radioaktivní prvky ve slupce planety vydrží miliony a miliardy let. Aspoň tak mi to tvrdili na univerzitě, ještě než jsem se specializoval na právo. Musely existovat neomezeně dlouho předtím.“

„Existuje však něco jako umělá radioaktivita, lorde Ennie — a dokonce ve velkém měřítku. Existují tisíce jaderných reakcí uvolňujících dost energie, aby při nich vznikly nejrůznější radioaktivní izotopy. Kdybychom vyšli z předpokladu, že lidé využívali některou jadernou reakci ve velkém a nebyli přitom dost opatrní, nebo ji dokonce použili k válečným cílům, pokud si dokážete představit něco takového, jako je válka odehrávající se na jediné planetě, mohli zamořit většinu půdy umělou radioaktivitou. Co na to říkáte?“

Slunce pohaslo v krvi hor a Enniova hubená tvář v jeho odlesku zrudla. Zvedl se večerní vánek a uspávající bzukot pečlivě vybraných zástupců hmyzí říše zněl na pozemcích paláce konějšiveji než kdy předtím.

„Připadá mi to příliš fantastické,“ řekl Ennius. „Například si vůbec nedovedu představit, jak využít jaderné reakce ve válce, nebo jak dopustit, aby se v takové míře vymkla kontrole…“

„Máte samozřejmě sklon k podceňování jaderných reakcí protože žijete v současnosti, kdy je umíme snadno ovládat. Ale co kdyby někdo — některá armáda — použil takové zbraně dřív než by byla vybudována obrana? Je to něco podobného jako použít zápalné bomby, když ještě nikdo neví, že se oheň dá uhasit vodou a pískem.“

„Hmm,“ ozval se Ennius. „Mluvíte jako Shekt.“

„Kdo je to Shekt?“ Arvardan rychle vzhlédl.

„Pozemšťan. Jeden z mála slušných — chci říct jeden z těch, s nimiž si může čestný člověk promluvit. Je to fyzik. Jednou mi řekl, že Země možná nebyla vždycky radioaktivní.“

„Aha… Na tom není nic zvláštního, protože tu teorii jsem nevymyslel já. Je uvedena v Knize tradicionalistů, která se zabývá tradičním mytickým výkladem prehistorie Země. Svým způsobem říkám totéž, pouze převádím její poněkud tajemný slovník do odpovídajících vědeckých formulací.“

‚Kniha tradicionalistů?“ Ennius vypadal překvapené a rozrušeně. „Kde jste se k ní dostal?“

„Různě. Lehké to nebylo, a dostal jsem se jen k částem. Tato

tradovaná informace, přestože je zcela nevědecká, je pro můj projekt důležitá. Proč se ptáte?“

„Protože ta kniha je posvátným textem jisté radikální sekty Pozemšťanů. Cizinci mají zapovězeno ji číst. Na vašem místě bych se o tom, že jste ji četl, nijak nešířil. Nepozemšťané neboli cizáci, jak jim říkají, už byli lynčováni z malichernějších důvodů.

„Říkáte to, jako by zdejší imperiální policie nestačila.“

„Mluvíme o svatokrádeži. Moudrému stačí napovědět, doktore Arvardane.“

V tom okamžiku se rozezněla chvějivá, melodická zvonkohra, která jako by ladila s šustivým šepotem stromů. Vytrácela se jen zvolna, snad se nechtěla s okolím rozloučit.Ennius se zvedl. „Myslím, že je čas večeře. Buďte tak laskav a přijměte pohostinnost, kterou vám tato výspa Impéria na Zemi může nabídnout.“ příležitostí k slavnostní večeři nebylo mnoho. Každá sebenepatrnější záminka přišla vhod. A proto se dostalo na mnoho chodů v prostředí překypujícím nádherou, vyšňořenými muž a okouzlujícími ženami, a je třeba dodat, že doktor Arvardan z Baronnu v soustavě Siria byl vynášen do galaktických výšin.

Ke konci banketu využil Arvardan příležitosti, aby zopakoval většinu toho, co vyprávěl Enniovi, ale tentokrát se jeho výklad setkal s podstatně menším úspěchem.

Nakonec se k němu naklonil brunátný muž v plukovnické uniformě a s blahosklonností, jakou vojáci projevují civilistům, mu řekl: „Pokud dobře rozumím vašim slovům, doktore Arvardane, chcete nám namluvit, že tihle pozemští psi jsou potomky dávného rodu, ze kterého snad kdysi vzešlo celé lidstvo?“

„Zatím bych to netvrdil tak jednoznačně, ale je to podle mě dost pravděpodobné. Věřím, že za rok budu znát definitivní odpověď.“

„Jestli zjistíte, doktore, že jimi jsou, o čemž silně pochybuji,“ pokračoval plukovník, „překvapíte mě tak, jako dosud nikdo. Sloužím na

Zemi čtvrtým rokem a mám nemalé zkušenosti. Podle mě jsou to lotři a darebáci, do jednoho. Intelektuálně se nám nemohou rovnat. Chybí jim ta jiskra, která zavála lidstvo do všech koutů Galaxie. Jsou líní, pověrčiví, lakomí, není v nich ani špetka vznešeného ducha. Vyzývám vás a všechny ostatní: ukažte mi Pozemšťana, který by se v něčem vyrovnal skutečnému člověku — například vám nebo mně. Až pak uznám, že může patřit k rodu, z něhož vzešli naši předkové. Ale do té doby po mně nic takového nechtějte.“

Najednou se ozval zavalitý muž sedící na opačném konci stolu. „Říká se, že jen mrtvý Pozemšťan je dobrý Pozemšťan, a to ještě většinou smrdí.“ A hurónsky se rozesmál.Arvardan se zamračil do talíře před sebou, a aniž vzhlédl, pronesl: „Nemám chuť se dohadovat

o rasových rozdílech, zvlášť když to v tomto případě nemá význam. Mluvím o prehistorickém obyvateli Země. Jeho dnešní potomci žili dlouho v izolaci a navíc byli vystaveni neobvyklému životnímu prostředí — přesto bych je předem neodsuzoval,“

Pak se obrátil na Ennia: „Pane prokurátore, tuším, že před večeří jste se zmínil o jistém Pozemšťanovi.“

„Vážně? Nevzpomínám si.“

„O fyzikovi jménem Shekt.“

„Aha. Ano, ovšem.“

„Nejmenuje se Affret Shekt?“

„Ale ano. Vy jste o něm slyšel?“

„Myslím, že ano. Po celou večeři jsem na něho musel myslet, ale asi už vím, kam ho zařadit. Nepracuje náhodou v Ústavu jaderného výzkumu v — hrome, jak se to zatracené místo jmenuje?“ Několikrát se udeřil dlaní do čela. „V Chicu?“

„To je on. Co je s ním?“

„Jen to, že v srpnovém čísle Fyzikálních rozhledů vyšel jeho článek. Všiml jsem si ho, protože jsem hledal něco, co by souviselo se Zemí, a články Pozemšťanů se v periodikách, šířených do celé Galaxie, objevují jen zřídka… Ale o tom mluvit nechci. Ten člověk tvrdí, že vyvinul něco, čemu říká synapsifikátor. Je to přístroj, který má u savců zvýšit schopnost učit se.“

„Vážně?“ zeptal se Ennius možná až příliš ostře. „O tom jsem neslyšel.“

„Mohu vám sdělit odkaz. Je to zajímavý článek. Samozřejmě nepředstírám, že chápu použitou matematiku. Ale šlo o to, že použil synapsifikátor k pokusům s nějakými místními zvířaty — myslím, že jim říkal krysy — a pak je pouštěl do labyrintu. Víte, o čem mluvím — hledání správné cesty za potravou v labyrintu. Pro kontrolu udělal pokus s neexponovanými krysami a ve všechpřípadech zjistil, že ty ze synapsifikátoru prošly bludištěm ani ne třetinu času… Chápete, co to znamená, pane plukovníku?“ Voják, který celou diskusi otevřel, pronesl lhostejně: „Nechápu, doktore.“

‚Pak vám musím říct, že podle mého názoru každý vědec, který něco takového dokáže, třeba i Pozemšťan, se mi intelektuálně vyrovná a — pokud mi tu domněnku dovolíte — vám rovněž.“

Ennius zasáhl: „Promiňte, doktore Arvardane, ale chtěl bych se vrátit k tomu synapsifikátoru. Dělal Shekt pokusy i na lidech?“

Arvardan se zasmál. „Pochybuji, lorde Ennie. Devět desetin jeho synapsifikovaných krys totiž při pokusu uhynulo. Sotva si troufne na pokusy s lidmi, dokud metodu nezdokonalí.“

Ennius, s vráskami na čele, se zabořil do křesla. Do konce večeře již nepromluvil a nevzal nic do úst.

Před půlnocí se nenápadně vytratil, jen manželce řekl pár slov, a

svým soukromým vznášedlem se vydal na dvouhodinovou cestu do Chica. Vrásky na čele mu zůstaly a srdce mu svírala úzkost.

Tak se stalo, že když Arbin Maren toho odpoledne přivezl Josepha Schwartze do Chica k pokusům na Shektově synapsifikátoru, Shekt již déle než hodinu setrvával za zavřenými dveřmi v rozhovoru se samotným prokurátorem Země.

SNADNÁ MOŽNOST

Arbin se necítil v Chicu ve své kůži. Připadal si jako obklíčený. Někde tam, v jednom z největších měst na Zemi — prý mělo padesát tisíc obyvatel — byly i úřady velkého Impéria.

Popravdě řečeno, ještě nikdy nikoho z Galaxie neviděl — přesto se v Chicu nepřestával úzkostlivě ohlížet. Co kdyby. Kdyby přišlo na věc, sotva by dokázal vysvětlit, jak rozezná cizince od Pozemšťana, i kdyby nějakého potkal, ale v hloubi duše cítil, že nějaký rozdíl tu je.

Když vcházel do Ústavu, ohlédl se. Vůz zaparkoval na volném prostranství — na šest hodin měl místo zajištěno kuponem. Nebyla taková marnotratnost nápadná? Nyní měl strach ze všeho. Vzduch byl plný očí a uší.Kéž by si ten cizinec zapamatoval, že má zůstat ukrytý v záďovém prostoru. On sice horlivě přikyvoval — ale porozuměl? Najednou se rozzlobil sám na sebe. Proč se nechal Grewem k takové ztřeštěnosti přemluvit?

Pak se dveře před ním otevřely a ze zamyšlení ho vytrhl nějaký hlas: „Co si přejete?“

Z hlasu zněla netrpělivost — možná proto, že tu otázku několikrát opakoval.

Arbin odpověděl chraptivým hlasem, slova z něho vycházela jako suchý prach. „Dá se tady přihlásit na synapsifikátor?“

Vrátná prudce vzhlédla a řekla: „Zapište se tady.“

Arbin si dal ruce za záda a přiškrceně ze sebe vyrážel: „Kde najdu ten synapsifikátor?“ Grew mu řekl, jak se ten přístroj jmenuje, ale Arbin to slovo drmolil tak, že mu bylo stěží rozumět.

Avšak vrátná trvala na svém: „Nemohu pro vás nic udělat, dokud se nezapíšete jako návštěva. Na to je předpis.“

Aniž odpověděl, Arbin se otočil v úmyslu odejít. Mladá žena za přepážkou sevřela rty a prudce stiskla signalizační knoflík na opěrce židle.

Arbin, který se zoufale snažil zůstat nenápadný, poklesl na duchu. Ta žena si ho již dobře prohlédla. Poznala by ho i za tisíc let. Ze všeho nejraději by se rozběhl, skočil do auta a vrátil se na farmu…

Z nedalekých dveří se náhle vynořila postava v bílém laboratorním plášti, a vrátná ukázala na Arbina: „Dobrovolník na synapsifikátor, slečno Shektová,“ oznámila. „Nechce říct, jak se jmenuje.“

Arbin zvedl oči. Další mladá žena, vlastně dívka. Na tváři se mu objevil nervózní výraz. „To vy ten přístroj obsluhujete, slečno?“

„Ale ne.“ Mile se na něho usmála, a Arbin pocítil, že jeho úzkost trochu polevuje.„Ale můžu vás za tím člověkem zavést,“ pokračovala. A pak horlivě dodala: „Skutečně se chcete dobrovolně podrobit kúře

na synapsifikátoru?“

„Chci se jenom setkat s odpovědným vedoucím,“ nedal se.

„Tak dobře.“ To, že ji odmítl, se jí zřejmě vůbec nedotklo. Vklouzla do dveří, ze kterých vyšla. Chvíli čekal, než mu pokynula prstem…

S bušícím srdcem vstoupil za ní do malého předpokoje. „Když počkáte tak půl hodiny, doktor Shekt za vámi přijde. Nyní je velice zaneprázdněn… Kdybyste chtěl filmy a prohlížečku, abyste se nenudil, mohu vám je přinést.“

Ale Arbin zavrtěl hlavou. Čtyři stěny malé místnosti jako by na něho padaly a udržovaly ho v napětí. Dostal se do pasti? Přijdou si pro něho tradicionalisté?

To čekání patřilo v jeho životě k nejdelším.

Lord Ennius, prokurátor Země, neměl při návštěvě doktora Shekta žádné takové problémy, ale vzrušení cítil téměř stejné. Byl prokurátorem již čtvrtý rok, ale návštěva Chica pro něho představovala zážitek. Jako přímý zástupce vzdáleného imperátora byl oficiálně na stejné úrovni jako místokrálové obrovských galaktických sektorů, jejichž hvězdné panství zahrnovalo stovky krychlových parseků kosmu, ve skutečnosti však nemělo jeho postavení daleko k vyhnanství.

Uvězněný ve sterilní prázdnotě Himaláje a obklopený stejně neplodnými spory obyvatelstva, které jeho i Impérium, jež představoval, hluboce nenávidělo, uvítal cestu do Chica jako osvobozující únik.

Takové úniky mívaly ovšem krátké trvání. Musely mít, protože se v Chicu nemohl obejít, dokonce ani ve spánku ne, bez ochranného převleku, vyztuženého olovem, a co bylo ještě horší, bez užívání metabolinu.

Trpce si na to postěžoval Shektovi.Metabolin,“ zvedl jasně červenou pilulku a zahleděl se na ni “snad symbolizuje vše, co pro mě vaše planeta znamená, příteli. Má urychlovat můj metabolismus, když se zde nacházím uprostřed radioaktivního oblaku, který nás obklopuje a který si vy ani příliš neuvědomujete.“

Spolkl ji. „A je to! Teď se mi zrychlí tep srdce, plíce se rozběhnou jako

O závod a z chemických reakcí, které — aspoň podle lékařů — z nich dělají nejdůležitější továrnu našeho těla, mi začnou pracovat bláznivě játra. Později za to zaplatím nezbytnou bolestí hlavy a únavou.“

Doktor Shekt naslouchal s jistým pobavením. Přestože nenosil brýle a nemhouřil oči, působil dojmem krátkozrakého člověka, neboť se odjakživa na všechno díval zblízka — každé slovo úzkostlivě zvažoval, než se vyjádřil. Měl vysokou, hubenou a trochu shrbenou

postavu a byl ve středních letech.

O galaktické kultuře toho věděl ze čtení spoustu, a cítil se proto povznesen nad všeobecné nepřátelství a podezíravost, pro něž i takový imperiální kosmopolita, jakým byl Ennius, nemohl normální Pozemšťany vystát.

„Jsem přesvědčen, že tu pilulku nepotřebujete," poznamenal Shekt. „Metabolin je pouze jedním z vašich předsudků, a vy to víte. Kdybych vám je bez vašeho vědomí vyměnil za pilulky z cukru, nebylo by vám o nic hůř.

I ty bolesti hlavy byste si pal vsugeroval."

„To říkáte jen proto, že jste na své prostředí zvyklí. Popíráte že váš bazální metabolismus je rychlejší než můj?"

„Samozřejmě že ne, ale co na tom? Vím, pane Ennie, že v Impériu vládne představa, že se my, Pozemšťané, od ostatních lidí lišíme, ale v ničem podstatném rozdíl určitě není. Nebo snad přicházíte jako vyslanec antiterestristů?"

Ennius se usmál. „Při životě imperátora, vaši pozemští přátele jsou v tomto směru nejlepšími vyslanci. Tím, jak tu žijíuvězněni na své vražedné planetě, a jitří své rány, nejsou než hnisavým vředem Galaxie.

Myslím to vážně, Shekte. Která jiná planeta si v každodenním životě uchovala tolik rituálů a s tak masochistickým fanatismem na nich lpí? Neuplyne jediný den, aby ke mně nepřišli zástupci některého z vašich soudních orgánů a nežádali trest smrti pro nějakého ubožáka, který se provinil jen tím, že vnikl do zakázané oblasti, zatajil šedesátku nebo prostě snědl víc, než na kolik měl nárok."

„Ale vždycky rozsudek smrti potvrdíte. Váš odpor idealisty asi nesahá tak daleko, abyste proti tomu něco dělal."

„Hvězdy jsou mi svědkem, že bojuji za zákaz trestu smrti, Jenže co nadělám? Podle imperátorovy vůle nemáme do místních zvyklostí poddaných Impéria nijak zasahovat — a to je správné a moudré, protože blázni, kteří by jinak každou chvíli podněcovali vzpoury, pozbyli mnohý důvod. A navíc, kdybych stál na svém, když vaše rady, senáty a sněmovny trvají na trestu smrti, byla by z toho taková bouře nevole, takový povyk a spílání Impériu a všemu, co k němu patří, že bych se raději dvacet let škvařil v pekle, než na takové Zemi zůstal deset minut."

Shekt vzdychl a prohrábl si řídké vlasy. „Pro celou Galaxii, jestli v ní o nás vůbec někdo ví, je Země jenom oblázek na obloze. Ale pro nás je to domov, jediný domov, který máme. Nejsme jiní než vy z jiných světů, máme jen větší smůlu. Tísníme se na planetě, která je skoro mrtvá, uvězněni za hradbou radiace, obklopeni nesmírnou Galaxií, která námi opovrhuje. Co máme dělat proti zatrpklosti, která nás sžírá? Souhlasil byste, pane prokurátore, kdybychom chtěli přebytek

populace poslat někam jinam?“

Ennius pokrčil rameny. „Měl bych? Postačí, když okolní populace souhlasit nebudou. Netouží po pozemských nemocech.“pozemské nemoci!“ zamračil se Shekt. „S takovými nesmysly by se mělo skoncovat. Neroznášíme přece smrt. Vy jste snad umřel, když jste sem přišel?“

‚Popravdě řečeno,“ usmál se Ennius, „dělám všechno, abych se vyhnul kontaktům, které nejsou nutné.“

„Jen proto, že jste podlehl propagandě, kterou rozpoutali vaši radikálové.“

‚No tak, Shekte, není snad vědecky doloženo, že radioaktivní jsou i samotní Pozemšťané?“

„Ale jistě, jsou. Jak by mohli nebýt? Jste i vy. Jako všichni na každé ze stamilionů planet Impéria. My o něco víc, s tím souhlasím, ale sotva tolik, aby to někomu mohlo ublížit.“

„Bohužel, průměrný obyvatel Galaxie si myslí něco jiného a nijak netouží dokázat opak na vlastní kůži. A kromě toho…“

„A kromě toho — to chcete říct — jsme jiní. Nejsme lidské bytosti, protože v důsledku radiace rychleji imitujeme a v mnoha směrech jsme se tudíž změnili. Což nikdo nedokázal.“

„Ale všichni tomu věří.“

„A dokud tomu budou věřit, pane prokurátore, dokud se k nám, Pozemšťanům, budou chovat jako k páriům, budete na nás vidět negace, na které si stěžujete. Když nás nevybíravě napadáte, můžete se divit, že oplácíme? Když nás nenávidíte, jak nás nenávidíte, můžete mít něco proti tomu, že vás taky nenávidíme? Ne, ne, daleko víc, než my ubližujeme jiným, ubližují ostatní nám.“

Ennia roztrpčilo rozhořčení, které vyvolal. Dokonce ti nejlepší z Pozemšťanů jsou zaslepeni pocitem, že Země stojí proti l celému vesmíru, pomyslel si.

„Bylo to z mé strany nemístné, Shekte, odpusťte,“ řekl taktně. „Omluvte mě mým mládím a nudou. Máte před sebou nešťastníka, kterému je teprve čtyřicet — to je v diplomatické kariéře kojenecký věk — a tady na Zemi si odbývá učednická léta. Může trvat roky, než ty hlupáky na ministerstvu vnějšíchprovincií napadne, že je na čase dát mi nějaké lepší, bezpečnější místo. Takže jsme vlastně oba vězni Země a zároveň občany velkého duchovního světa, který nezná rozdílů mezi planetami ani fyzikálními vlastnostmi. Podejte mi tedy ruku a buďme přátelé.“

Vrásky na Shektově tváři zmizely, lépe řečeno, nahradily je jiné, prozrazující dobrou náladu. Zasmál se. „Řekl jste to slovy prosebníka, ale tónem profesionálního diplomata Impéria. Jako herec jste špatný, pane prokurátore.“

„Zkuste být na oplátku dobrým učitelem a povězte mi něco o tom

svém synapsifikátoru.“

Shekt sebou trhl a zamračil se. „Cože, vy o něm víte? Nejste jen úředník, ale také fyzik?“

„Je mou povinností vědět všechno. Ale vážně, Shekte, skutečně bych se rád o něm něco dozvěděl.“

Upřel na svůj protějšek pohled, z něhož probleskovaly pochyby. Vstal, zvedl ruku k ústům a zamyšleně se štípl do rtu. „Ani nevím, kde začít.“

„Při hvězdách, jestli zvažujete, z kterého konce se pustit do matematické teorie, usnadním vám to. Vynechte ji úplně. Nemám ani ponětí o těch vašich funkcích a tenzorech.“

Shekt zamrkal. „Jestli ho mám jenom popsat, tak je to prostě přístroj, který má člověku pomoci učit se.“

„Člověku? Skutečně? A funguje?“

„To kdybychom věděli. Bude třeba ještě hodně práce. Řeknu vám to podstatné, úsudek si udělejte sám, pane prokurátore. Nervová soustava člověka — a zvířat — je tvořena neuroproteinovou hmotou. Tato hmota se skládá z obrovských molekul, mezi nimiž existuje velice citlivá elektrická rovnováha. I nejmenší impulz ji poruší. Rozruch přenášejí molekuly až do mozku. Mozek sám je jedním velkým seskupením podobných molekul, které jsou navzájem všelijak propojeny. Vzhledem k tomu, že v mozku je takových neuroproteinů deset na dvacátou — to je jednička a za ní dvacet nul — počet možných kombinací je řádově faktoriál deseti na dvacátou. Toto číslo je tak obrovské, že kdyby ze všech elektronů a protonů ve vesmíru vznikly samostatné vesmíry a ze všech elektronů a protonů ve všech těchto nových vesmírech by znovu vznikly vesmíry, pak všechny elektrony a protony ve všech takto stvořených vesmírech by stále nestačily… Chápete to?“

‚Díky hvězdám, ani slovo. A kdybych se o to pokusil, měl bych z toho jen bolení hlavy.“

„Hmm. Nicméně to, čemu říkáme nervové impulzy, je pouze šířící se porucha elektrorovnováhy, která postupuje z nervů do mozku a pak zase zpátky z mozku do nervů. Tomu rozumíte?“

„Ano.

„Požehnán budiž váš talent. Dokud impulz postupuje nervovou buňkou, postupuje rychle, protože neuroproteiny se prakticky dotýkají. Jenže velikost nervové buňky je omezená a mezi ní a další je tenoučká přepážka z jiné než nervové tkáně. Jinými slovy, dvě sousední nervové buňky vlastně nejsou propojené.“

„Aha,“ ozval se Ennius. „A nervový impulz musí zdolat překážku.“

„Přesně! Přepážka impulz zeslabuje a snižuje rychlost jeho šíření úměrně druhé mocnině její tloušťky. Totéž platí i pro mozek. A teď si představte, že by se našel způsob, jak dielektrickou konstantu této

mezibuněčné přepážky snížit.“

„Jakou konstantu?“

„Izolační odpor přepážky. Tak by se to dalo říct. Kdyby se ho podařilo snížit, impulz by přeskočil mezeru snadněji. Mohl byste rychleji myslet a učit se.“

„Dobře, ale vraťme se k mé původní otázce. Funguje to?“

„Zatím jsem přístroj zkoušel pouze na zvířatech.“

‚A s jakým výsledkem?“

„Většina velmi rychle umírá na denaturaci mozkového proteinu — jinými slovy na koagulaci, asi jako když se vejce uvaří na tvrdo.“

Ennius se odtáhl. „Věda je někdy až příliš chladnokrevná krutá. A co ta, která nezahynula?“

„Na tom se nedá stavět, protože to nejsou lidé. Ale jejich výsledky se zdají být příznivé… Jenže to, co potřebuji, jsou lidé. Víte, každý mozek má odlišné bioelektrické vlastnosti. V každém vznikají mikroproudy určitého typu. A nenajdete dva, které by byly přesně stejné. Je to jako otisky prstů nebo síť cévek na sítnici. Jsou dokonce ještě jedinečnější. Jsem přesvědčen, že při pokusech s tím musím počítat, a pokud se nemýlím, k denaturaci nebude docházet… Jenže nemám žádného člověka, na němž bych experimentoval. Hledám dobrovolníky, ale…“ Roztáhl ruce.

„Vůbec se nedivím,“ usoudil Ennius. „Ale, vážně. Kdyby se podařilo ten přístroj zdokonalit, máte s ním nějaké plány?“

Fyzik pokrčil rameny. „To nezáleží na mně. O tom by samozřejmě musela rozhodnout Velká rada.“

„Nebudete uvažovat o zpřístupnění vynálezu Impériu?“

„Já? Vůbec nic bych proti tomu neměl. Ale jen Velká rada má pravomoc…“

„No tak,“ přerušil ho netrpělivě Ennius. „K čertu s vaší Velkou radou. Už jsem měl tu čest s nimi jednat. Byl byste ochoten s nimi promluvit, až přijde ten pravý čas?“

„Já? Jaký bych já měl na ně vliv?“

„Mohl byste jim říct, že kdyby se na Zemi podařilo vyrobit synapsifikátor, který by byl zcela bez rizika použitelný i pro lidi, kdyby se tento přístroj zpřístupnil celé Galaxii, pak některá z emigračních omezení by se mohla zrušit.“

„Ale,“ podivil se ironicky Shekt, „a co nebezpečí epidemií, naše odlišnost a to, že nejsme lidmi?“ Mohli byste,“ pokračoval tiše Ennius, „být en masse přestěhováni na jinou planetu. Uvažujte o tom.“

Vtom se otevřely dveře a kolem skříně s mikrosnímkovými knihami se protáhla mladá žena. Zatuchlá klášterní atmosféra pracovny ustoupila před závanem jara. Při pohledu na neznámého člověka se dívka slabě zarděla a obrátila se zpátky ke dveřím.

„Jen pojď dál, Polo,“ pospíšil si Shekt. „Pane,“ řekl Enniovi, s

mou dcerou Polou jste se asi ještě nesetkal. Polo, představuji ti lorda Ennia, prokurátora Země.“

Prokurátor galantně vyskočil a v zárodku tak překazil její horečný pokus o poklonu.

„Milá slečno Shektová,“ začal, „nevěřil bych, že na Zemi může vyrůst takový květ. Vy byste byla ozdobou každé planety, kterou znám.“

Vzal ji za ruku, kterou mu rychle, stydlivě podala. V prvním okamžiku to vypadalo, že ji chce galantně políbit, jak to dělávaly minulé generace, ale pak si svůj záměr, pokud takový vůbec měl, rozmyslel. Na půli cesty ruku pustil — snad až příliš rychle.

Mírně se kabonila, když říkala: „Jsem ohromena, jakou laskavost projevujete obyčejné dívce ze Země, lorde. Jste nejen dvorný, ale také odvážný, když se nebojíte infekce.“

Shekt si odkašlal a zasáhl. „Moje dcera, pane prokurátore, končí studium na univerzitě v Chicu. Dva dny v týdnu pracuje jako technická v mé laboratoři, kde získává potřebnou praxi. Je šikovná. Možná ze mě teď mluví otcovská pýcha, ale třeba bude jednou sedět na mém místě.“

„Tati,“ řekla tiše Pola, „mám pro tebe něco důležitého.“ Zaváhala.

„Nemám odejít?“ zeptal se klidně Ennius.

„Ne, ne,“ zadržel ho Shekt. „O co jde, Polo?“

„Máme dobrovolníka, tati.“Shekt se zahleděl upřené, téměř nepříčetně. „Na synapsifikátor?“

„Aspoň to tvrdí.“

„Vida,“ poznamenal Ennius. „Přináším vám štěstí.“

„Vypadá to tak.“ Shekt se obrátil k dceři. „Řekni mu, aby počkal. Odveď ho do sálu C, za chvíli jsem tam.“

Když Pola odešla, otočil se k Enniovi. „Jistě mě omluvíte, pane prokurátore.“

„Ovšem. Jak dlouho bude operace trvat?“

„Několik hodin. Chcete být při tom?“

„Nic strašlivějšího si nedovedu přestavit, Shekte. Budu až do zítřka ve státní rezidenci. Budete tak laskav a oznámíte mi výsledek?“

Bylo vidět, že se Shektovi ulevilo. „Samozřejmě.“

„Tak dobře… A přemýšlejte o tom, co jsem povídal o vašem synapsifikátoru. O vaší nové možnosti snadného a rychlého zmoudření.“

A Ennius odcházel neklidnější než přišel — nedozvěděl se nic, zato měl důvod k větším obavám.

NEDOBROVOLNÝ DOBROVOLNÍK

Jakmile Shekt osaměl, rozvážně a pomalu stiskl zvonek. Do pracovny vzápětí vstoupil mladý technik v bělostném plášti a s pečlivé svázanými hnědými, dlouhými vlasy.

„Řekla vám Pola…?“ začal Shekt.

„Ano, pane doktore. Pozoroval jsem ho na obrazovce. Určitě je to pravý dobrovolník. Nikdo z těch příslušníků, které sem běžně posílají.“

„Nemyslíte, že bych to měl oznámit Radě?“

„V tom vám těžko mohu radit. Určitě by se jim nelíbilo, kdybyste použil běžné komunikační prostředky. Jakékoli spojení se dá odposlechnout.“ A pak dychtivě navrhl: „Co kdybychom se ho zbavili? Můžu mu říct, že potřebujeme muže do třiceti. Tento má nejmíň pětatřicet.“

„Ne, ne, podívám se na něho,“ řekl Shekt. Chladně, ale horečnatě přemýšlel. Dosud se situace vyvíjela rozumně. Zveřejnil jen tolik informací, aby zachoval věrohodnost, nic víc. A teď měl opravdového dobrovolníka — ihned po Enniově návštěvě. Nebyla zde nějaká souvislost? Věděl jen velmi málo o síle tajných politických skupin, které spolu na zpustošeném povrchu Země začínaly zápasit. Ale něco věděl. Alespoň tolik, aby chápal, že je jim vydán na milost a nemilost, a to bylo určitě víc, než tradicionalisté tušili.

Jenže co mohl dělat, když jeho život byl dvojnásobně ohrožen?

Za deset minut bezradně hleděl na šlachovitého farmáře, který před ním stál s čapkou v ruce a s hlavou na stranu, jako by se chtěl vyhnout příliš zkoumavému pohledu. Určitě měl méně než čtyřicet, ale těžká práce na polích na letech přidává. Jeho zvrásněný, hnědý obličej byl zrudlý a ve vlasech a na spáncích se mu leskly stružky potu, přestože v místnosti bylo chladno. Nervózně si mnul prsty.

„Tak, milý pane,“ začal Shekt vlídně, „jestli tomu dobře rozumím, své jméno nechcete prozradit.“

„Slyšel jsem, že se dobrovolníka nebudete na nic vyptávat,“ zatvrdil se Arbin.

„Hmm. Dobrá. Neřeknete nám aspoň něco, nebo se chcete ihned podrobit experimentu?“

„Já? A hned?“ vyhrkl polekaně Arbin. „Já nejsem dobrovolník. Nic takového jsem neřekl.“

„Ne? Chcete tím říct, že dobrovolníkem je někdo jiný?“

„Ovšem. Proč bych já…“

„Chápu. A ten druhý je tu s vámi?“

„Svým způsobem ano,“ připustil opatrně Arbin.Tak dobře. Podívejte se, řekněte nám jasně, o co vám jde. Všechno, co řeknete,

zůstane mezi námi, a vynasnažíme se vám pomoci. Souhlasíte?“

Farmář sklonil hlavu, jako by chtěl dát najevo alespoň něco z povinné úcty. „Děkuji. To je tak, pane. Máme na farmě jistého muže, vzdáleného — hm — příbuzného. Pomáhá nám, chápete.“ Namáhavě polkl, a Shekt vážně přikývl.

‚Je to dříč, výborný pracant,“ pokračoval Arbin. „Víte, měli jsme syna, ale zemřel nám — a se ženou pomoc potřebujeme, není zdravá, víte — sotva bychom se bez něho obešli.“ Uvědomoval si, že to, co říká, nemá hlavu ani patu.

Ale pohublý vědec přikývl. „A vy chcete, aby pokus podstoupil ten váš příbuzný, ano?“

„Ovšem, myslel jsem, že jsem to už řekl — nezlobte se, jestli mi to chvíli trvá. Víte, ten ubožák nemá, jak bych to řekl, on to nemá v hlavě úplně v pořádku.“ A pak se rozpovídal: „Abyste rozuměl, není nemocný. A není na tom tak špatně, abychom ho museli dát pryč. Má prostě dlouhé vedení. A nemluví.“

„Neumí mluvit?“ Zdálo se, že to Shekta vyvedlo z míry.

„Ale ne — umí. Jenže mluví nerad. Nejde mu to dobře.“

Fyzik se zatvářil pochybovačně. „A vy chcete, aby synapsifikátor zlepšil jeho duševní schopnosti, že?“

Arbin pomalu přikývl. „Víte, kdyby znal trochu víc, zvládl by některé práce, na které žena nestačí.“

„Může ho to stát život. Jste si toho vědom?“

Arbin se na něho zoufale podíval a začal si prudce kroutit prsty.

„Budu potřebovat jeho svolení,“ řekl Shekt.

Farmář zvolna, ale neústupně zavrtěl hlavou. „Nepochopí to.“ A pak naléhavě, téměř bez dechu, dodal: „Podívejte, pane, věřím, že mě pochopíte. Nevypadáte na člověka, který neví, co je to těžký život. Ten muž stárne. Šedesátka se ho ještě netýká, ale co kdyby při dalším sčítání prohlásili, že je blázen a chtěli hoodvést? Neradi bychom o něho přišli, a proto jsem ho sem přivezl.

A dělám s tím takové tajnosti, protože… protože…“ Arbin bezděčně zatěkal očima po stěnách, jako by jimi chtěl silou vůle proniknout a odhalit zvědavé uši, které mohly být za nimi. Protože tradicionalistům by se to asi nelíbilo. Mohli by mou snahu chránit postiženého posuzovat jako přestupek proti nařízením. Jenomže život je těžký, pane… I vám by to pomohlo. Chtěl jste přece dobrovolníky.“

„Ano. Kde je ten váš příbuzný?“

Arbin využil příležitosti. „Venku v mé dvojkolce, jestli ho někdo neobjevil. Nedokázal by se o sebe postarat, kdyby ho někdo…“

„Doufejme, že se mu nic nestalo. Půjdeme teď ven a převezeme auto do naší podzemní garáže. Zařídím, aby kromě mě a mých asistentů o něm nikdo nevěděl. A ujišťuji vás, že Bratrstvo vám nebude dělat potíže.“

Přátelsky položil Arbinovi ruku na rameno, a ten se křečovitě usmál — měl pocit, jako by mu povolili na krku smyčku.

Shekt se zahleděl na zavalitou, plešatějící postavu na lůžku. Pacient byl v bezvědomí, dýchal zhluboka a pravidelně. Mluvil nesrozumitelně a ničemu nerozuměl. Ale fyzické známky slaboduchosti nevykazoval. Reflexy měl na starého člověka odpovídající.

Starého člověka! Hmm.

Podíval se na Arbina, který všechno pozorně sledoval. „Nechcete, abychom provedli kostní analýzu?“

„Ne!“ vykřikl Arbin. Pak krotce dodal: „Nechci nic, podle čeho by mohl být identifikován.“

„Mohlo by nám pomoci — bylo by bezpečnější — kdybychom věděli, kolik je mu let,“ namítl Shekt. „Je mu padesát,“ prohlásil úsečně Arbin.Fyzik pokrčil rameny. Vlastně na tom nezáleželo. Znovu se zahleděl na spícího muže. Když ho přivezli na sál, byl — nebo se zdál být — sklíčený, uzavřený, apatický. Hypnotablety v něm nevyvolaly žádné podezření. Když mu je nabídli, krátce, křečovitě se usmál a spolkl je.

Technik právě přivážel poslední z neforemných součástí, které tvořily synapsifikátor. Po stisknutí tlačítka se přeskupily molekuly polarizovaného plynu v oknech operačního sálu a tabulky zneprůhledněly. Zůstalo jen bílé světlo vrhající jasný, studený svit na pacienta, který byl zavěšen v několiksetkilowattovém diamagnetickém poli několik centimetrů nad operačním stolem.

Arbin seděl ve tmě, nechápal nic, ale byl přesvědčen, že aspoň svou přítomností zamezí špinavým trikům, když už by je nepoznal.

Fyzikové si ho nevšímali. Na pacientovu lebku upevnili elektrody. Byla to zdlouhavá procedura. Nejdřív museli Ullsterovou metodou pečlivě proměřit stavbu lebky, a tehdy zjistili klikaté, překřižující se trhlinky. Shekt se pousmál. Lebeční švy nejsou nejspolehlivějším měřítkem věku, ale v tomto případě dostačovaly. Ten člověk měl víc než údajných padesát.

Ale za chvíli se usmívat přestal. Zamračil se. Na trhlinkách bylo něco zvláštního. Vypadaly neobvykle, neúplně…

V první chvíli by odpřisáhl, že stavba lebky je primitivní, anachronická, ale pak… Ten člověk byl přece duševně zaostalý. Tak proč ne?

A najednou vykřikl úžasem: „Jak mi to mohlo uniknout? Vždyť on má na obličeji vousy!“ Obrátil se na Arbina. „Ty vousy mu rostly odjakživa?“

„Vousy?“

„Chlupy na obličeji! Pojďte sem! Nevidíte je?“

„Vidím.“ Arbin horečně uvažoval. Ráno si jich všiml, ale pak

úplně zapomněl. „Narodil se tak," řekl. A pak nejistě dodal:‚Aspoň si to myslím."

„No nic, s tím si poradíme. Přece nechcete, aby chodil po světě zarostlý jako zvíře."

„To ne, pane."

Vousy snadno odpadly, když je technik s ochrannými rukavicemi na rukou potřel depilačním krémem.

„Má chlupy i na prsou, doktore," upozornil technik.

„Při Galaxii!" zvolal Shekt. „Ukažte mi to! Vždyť ten chlap je samý chlup! No nic, nechtě to být, pod košilí nebudou vidět. Budeme pokračovat s elektrodami. Přiložte je tady, tady a tady." Po jemném vpichu následovalo zasunutí vlasově tenkého platinového kontaktu. „A tady a tady."

Tucet kontaktů, jimiž bylo možné zachycovat slabé, stínové ozvěny mikroproudů procházejících mezi mozkovými buňkami, proniklo přes kůži k fisurám.

Pozorně sledovali, jak ručičky citlivých ampérmetrů při zapínání a vypínání kontaktů poskakují. Jehly zapisovacího přístroje čmáraly na milimetrový papír jemné pavučiny nepravidelných píků a sedel. Pak grafy vyjmuli a položili je na prosvětlené opálové sklo. Sklonili se a začali si cosi šeptat.

Arbin zaslechl jen nesouvislé útržky: „.. pozoruhodně pravidelné… podívejte se na výšku toho kvinternárního píku… to by se mělo analyzovat… je to vidět na první pohled…"

A pak trvalo snad věčnost, než pracně seřídili synapsifikátor. Otáčeli regulátory a pozorně sledovali mikronové stupnice, pak zaznamenávali zjištěné údaje. Donekonečna kontrolovali a znovu nastavovali, pokud to bylo nutné, nejrůznější indikátory.

Pak se Shekt na Arbina usmál a prohlásil: „Za chvíli vše skončí."

Obrovský přístroj se jako pomalé, hladové monstrum přesunul nad spícího. Z končetin, rukou a nohou, mu visely čtyřidlouhé kabely, na šíji mu přiložili matný černý polštářek z něčeho co vypadalo jako tvrdá guma, a pevné jej tam uchytili svorkami nasazenými na ramena. Nakonec stáhli elektrody a jako dvě obrovská hmyzí kusadla je přiložili na bledou, kulatou hlavu tak, aby každá mířila na spánek.

Shekt visel očima na stopkách; jednu ruku měl na spínači. Pak pohnul palcem. Nestalo se nic, co by bylo vidět — ani Arbin, se smysly vybičovanými strachem, si ničeho nevšiml. Po chvíli, která se zdála přetrvávat nakolik hodin, i když ve skutečnosti netrvala ani tři minuty, Shekt znovu pohnul palcem.

Jeho asistent se spěšně sklonil nad dosud uspaného Schwartze a vzápětí vítězoslavně zvedl hlavu. „Žije."

Následovalo několik hodin, během nichž s neskrývaným vzrušením odečítali a zaznamenávali spoustu údajů. Půlnoc již dávno

minula, když dali Schwartzovi injekci, a jeho víčka se zachvěla.

Shekt poodstoupil, bledý, ale šťastný. Hřbetem ruky si otřel čelo. „Vyšlo to.“

Pak se rázně obrátil k Arbinovi. „Bude muset u nás par dní zůstat, pane.“

Arbinův úlek prozradil výraz jeho očí. „Ale… ale…“

„Nemusíte se ničeho obávat, věřte mi,“ naléhal Shekt. „Bude tu v bezpečí, na to dám krk. Beztak ho už nasazuji. Nechtě nám ho tu, nikdo jiný než my ho neuvidí. Kdybyste si ho odvezl, nemusel by to přežít. K čemu by vám potom byl? A kdyby zemřel, musel byste jeho mrtvolu vysvětlit Společenstvu.“

To rozhodlo. Arbin polkl a řekl: „Ale jak se dozvím, kdy si mám pro něho přijet? Své jméno vám neprozradím!“ Bylo však vidět, že se vzdal.

„Nic takového po vás nechci,“ uklidnil ho Shekt. „Přijeďte ode dneška za týden v deset večer. Budu čekat u dveří do garáže, u těch, kam jsme zavezli vaši dvojkolku. Musíte mi věřit, člověče, nemáte se čeho bát.“Schylovalo se k večeru, když Arbin vyjížděl z Chica. Od chvíle, kdy neznámý zabušil na jeho dveře, uběhlo čtyřiadvacet hodin. Za tu dobu se dvojnásobně provinil proti zvyklostem. Bude ještě někdy žít s pocitem bezpečí?

Spěchal ve svém dvoukolovém vozidle po prázdné silnici a často se ohlížel. Nebude ho někdo sledovat? Stopovat ho domů? Nebo již mají jeho snímek? Neprobíhalo již někde ve vzdáleném Washennu porovnávání v registraturách Bratrstva, kde jsou kvůli limitu šedesáti let uloženy záznamy o všech žijících Pozemšťanech?

Kvůli šedesátce, kterou nakonec dovrší každý. Jemu ještě zbývalo čtvrt století, ale šedesátku mu každodenně připomínal Grew — a teď i ten cizinec.

Co kdyby se do Chica nikdy nevrátil?

Ne! On a Loa nemohou nadále pracovat za tři. A jakmile neuspějí, vyjde najevo jejich první zločin, zatajení Grewa. A jeden přečin proti zvyklostem vyvolává další a další.

Věděl, že se vrátí, navzdory všem rizikům.

Až po půlnoci Shekt usoudil, že by si měl odpočinout, a to pouze na naléhání znepokojené Poly. Ale neusnul. Polštář ho téměř dusil, přikrývky ho obtáčely jako chapadla. Vstal a posadil se k oknu. Město tonulo v temnotě, jen na obzoru za jezerem doutnal odlesk té modravé záře smrti, která — až na několik pásem — halila celou Zemi. Všechno, co se během uplynulého rušného dne odehrálo, mu bláznivě vířilo před očima. Ihned poté, co vyplašeného farmáře přemluvil, aby odešel, spojil se videofonem se státní rezidencí. Ennius snad čekal, až zavolá, protože se ozval osobně. Stále měl na sobě ten těžký, olovem vyztužený oděv.

„To jste vy, Shekte? Dobrý večer. Experiment skončil?“

„A můj dobrovolník málem taky, ubožák.“Ennius nevypadal zdravě. „Dobře jsem udělal, když jsem se rozhodl, že nezůstanu. Mám dojem, že vědci nemají k vrahům moc daleko. Někdy mám pocit, že odlišit vědce od vrahů asi nebude tak snadné.“

„Zatím nezemřel, pane prokurátore, a možná ho zachráníme, jenže…“ A pokrčil rameny.

„Na vašem místě bych dal propříště přednost krysám, Shekte… Ale netváříte se sebevědomě jako jindy, příteli. A to jste, na rozdíl ode mne, na podobné věci určitě zvyklý.“

„Stárnu, pane prokurátore,“ odpověděl prostě Shekt.

„To je na Zemi nebezpečný rozmar,“ zazněla strohá odpověď. „Běžte už spát, Shekte.“

A nyní Shekt seděl u okna a před očima měl temné město umírajícího světa.

Zkoušky synapsifikátoru probíhaly již dva roky, a on celou tu dobu nebyl ničím jiným než otrokem a hračkou v rukou Společenstva tradicionalistů neboli Bratrstva, jak si sami říkali.

Napsal sedm osm článků, které měly být publikovány v Sirijském neurojyziologickém věstníku a měly mu získat galaktickou slávu, po které tak toužil. Tyto články práchnivěly v jeho stole. Proto místo nich ten neurčitý, záměrně zavádějící článek ve Fyzikálních rozhledech. To bylo přesně ve stylu Bratrstva. Lepší polopravda nežli lež.

A teď ještě ta Enniova zvědavost. Proč? Zapadalo to do toho všeho, co se dozvěděl? Tušilo Impérium totéž co on?

Za posledních dvě stě let Země třikrát povstala. Třikrát se pod vlajkou nároku na své historické postavení vzbouřila proti imperiálním posádkám. Třikrát byla poražena — jak jinak? — a nebýt toho, že Impérium projevilo nezbytnou osvícenost a Galaktická rada prokázala dostatek státnické moudrosti, byla by Země krvavě vymazána ze seznamu obydlených planet.Ale tentokrát to nemusí tak dopadnout… Mohlo by to dopadnout jinak? Jak dalece lze věřit slovům umírajícího šílence, tří čtvrtin nesouvislým?

A co z toho? Stejně se neodvážil nic podniknout. Mohl jen čekat. Stárnul, a to, jak řekl Ennius, byl na Zemi nebezpečný rozmar. Zanedlouho mu bude šedesát a výjimek, které nelítostným spárům toho věku unikly, bylo jen několik.

Chtěl žít, i na této bídné, sálající kouli bláta, zvané Země.

Pak si šel znovu lehnout, a ještě než usnul, přemítal, zda tradicionalisté jeho rozhovor s Enniem neodposlouchávali. V té chvíli ještě netušil, že mají i jiné zdroje informací.

Až k ránu se Shektův mladý technik s konečnou platností rozhodl.

Shekta sice obdivoval, ale také věděl, že tajný experiment a neschváleném dobrovolníkovi je proti nařízením Bratrstva. A jelikož

tato nařízení byla oficiálně na úrovni zvyklostí, jejich porušení bylo dvojnásob těžkým zločinem.

Uvažoval. Kdo vůbec byl ten muž, který se pokusu podrobil? Nábor dobrovolníků byl přece metodicky pečlivě předem připraven. A to s cílem poskytnout o synapsifikátoru takové informace, aby se podezření případných imperiálních špionů odvrátilo, aby byli dobrovolníci spíše odrazeni. Společenstvo tradicionalistů vysílalo svoje dobrovolníky, a to stačilo.

Kdo toho člověka vlastně poslal? Tradicionalisté, ale tajně? Aby prověřili Shektovu spolehlivost?

Nebo byl Shekt zrádce? Včera s někým hovořil mezi čtyřma očima — s někým v neforemném oděvu, jaký nosí cizáci ze strachu před radioaktivitou.

V obou případech může Shekt dopadnout špatně, a on neviděl důvod, proč by se měl se Shektem svézt. Byl mladý, měl před sebou skoro čtyři desítky let života. Proč by měl skončit ještě před šedesátkou?Kromě toho mohl povýšit… Shekt byl tak starý, že ho při příštím sčítání tak jako tak odvedou, takže vlastně o tolik zase nejde. Vlastně o vůbec nic nejde.

Rozhodl se. Natáhl ruku po komunikátoru a vyťukal kombinaci která ho spojila přímo se soukromým bytem zemského premiéra, po imperátorovi a prokurátorovi nejvyššího pána nad životem a smrtí na Zemi.

Než Schwartz začal, přes narudlou mlhu z bolesti, opět vnímat, nastal znovu večer. Vybavil si cestu k jakýmsi nízkým, bez ladu a skladu nakupeným budovám u jezera a to, že se musel dlouho krčit na zadním sedadle auta.

A pak — co? Co? Vzpomínky se dostavovaly jen zvolna… Ano, pak si pro něho přišli. Zavedli ho do sálu s přístroji a číselníky a dali mu dvě tablety… Ano, tak to bylo. Dali mu nějaké tablety, a on si je klidně vzal. Co mohl ztratit? Kdyby mu dali jed, byla by to od nich laskavost.

A pak — nic.

Počkat! Přece jen jakési útržky vzpomínky… Lidé, sklánějící se nad ním… Najednou se rozpomněl na chladivý dotyk stetoskopu na prsou… A pak ta dívka, která ho krmila.

Náhle si uvědomil, že ho operovali, a zmocnil se ho svíravý strach. Strhl ze sebe přikrývky a posadil se. Vzápětí k němu přiskočila nějaká dívka, položila mu ruce na l ramena a přitlačila ho zpátky do polštářů. Něco mu konejšivě říkala, ale nerozuměl jí. Vzepřel se jejím útlým pažím, ale marně. Neměl žádnou sílu.

Pozvedl ruce, aby si je prohlédl. Vypadaly normálně. Pohnul nohama a uslyšel, jak šustí o přikrývky. Amputované být nemohly.

Otočil se k dívce a zeptal se, jak tušil, zbytečně: „Rozumíte mi?

Víte, kde jsem?“ Sotva poznával svůj hlas.Dívka se usmála a znenadání zurčivě vychrlila příval melodických zvuků. Zasténal. Pak vešel starší muž, ten, který mu dal tablety. Chvíli se bavil s dívkou, pak se dívka obrátila ke Schwartzovi, ukázala na jeho rty a povzbudivě mu pokynula.

„Cože?“ vyhrkl.

Dívka horlivé přikývla a její hezká tvář se rozzářila radostí. Schwartz musel proti své vůli přiznat, že je na ni příjemný pohled.

„Chcete, abych mluvil?“ zeptal se.

Muž se posadil k němu na postel a naznačil mu, aby otevřel ústa. „Ááá,“ řekl, a Schwartz opakoval: „Ááá.“ Muž mu přitom mnul prsty ohryzek.

„Co to děláte?“ vyhrkl nevrle Schwartz, když tlak na hrdlo povolil. „Překvapuje vás, že umím mluvit? Za koho mě máte?“

S ubíhajícími dny se Schwartz přece jenom něco dozvěděl. Ten muž se jmenoval doktor Shekt a byl to vůbec první člověk, kterého znal jménem od chvíle, kdy překročil hadrovou panenku. A tou dívkou byla Pola, jeho dcera. Schwartz s překvapením zjistil, že se nemusí holit. Vousy mu přestaly růst. To ho vylekalo. Rostly mu vůbec někdy?

Síla se mu rychle navracela. Dokázal se sám obléct, procházet se, a k jídlu mu už nedávali jenom kaši.

Utrpěl tedy ztrátu paměti? A oni ho léčili? Byl celý tento svět normální a přirozený, zatímco svět, o němž si myslel, že si ho pamatuje, jen výplodem postiženého mozku?

Nikdy ho nepouštěli ven z místnosti, dokonce ani na chodbu. Je tedy vězněm? Spáchal nějaký zločin?

Nikdo nemůže být opuštěnější než ten, kdo se ztratí v nekonečných, spletitých chodbách svého osamělého mozku, kde ho nikdo nemůže najít a zachránit. Nikdo není bezmocnější než ten, kdo ztratil paměť.Pola se bavila tím, že ho učila slova. Nijak ho nepřekvapovalo, jak snadno je chápe a ukládá do paměti. Pokud si vzpomínal, míval paměť všelijakou; zdálo se, že nyní funguje precizně. Za dva dny chápal jednoduché věty. Za tři se již domluvil.

Třetí den však překvapil sám sebe. Shekt ho učil čísla a dával mu příklady. Schwartz odpovídal, Shekt se díval na stopky a dělal si perem poznámky. Pak mu Shekt vysvětlil, co je to logaritmus, a zeptal se, kolik je logaritmus dvou.

Schwartz pečlivě volil slova. Měl dosud nedostatečnou slovní zásobu, a proto si pomáhal gesty. „Já-ne-říct. Odpověď-nečíslo.“

Shekt nadšeně přikývl a řekl: „Ne celé číslo. Ani jedno, ani druhé — část toho a část onoho.“

Schwartz pochopil, že Shekt potvrzuje jeho úsudek, že výsledkem není celé číslo, ale zlomek, a proto dodal: „Nula celá tři nula jedna nula tři — a další čísla.“

„Dost!“

Pak se dostavil úžas. Kde se v něm ta odpověď vzala? Byl si jist, že o logaritmech do této chvíle neslyšel, a přesto v okamžiku, kdy tu otázku dostal, znal odpověď. Netušil, jakým způsobem na ni přišel. Jako by měl v hlavě něco cizího, co ho využívalo jako reproduktor.

Nebo byl před ztrátou paměti matematikem?

Zjistil, že je neúnosně obtížné čekat ze dne na den. Cítil, že se musí dostat ven a tam někde najít odpověď. Pochopil, že když zůstane vězněm této místnosti, kde — jak si náhle uvědomil — není nic jiného než pokusný králík, nedozví se nic.

Příležitost se naskytla šestého dne. Začali mu možná až příliš důvěřovat, a Shekt za sebou jednou při odchodu nezamkl dveře. Tam, kde dveře obvykle dolehly tak, že mezeru mezi nimi a stěnou nebylo ani vidět, zůstala tentokrát půlcentimetrová škvíra. Počkal, jestli se Shekt nevrátí, a pak pomalu položil ruku nazářiči světélko, jak to dělávali oni. Dveře se lehce a tiše odsunuly.. Chodba byla prázdná.

A tak Schwartz utekl.

Nemohl tušit, že po celých šest dnů, které tam strávil, sledovali Ústav, pokoj i jeho osobně agenti Společenstva tradicionalistů.

NOČNÍ PŘEDTUCHA

Prokurátorův palác vypadal v noci jako z pohádky. Večerní květiny (z nichž žádná nebyla pozemského původu) rozevřely girlandy bohatých kvítků a jejich jemná vůně se linula až ke stěnám paláce. V polarizovaném měsíčním světle zářily svazky umělých křemičitanových monofilů, vtipně zabudované do hliníkové slitiny stavby, v kovovém okolním lesku slabě fialovým světlem.

Ennius vzhlížel k hvězdám, které vnímal jako něco úžasně krásného, protože představovaly Impérium.

Pozemská obloha vypadala průměrně. Neplanula nesnesitelným jasem jako obloha centrálních světů, kde jedna hvězda předhání svou oslnivostí druhou a noční tma musí ustoupit třpytivé záplavě světla, ani nevynikala vznešenou prázdnotou periferií kde neproniknutelnou temnotu ruší jen tu a tam tlumený lesk osiřelé hvězdy a kde se mléčný pás Galaxie táhne napříč celou oblohou, takže jednotlivé hvězdy se ztrácejí v diamantovém prachu.

Ze Země bylo současně vidět dva tisíce hvězd. Nabízel se mu pohled na Sirius, kolem něhož kroužila jedna z nejlidnatějších planet Impéria. A tam byl Arktur, metropole jeho rodného sektoru. Slunce Trantoru, sídelní planety Impéria, se ztrácelo někde v Mléčné dráze. Ani při pohledu dalekohledem se nevylouplo z jednolité záře.

Ucítil na rameni jemný dotek ruky a zvedl v ústrety svou.

„Flora?“ zašeptal.

„A kdo jiný?“ ozval se hlas jeho manželky, podbarvený pobaveným tónem. „Víš, že jsi od návratu z Chica ještě nespal? A víš, že je téměř ráno? Mám ti poslat snídani sem?“

„Proč ne?“ Se zalíbením se na ni usmál a nahmatal ve tmě hnědou kadeř, která jí padala do tváře. Zatahal za ni. „A musíš být vzhůru i ty? Nechci, aby se do nejkrásnějších očí v Galaxii vloudily stíny.“

Uvolnila si vlasy a tiše odpověděla: „Nechceš, a přitom je těmi sladkými řečmi přivoláváš. Není to poprvé, co tě takhle vidím, a nenechám se jen tak oklamat. Co tě trápí tentokrát, drahý?“

„Přece to, co vždycky. To, že tě tady věznim, když se v celé Galaxii nenajde místodržitelský dvůr, jehož bys nebyla ozdobou.“

„No tak! Ennie, to na mě nezkoušej.“

Ennius ve tmě zavrtěl hlavou a řekl: „Nevím. Asi se těch nejasností nakupilo tolik, že je mně z nich špatně. Například ten Shekt se svým synapsifikátorem. Nebo ten archeolog Arvardan se svými teoriemi. A spousta dalších věcí. Má to cenu, Floro? Nejsem tady nic platný.“

‚Tento ranní čas určitě není nejvhodnější chvílí pro morální rozjímaní.“

‚Tihle Pozemšťané!“ procedil Ennius mezi zuby. „Proč taková hrstka musí být takovým údělem pro celé Impérium? Vzpomínáš si, Floro? Když mě jmenovali, starý Faroul, který tu byl prokurátorem předtím, mě varoval, jak obtížný je to úkol… Měl pravdu. Spíš mě nevaroval dost důrazně. Tehdy jsem se mu smál a v duchu jsem si říkal, že je obětí své senilní neschopnosti. Byl jsem mladý, energický, odhodlaný. Měl jsem raději…“ Na okamžik se odmlčel, pohřížen do myšlenek, a pak pokračoval tam, kde přestal. „Avšak tolik vzájemně nesouvisejících náznaků ukazuje, že se Pozemšťané znovu nechávají unášet falešnými sny o vzpouře.“

Zvedl k ní oči. „Víš, že podle učení Společenstva tradicionalistů Země kdysi byla jediným domovem lidstva, že je vyvoleným centrem civilizace, skutečným představitelem člověka?“

„O tom přece mluvil předevčírem Arvardan, ne? Nejlepší, co se dalo dělat, bylo ho nechat, ať se vypovídá.“

„Ano, vypovídal se,“ pronesl chmurně Ennius. „Jenže on mluvil pouze o minulosti. Společenstvo tradicionalistů mluví i o budoucnosti. Říkají, že se Země stane opět centrem civilizace. Dokonce tvrdí, že se blíží bájné druhé pozemské království; varují, že Impérium zničí velká katastrofa, ze které Země vyjde jako vítěz ve své původní slávě…“ — a hlas se mu zachvěl. „…tento zaostalý, barbarský, zamořený svět. Již třikrát ten nesmysl dokázal vyvolat vzpouru, ale ani to, jak byla Země potrestána, nedokázalo jejich hloupou vírou otřást.“

„Vždyť jsou to ubožáci, ti Pozemšťané,“ řekla Flora. „Co by jim zbylo, kdyby neměli svou víru? O všechno ostatní už přišli — o hezký svět, o slušný život. Dokonce o to, aby je ve zbytku Galaxie brali jako sobě rovné. Proto se uchylují ke snění. Můžeš jim to mít za zlé?“

„Ano, můžu,“ ohradil se Ennius rázně. „Ať zapomenou na snění a snaží se přizpůsobit. Oni nepopírají, že jsou jiní. Ale chtějí zaměnit horší za lepší, a nemůžeš očekávat, že to Impérium dovolí. Nechť zanechají politikaření a opustí svoje zastaralé a urážející zvyklosti. Nechť se stanou lidmi, a ostatní je pak za takové budou považovat.

Ale o to teď nejde. Co bude například se synapsifikátorem? To je ta maličkost, která mi dnes nedá spát.“ V zamyšlení se zamračil na kalnou šeď, která přemáhala nablýskanou čerň východní oblohy.

„Synapsifikátor?… Není to ten aparát, o kterém při večeři mluvil doktor Arvardan? Kvůli tomu jsi byl v Chicu?“

Ennius přikývl.

„A co jsi tam zjistil? “

„Vlastně nic,“ přiznal. „Znám Shekta. Dobře ho znám. Poznám, kdy je klidný, a poznám, kdy není. Můžu ti říct, že se po celou dobu našeho rozhovoru něčeho bál. A když jsem odcházel, nevěděl, jak mi poděkovat. Je v tom nějaká záhada, Floro.“

„A může ten přístroj vůbec fungovat?“

„Jsem snad neurofyzik, abych to poznal? Shekt tvrdí, že ne. Zavolal mi a řekl, že dobrovolníka málem zabil. Ale já mu nevěřím. Byl rozrušený! Víc než to! Tvářil se vítězoslavně! Ten dobrovolník přežil a experiment dopadl úspěšně — jestli ne, tak jsem v životě neviděl šťastného člověka… A teď mi řekni, proč by mi lhal? Myslíš si, že synapsifikátor funguje? Myslíš, že může přivést na svět novou rasu géniů?“

„Ale proč by to potom utajoval?“

„Proč? Nechápeš? Proč Země nikdy neuspěla, když se vzbouřila? Stojí proti ní obrovská převaha, ne? Dovol však zvýšit inteligenci Pozemšťanů. Zdvojnásobit ji. Ztrojnásobit. Kde je potom tvá převaha?“

„No tak, Ennie.“Abychom se nedivili, až budeme v postavení opic útočících na lidi. Jakou cenu má pak číselná převaha?“

Maluješ čerty na zeď. Něco takového by neutajili. Vždycky můžeš požádat, aby ti z Úřadu pro vnější provincie poslali pár psychologů, a nechat otestovat náhodné vzorky Pozemšťanů. Každý abnormální nárůst IQ by okamžitě zaznamenali.“

Ano, asi máš pravdu… Ale třeba to tak vůbec není. Nevím nic určitého, Floro, jen to, že vzpoura je na spadnutí. Něco takového jako posledně, ale tentokrát by to pravděpodobně bylo horší.“

„Jsme na to připraveni? Jestli tedy opravdu věříš…“

„Připraveni?“ Ennius smích přímo vyštěkl, „Já ano. Posádka je v pohotovosti, plně vyzbrojená. Udělal jsem všechno, co jsem s tím, co mám po ruce, udělat mohl. Jenže já tu povstání mít nechci, Floro. Nechci, aby moje prokurátorování vešlo do dějin jako období vzpoury. Nechci, aby se moje jméno spojovalo se smrtí a zabíjením. Teď by mě vyznamenali, ale o století později mě v knihách o historii nazvou krvavým tyranem. Jak dopadl místodržitel na Santanni v šestém století? Mohl udělat něco jiného, než co udělal, přestože to stálo život miliony lidí? Tenkrát ho vyznamenali, a kdo o něm dnes mluví příznivě? Raději bych zůstal znám jako člověk, který vzpouře zabránil a zachránil tak bezcenné životy dvaceti milionů bláznů.“ Ale z jeho hlasu zněla beznaděje.

„Opravdu myslíš, že bys je nezachránil, kdybys zasáhl hned?“ Posadila se vedle něho a špičkami prstů mu přejela po bradě.

Chytil jí ruku a pevně ji sevřel. „Co mám dělat? Všechno je proti mně. Úřad těm pozemským fanatikům ještě pomohl, když sem poslal Arvardana.“

„Ale, drahý, na tom, co chce ten archeolog dělat, nevidím nic špatného. Přiznávám, že mluví trochu snobsky, ale jakou může napáchat škodu?“

„To je přece nabíledni! Jde mu o to, aby dokázal, že Země je prapůvodní kolébkou lidstva. Chce autoritou vědy podpořit rozvraceče.“

„Tak mu v tom zabraň.“

„Nemohu. Je to tak, vážně. Lidé si myslí, že místodržitel může všechno, jenže on nemůže. Arvardan má písemné povolení od Úřadu pro vnější provincie. Schválené imperátorem. To mě staví zcela mimo. Nemohl bych nic dělat bez odvolání k Ústřední radě, a to by se táhlo měsíce… A jak bych jim to zdůvodnil? Kdybych se ho naopak pokusil zadržet násilím, dopustil bych se vzpoury. A víš přece, jak pohotově Ústřední rada, od občanské války v osmdesátých letech, odvolává každého, kdo podle ní šlápne vedle. Co potom? Vystřídá mě někdo, kdo nebude zhola nic vědět o zdejší situaci, a Arvardan stejně půjde za svým.

A to ještě není to nejhorší, Floro. Víš, jak chce starobylost Země dokázat? Hádej.“

Flora se tiše zasmála. „Děláš si ze mě legraci, Ennie. Jak můžu hádat? Jsem snad archeolog? Asi se pokusí vykopat staré sochy nebo kosti a datovat je podle radioaktivity, nebo něco podobného.“

„Kéž by tomu tak bylo! Jak se mi včera Arvardan svěřil, chce na Zemi proniknout do radioaktivních oblastí. Chce tam najít lidské artefakty, dokázat, že pocházejí z doby, kdy ještě Země nebyla radioaktivní — jelikož tvrdí, že zdejší radioaktivita je umělého původu — a v tomto smyslu je datovat.“

„Ale to je prakticky totéž, co jsem řekla já.“

„Víš, co znamená vkročit do radioaktivních oblastí? Ty jsou tabu, jednou z nejpřísnějších zvyklostí, které tihle Pozemšťané mají. Do zakázaných oblastí nikdo nesmí, všechny tyto radioaktivní oblasti jsou tabu.“

„Ale pak je to v pořádku. Arvardana zadrží sami Pozemšťané.“‚Bravo. Zadrží ho samotný premiér. Jenže jak ho přesvědčíme že to není vládou podporovaný projekt, že Impérium nechce přivírat oči nad vědomou svatokrádeží?“

‚Premiér přece nemůže být tak nedůtklivý.“

‚Že nemůže?“ Ennius se zaklonil a zahleděl se na ni. Noc již vybledla, a proto rozeznal manželčiny rysy. „Tvoje naivita mě dojímá. Určitě může být tak nedůtklivý. Víš, co se stalo před nějakými padesáti lety? Nejdřív ti to povím, a pak si udělej názor sama.

Země nedovolí používat na svém území žádné vnější znaky imperiální nadvlády, protože trvá na tom, že ona je právoplatným vládcem Galaxie. A stalo se, že mladý Stannel II. — ten nezletilý imperátor, který byl tak trochu nepříčetný a který se stal obětí atentátu po dvou letech své vlády, víš o koho jde? — nařídil, aby na sněmovně ve Washennu vztyčili imperátorský symbol. Nařízení samo o sobě bylo rozumné, poněvadž takový symbol je na každé planetární sněmovně na znamení jednoty Impéria. Jenže co se přihodilo v tomto případě? Toho dne, kdy symbol připevnili, propukly ve městě masové

nepokoje.

Washennští fanatici symbol strhli a zbraněmi zaútočili na posádku. A Stannell byl takový blázen, že trval na provedení svého nařízení, i kdyby to znamenalo vyhladit Pozemšťany do jednoho, ale zahynul při atentátu, dřív než to mohl provést, a Edard, který nastoupil po něm, jeho nařízení zrušil. Znovu zavládl mír.“

„Tím chceš říct, že imperiální symbol zde už nevztyčili?“ zeptala se nevěřícně Flora.

„Přesně tak. Při hvězdách, Země je jediná z milionů a milionů planet Impéria, která nemá na sněmovně symbol imperátora. Tato zatracená planeta, na které se nacházíme. A kdybychom se o to teď pokusili znovu, bojovali by do posledního muže, aby nám v tom zabránili. A ty se ptáš, jestli jsou nedůtkliví. Já ti říkám, že jsou to šílenci.“V pomalu blednoucí šedi svítání zavládlo mlčení, dokud se znovu neozvala Flora, tiše a nejistě.

„Ennie?“

„Co je?“

„Tebe netrápí jen to, že vzpoura, kterou očekáváš, bude mít vliv na tvou pověst. Nebyla bych tvojí ženou, kdybych nedokázala odhadnout, co si myslíš, a mám pocit, že očekáváš něco, co by mohlo ohrozit celé

Impérium… Neměl bys přede mnou nic skrývat, Ennie. Ty se bojíš, že tentokrát Pozemšťané zvítězí.“

„Nechci o tom mluvit, Floro.“ V očích se mu objevil ztrápený výraz. „Není to vlastně ani tušení… Čtyři roky na této planetě jsou pro každého normálního člověka příliš. Ale proč jsou si Pozemšťané sami sebou tak jisti?“

„A jak víš, že jsou?“

„Ale ano, jsou. I já mám své informační zdroje. Třikrát byli rozdrceni.

Nemohou si dělat žádné iluze. A přesto se staví proti dvěma stovkám milionů světů, z nichž každý je silnější než oni, a ještě si věří. Že by skutečně tak pevně spoléhali na nějaký osud nebo nějakou nadpřirozenou sílu — na něco, co chápou pouze oni? Možná… možná…“

„Možná co, Ennie?“

„Možná mají nějaké zbraně.“

„Zbraně, kterými by jedna planeta porazila dvě stě milionů? To svoje obavy přeháníš. To žádná zbraň nesvede.“

„O synapsifikátoru jsem se už zmínil.“

„A já jsem ti řekla, co máš udělat. Víš o nějakém jiném druhu zbraně, který by mohli použít?“

„Ne,“ připustil váhavě.

„Tak vidíš. Protože žádná taková zbraň neexistuje. Teď ti řeknu,

co bys měl udělat. Proč se nespojit s premiérem a na znamení dobré vůle ho neupozornit na Arvardanův plán? A neoficiálně ho nepožádat, aby mu nedal povolení? Imperiální vláda tak bude mimo jakékoli podezření, že by v tak hrubémporušení jejich zvyklostí mohla mít prsty. Arvardana tím zadržíš a nebudeš muset proti němu sám vystoupit. Pak požádáš Úřad, aby poslal dva dobré psychology — nebo ne, raději čtyři, abys měl jistotu, že pošlou aspoň dva — a necháš je prověřit možnosti synapsifikátoru… O vše ostatní se mohou postarat naši vojáci, a další generace ať se o sebe starají samy.

Nechceš si teď tady zdřímnout? Můžeme rozložit křeslo, k přikrytí můžeš použít mou kožešinu, a až se probudíš, nechám ti sem přinést snídani. Za dne vypadá všechno jinak.“

A tak Ennius, který probděl celou noc, usnul pět minut před východem slunce.

Proto se od něho premiér dozvěděl o Belu Arvardanovi a jeho poslání až o osm hodin později.

ROZHOVOR S BLÁZNY?

Co se týče Arvardana, ten se staral jen o to, aby si udělal dovolenou. Jeho loď Hadonoš měla dorazit nejdřív za měsíc, a tak mohl celou tu dobu marnotratně strávit podle svých představ.

Šestého dne po příjezdu na Everest se rozloučil se svým hostitelem a nasedl na stratolet, největší proudové letadlo Pozemské letecké dopravní společnosti, který letěl z Everestu do hlavního města Země, Washennu.

Úmyslně dal přednost běžné lince před rychlým vznášedlem, které mu nabídl Ennius, neboť ho jako cizince a archeologa přirozeně zajímalo, jak na takové planetě žijí obyčejní lidé.A měl ještě jeden důvod. Pocházel ze sektoru Sirius, vyhlášeného svou povzneseností nad všechny ostatní v Galaxii. Předsudky vůči Zemi tam měly hluboké kořeny. Proto si rád namlouval, že on sám jim nepodlehl. Jako vědec, jako archeolog si to nemohl dovolit. Přesto Pozemšťany chápal jako karikatury a slovo Pozemšťan mu připadalo neslušné. Avšak skutečné předsudky mu byly cizí.

Aspoň si to myslel. Kdyby se například nějaký Pozemšťan chtěl připojit k jeho expedici a cokoli pro něho dělat — a kdyby měl potřebné vzdělání a schopnosti — přijal by ho. Tedy, kdyby měl místo. A kdyby to ostatním členům expedice příliš nevadilo. V tom byl háček. Obvykle měli námitky jeho spolupracovníci — a s tím nic nenadělal.

Zamyslel se. Dnes by mu určitě nevadilo, kdyby měl s nějakým Pozemšťanem jíst nebo nocovat, kdyby to jinak nešlo — a za předpokladu, že by to byl přijatelně čistý a zdravý Pozemšťan. Vlastně by se k němu ve všech směrech choval stejně jako ke všem ostatním. Ale stále by si uvědomoval, že Pozemšťan je Pozemšťan. Tomu by nezabránil. To byl důsledek dětství, prožitého v atmosféře zaslepenosti tak úplné, že byla téměř nepostřehnutelná, a tak přirozené, že mu její axiomy připadaly přija-telné. Uvědomil si ji, až když z ní vyšel a ohlédl se.

Teď měl možnost vyzkoušet sám sebe. V letadle měl kolem sebe samé Pozemšťany, a nic zvláštního necítil. Snad jen jakési sebevědomí.

Rozhlédl se po nenápadných, normálních obličejích spolucestujících. Jako Pozemšťané měli být jiní, ale rozeznal by je od normálních lidí, kdyby je potkal v davu? Asi ne. A ženy nevypadaly špatně… Svraštil čelo. I snášenlivost musí mít určité hranice. Sňatek s Pozemšťankou, to bylo něco, co si nedokázal představit.

Letadlo mu připadalo malé a konstrukčně zastaralé. Létalo sice na atomový pohon, ale způsob jeho využití měl k účinnostidaleko. Pohonná jednotka byla například špatně odstíněna. Vzápětí Arvardana napadlo, že rozptýlené záření gama ani vysoká neutronová hustota v

ovzduší asi Pozemšťanům nevadí tolik jako ostatním.

Pak ho upoutalo něco jiného. Z temných, nachových výšin stratosféry vypadala Země nádherně. Pod ním se v oparu rozplývaly obrovské plochy barvy pouště, tu a tam zastíněné mraky ozářenými sluncem. Letící stratolet nechával zvolna za sebou ustupující, měkkou a nezřetelnou hranici tmy, z jejíchž stínů vycházelo záření radioaktivních oblastí.

Náhle zaujal jeho pozornost smích spolucestujících. Zdálo se, že je určen dvojici starších, dobře vypadajících a usměvavých lidí.

„Co se děje?“ zeptal se souseda.

Ten se na okamžik přestal smát a odvětil: „Jsou svoji čtyřicet let a vydali se na Velkou cestu.“

„Velkou cestu?“

„No přece kolem světa.“

Starší muž, zardělý radostí, se výřečně svěřoval se svými zážitky a dojmy. Manželka mu tu a tam skákala do řeči a opravovala ho v naprosto nepodstatných maličkostech, ale náladu to ani jednomu neubíralo. Všichni jim napjatě naslouchali, a Arvardanovi se zdálo, že Pozemšťané jsou stejně vřelí a živí jako všichni ostatní obyvatelé Galaxie.

A pak se kdosi zeptal: „A kdy vás čeká šedesátka?“

„Asi za měsíc,“ zazněla pohotová, veselá odpověď. „Šestnáctého listopadu.“

„Doufám, že budete mít hezky,“ řekl ten, který se ptal. „Když na tátu přišla šedesátka, lilo jako z konve. Od té doby tak nepršelo. Jel jsem s ním — to víte, v takový den člověk potřebuje společnost — a on si na len déšť pořád stěžoval. Měli jsme otevřenou dvojkolku a promokli jsme na kůži. Poslyš, řekl jsem mu, nechápu, nač si stěžuješ? Já budu muset jet zpátky!“ Všichni se hlasitě rozesmáli, i párek oslavenců se bez váhání přidal. Arvardan však cítil, jak se ho zmocňuje hrůza, když si s nepříjemnou úzkostí začal uvědomovat smysl hovoru.

Zeptal se svého souseda: „Ta šedesátka, o které je řeč, to bude asi eutanazie, že? Chci říct, že je člověk odstraněn, když dosáhne šedesátých narozenin.“

Hlas se mu jaksi zadrhl, když jeho soused polkl poslední záchvěvy smíchu a přeměřil si ho dlouhým, podezíravým pohledem. „No a co jiného by to mělo být?“ odfrkl posléze.

Arvardan udělal rukou neurčité gesto a chabě se usmál. Ten zvyk znal, ale jen teoreticky. Jako něco, o čem se píše v knihách, něco, o čem polemizují vědecké práce. Až nyní na něho dolehlo, že se týká živých lidí a že muži a ženy, co jsou kolem něho, nepřežijí podle místní zvyklosti šedesátku.

Jeho soused si ho nepřestával prohlížet. „Člověče, odkud jste?

Tam u vás šedesátku neznáte?“

„My říkáme, že přišel čas,“ odvětil nejistě Arvardan. „Já jsem odtamtud.“ Ukázal palcem přes rameno. Teprve po další čtvrtminutě jeho soused svůj pronikavý, tázavý pohled odvrátil.

Arvardanovi se zachvěly rty. Místní byli podezíraví. Aspoň v tom se karikatury nemýlily.

Starší muž opět promluvil. „Ona půjde se mnou,“ kývl na svou rozveselenou ženu. „Měla by ještě tři měsíce, ale myslí si, že nemá smysl čekat, že můžeme jít spolu. Není to tak, babulko?“

„Ale jistě,“ přisvědčila a rozesmála se. „Všechny naše děti mají své rodiny a domovy. Byla bych pro ně jenom přítěží. A stejně bych bez svého starého neměla ze života radost — tak prostě odejdeme spolu.“

Poté snad všichni pasažéři začali vypočítávat, kolik času jim ještě zbývá, a několik manželských párů, kterých se to týkalo, přivedlo přepočítávání měsíců na dny k vášnivým debatám.Jeden drobný muž v přiléhavém obleku a s neústupným výrazem rozhodně prohlásil: „Zbývá mi přesně dvanáct let, tri měsíce a čtyři dny. Dvanáct let, tři měsíce a čtyři dny. Ani o den víc, ani o den míň.“

Vzápětí někdo logicky dodal: „Jestli ovšem nezemřete dřív.“

„Nesmysl,“ ohradil se človíček okamžitě. „Nemám v úmyslu zemřít dřív. Vypadám snad na to? Budu žít dvanáct let, tři měsíce a čtyři dny, a ať to někdo zkusí popřít.“ A zatvářil se bojovně.

Štíhlý mladík vytáhl z úst dlouhou, frajerskou cigaretu a ponuře pronesl: „Dobře těm, kteří si to dovedou spočítat na dny. Je spousta Udí, kteří svůj čas přežívají.“

„To je pravda,“ přidal se další, a hned začali přikyvovat všichni. Zažehnuté rozhořčení začalo doutnat.

„Nemám nic proti muži nebo ženě,“ pokračoval mladík, prokládaje výdechy cigaretového kouře složitými pohyby, jimiž odklepával popel, „kteří se po narozeninách rozhodnou ještě počkat na nejbližší zasedání Rady, obzvlášť když jim zbývá dodělat nějakou práci. Jde mi o ty zbabělce a parazity, kteří se snaží přežít až k příštímu sčítání a ujídají z krajíce další generaci…“ Zatvářil se, jako by ho to skutečně pobuřovalo.

Arvardan se odvážil k nesmělé otázce: „Není snad věk každého zaregistrován? Nemohou přežít narozeniny o mnoho, ne?“

Rozhostilo se všeobecné mlčení, prostoupené nemalým pohrdáním bláhovým idealismem, který právě zazněl. Posléze se ozval další muž, diplomaticky, jako by se snažil hovor na toto téma ukončit. „Podle mě stejně nemá smysl žít déle než do šedesáti.“

„Když jsi farmář, tak ne,“ vyhrkl rázně další. „Po půlstoletí dřiny na polích bys musel být blázen, kdybys nebyl rád, že to končí. Ale co úředníci a obchodníci?“ Konečně i postarší muž, jehož čtyřicátým

výročím svatby celá diskuse začala, vyslovil svůj názor. Snad mu dodalo odvahy to že zanedlouho bude mít sám šedesátku na krku a nemá proto co ztratit.

„Víte," začal, „to záleží na tom, jaké máte známosti." A spiklenecky mrkl. „Já znal chlapíka, kterému bylo šedesát rok po sčítání v roce 810, a žil, dokud na něho nepřišli při sčítání o deset let později. Bylo mu devětašedesát, když odešel. Devětašedesát! Představte si to!"

„Jak se mu to povedlo?"

„Měl nějaké peníze, a jeho bratr byl ve Společenstvu tradicionalistů. S takovou kombinací se dá ledacos."

Jeho slova se setkala se souhlasným mručením.

„Poslyšte," ozval se důrazně mladík s cigaretou, „to já měl strýčka, který přežil o rok — jen o rok. Byl to takový ten sobec, kterému se odejít nechce, znáte to. Na ostatní nehledí… Já jsem o tom nevěděl, jinak bych ho ohlásil, vážně, protože člověk má odejít, když přijde jeho čas. Je to čestné vůči další generaci. Nakonec na něho stejně přišli, a já jsem se to dozvěděl až tehdy, když si nás s bratrem předvolalo Bratrstvo a ptali se nás, proč jsme ho nenahlásili. Řekl jsem jim, hergot, vždyť já o tom nevěděl, nikdo z rodiny to nevěděl. Řekl jsem jim, že jsme ho deset let neviděli. Starý to potvrdil. Ale stejně nám napařili pokutu pět set kreditů. Tak to chodí, když nemáte styky."

Výraz znepokojení na Arvardanově obličeji se prohloubil. Co to bylo za šílence, že přijímali smrt takovým způsobem a že opovrhovali svými přáteli a příbuznými, kteří se jí snažili vyhnout? Neocitl se náhodou v letadle, které převáží blázny někam do ústavu — nebo na eutanazii? Nebo to byli normální Pozemšťané?

Soused se na něho znovu zamračil a vytrhl ho z úvah. „Člověče, jak jste to myslel, odtamtud?"

„Prosím?"

„Ptal jsem se, odkud jste. Řekl jste odtamtud. Kde to je odtamtud? Rozumíte?"

Arvardan zjistil, že na něm najednou všichni visí pohledem a že jim v očích blýská podezření. Považovali ho snad za člena Společenstva tradicionalistů? Zeptal se jako nějaký agent provocateur?

Aby předešel zášti, upřímně vyhrkl: „Já nejsem odnikud ze Země. Jsem Bel Arvardan z Baronnu v sektoru Sirius. A kdo jste vy?" dodal a podal sousedovi ruku.

Účinek byl stejný, jako kdyby doprostřed letadla hodil atomový granát.

Počáteční tichou hrůzu na všech tvářích rychle vystřídalo nepřátelství. Muž, který seděl vedle něho, toporně vstal a přesedl si jinam, i když se tam dva cestující museli přitisknout k sobě, aby mu udělali místo.

Všichni se dívali jinam. Náhle měl kolem sebe kruh zad Vzedmula se v něm vlna rozhořčení. A tak se zachovali k němu Pozemšťané! On jim přátelsky podal ruku. On, Sirian, se snížil k rozhovoru s nimi, a oni jím opovrhli!

Stálo ho to hodně úsilí, ale zklidnil se. To jen dokazovalo, že rasová nesnášenlivost nepůsobí nikdy jednostranně, že nenávist plodí zase nenávist.

Najednou si uvědomil, že se vedle něho někdo posadil, a nasupeně se k němu obrátil. „Co je?“

Byl to ten mladík s cigaretou. Právě si zapaloval další. „Nazdar,“ řekl. „Já jsem Creen… Těmi idioty se nenechte otrávit“

„Nikdo mě neotravuje,“ odsekl Arvardan. Neměl z nového společníka žádnou radost a neměl náladu na útěchu od Pozemšťana.

Avšak Creen neměl průpravu, která by mu umožnila vnímat náznaky. Několikrát mocně potáhl z cigarety, aby se rozhořela a sklepl popel přes opěrku do středové chodbičky.Jsou to maloměšťáci!“ zašeptal pohrdavě.

„Farmářská sebranka… Chybí jim galaktický rozhled. Nevšímejte si jich… Věnujte se mně. Já vyznávám jinou filozofii. Žij a nech žít, to říkám já. A proti cizákům nic nemám. Jestli se ke mně chtějí chovat slušně, budu se slušně chovat já k nim. Vždyť, hergot, oni nemůžou za to, že jsou cizáci, stejně jako já nemůžu za to, že jsem Pozemšťan. No nemám pravdu?“ A poplácal Arvardanovi familiárně po zápěstí.

Arvardan přikývl, ale při doteku mu naskočila husí kůže. Stýkat se s člověkem, kterého mrzelo, že mu utekla příležitost uspíšit smrt svého strýce, mu nebylo nijak příjemné, bez ohledu na jeho planetární původ.

Creen se zaklonil. „Máte namířeno do Chica? Jakže se jmenujete? Albadan?“

„Arvardan. Ano, letím do Chica.“

„Já tam bydlím. Je to nejskvělejší město na Zemi. Zdržíte se dlouho?“

„Možná. Zatím nemám žádné plány.“

„Aha… Doufám, že se neurazíte, když řeknu, že mi padla do oka vaše košile. Mohl bych se podívat zblízka? Ta je ze Siria?“

„Ano, je.“

„Výborný materiál. Něco takového se na Zemi neseženе… Hele, kamaráde, nemáte s sebou náhodou jednu takovou navíc? Zaplatil bych, kdybyste ji chtěl prodat. Je to bomba.“

Arvardan odmítavě zavrtěl hlavou. „Je mi líto, ale nemám s sebou moc oblečení. Chci si je koupit tady na Zemi, až budu potřebovat.“

„Dám padesát kreditů,“ nabídl Creen. Odmlčel se. Pak rozmrzele dodal: „To je dobrá cena.“

„Výborná,“ uznal Arvardan. „Jenže, jak jsem řekl, žádné košile na

prodej nemám.“

„Co se dá dělat…“ pokrčil rameny Creen. „Asi se chcete na Zemi nějaký čas zdržet, že?“

„Možná.“

„V čem podnikáte?“

Archeolog nechal podrážděnost vyplout na povrch: „Podívejte, pane Creene, jestli vám to nevadí, jsem trochu unaven a rád bych si zdřímnul. Vyhovuje vám to?“

Creen se zamračil. „Co je to s váma? U vás se k ostatním nechováte slušně? Já se jenom slušně ptám, nemusíte se hned štětit.“

Rozhovor, dosud vedený téměř šeptem, náhle zesílil málem do křiku. Arvardan se opět stal terčem nepřátelských pohledů. Stiskl rty tak, že se z nich stala tenká přímka.

Říkal jsem si o to, povzdychl si. Nemusel se do takové situace dostat, kdyby se od začátku držel zpátky, kdyby necítil nutnost holedbat se tolerancí a nevnucovat ji lidem, kteří o ni nestáli.

„Pane Creene, nežádal jsem vás, abyste si ke mně sedal, a nebyl jsem na vás neslušný,“ prohlásil vyrovnaně. „A opakuji, že jsem unaven a rád bych si odpočinul. Myslím si, že na tom není nic nenormálního.“

„Poslyšte…“ Mladík vstal, prudkým gestem zahodil cigaretu a ukázal na něho prstem. „Nemusíte se ke mně chovat, jako bych byl pes. To známe, tyhle prašivé cizáky. Přiletíte si, máte hubu plnou vznešených řečí, ale jste netýkavky a myslíte si, že po nás můžete šlapat. Ale my to nemusíme snášet, víte. Jestli se vám tady nelíbí, vraťte se tam, odkud jste přišel. Řekněte ještě něco, a vysvětlím vám to jinak. Myslíte si, že se vás bojím?“

Arvardan otočil hlavu a civěl strnule z okna.

Creen si beze slova šel sednout na své místo. Letadlo opět naplnil bzukot hovoru, ale Arvardan ztratil zájem. Spíš cítil než viděl ostré, jedovaté pohledy, které po něm cestující vrhali.

Zbytek cesty strávil mlčky a sám.

Byl rád, když přistáli v Chicu. Musel se usmát, když to nejskvělejší město na Zemi poprvé spatřil ze vzduchu, nicméně vesrovnání s dusnou, nepřátelskou atmosférou v letadle znamenalo obrovskou úlevu.

Dohlédl na vyložení svých zavazadel a nechal je přenést do dvoukolového taxi. Tam aspoň bude jediným cestujícím, a dá-li si pozor a nebude s řidičem mluvit víc, než bude nutné, sotva se dostane do potíží.

„Státní rezidence,“ řekl řidiči, a rozjeli se.

Tak vstoupil Arvardan poprvé do Chica. Bylo to ve stejný den, kdy Joseph Schwartz uprchl ze svého pokoje v Ústavu jaderného výzkumu.

Creen se díval za Arvardanem, jak odjíždí, a zatrpkle se usmíval. Vyndal malý zápisník a mezi jednotlivými šluky z cigarety se do něj pozorně zadíval. Tentokrát toho z cestujících moc nevytáhl, nezabrala ani historka se strýcem, s kterou dřív často slavil úspěch. Jistě, ten starý si postěžoval, že kdosi žil déle, a obviňoval tradicionalisty. To by se dalo posuzovat jako pomlouvání Bratrstva. Jenže tomu paprikovi bude za měsíc šedesát. Nemá cenu ho zapisovat.

Issac Asimov Obrázek na obloze

Ale ten cizák, to je něco jiného. S potěšením si přečetl záznam: „Bel Arvardan, Baronn, sektor Sirius — zájem o šedesátiny — nesdílný, pokud jde o jeho záměry — přílet do Chica 12. října osobní linkou v 11 hodin místního času — silný protipozemský postoj.“

Tentokrát asi ulovil něco velkého. Chytat za slovo nespokojence, kterým tu a tam něco uklouzlo, byla nuda, ale něco takového mohlo stát za to. Bratrstvo obdrží jeho zprávu ani ne za půl hodiny.

Pomalu opustil letiště.

CESTY SE SBÍHAJÍ V CHICU

Doktor Shekt snad podvacáté listoval hromádkou svých posledních poznámek. Vzhlédl, když do pracovny vstoupila Pola, oblečená v laboratorním plášti. Zamračila se.

„Tati, ty jsi ještě nejedl?“

„Cože? Ale jistě… Co je to?“

„To je oběd. Nebo spíš byl. Naposledy jsi měl snídani. Jaký má smysl, že ti kupuji a nosím jídlo sem, když ho nesníš? Budeš si muset chodit domů.“

„No tak, nerozčiluj se. Já to sním. Víš, že nemohu přerušit důležitý experiment vždy, když tě napadne, že bych měl jíst. “Nálada se mu opět vrátila, když jedl zákusek. „To bys nevěřila co je ten Schwartz zač,“ poznamenal. „Už jsem ti říkal o jeho lebečních švech?“

‚Že jsou primitivní? Tos říkal.“

„Jenže to není všechno. Má dvaatřicet zubů, tři stoličky po obou stranách, nahoře i dole, z toho jednu falešnou, která musí být dělaná podomácku. Aspoň jsem ještě neviděl můstek, který není přichycen k čelisti, ale drží na kovových hrotech, zaháknutých o sousední zuby… Vidělas vůbec někdy někoho s dvaatřiceti zuby?“

„Obvykle lidem zuby na potkání nepočítám, tati. Kolik jich má správně být — dvacet osm?“

„Jistě… A to ještě není všechno. Včera jsme ho podrobili internímu vyšetření. Co si myslíš, že jsme zjistili?… Hádej!“

„Střeva?“

„Polo, ty mě chceš rozčilit, ale já se nenechám. Nemusíš hádat. Řeknu ti to. Schwartz má červovité slepé střevo, devět centimetrů dlouhé a otevřené. Při Galaxii, to nemá obdoby! Konzultoval jsem to s lékařskou fakultou — samozřejmě s velkou obezřetností — slepá střeva prý nebývají delší než dva centimetry a nikdy nejsou otevřená.“

„A co přesně to znamená?“

„Že ten člověk je úplný anachronismus, živá zkamenělina.“ Vstal a rychlými kroky přešel ke stěně a zase zpátky. „Něco ti řeknu, Polo. Myslím si, že bychom Schwartze neměli propustit. Je to příliš vzácný jedinec.“

„Ale, tati,“ namítla Pola, „to nemůžeš udělat. Slíbils tomu farmáři, že ho vrátíš, a to musíš už kvůli Schwartzovi. Je tu nešťastný.“

„Nešťastný! Vždyť se k němu chováme, jako by to byl bohatý cizinec.“

„A jaký je v tom rozdíl? Je to člověk, který je zvyklý na farmu a na svou rodinu. Prožil tam celý život. A teď přijde takový děsivý zážitek — bolestivý, pokud vím — a hlava mu najednou myslí úplně jinak. Nemůžeš očekávat, že to pochopí. Musíme hledět na jeho lidská

práva a vrátit ho rodině.“

„Ale, Polo, v zájmu vědy…“

„Řeči! Co je mi po zájmech vědy? Myslíš, že Bratrstvo bude mít radost, až se dozví o tvých neschválených pokusech? Myslíš si, že jim záleží na zájmu vědy? Chci ti jenom říct, abys myslel na sebe, když už nemyslíš na Schwartze. Čím déle si ho tu necháš, tím větší je riziko, že tě přistihnou. Zítra večer ho pošli domů, jak jsi původně zamýšlel, rozumíš? — A teď se půjdu podívat, jestli Schwartz před večeří něco nepotřebuje.“

Neuplynulo snad ani pět minut a vrátila se, rozrušená a bledá jako křída. „Tati, on zmizel!“

„Kdo zmizel?“ zeptal se nechápavě.

„Schwartz!“ vykřikla a neměla daleko k slzám. „Určitě jsi zapomněl zamknout dveře, když jsi odcházel.“

Shekt vyskočil a musel se opřít, aby neztratil rovnováhu. „Jak je to dlouho?“

„Nevím. Ale moc dlouho to být nemůže. Kdys tam byl naposledy?“

„Ani ne před čtvrthodinou. Byl jsem tady tak dvě minuty, než jsi přišla.“

„V tom případě,“ rozhodla se, „se podívám ven. Třeba se bude potloukat někde kolem. Ty zůstaň tady! Jestli ho někdo sebere, nemusí ho spojovat s tebou. Rozumíš?“

Shektovi nezbývalo než přikývnout.

Joseph Schwartz zjistil, že se mu nijak neulevilo, když vyměnil uzavřený prostor nemocničního vězení za širé město kolem. Nenamlouval si, že má nějaký plán. Věděl, a věděl to dobře, že jenom improvizuje.

Pokud ho vedl nějaký racionální impulz (jiný než touha vyměnit nečinnost za jakoukoli činnost), byla to naděje, že se nějakému náhodnému zážitku podaří oživit jeho zrádnou paměť. Nabyl totiž přesvědčení, že trpí ztrátou paměti.

Avšak při prvním pohledu na město ztratil odvahu. Schylovalo se k večeru a sluneční paprsky dodávaly všemu kolem mléčně bílý odstín. Budovy vypadaly jako z porcelánu, stejně jako ta farmářská usedlost, na kterou poprvé narazil.

Něco v nitru mu říkalo, že města by měla být hnědá a červená. A mnohém špinavější. To věděl určitě.

Šel pomalu. Věděl, že organizované pátrání po něm nevyhlásí. Věděl to, i když nevěděl odkud. Avšak během posledních několika dnů zjistil, že je stále citlivější na atmosféru, že dokáže situaci kolem sebe vycítit. Byla to jedna ze zvláštností, která se stala jeho mozku, když… když…

Myšlenka se kamsi vytratila.

Připadalo mu, že v nemocničním vězení převládala atmosféra tajemství, tajemství prosyceného strachem. Proto ho nebudou pronásledovat veřejně. Věděl to. Jak to mohl vědět? Že by ta podivná duševní aktivita nějak souvisela s projevy ztráty paměti?

Přešel další křižovatku. Kolových vozidel se po ulicích pohybovalo jen málo. Chodci byli — prostě chodci. Šaty, které měli na sobě, mu připadaly směšné: beze švů, bez knoflíků, pestrobarevné. Ale teď měl takové na sobě i on. Říkal si, kde asi skončily jeho staré šaty, ale pak si řekl, jestli takové šaty, jaké si pamatoval, vůbec kdy měl. Je obtížné si být něčím jist, jakmile jednou začnete o své paměti zásadně pochybovat.

Avšak svou manželku a děti si pamatoval velice jasně, ty si přece nemohl vymyslet. Zastavil se uprostřed chodníku, aby opět nabyl duševní rovnováhu. Možná si pamatoval, jen zkresleně, některé skutečné lidi, které v této neskutečně vypadající, realitě toužil hledat.Lidé do něho vráželi, občas někdo zabručel něco nepřívětivého. Znovu se dal do kroku. Náhle si uvědomil, že má nebo brzy bude mít hlad, a přitom je bez peněz.

Rozhlédl se. Nic, co by se podobalo restauraci, neviděl. Ale podle čeho se měl orientovat? Znaky nedokázal přečíst.

Začal nahlížet do obchodů, které míjel… A pak objevil místnost, v jejíž jedné části stály stolky. U jednoho seděli dva muži a u dalšího jeden. Všichni jedli.

Aspoň to se nezměnilo. Ti, co jedli, žvýkali a polykali.

Vstoupil dovnitř a na okamžik strnul úžasem. Nebyl tam žádný pult, nikde se nepřipravovala jídla, po kuchyni ani památky. Vcházel s představou, že si jídlo odpracuje například umýváním nádobí — jenže se neměl s kým domluvit.

Dodal si odvahy a přistoupil k večeřící dvojici. Ukázal na jídlo a vyhrkl: „Jídlo! Kde? Prosím.“

Překvapeně k němu zvedli oči. Jeden z nich začal plynně, ale zcela nesrozumitelně hovořit a poklepal na malou konstrukci na konci stolu poblíž stěny. Druhý se netrpělivě přidal.

Schwartz sklopil oči. Chtěl odejít, otočil se, a vtom ho čísi ruka uchopila za rukáv…

Granz si Schwartze všiml, ještě když z něho bylo vidět pouze buclatou, dychtivou tvář za oknem.

„Co ten člověk chce?“ řekl.

Messter, který seděl naproti němu, zády k ulici, se otočil, podíval se, pokrčil rameny a neřekl nic.

„Jde sem,“ poznamenal Granz, a Messter utrousil: „A co má být?“

„Nic. Jen konstatuju.“

Jenže nově příchozí krátce poté, co se chvíli bezmocně rozhlížel, k nim přistoupil, ukázal na jejich dušené hovězí a s podivným

přízvukem vyhrkl: „Jídlo! Kde? Prosím.“Granz vzhlédl. „Jídlo tady je, kamaráde. Jen zaparkuj na sesli u nějakého stolku a zmáčkni jídlomat. Jídlomat! Ty nevíš, co to je jídlomat? — Podívej na toho idiota, Messtere. Hledí na mě jako mi nerozume! ani slovo. — Hej, kámo, to je tohle, podívej. Hodíš tam minci a můžeš dlabat, chápeš?“

„Nech ho,“ zabručel Messter. „Je to jenom pobuda, co tady žebrá.“

„Hej, počkej.“ Granz popadl Schwartze, který se hotovil odejít, za rukáv. Pak prohodil k Messterovi: „Dokosmu, ať se nají. Stejně má šedesátku na krku. To je to nejmenší, co pro něho můžu udělat. — Hej, kámo, máš peníze? — To snad není pravda, on pořád ještě nechápe. — Peníze, kámo, peníze! Tohle…“ Vytáhl z kapsy lesklý půlkredit a vyhodil jej do vzduchu, kde se zatřpytil.

„Máš?“

Schwartz zvolna zavrtěl hlavou.

„Tak si dej na mě!“ Schoval půlkredit do kapsy a podal mu podstatně menší mincí.

Schwartz si ji váhavě vzal.

„No tak. Nestůj jako váza. Hoď ji do jídlomatu. Sem.“

Schwartz najednou pochopil. Na jídlomatu bylo několik otvorů na mince různé velikosti a řada knoflíků u mléčně bílých obdélníčků, na nichž bylo napsáno něco, co nedokázal přečíst. Ukázal na jídlo na stole, přejel ukazováčkem po knoflících a tázavě zvedl obočí.

„Aha, sendvič mu nestačí,“ poznamenal zlostně Messter. „Roste nám tady třída nóbl vandráků. Dělat jim pomyšlení se nevyplácí, Granzi.“

„Co se dá dělat, přijdu o dalších pětaosmdesát centů. Stejně je zítra výplata… Tu máš,“ řekl Schwartzovi. Sám zasunul mince do jídlomatu a z výklenku ve stěně vytáhl širokou kovovou mísu.,A teď si to odnes k jinému stolu… A ten deseťák si nech. Kup si za něj kafe.“Schwartz si dychtivě odnesl mísu k sousednímu stolu. Lžíce byla připevněna k boku poklopu jakousi průhlednou páskou, která tiše praskla, když na ni přitlačil nehtem. V tom okamžiku se víko mísy ve švů rozpojilo a stočilo.

Na rozdíl od jídla, které měli oni, bylo to jeho studené, ale to mu nevadilo. Až asi za minutu si všiml, že se jídlo ohřívá a mísa je najednou na dotek horká. Polekaně přestal jíst a čekal.

Z omáčky se začalo kouřit, pak chvilku slabě vařila, a když přijatelně vychladla, dojedl zbytek.

Granz a Messter tam ještě seděli, když odcházel. I ten třetí muž, kterého si nevšímal.

Jenže si nevšiml ani drobného muže, který se mu od okamžiku, kdy opustil Ústav, nenápadně držel v patách.

Bel Arvardan se osprchoval, převlékl a s novým elánem se vrátil k

původnímu záměru — pozorovat tu lidskou zvířenu, rod Pozemšťanů, v jejich přirozeném prostředí. Počasí bylo příjemné, vánek osvěžující, samotná vesnice — pardon, město — zářivá, klidná, čistá.

Nebylo to tak zlé.

Nejdříve do Chica, řekl si. Největší sbírka Pozemšťanů na planetě. Pak Washenn, místní metropole. Senloo! Senfran! Bonair! — Cestu po západních kontinentech, kde žila většina z řídce roztroušené pozemské populace, si naplánoval tak, aby měl na každé místo dva tři dny času a stihl se vrátit do Chica v době, kdy měla dorazit loď s jeho expedicí.

Bude to poučné, sliboval si.

K večeru zašel v Chicu do jídlomatu, kde se při jídle stal svědkem malého výstupu mezi dvěma Pozemšťany, kteří přišli krátce po něm, a zavalitým, starším mužem, který vešel jako poslední. Přihlížel nezaujatě a bez zvláštní pozornosti, bral ten výstup jako protiklad k nepříjemnému zážitku z letadla. Ti dva u stolu byli patrně řidiči aerotaxíků, a přestože nepatřili k bohatým, dokázali pomoci.

Žebrák odešel, a Arvardan ho po dvou minutách následoval.

Pracovní den končil a na ulicích bylo o poznání živěji.

Na poslední chvíli uskočil, aby nevrazil do mladé dívky.

„Promiňte," omluvil se.

Dívka měla na sobě bílý oděv, jednoduchým střihem připomínající nemocniční stejnokroj. To, že do sebe málem narazili, jí zřejmě zcela uniklo. Tvářila se ustaraně, rozhlížela se kolem a viditelně byla myšlenkami někde úplně jinde. To vysvětlovalo situaci.

Lehce jí položil ruku na rameno. „Mohu vám nějak pomoci, slečno? Stalo se vám něco?"

Zastavila se a spočinula na něho překvapeným pohledem. Arvardan se přistihl, že si pozorně prohlíží její hnědé vlasy, tmavé oči, vysoké lícní kosti a malou bradu, štíhlý pas a elegantní držení těla, a odhaduje, kolik jí může být. Dospěl k závěru, že devatenáct až jedenadvacet. A zjistil, že pomyšlení na její pozemský původ dodává přitažlivosti tohoto drobného ženského stvoření zvláštní pikantnosti.

A ona si ho také stále prohlížela. Když nakonec promluvila, jako by jí právě došly síly. „Vždyť to stejně nemá smysl. Nedělejte si se mnou starosti, prosím. Není rozumné očekávat, že člověk někoho najde, když nemá tušení, kam mohl jít." Nahrbila se zklamáním a do očí jí vhrkly slzy. Pak se narovnala a zhluboka se nadechla. „Neviděl jste tu náhodou silnějšího muže, vysokého tak metr šedesát, oblečeného v zelenobílém, bez klobouku, skoro plešatého?"

Arvardan na ni užasle pohlédl. „Co? Říkáte v zelenobílém? — Ne, to není možné… Poslyšte, nemá ten muž, kterého hledáte, potíže s vyjadřováním?"

„Ano, má. To ano. Tak vy jste ho viděl?"

„Ani ne před pěti minutami tu jedl se dvěma muži… Tam s

těmi. — Poslyšte, vy dva," kývl na taxikáře.

Granz si pospíšil: „Taxík, pane?"

„Ne, ale jestli té mladé dámě řeknete něco o tom chlapíkovi, se kterým jste jedli, vyděláte si taky."

Granz se zarazil a zatvářil mrzutě. „Rád bych vám pomohl, ale viděl jsem ho poprvé v životě."

Arvardan se obrátil k dívce. „Podívejte, slečno, určitě nemohl odejít směrem, kterým jste přišla vy, protože to byste si ho všimla. A nemůže být daleko. Měli bychom jít směrem na sever, Poznám ho, jestli ho uvidím."

Pomoc jí nabídl bez uvažování, i když se impulzivně zpravidla nechoval. Přistihl se, že se na ni usmívá.

„Co provedl, slečno?" ozval se náhle Granz. „Snad neporušil nějakou zvyklost?"

„Ne, to ne," odpověděla spěšně. „Je jenom trochu nemocný, nic víc."

Messter se za nimi díval, když odcházeli. „Trochu nemocný?" Narazil si na hlavu čepici se štítkem a zamyšleně se poškrábal na bradě. „Co na to říkáš, Granzi — trochu nemocný?"

Chvíli si svého společníka úkosem prohlížel.

„Co to do tebe vjelo?" zeptal se nervózně Granz.

„Nic. Jenomže teď je špatně zase mně. Ten chlap určitě utekl z nemocnice. To byla sestra, která ho hledala. A byla dost vyplašená. Proč by byla vyplašená, kdyby byl jenom trochu nemocný? Sotva mluvil a skoro nevnímal. Toho sis snad všiml, ne?" Granzovi se v očích náhle objevil úlek. „Myslíš, že má horečku?"

„To si piš, že má radiační horečku — a je fuč. Byl skoro až u nás. Z toho nekouká nic dobrého…"Najednou se u nich objevil hubený mužíček s pichlavýma očima a naříkavým hlasem. Jako by vyrostl ze země. „Co to slyším, pánové? Kdo má radiační horečku?"

Dostalo se mu nevlídného přijetí. „A kdo jste vy?"

„Jo," vyhrkl ostře. „To byste rádi věděli, co? Tak aby bylo jasno, jsem kurýr Bratrstva." Blýskl odznakem, který měl na vnitřní klopě saka. „Jménem Společenstva tradicionalistů chci vědět, co měly znamenat ty řeči o radiační horečce."

Já nic nevím," hájil se polekaně Messter. „Byla tu jakási sestra a hledala nemocného. A tak mě napadlo, že by mohl mít radiační horečku. To snad není proti zvyklostem, ne?"

„Cože! Vy chcete mě poučovat o zvyklostech? Hleďte si svého a starosti o zvyklostech přenechte mně."

Mužík si zamnul ruce, rychle se rozhlédl a spěšně zamířil na sever.

„Támhle je!" vykřikla Pola a horečně uchopila svého společníka za loket. Uspěli rychle, bez námahy a náhodně. Ten, koho hledali, se

zničehonic objevil před vchodem do samoobslužného obchodního domu, snad tři bloky od jídlomatu.

„Vidím ho," zašeptal Arvardan. „Zůstaňte tady, půjdu za ním sám. Kdyby si vás všiml a zmizel v davu, už ho nenajdeme."

Sledování pokračovalo jako v tíživém snu. Návštěvníci obchodního domu byli jako tekutý písek, který dovede svou oběť pomalu — nebo naopak rychle — pohltit, dokonale skrýt, nečekaně vyvrhnout a přichystat překážky, které není možné překonat. Dav jako by se řídil vlastním zlomyslným vědomím.

Arvardan visel na Schwartzovi očima, jako by ho držel na udici, a opatrně obešel pult. Pak natáhl ruku a pevně ho chytil.

Schwartz vyhrkl cosi nesrozumitelného a pokusil se vyškubnout. Z Arvardanova sevření by se však nevyprostili mnohem silnější než Schwartz. Usmál se a klidným hlasem, určeným náhodným, zvědavým kolemjdoucím, řekl: „Nazdar, tebe jsem neviděl, ani nepamatuju. Jak se máš?"

To nebylo ode mě moc chytré, napadlo ho, když muž začal cosi blábolit, ale to už u nich stála Pola.

„Schwartzi," zašeptala, „pojďte s námi."

Schwartz se na okamžik vzepřel, pak se vzdal.

„Já — jít — s — vámi," hlesl, ale jeho slova přehlušil v náhlý řev z reproduktorů.

‚Pozor! Pozor! Pozor! Žádáme všechny zákazníky, aby spořádaně odešli východem na Pátou ulici. Strážnému u vchodu se prokažte identifikační kartou. Je nezbytné, aby vyklizení obchodního domu proběhlo rychle. Pozor! Pozor! Pozor!"

Výzvu třikrát opakovali, ta poslední už zanikla v dusotu nohou, a u východů se začaly tvořit fronty. Mnohohlasý křik opakoval v různých obměnách jedinou nezodpověditelnou otázku: „Co se stalo? Co se děje?"

Arvardan pokrčil rameny. „Pojďme se postavit do fronty, slečno. Stejně jdeme ven."

Ale Pola zavrtěla hlavou. „Nemůžeme. Nemůžeme…"

„A proč?" Archeolog se zamračil.

Pouze se od něho odtáhla. Jak mu měla říct, že Schwartz identifikační kartu nemá? Nevěděla, kdo je jejím společníkem a proč jí pomáhá. Hlavou jí vířilo podezírání a zoufalství.

„Raději běžte, nebo se dostanete do maléru," pronesla chraptivé.

Jak se vyprazdňovala horní patra, po schodech sjížděly proudy lidí. Arvardan, Pola a Schwartz tam stáli jako pevný ostrůvek v lidské řece.

Když o tom Arvardan později přemýšlel, říkal si, že v tom okamžiku ji ještě mohl opustit. Opustit a nespatřit nikdy víc! Ušetřit si výčitky! — A všechno by bylo jinak. Velké Galaktické impérium by

zaniklo v chaosu a destrukci.Ale on zůstal. Strach a zoufalství ji nedělaly zrovna krásnou, jako ostatně nikoho. Ale Arvardan se na její bezmocnost již nemohl dívat.

Již učinil krok k východu, ale nyní se obrátil. „Vy tu chcete zůstat?“

Přikývla.

„Ale proč?“ naléhal.

„Protože… “ — do očí jí vhrkly slzy — „protože nevím, co jiného si počít.“

Připomínala mu vystrašené děvčátko, i když to byla jen Pozemšťanka. „Když mi vysvětlíte, o co jde, pokusím se vám pomoci,“ pronesl chlácholivě.

Ale odpověď nedostal.

Stáli tam jako živé sousoší. Schwartz si dřepl k zemi. Celková sklíčenost ho odradila od pokusu sledovat jejich rozhovor, divit se, proč je obchodní dům najednou prázdný, a udělat něco jiného než složit hlavu do dlaní a beze slov, tiše si zoufat. Slzící Pola si uvědomovala jen to, že nikdy nevěřila, že by mohla mít takový strach. Zmatený, nerozhodný Arvardan ji neobratně a marně hladil po rameni, aby ji povzbudil, a uvědomoval si jen to, že se vůbec poprvé dotýká Pozemšťanky.

Pak k nim přistoupil hubený mužík.

KONFLIKT V CHICU

Poručík Marc Claudy z posádky v Chicu jen zíval a znuděně civěl do prázdna. Odsloužil si na Zemi téměř dva roky a nemohl se dočkat, až ho přeloží.

Nikde v Galaxii nebyly s udržováním posádky takové potíže jako na této hrozné planetě. Jinde se mezi vojáky a civilisty, obzvlášť jejich ženskou polovinou, vytvořil jistý druh přátelství. Cítili se tam svobodní a volní.

Avšak zdejší posádka představovala vězení. Bydleli v kasárnách chráněných před radiací, ze vzduchu se filtračně odlučoval radioaktivní prach. Nosili olovem vyztužené oděvy, chladné a těžké, které nemohli bez rizika svléknout. A co bylo nejhorší, jakékoli sbližování s obyvatelstvem (kdyby se snad našel voják,kterého by zoufalství samoty vehnalo do náruče pozemské dívky) nepřicházelo v úvahu.

Co tedy zbývalo než podřimovat nebo spát a pomalu přicházet o rozum?

Poručík Claudy potřásl hlavou, ale marné, chmurné myšlenky nerozehnal. Pak znovu zívl, posadil se a začal si natahovat kalhoty. Pohlédl na hodinky a řekl si, že na večeři je ještě čas.

Ale vzápětí vyskočil a zasalutoval, i když měl jenom jednu botu a věděl, že je rozcuchaný.

Plukovník se pohrdavě rozhlédl, ale komentáře se zdržel. Pouze pronesl ostře: „Poručíku, přišlo hlášení, že v obchodní čtvrti došlo k nepokojům. Pojedete s odmořovací četou do obchodního domu Dunham a převezmete kontrolu. Ručíte za to, že všichni muži budou důkladně chráněni proti nákaze radiační horečkou.“

„Radiační horečkou!“ vykřikl poručík. „Promiňte, pane, ale…“

„Za patnáct minut budete připraveni k odjezdu,“ dodal ledově plukovník.

Arvardan si povšiml toho člověka první a ztuhl, když mu neznámý pokynul na pozdrav. „Čau, šéfe. Čau, kámo. Řekni té slečince, že nemusí fňukat.“

Pola pohodila hlavou a prudce se nadechla. Mimoděk hledala oporu u mohutného Arvardana, a ten jí stejně bezděčně položil ruku na ramena, jako by ji chtěl chránit. Ani si neuvědomil, že se podruhé dotkl Pozemšťanky.

„Co chcete?“ zeptal se ostře.

Mužík s pichlavýma očima vyšel nedůvěřivě zpoza pultu do výšky zarovnaného balíčky. Jeho hlas zněl vlídně i protivné zároveň.

„Venku se dějou věci,“ řekl. „Ale to vás nemusí trápit, slečno. Já vám toho vašeho dotáhnu zpátky do Ústavu.“

„Do jakého ústavu?“ zeptala se Pola bázlivé.

„No tak, nedělejte,“ nedal se mužík, „Já jsem Natter, mám stánek s ovocem přímo naproti Ústavu jaderného výzkumu. Mockrát jsem vás tam viděl.“

„Poslyšte,“ řekl prudce Arvardan, „co to má znamenat?“

Natterova drobná tělesná schránka se roztřásla smíchem. „Oni si myslí, že tady ten chlapík má radiační horečku!“

„Radiační horečku?“ vyjekli současně Arvardan a Pola.

Natter přikývl. „Přesně tak. Roznesli to dva taxikáři, co s ním jedli.“

„Takže ti strážní venku jenom hledají někoho, kdo má horečku?“ ozvala se Pola.

„Jasně.“

„A proč vy nemáte z horečky strach?“ zeptal se důrazně Arvardan. „Jestli tomu dobře rozumím, vyšší místa rozhodla o vyklizení obchodního domu právě z obavy před nákazou.“

„Je to tak. Vyšší místa čekají venku a bojí se dovnitř. Čekají, až dorazí cizácká odmořovací četa.“

„A vy se té horečky nebojíte?“

„A proč bych měl? Tenhle chlapík žádnou horečku nemá. Koukněte se na něho! Kde má zhnisaná ústa? Není ani zarudlý. Oči má v pořádku. Já vím, jak vypadá horečka. Pojďte, slečno, vypadneme odtud.“

Ale Polu znovu ovládl strach. „Ne, ne. To nejde. On — on je…“ nedokázala pokračovat.

„Mohl bych ho vyvést,“ naznačil Natter. „Bez otázek. Bez identifikační karty…“

Pola se nezdržela tichého výkřiku a Arvardan se nesnažil skrývat nechuť, když říkal: „Co z vás dělá takové zvíře?“

Natter se chraptivě rozesmál. Ohrnul klopu. „Kurýr Společenstva tradicionalistů. Mě se nikdo na nic ptát nebude.“

„A co za to?“ peníze! Jste v úzkých, a já vám můžu pomoct. To je seriózní nabídka. Přijde vás to — řekněme — na sto kreditů. Mě to za to stojí — Padesát kreditů hned, padesát po dodání.“

‚A vy ho předáte tradicionalistům,“ zašeptala zděšeně Pola.

„A proč? Jim není k ničemu, ale pro mě má cenu sto kreditů. Jestli budete čekat na cizáky, ti ho nejspíš prvně oddělají a pak teprve přijdou na to, že žádnou horečku neměl. Znáte je — těm je jedno, jestli zabijí Pozemšťana nebo ne. Spíš to udělají, aby měli jistotu.“

„Vezmete s sebou i tu mladou dámu,“ řekl Arvardan.

Z Natterových očí probleskla vychytralost a úskočnost. „A to zas ne. To ne, šéfe. Beru na sebe jenom rozumné riziko. Můžu projít s jedním, ale sotva se dvěma. A když vezmu jenom jednoho, vezmu toho, kdo má pro mě cenu. Nezdá se vám to rozumné?“

„A co když vás popadnu a zakroutím vám krkem," neudržel se Arvardan. „Co bude pak?"

Natter sebou trhl, ale podařilo se mu najít řeč a dokonce se zasmát. „Pak jste pitomec. Dostanou vás tak jako tak a navíc budete mít na svědomí vraždu… Je to tak, šéfe. Ruce pryč."

„Prosím," zatahala Pola Arvardana za ruku,,musíme to zkusit. Ať to udělá tak, jak říká… Nepodvedete nás, ž-že ne, pane Nattere?"

Natter ohrnul rty. „Váš přítel mi zkroutil ruku. Neměl k tomu žádný důvod, a já nemám rád, když se mnou někdo postrkuje. Za to bude dalších sto kreditů. Celkem teda dvě stovky."

„Otec vám zaplatí…"

„Stovku předem," požádal neústupně.

„Ale já u sebe sto kreditů nemám," zaúpěla Pola.

„To je v pořádku, slečno," ozval se Arvardan. „Já to zaplatím." Otevřel peněženku a vytáhl z ní několik bankovek. Hodil je Natterovi. „A teď do toho."

„Běžte s ním, Schwartzi," zašeptala Pola.Schwartz poslechl, beze slova, bez zaváhání. Kdyby měl jít do pekla, nevzrušilo by ho to o nic víc.

Arvardan a Pola osaměli a nepřítomně na sebe civěli. V tu chvíli ho Pola poprvé skutečně vnímala a s překvapením zjistila, že je to vysoký, pohledný a sebejistý muž. Dosud to byl pro ni pouze neznámý, nestranný pomocník, ale nyní… Najednou znejistěla, a vše, co se za posledních pár hodin seběhlo, jako by vyvrcholilo bušením srdce.

Vždyť se ani nepředstavili.

Usmála se a řekla: „Já jsem Pola Shektová."

Arvardan, který její úsměv dosud neviděl, zjistil, že je to zajímavý jev, něco jako tlumená záře prostupující obličejem. Propadl pocitu… Ale rychle se vzpamatoval. Pozemšťanka!

Snad proto se představil méně srdečně, než sám chtěl: „Já jsem Bel Arvardan." Podal jí opálenou ruku, ve které ta její nakrátko zcela zmizela.

„Musím vám poděkovat za pomoc."

Jen pokrčil rameny. „Nepůjdeme raději? Když je váš přítel pryč a snad i v bezpečí?"

„Asi bychom zaslechli nějaký rozruch, kdyby ho chytili, nemyslíte?" Očima zaprosila, aby její naději potvrdil, a Arvardan musel svést boj s pokušením, aby ji nezačal utěšovat.

„Půjdeme?"

Trochu se zarazila. „Ano, proč ne?" souhlasila stroze.

V tu chvíli k nim dolehl nepříjemný zvuk, pronikavé kvílení na horizontu, a dívka vytřeštila oči a nataženou ruku rychle stáhla.

„Co se děje?" zeptal se Arvardan.

„To jsou imperiální vojáci."

„A vy se bojíte i jich?“ To promluvil sebevědomý nepozemšťan — sirijský archeolog. Nechtěl být zaujatý, avšak když se zde logika otřásala v základech, spatřoval v příjezdu imperiálních vojáků vítězství zdravého rozumu a humanity, a proto se stal vlídnějším.

Z cizáků si nedělejte starosti,“ řekl. Až pak si uvědomil, že použil místní výraz pro nepozemšťany. „Já to s nimi vyřídím, slečno Shektová.“

Najednou z ní promluvila starostlivost: „Ne, prosím vás, nic takového nezkoušejte. Vůbec s nimi nemluvte. Dělejte, co řeknou, a ani se na ně nedívejte.“

A Arvardan se usmál ještě jistěji.

Strážní je spatřili, když byli ještě dost daleko od hlavního vchodu, a ustoupili. Stáhli se na malý, vylidněný prostor a nepřirozeně zmlkli. Kvílení armádních vozidel je přímo ohlušilo.

Vzápětí se na náměstí přiřítily obrněné vozy, z nichž vyskákaly skupiny vojáků se skleněnými přílbami na hlavách. Dav před nimi v panice prchal, poháněn úsečnými povely a pobízen rukojeťmi nervových důtek.

Poručík Claudy, který akci řídil, zamířil k pozemšťanské stráži u hlavního vchodu. „Tak co, kdo má horečku?“

Skleněná celohlavová přílba, obsahující čistý vzduch, mu částečně deformovala výraz obličeje. Zesilovaný hlas zněl tak nějak kovově.

Strážný se uctivě uklonil. „Vaši Urozenost snad potěší, že se nám podařilo pacienta izolovat v obchodním domě. Ti dva, kteří byli s ním, stojí ve dveřích před vámi.“

„To jsou oni? Výborně. Tak ať tam zůstanou. Ze všeho nejdřív chci, aby odtud zmizeli čumilové. Seržante! Vykliďte náměstí!“

Další se udalo děsivě rychle. Na Chico padalo houstnoucí šero, když dav mizel v tmavnoucím okolí. Ulice zalilo měkké, umělé osvětlení.

Poručík Claudy poklepal koncem nervových důtek na své těžké boty. „Určitě je ten nemocný Pozemák uvnitř?“

„Zatím nevyšel, Vaše Urozenosti. Musí být uvnitř.“

„Dobrá, budeme předpokládat, že tam je, a nebudeme ztrácet čas. Seržante! Odmořte budovu!“

Skupina vojáků v hermeticky utěsněných oděvech, které je izolovaly od pozemského prostředí, obsadila budovu. Uplynula dlouhá čtvrthodina, během níž Arvardan všechno sledoval jako u vytržení. Pro něho to byl zážitek z reálných mezikulturních vztahů, do něhož váhal zasahovat.

Poslední vojáci vyšli z obchodního domu, který obklopovala houstnoucí noc.

„Zapečeťte dveře!“

Po několika dalších minutách byly dálkově odpáleny plechovky s

dezinfekcí, rozmístěné na několika místech jednotlivých pater. Plechovky v hloubi budovy praskly a husté páry, které se z nich vyvalily, šplhaly podél stěn, stoupaly vzhůru a pronikaly i do těch nejzapadlejších štěrbin. Nic živého, mikroorganizmy počínaje a člověkem konče, nemohlo přežít. Následná dekontaminace budovy si vyžádá velice důkladnou chemickou očistu.

Pak poručík přistoupil k Arvardanovi a Pole.

„Jak se jmenoval?“ Z jeho hlasu nezazněla ani krutost, jen naprostá lhostejnost. Jeden Pozemšťan přišel o život, pomyslel si. Dnes jsem zabil taky mouchu. To znamená celkem dva zásahy.

Nikdo mu neodpověděl. Pola pokorně klopila hlavu a Arvardan si ho zvědavě prohlížel. Imperiální důstojník z nich neodtrhl oči. „Zkontrolujte, zda nejsou nakaženi,“ pokynul úsečně.

Důstojník se znakem Imperiálního zdravotnického sboru, který k nim přistoupil, se při prohlídce nechoval zrovna ohleduplně. Rukama v rukavicích jim zajel pod paže a roztahoval jim koutky úst, aby se mohl podívat do ústní dutiny.Infikováni nejsou, pane poručíku. Kdyby byli dnes odpoledne nakaženi, příznaky by již teď bylo jasně vidět.“

‚Hmmm.“ Poručík Claudy si opatrně sundal přílbu a vychutnával dotek čerstvého vzduchu, byť pouze pozemského. Tu nepohodlnou skleněnou kouli si zasunul pod levou paži a řekl drsným hlasem: „Jak se jmenuješ, Pozemando?“ Již samotné oslovení představovalo značnou urážku, kterou ještě umocnil tón poručíkova hlasu, ale Pola nedala najevo, že se jí dotklo.

„Pola Shektová, pane,“ zašeptala.

„Doklady!“

Pola sáhla do kapsičky bílého pláště a vyndala růžovou legitimaci.

Poručík ji uchopil, ve světle baterky ji rozevřel a zadíval se do ní. Pak ji hodil Pole zpátky. Legitimace se třepetavě snesla k zemi a Pola se pro ni rychle shýbla.

„Vstaň!“ nařídil netrpělivě poručík a odkopl průkaz tam, kam nedosáhla. Pobledlá Pola stáhla ruku.

Arvardan se zamračil. Usoudil, že přišel čas zasáhnout. „Povídám, nechtě toho,“ ozval se.

Poručík se k němu rychle obrátil a ohrnul rty. „Cos to řekl, Pozemáku?“

Okamžitě se mezi ně vrhla Pola. „Prosím vás, pane, tento muž s tím nemá nic společného. Předtím jsem ho nikdy neviděla…“

Poručík ji odstrčil. „Ptám se, cos to řekl, Pozemáku?“

Arvardan mu jeho pohled chladně oplatil. „Řekl jsem, abyste toho nechal. A chtěl jsem dodat, že se mi vůbec nelíbí, jak se chováte k ženám, a že bych vám radil, abyste se nad svým vystupováním zamyslel.“

Nechal se strhnout tak, že ani neopravil poručíkovu mylnou

představu o svém planetárním původu.

Poručík Claudy se usmál, ale zlověstně. „A kde tebe vychovali, Pozemáku? Ty nevíš, že když mluvíš s člověkem, máš hooslovovat pane? Ty nevíš, kam patříš? Už dlouho jsem neměl radost poučit žádné pozemské bidlo, jak se má chovat. Co říkáš tomuhle…?“

A rychle, jako když se vymrští had, udeřil dlaní Arvardana do obličeje, a vzápětí hřbetem na druhou tvář. Arvardan překvapeně couvl a v uších se mu ozvalo hučení. Vymrštil ruku a popadl napřaženou paži, která ho chtěla znovu udeřit. Viděl, jak voják zkřivil tvář úžasem…

Jeho ramenní svaly se napjaly.

Poručík se ocitl na dlažbě a jeho skleněná kulovitá přílba se s třeskem rozlétla na kusy. Zůstal ležet, a Arvardan, s náznakem úsměvu na rtech, si zlehka oprašoval ruce. „Ještě si někdo z vás myslí, že si může s mým obličejem hrát na poplácávanou?“

Ale to již seržant pozvedl nervové důtky. V okamžiku, kdy stiskl spoušť, bledé fialový záblesk vyšlehl k archeologově vysoké postavě a zasáhl ji.

Každý sval Arvardanova těla ztuhl v nesnesitelné bolesti. Pak klesl na kolena. Vzápětí ho ochromení přemohlo úplně a omdlel.

Když Arvardan vyplul z mlhy bezvědomí, první, co pocítil, byl příjemný chladivý dotek na čele. Zkusil otevřít oči, ale víčka jako by vázla v zrezivělých závěsech. Nechal je tedy zavřená a pomalými cukavými pohyby, kdy i ten nejmenší svalový pohyb vyvolával pronikavou bolest, zvedl ruku k obličeji.

Měkký, mokrý ručník držela drobná ruka…

Násilím otevřel oči a pokoušel se zahnat kalný závoj.

„Pola?“ vydechl.

Odpovědí mu byl radostný výkřik. „Ano, jsem to já. Jak je vám?“

„Jako bych byl mrtvý,“ pronesl chraptivě, „a přitom mě všechno bolelo… Co se stalo?“

„Odvezli nás na vojenskou základnu. Byl tu plukovník. Prohledali vás. Nevím, co mají v úmyslu, ale… Ach, pane Arvardane, neměl jste toho poručíka udeřit. Asi jste mu zlomil ruku.“

Chabě se pousmál, spíš se o úsměv pokusil. „To je dobře. Škoda, že jsem mu nezlomil vaz.“

„Ale klást odpor imperiálnímu důstojníkovi je hrdelní zločin.“ Řekla to vystrašeným šepotem.

„Ano? Uvidíme.“

„Psst. Vracejí se.“

Arvardan zavřel oči a uvolnil se. Polin výkřik k němu dolehl jakoby z dálky. Ani když ucítil bodnutí jehly, nedokázal svaly přinutit k pohybu.

A pak se mu po celém těle rozlil nádherně uklidňující pocit, a

bolest zmizela. Ruce, stažené křečí, byly najednou ohebné a záda, vypjatá do ztuhlého oblouku, se pomalu uvolnila a vrátila do přirozené polohy. Rychle zamžikal, opřel se o loket a posadil.

Plukovník si ho zamyšleně prohlížel. Pola se dívala pátravě, avšak tak nějak radostně.

„Jak se zdá, došlo dnes večer ve městě k politováníhodnému nedorozumění, doktore Arvardane," začal plukovník.

Doktore Arvardane. Pola si uvědomila, jak málo o něm ví, že neví ani to, čím je… Zaplavil ji pocit, jaký dosud nepoznala.

Arvardan se krátce zasmál. „Tak politováníhodné nedorozumění, říkáte. Podle mě to není nejvýstižnější výraz."

„Zlomil jste ruku důstojníkovi Impéria při výkonu služby."

„Ten důstojník mě udeřil první. K výkonu služby mě vůbec nemusel napadat, slovně ani fyzicky. A jelikož to udělal, pozbyl jakýkoli nárok, aby se k němu člověk choval jako k důstojníkovi a gentlemanovi. Jako svobodný občan Impéria mám právo se takové povýšenosti, navíc nezákonné, vzepřít."

Plukovník se zarazil, a zdálo se, že neví, co říct. Pola na oba hleděla vytřeštěnýma, nevěřícíma očima.Konečně se ozval plukovník. Řekl tiše: „Nemusím snad zdůrazňovat, že celý incident považuji za nešťastnou náhodu. Bolest a ponížení se nakonec rovnoměrně rozdělily mezi obě strany. Snad by bylo nejlepší na celou událost zapomenout."

„Zapomenout? Neřekl bych. Byl jsem hostem pana prokurátora. Ten by možná se zájmem vyslechl, jakým způsobem tato posádka dbá o udržování pořádku na Zemi."

„Poslyšte, doktore Arvardane, když zařídím, aby se vám poručík veřejně omluvil…"

„Na to kašlu. Co chcete dělat se slečnou Shektovou?"

„Máte nějaký návrh?"

„Okamžitě ji propustíte, vrátíte jí doklady a slušně se omluvíte — teď hned."

Plukovník zrudl, a pak ze sebe s přemáháním dostal: „Ano, ovšem." Obrátil se k Pole. „Dovolte, mladá dámo, abych vyslovil nejhlubší politování…"

Tmavé kasárenské zdi zůstaly za nimi. Během krátkého, desetiminutového letu v aerotaxi do centra nikdo nepromluvil. Teď stáli před ztemnělým Ústavem.

„Asi tomu dost dobře nerozumím," řekla Pola. „Musíte být velice důležitá osoba. Jsem asi hloupá, když mi vaše jméno nic neříká. Netušila jsem, že by se cizinci mohli k nějakému Pozemšťanovi chovat takovým způsobem."

Nechtělo se mu brát jí iluze, ale cítil, že musí. „Já ale nejsem Pozemšťan, Polo. Jsem archeolog ze sektoru Sirius."

Prudce se k němu otočila, tvář jí v měsíčním světle zcela zbělela. Chvíli, během níž by člověk pomalu napočítal do deseti, neřekla nic. „To se vám to vzdorovalo vojákům, když jste věděl, že se vám nic nemůže stát. A já si myslela… Mělo mě to napadnout.“

Mluvila z ní zloba a trpkost. „Poníženě se vám omlouvám, pane, pokud jsem si k vám dnes ve své nevědomosti dovolila něco nepatřičně důvěrného…“

„Polo,“ přerušil ji rázně, „co to má znamenat? Co na tom, že nejsem Pozemšťan? V čem jsem jiný než ten, za koho jste mě ještě před pěti minutami považovala?“

„Měl jste mi to říct, pane.“

„Nechci, abyste mi říkala pane. Nebuďte jako ostatní, ano?“

„Jako kteří ostatní, pane? Jako ostatní odporná zvířata, která žijí na této planetě? Dlužím vám sto kreditů.“

„Zapomeňte na to,“ řekl znechuceně.

„Tohoto rozkazu nemohu uposlechnout. Když mi dáte adresu, pošlu vám peníze poštovní poukázkou.“

Arvardan se najednou zatvářil zavile. „Dlužíte mi mnohem víc než sto kreditů.“

Kousla se do rtu a pak potichu řekla: „Je to jen tato část mého dluhu, pane, kterou mohu splatit. Jaká je vaše adresa?“

„Státní rezidence,“ vyštěkl na ni přes rameno. Pak ho pohltila noc.

A Pola si uvědomila, že pláče.

Shekt se setkal s Polou ve dveřích své pracovny. „Je tady,“ usmál se na ni. „Přivedl ho takový drobný člověk.“ „To je dobře.“ Nechtělo se jí mluvit. „Řekl si o dvě stě kreditů. Dal jsem mu je.“ „Měl si říct o sto, ale nevadí.“

Proklouzla kolem něho. „Měl jsem hrozný strach,“ pronesl. „Nedaleko odtud se něco dělo — raději jsem se neptal, abych tě třeba neohrozil.“

„Nemusíš se omlouvat. Nic se nestalo… Nech mě tu dnes v noci přespat, tati.“

Ale i když byla unavená, usnout nedokázala, protože něco se přece jen stalo. Potkala muže, který byl cizincem.

Měla však jeho adresu. Měla jeho adresu.

VÝKLAD UDÁLOSTÍ

Ti dva Pozemšťané ztělesňovali dva protiklady — jeden měl největší moc na Zemi zdánlivě, a druhý fakticky.

Premiér byl nejdůležitějším Pozemšťanem na Zemi, uznávaným vládcem planety na základě přímého dekretu, vydaného imperátorem Galaxie — ale byl podřízen imperiálnímu prokurátorovi. Jeho tajemník byl zdánlivě bezvýznamný — pouhý člen Společenstva tradicionalistů, kterého jmenuje premiér, aby se staral o některé maličkosti, a kterého lze kdykoli odvolat.

Premiéra znali všichni na Zemi a spatřovali v něm nejvyššího soudce v otázkách zvyklostí. Byl to on, kdo uděloval výjimky ze šedesátky a soudil ty, kteří porušovali tradice, nedodržovali přídělový systém a plán produkce, ty, kteří pronikli na zakázanáúzemí a tak dále. Ale tajemníka neznal nikdo ani jménem, kromě Společenstva tradicionalistů a samozřejmě samotného premiéra.

Premiér měl dar řeči a často k lidem promlouval. Jeho projevy měly silný emocionální ráz a hýřily sentimentem. Měl dlouhé světlé vlasy a jemný, ušlechtilý zjev. Tajemník, který měl tupý nos a jaksi pokřivený obličej, dával přednost krátkým slovům před dlouhými, zabručení před slovy a mlčení před zabručením — aspoň na veřejnosti.

Tím, kdo měl moc zdánlivě, byl samozřejmě premiér — tajemník ji měl však fakticky. V soukromí premiérovy pracovny to platilo více než kde jinde.

Premiér byl nedůtklivý a roztěkaný, zatímco tajemník zůstával chladný a nezúčastněný.

„Nechápu," začal premiér, „jaká je mezi všemi těmi hlášeními, která mi nosíte, souvislost. Hlášení, hlášení!" Zvedl ruku nad hlavu a zlostně udeřil do neviditelné hromady papírů. „Nemám na ně čas."

„Jistě," poznamenal tajemník. „Na to máte mě. Já je čtu, excerpuji a předávám."

„No dobrá, milý Balkisi, věnujme se tedy tomu, s čím přicházíte. Ale krátce, stejně jsou to jen malichernosti."

„Malichernosti? Vaše Excelence by jednou mohla hodně ztratit, kdyby se vzdala kritického posuzování… Napřed se podívejme, co ta hlášení znamenají, a já se vás pak zeptám, jestli je stále považujete za malicherná. Především je tu původní zpráva od Shektova poskoka, která mě vlastně přivedla na stopu."

„Na jakou stopu?"

Balkisův úsměv naznačoval zatrpklost. „Dovolil bych si Vaší Excelenci připomenout, že jde o jeden významný projekt, který na Zemi probíhá již několik let."

„Ne tak hlasitě!“ Premiér na okamžik zapomněl na důstojnost a spěšně se rozhlédl.„Vaše Excelence, k vítězství nám nepomůže nervozita, ale důvěra… Víte, že úspěch celého projektu závisí na uvážlivém využití té Shektovy hračky, synapsifikátoru. Pokud víme, až dosud se synapsifikátor využíval výlučně podle našich příkazů, a to k vymezeným účelům. A teď, bez jakéhokoli upozornění, Shekt synapsifikoval neznámého muže, a tak porušil všechny naše příkazy.“

„To je přece prosté,“ ozval se premiér. „Potrestejte Shekta, toho synapsifikovaného dejte pod zámek, a bude to.“

„Ne, ne. Uvažujete příliš přímočaře, Vaše Excelence, a uniká vám to podstatné. Nejde o to, co Shekt udělal, ale proč to udělal. Povšimněte si, že zde existuje jedna shoda okolností, jedna z celé řady, které následují. Ve stejný den navštívil Shekta prokurátor Země a Shekt nás loajálně a důvěryhodně informoval o všem, o čem spolu hovořili. Ennius chtěl synapsifikátor pro celé Impérium. Zřejmě mu přislíbil značnou pomoc a štědré přispění ze strany imperátora.“

„Hmm,“ zabručel premiér.

„Zaujalo vás to? Nezní vám takový kompromis lákavě ve srovnání s rizikem, které provází náš současný zámysl? Už jste zapomněl, jak nám při hladomoru před pěti lety slibovali potraviny? Zapomněl jste? Nakonec dodávky odmítli, protože jsme neměli imperiální kredity, a naše zboží nechtěli, protože je prý radioaktivní. Darovali nám potraviny, jak slibovali? Půjčili nám aspoň? Sto tisíc lidí zahynulo hladem. Nevěřte slibům cizáků!

Ale o to teď nejde. Důležité je, že Shekt dokázal svou loajalitu. Neměli bychom tedy o něm pochybovat. Určitě by nás nenapadlo, že se ještě tentýž den dopustí zrady. A přesto se dopustil.“

„Máte na mysli ten nepovolený experiment, Balkisi?“

„Ano, Vaše Excelence. Kdo byl ten synapsifikovaný muž? Máme jeho fotografie a díky Shektovu asistentovi také jeho sítnicový obraz. V planetární kartotéce nemá záznam. Z tohovyplývá závěr, že to není Pozemšťan, ale cizák. A co víc, Shekt to musel vedet, protože identifikační karta se nedá padělat ani přenést na někoho jiného, stačí zkontrolovat sítnicový obraz. Takže je to prosté. Nevyvratitelná fakta vedou k závěru, že Shekt vědomě synapsifikoval cizáka. A proč?

Odpověď může být až nepříjemně prostá. Shekt není ideálním nástrojem našich záměrů. V mládí patřil k asimilacionistům, jednou dokonce kandidoval do washennské Rady s programem založeným na smíření s Impériem. Mimochodem, nezvolili ho. “

Premiér ho přerušil: „To jsem nevěděl.“

„Že ho nezvolili?“

„Ne, že kandidoval. Proč mi o tom nikdo neřekl? Zastává místo, na němž by mohl být velmi nebezpečný.“

Balkis se tolerantně pousmál. „Shekt vynalezl synapsifikátor a je

zatím jediný, kdo s ním umí pracovat. Vždycky jsme ho měli na očích, ale teď ho budeme sledovat pozorněji. Nezapomínejte, že zrádce v našich řadách, o kterém víme, může být pro nepřítele nebezpečnější, než je nám prospěšný loajální občan.

Ale vraťme se k faktům. Shekt synapsifikoval cizáka. Proč? Synapsifikátor se dá využít prakticky k jedinému účelu — ke zdokonalení myšlenkového pochodu. Proč tedy? Protože jedině tak je možno překonat naše vědce, kteří už kúru na synapsifikátoru prodělali. Chápete? To znamená, že Impérium přinejmenším tuší, co se na Zemi děje. Je to malichernost, Vaše Excelence?“

Na premiérově čele tu a tam vyrazily kapičky potu. „To si skutečně myslíte?“

„Fakta jsou jako skládačka, u níž vyřezané kousky do sebe zapadají jediným možným způsobem. Ošetřený cizák je nenápadný, na první pohled dokonce duševně omezený. To je taky dobrý tah, protože muž, který je tlustý a plešatý, klidně může být nejschopnějším imperiálním špionem. Ale ano, může. Komujinému takový úkol svěřit? — Toho cizince, který si mimochodem říká Schwartz, sledujeme, jak jen to jde. A nyní si projděme druhou skupinu hlášení.“

Premiér na ně vrhl pohled. „Ta, která se týkají Bela Arvardana?“

„Doktora Bela Arvardana,“ přisvědčil Balkis. „Je to významný archeolog z vyhlášeného sektoru Sirius, kde žijí nejdrzejší a nejurozenější nafoukanci.“ Poslední slova vyslovil nepřátelským tónem. Pak pokračoval: „No to nic. V každém případě je pravým opakem Schwartze, — téměř poeticky s ním kontrastuje. Není neznámý, je slavný. Místo aby se vetřel potají, připlul na vlně publicity. Neupozorňuje nás na něho bezvýznamný technik, ale sám prokurátor Země.“

„A vy si myslíte, Balkisi, že je mezi nimi nějaká souvislost?“

„Dávám Vaší Excelenci ke zvážení, že úkolem jednoho může být odvést naši pozornost od druhého. Jinak řečeno, jelikož vládnoucí kruhy Impéria se v intrikách vyznají, máme tu názorné ukázky dvou způsobů kamufláže. V případě Schwartze jsou světla zhasnutá. V případě Arvardana nám bijí do očí. Nemáme v obou případech nic vidět? — Ale pokračujme. Na co nás v souvislosti s Arvardanem upozornil Ennius?“

Premiér si zamyšleně mnul nos. „Řekl, že Arvardan pořádá s imperiální podporou archeologickou expedici a z vědeckých důvodů chce navštívit zakázané oblasti. Nechtějí tím urážet naše city, ale kdybychom ho slušnou formou zadrželi, podpoří náš postoj na Galaktické radě. Něco takového řekl.“

„Takže máme dávat dobrý pozor na Arvardana. Ale proč? Aby se bez povolení nedostal na zakázaná území. Máme u nás vedoucího archeologické expedice, který nemá lidi, loď ani vybavení. Máme u

nás cizáka, který místo aby zůstal na Everestu, kam patří, se z nějakého důvodu potlouká po Zemi — a ze všeho nejdřív jede do Chica. A jak chtějí naši pozornost odvézt od těch nejpozoruhodnějších a nejpodezřelejších okolností?přece tím, že nám dají vědět, abychom dobře hlídali něco, co nemá žádný význam.

Uvědomte si, Vaše Excelence, že Schwartz byl v Ústavu jaderného výzkumu držen potají šest dnů. A pak uprchl. Není to zvláštní? Najednou někdo nezamkl dveře. Na chodbě náhodou nikdo nehlídal. Podivná nedbalost. A který den uprchl? Právě tehdy, když do Chica přijel Arvardan. Druhá pozoruhodná shoda okolností."

„Vy si tedy myslíte…" vydechl premiér.

„Myslím si, že Schwartz je na Zemi jako cizácký agent, že Shekt je spojka na naše asimilacionistické zrádce a že Arvardan je spojka na

Impérium. Všimněte si, jak obratně bylo setkání Schwartze s Arvardanem naaranžováno. Schwartzovi je umožněno uprchnout, a jeho ošetřovatelka — Shektova dcera, což je další podivuhodná náhoda — se s patřičným časovým odstupem vydá za ním. Kdyby v pečlivě načasovaném itineráři něco nevyšlo, určitě by ho ihned našla, a náhodní svědci by v něm viděli jen ubohého, nemocného člověka — pak by se vrátil do bezpečí, aby se mohl o totéž pokusit později. Však také bylo dvojici příliš zvědavých taxikářů řečeno, že je nemocný, což se jim, ironií osudu, vymstilo.

Teď dávejte dobrý pozor. Schwartz a Arvardan se poprvé setkávají v jídlomatu. Zdánlivě o sobě nevědí. Je to úvodní setkání, které slouží pouze jako znamení, že zatím vše probíhá podle plánu a že je možno přistoupit k dalšímu kroku… Alespoň nás nepodceňují, a to je svým způsobem povzbuzující.

Potom Schwartz odchází — po několika minutách odchází i Arvardan, aby se setkal s Shektovou dcerou. Načasování je přesné. Poté, co sehrají scénku dvěma zmíněným taxikářům, zamíří do obchodního domu Dunham, a nyní jsou všichni tři pohromadě. Kde jinde než v obchodním domě? Je to ideální místo pro takové setkání. Utajení je dokonalejší než v horské jeskyni. Jsou tak na očích, že to ani nemůže být podezřelé. Jetam tolik lidí, že je těžké je sledovat. Skvělé — skvělé — smekám před naším protivníkem."

Premiér se v křesle zavrtěl. „Jestliže si náš protivník zasluhuje takovou chválu, vyhraje."

„Vyloučeno. Již teď je poražen. A na tom má zásluhu náš skvělý Natter."

„Kdo to je?"

„Donedávna bezvýznamný agent, kterého nyní musíme maximálně využívat. Jeho včerejší akci se nedá nic vytknout. Jeho dlouhodobým úkolem bylo sledovat Shekta. Proto si naproti Ústavu zřídil stánek s ovocem. Minulý týden dostal zvláštní instrukce, aby

dával na Schwartze pozor.

Byl na místě, když muž, kterého znal jen podle fotografie a kterého jen letmo zahlédl, když ho do Ústavu poprvé přivezli, právě utekl. Byl u všeho, aniž si ho někdo všiml, a jeho hlášení včerejší události podrobně popisuje. Výjimečná intuice ho přivedla k závěru, že pravým účelem tohoto útěku je setkání s Arvardanem. A protože vytušil, že sám nemá šanci se ze schůzky něco dozvědět, rozhodl se ji překazit. Taxikáři, kterým Shektova dcera namluvila, že Schwartz je nemocný, měli podezření na radiační horečku. Natter se toho chopil s pohotovostí génia. Když zjistil, že se schůzka koná v obchodním domě, ohlásil výskyt horečky, a místní orgány v Chicu byly naštěstí natolik duchapřítomné, že rychle zareagovaly.

Nechaly obchodní dům vyklidit. Tím naši známí přišli o možnost skrytě se domlouvat. Zůstali v obchodě sami a jako podezřelí. Natter pokračoval v akci. Přišel k nim a přemluvil je, aby ho nechali odvést Schwartze zpět do Ústavu. Souhlasili. Co jiného jim zbývalo? — A tak si toho dne Arvardan a Schwartz nestačili říct jediné slovo.

Natter neudělal tu hloupost, aby Schwartze zatkl. Ti dva ještě neví, že jsou odhaleni, a zavedou nás na stopu něčeho většího.Jenže Natter zašel ještě dál. Informoval imperiální posádku, a to byl vynikající tah. Arvardan se tak dostal do situace, se kterou nemohl počítat. Buďto musel prozradit, že je cizák, a ztratit tak svou užitečnost, která je zřejmě závislá na tom, aby se na Zemi choval jako Pozemšťan, nebo to dál skrývat a případné nepříjemné následky si přičíst sám. Zvolil si tu hrdinnou možnost a dokonce zlomil ruku imperiálnímu důstojníkovi, aby nevypadl z role. Alespoň toto je mu třeba přičíst k dobru.

To, jak se zachoval, něco znamená. Proč by se nechal cizák zbičovat nervovými důtkami kvůli nějaké Pozemšťance, kdyby v sázce nebylo něco velmi důležitého?“

Premiér měl obě ruce před sebou na stole zaťaté v pěst. Nasupeně se mračil a dlouhé, jemné linie na jeho tváři se stáhly nervozitou. „Výborně, Balkisi, z tak chabých detailů upříst takovou pavučinu! Provedl jste to obratně, a cítím, že máte pravdu. Logika jinou možnost nepřipouští… Ale to znamená, že jsou blízko. Až příliš blízko… A tentokrát nebudou znát slitování.“

Balkis pokrčil rameny. „Nemohou být příliš blízko, protože v případě takového nebezpečí zániku Impéria, by již zasáhli… A moc času jim nezbývá. Jestli chtějí něčeho dosáhnout, musí se Arvardan a Shekt napřed sejít, a proto vám mohu říct, co bude dál.“

„Tak povězte — povězte!“

„Schwartze někam uklidíme a dopřejeme událostem, aby se jejich závratné tempo zklidnilo.“

„Ale kam ho chcete uklidit?“

„I to víme. Schwartze přivezl do Ústavu jakýsi muž, zřejmě farmář. Popsal nám ho Shektův asistent i Natter. Prošli jsme v kartotéce údaje o všech farmářích v okruhu sta kilometrů od Chica, a Natter ho identifikoval jako jistého Arbina Mařena. Asistent jeho identifikaci nezávisle potvrdil. Okamžitě jsme ho potichu prověřili. Vypadá to, že ukrývá před šedesátkou svého tchána, nemohoucího mrzáka.“Premiér udeřil do stolu. „Takové případy jsou až příliš časté Balkisi. Zákony musí být přísnější…“

„O to teď nejde, Vaše Excelence. Důležité je to, že farmář, který porušuje zvyklosti, se dá vydírat.“

„Ale…“

„Shekt a jeho cizáčtí spojenci právě něco takového potřebují — místo, kde by se Schwartz mohl skrývat déle, než je v Ústavu bezpečné. Ten farmář, zřejmě bezmocný a nevinný, se pro tento účel dokonale hodí. A my ho budeme mít na očích. Schwartz nám neunikne z dohledu. — Budou muset zorganizovat další setkání mezi ním a Arvardanem, a tentokrát budeme připraveni. Je vám teď už všechno jasné?“

„Ano.

„Chvála Zemi. Takže mohu odejít.“ A s ironickým úsměvem dodal: „S vaším dovolením ovšem.“

A premiér, nevšímaje si posměchu, ho mávnutím ruky propustil.

Tajemník se do své nevelké pracovny ubíral sám, a když byl sám, občas se stávalo, že se neudržel a v duchu si pohrával se svým tajným snem.

Ten se jen málo týkal doktora Shekta, Schwartze nebo Arvardana — a už vůbec ne premiéra.

V duchu viděl planetu Trantor — z jejíž obrovské metropole, pokrývající celou planetu, vycházela vláda nad celou Galaxií — a palác, jehož věže a odvážné oblouky ve skutečnosti nikdy nespatřil, jako jej nespatřil žádný z Pozemšťanů. Představoval si neviditelné nitky moci a slávy, které se táhnou od slunce ke slunci a splývají, splétají se postupně v provázky, provazy a lana, jež se sbíhají do toho paláce a — obrazně — do rukou impe-rátora, který je koneckonců jenom člověkem.Nemohl se té představy nabažit — představy moci, která může svému nositeli ještě za života propůjčit božskost, moci soustředěné do rukou obyčejného člověka.

Obyčejného člověka! Jako je on!

A co kdyby on…?

MYSL, KTERÁ SE ZMĚNILA

Změny probíhající v jeho myšlení si Joseph Schwartz uvědomoval jen mlhavě. Mnohokrát se v naprostém tichu noci — jak klidnější teď noci byly; a byly vůbec někdy plné ruchu, světel a rámusení z životních projevů milionů lidí? — vracel v myšlenkách zpátky. Byl by rád, kdyby mohl říct, že tehdy, právě tehdy se to stalo.

Nejvzdálenější vzpomínka patřila tomu hroznému dni plnému strachu, kdy se ocitl sám v neznámém světě — dni, který se mu vybavoval nyní stejně mlhavě jako vzpomínka na samotné Chicago. Pak přišla ta cesta do Chica a její podivný, zamotaný konec. Často o tom přemýšlel.Byl tam nějaký přístroj — a dali mu tablety. Pak dny, kdy se zotavoval, a útěk, bloudění a nevysvětlitelné události poslední hodiny v obchodním domě. Tu část si možná nezapamatoval přesně. Přitom z dalších dvou měsíců si všechno pamatoval jasně, paměť mu sloužila bezchybně.

Ale už tenkrát mu to všechno připadalo podivné. Na atmosféru okolí byl vždy vnímavý. Starý doktor a jeho dcera byli nervózní, dokonce vystrašení. Věděl to už tenkrát? Nebo to byl jen prchavý dojem, později posílený vzpomínkami?

Pak v obchodním domě, těsně před tím, než ho ten vysoký muž zadržel — těsně před tím — jako by cítil, že ho zadrží. Výstraha nepřišla s dostatečným předstihem, aby ho zachránila, ale neklamně naznačovala změnu.

A pak bolesti hlavy. Ne, to nebyly bolesti. Spíš bušení, jako by se mu v mozku rozběhlo nějaké skryté dynamo a jeho nezvyklý chod rozechvíval každou kost lebky. Na nic takového se z Chicaga nepamatoval — pokud ovšem jeho vidina Chicaga měla nějaký smysl — ani na nic z prvních dnů dnešní reality.

Že by s ním toho dne v Chicu něco udělali? Tím přístrojem? Ty tablety — to bylo anestetikum. Operace? Když dospěl v myšlenkách k tomuto okamžiku, znovu se zarazil.

Z Chica odjel den po svém nezdařeném útěku, a nyní dny míjely v klidu.

Měl tady Grewa, který mu ze své kolečkové židle předříkával slova a pomáhal si přitom různými posunky, stejně jako před > ním ta dívka, Pola. Až jednoho dne přestal Grew plácat nesmysly a začal mluvit anglicky. Vlastně ne, to on, Joseph Schwartz, přestal mluvit anglicky a začal plácat nesmysly. Jenže teď už těm nesmyslům rozuměl.

Šlo to tak snadno. Číst se naučil za čtyři dny. Samotného ho to překvapilo. Tehdy v Chicagu měl fenomenální paměť, nebo si to aspoň myslel. Ale něco takového by nedokázal. Grew se však ale překvapeně

netvářil.A tak se tím přestal trápit.

Pak, když podzim skutečně zezlátl, pracoval venku na polích. Bylo úžasné, jak rychle chápal. Stejně jako v jiných případech, nikdy neudělal chybu. Stačilo mu jediné vysvětlení, aby bez problémů ovládal i nejsložitější mechanismy.

Čekal, že nastane chladné počasí, avšak ne mrazivé. Ten čas strávil plením, hnojením a přípravou na jarní setbu.

Snažil se Grewovi vysvětlit, co je to sníh, ale ten se na něho jen nechápavě podíval a řekl: „Aby zmrzlá voda padala jako déšť? No ne! A tomu se říká sníh? Možná na jiné planetě, ale ne tady na Zemi.“

Od té doby si všímal teploty a zjistil, že se téměř nemění, přestože se dny zkracovaly, jak se dalo v severní oblasti, kde leží Chicago, očekávat. Někdy si říkal, jestli je vůbec na Zemi.

Zkoušel číst některé z Grewových filmoknih, ale brzy toho nechal. Lidé zůstali lidmi, ale detaily běžného života, s jejichž znalostí se počítalo, a historické a společenské narážky, které mu nic neříkaly, ho odradily.

Záhadám nebylo konce. Stále stejně teplé deště, přísné pokyny, aby se vyhýbal některým oblastem. Jednoho večera konečně podlehl svodům světélkujícího obzoru, té modravé záře na jihu…

Po večeři se vytratil, ale po necelých dvou kilometrech ho téměř nehlučně dojela dvojkolka a večerní vzduch se naplnil Arbinovým zlostným křikem. Zastavil se a nechal se odvézt zpátky.

Arbin před ním chvíli chodil sem a tam, než řekl: „Místům, která v noci světélkují, se musíš vyhýbat.“

„A proč?“ zeptal se klidně Schwartz.

Odpověď se mu zařízla do uší: „Protože je to zakázáno!“ Následovala dlouhá odmlka. „Ty skutečně nevíš, co tam je?“

Schwartz jen rozpřáhl ruce.

„Odkud pocházíš?“ zeptal se Arbin. „Jsi — jsi cizák?“

„Kdo je to cizák?“

Arbin pokrčil rameny a odešel.

Ale ta noc byla pro Schwartze velmi důležitá, neboť v době, kdy kráčel k modravé záři, se všechno neobvyklé, co cítil, slilo v mentální dotek. Tak tomu vjemu začal říkat, a ani později ho nic výstižnějšího nenapadlo.

Šel sám houstnoucím nachovým šerem. Pružná vozovka tlumila zvuk jeho kroků. Nikoho neviděl. Nikoho neslyšel. Ničeho se nedotýkal.

Ale ne tak úplně… Něco jako dotek cítil, ale ne na těle. V mysli… Ani ne tak dotek, spíše jakousi přítomnost — něco jako sametové pohlazení.

A pak zjistil, že cítí dva — dva doteky, zřetelné, oddělené. A ten druhý — jak je měl rozlišit? — byl stále hlučnější (ne, to nebylo

správné slovo); stával se zřetelnějším, určitějším.

Pak zjistil, že je to Arbin. Vnímal ho již nejméně pět minut, než zaslechl zvuk dvojkolky, a deset minut, než ho spatřil.

Později se to opakovalo stále častěji.

Začal si uvědomovat, že pozná, když se k němu Arbin, Loa nebo Grew přiblíží na třicet metrů, přestože nemá žádný důvod si myslet, že jsou tak blízko, a to i tehdy, kdy by podle všeho měli být úplně jinde. Zpočátku tomu nechtěl věřit, ale pak si začal zvykat.

Postupně zjistil, že má dokonalý přehled o tom, kde se kdokoli z nich v libovolném čase nachází. Rozeznával je, protože mentální dotek každého z nich byl trochu jiný. Ale nikdy nenašel odvahu se jim svěřit.

A občas si říkal, co asi znamenal ten první mentální dotek, který pocítil na cestě k modravé záři. Ten nepatřil Arbinovi, Loe ani Grewovi. Ale co. Záleží na tom?

Později se ukázalo, že ano. Pocítil ten dotek znovu, když jednou večer sháněl dobytek. Zašel tehdy za Arbinem a zeptal se: „Co je v těch lesích za Jižními vrchy?“

„Nic zajímavého,“ zazněla nevrla odpověď. „Tam jsou vládní pozemky.“

„Co to znamená?“

Arbin vypadal podrážděně. „A co je ti vůbec po tom? Říká se jim vládní pozemky, protože patří premiérovi.“

„A proč se neobdělávají?“

„Nejsou k tomu určeny.“ Arbinův hlas zněl pohoršeně. „Bývalo tam velké centrum. Kdysi dávno. Je to velice posvátné místo a nesmí se tam chodit. Podívej, Schwartzi, jestli tu chceš být v bezpečí, zkroť svou zvědavost a hleď si práce.“

„Ale jestli je tak posvátné, pak tam nikdo nemůže žít, že?“

„Přesně tak. Máš pravdu.“

„Víš to jistě?“

„Jistě… Ať té ani nenapadne tam chodit. Byl by to tvůj konec.“

„Nepůjdu tam.“

Schwartz se vzdálil, ale uvažovat o tom nepřestal a neklidu se nezbavil. Protože právě odtamtud, z té zalesněné oblasti, přicházel velmi silný mentální dotek, a nyní k němu něco přibylo. Nenávist a hrozba.

Proč? Proč?

Dosud nenašel odvahu někomu se svěřit. Nevěřili by mu a nakonec by z toho měl jenom nepříjemnosti. I to věděl. Věděl toho až příliš mnoho.

V těch dnech také omládl. Ne zrovna fyzicky, i když měl menší břicho a silnější ramena, pevnější a pružnější svaly a lepší zažívání. Díky práci na poli. Ale hlavní změnu cítil jinde. Ve svém myšlení.

Staří lidé zapomínají, jak uvažovali, když byli mladí, jak rychle

dokázali přeskakovat z jedné myšlenky na druhou, jak odvážné věci je napadaly a jak se snadno přizpůsobovali všemu novému. Navykli si už zdlouhavě rozumovat, a protože je k tomuvedou nahromaděné zkušenosti, myslí si, že jsou moudřejší než mladí.

Schwartzovi však zkušenosti zůstaly, a přitom s úžasem zjišťoval, že dokáže vše nové okamžitě pochopit, že postupně přestává sledovat Arbinův výklad a začíná jej předbíhat, předvídat. Proto se cítil mlád ve svém nitru, a to co se nedalo přičítat jen skvělé fyzické kondici.

Uběhly dva měsíce, a pak všechno vyplulo na povrch — to když hrál s Grewem šachy v zahradním altánku.

Šachy se v podstatě nezměnily, jen figurkám se říkalo jinak. Zůstaly, jak si je pamatoval, a tudíž mu přinášely stejné potěšení. Alespoň v tomto ohledu ho zrádná paměť neobelhávala.

Grew ho seznámil s různými variantami hry. Existovaly šachy pro čtyři, kdy každý hráč měl svou šachovnici, v rozích sousedící s dalšími, a pátá vyplňovala prázdné místo uprostřed jako příslovečné území nikoho. Bylo možné hrát trojrozměrné šachy, kde bylo osm průhledných šachovnic nad sebou a každá figurka se mohla pohybovat ve třech směrech, stejně jako normální partie ve dvou, a hrálo se také s dvojnásobným počtem figurek a zvítězil ten, kdo dal mat oběma králům současně. Byly i jiné oblíbené varianty. Tak třeba výchozí postavení figurek se určovalo házením kostkou, různá políčka přinášela figurkám, které na ně vstoupily, výhody či nevýhody, nebo se přidávaly nové kameny, které měly nové možnosti.

Ale šachy samotné, ty původní a nezměnitelné, zůstaly stejné — a turnaj mezi Schwartzem a Grewem měl již prvních padesát partií za sebou.

Když začínali, Schwartz ani nevěděl, jak se kterými figurkami táhne, a proto první hry pravidelně prohrával. Ale to se brzy změnilo a jeho prohry začaly být stále vzácnější. Grew začal hrát pomaleji a opatrněji, mezi tahy dokázal rozžhavit dýmku doběla, ale přesto prohrával, a to nesl těžce a s reptáním.

Grew měl bílé a pěšcem již postoupil na e4.„Tak hřej,“ pobídl spoluhráče mrzutě. Dýmku držel v zubech a očima nervózně těkal po šachovnici.

Schwartz se v houstnoucím šeru posadil a povzdechl si. Partie pro něho ztrácely tím víc na zajímavosti, čím určitěji věděl, jaké budou následující Grewovy tahy. Jako by do Grewovy hlavy viděl přes mléčné okénko. A to, že on sám téměř instinktivně poznal, jak nejlépe táhnout, vše jen komplikovalo.

Hráli na takzvané noční šachovnici, jejíž políčka ve tmě doutnala modrým a oranžovým světlem. Figurky, za dne obyčejné, neforemné kousky z načervenalé hlíny, prodělaly v noci báječnou proměnu. Polovinu zaléval smetanově bílý svit, který jim propůjčoval vzhled

chladivého, lesklého porcelánu, druhá polovina zářila červeně.

Úvodní tahy byly rychlé. Schwartzův pěšec z e7 se postavil nepříteli čelem. Grew táhl jezdcem na £3, Schwartz odpověděl jezdcem na c6. Pak se bílý střelec posunul na b5 a Schwartzův pěšec postoupil z a7 o políčko dopředu, aby ho zahnal zpátky na a4. Potom Schwartz táhl druhým jezdcem na f6.

Zářivé figurky klouzaly po šachovnici samy od sebe, hnány tajemnou vůlí, neboť prsty, které juni posunovaly, se ztrácely ve tmě.

Schwartz měl strach. Možná ze sebe udělá blázna, ale musí to vědět. Náhle řekl: „Kde to jsem?“

Grew, který právě prováděl dobře promyšlený tah jezdcem na c3, vzhlédl. „Cože?“

Schwartz neznal správný výraz pro stát. „Jak se jmenuje tento svět?“ zeptal se a táhl střelcem na e7.

„Země,“ odpověděl stručně Grew a rázně provedl rošádu: nejdřív posunul vysokou figurku krále, pak ji těžkopádnou věží přeskočil.

Odpověď Schwartze nijak neuspokojila. Slovo, které Grew použil, si v duchu přeložil jako 'Země'. Ale co je to Žemel Každá planeta je zemí pro ty, kteří na ní žijí. Postoupil pěšcemve sloupci b o dvě políčka, a Grewův střelec se musel znovu stáhnout, tentokrát na b3. Potom Schwartz i Grew postoupili o jedno políčko pěšci stojícími před dámami, tím uvolnili střelce pro souboj ve středu šachovnice, k němuž se schylovalo.

Schwartz se co nejklidnějším a nejlhostejnějším hlasem zeptal: „Jaký je rok?“ A udělal rošádu.

Grew se zarazil. Možná ho to překvapilo. „O čem to dnes pořád meleš? Nechce se ti hrát? Pro mě za mě, když ti to udělá radost, tak je rok 827.“ A sarkasticky dodal: „Gé-é.“ Pak se zamračil a vyslal svého pravého jezdce do boje na d5.

Schwartz rychle ustoupil a pravým jezdcem zaútočil na a4. Boj začal. Grew vzal jezdcem střelce, který rudě zazářil a vznesl se, aby pak s ostrým cinknutím dopadl do skříňky, kde bude, coby padlý bojovník, odpočívat až do další bitvy. A vzápětí padl vítězný jezdec za oběť Schwartzově královně. Pod tlakem nadměrné opatrnosti Grew s útokem zaváhal a stáhl zbývajícího jezdce na e1, kde byl prakticky neškodný. Schwartzův jezdec zopakoval předchozí výměnu, vzal střelce, a vzápětí se stal obětí pěšce stojícího před věží.

V následující chvilce klidu se Schwartz tiše zeptal: „Co znamená to gé-é?“

„Cože?“ zabručel nevrle Grew. „Aha — tobě ještě vrtá hlavou, který je rok? To je jako v blbinci… Pořád zapomínám, že ses teprve před měsícem naučil mluvit. Ale jsi inteligentní. Ty to vážně nevíš? Tak si zapamatuj, že je rok 827 galaktické éry. Galaktické éry — gé-é Chápeš? Uběhlo 827 let od založení Galaktického impéria, 827 let od

korunovace Frankenna I. A teď, prosím tě, jsi na tahu.“

Ale jezdec, kterého Schwartz držel, zůstal ještě chvíli vězněm dlaně. „Ještě okamžik,“ řekl Schwartz a položil jezdce na d7. „Říkají ti něco tato jména: Amerika, Asie, Spojené státy, Rusko, Evropa…?“ Usilovně, ale marně přemýšlel, jak by je charakterizoval.Grew potahoval z dýmky rudě žhnoucí ve tmě. Jeho nezřetelný stín se hrbil nad svítící šachovnicí, jako by na ni špatně viděl. Možná krátce zavrtěl hlavou, ale Schwartz to nepostřehl. Ani nemusel. Zápornou odpověď vycítil stejně zřetelně, jako by ji uslyšel.

Schwartz se pokusil znovu. „Nevíš, kde bych sehnal mapu?“

„Mapy nejsou,“ zavrčel Grew. „Leda bys chtěl v Chicu riskovat krk. Nejsem geograf. A ta jména jsem stejně nikdy neslyšel. Co je to? Lidé?“

Riskovat krk? Proč? Schwartzovi přeběhl mráz po zádech. Spáchal snad nějaký zločin? A Grew o tom ví?

„Slunce má devět planet, že?“ zeptal se nejistě.

„Deset,“ zazněla neúprosná odpověď.

Schwartz zaváhal. Třeba objevili planetu, o které nikdy neslyšel. Ale proč by o ní měl slyšet Grew? Počítal na prstech a pak se zeptal: „Co třeba šestá planeta, má prstenec?“

Grew pomalu posunul pěšce o dvě pole na f4, a Schwartz okamžitě odpověděl svým na f5.

„Myslíš Saturn?“ zabručel Grew. „Jasně že má prstenec.“ Přemýšlel. Mohl si vybrat, jestli sebere pěšce na e nebo f, ale nedokázal odhadnout, co může následovat.

„A existuje pás asteroidů — planetek — mezi Marsem a Jupiterem? Mezi čtvrtou a pátou planetou?“

„Ano,“ zavrčel Grew. Znovu si připálil dýmku a horečně uvažoval. Schwartz, který jeho zoufalou nejistotu cítil, měl kvůli tomu na sebe vztek. Teď, když si byl jist, že je na Zemi, ztratila pro něho šachová partie zcela na významu. Hlavou se mu honila spousta otázek, pak jednu z nich vyslovil.

„Ty filmoknížky, co máš, jsou pravdivé? Opravdu existují jiné světy? A žijí na nich lidé?“

Grew zvedl hlavu od šachovnice a pátravě, ale zbytečně pohlédl do tmy. „To myslíš vážně?“

„Existují?“

„Při Galaxii! Ty to snad fakticky nevíš.“

Schwartz se za svou nevědomost zastyděl. „Prosím…“

„Samozřejmě existují. Miliony světů! Každá hvězda, kterou vidíš, má planety a většina těch, co nevidíš, taky. Všechny patří do Impéria.“

Schwartz v duchu slyšel slabou ozvěnu každého Grewova důrazného slova, které jako jiskra přeskočilo z jednoho vědomí do druhého. Cítil, že mentální doteky jsou den ze dne silnější. Třeba brzy

vycítí jako slova i to, co si ten druhý bude jen myslet.

V tu chvíli ho poprvé napadlo jiné vysvětlení než to, že zešílel. Nepřenesl se nějak časem? Co když tak dlouho spal?

„Kdy se to všechno stalo, Grewe?“ vymáčkl ze sebe chraptivě. „Jak je to dlouho, co byla jenom jedna planeta?“

Grew náhle zpozorněl. „Jak to myslíš? Nepatříš náhodou k tradicionalistům?“

„Ke komu? Nepatřím k nikomu. A nebyla kdysi tou jedinou planetou Země? — Tak řekni, nebyla?“

„To tvrdí tradicionalisti,“ vysvětloval Grew neochotně. „Ale kdo ví? Kdo ví, jak to bylo? Pokud vím já, ty světy tam nahoře existovaly odedávna.“

„A to je jak dlouho?“

„Snad tisíce let. Padesát tisíc, sto — nevím.“

Tisíce let! Schwartz se jen s námahou ovládl, aby nezasténal. To všechno mezi dvěma kroky? Nadechnutí, okamžik, zlomek sekundy — a on překročil tisíce let? Zdálo se mu, že znovu přichází o rozum, že mu opět selhává paměť. A přece jen díky neúplným vzpomínkám, vystupujícím z mlhy, se mu podařilo identifikovat Sluneční soustavu.

A nyní mu Grew vzal pěšce z f5, a Schwartz si téměř mechanicky uvědomil, že to byl špatný tah. To, jak má správně táhnout, ho napadalo, aniž se musel soustředit. Postoupil s věží z králova křídla a zmocnil se prvního ze dvou bílých pěšců. Bílý jezdec znovu postoupil na f3. Schwartzův střelec se přemístil na b7, abyse uvolnil pro další útok. Grew ho napodobil a táhl střelcem na d2.

Schwartz se před zahájením rozhodujícího útoku zarazil. „A Země vládne, že?“

„Čemu vládne?“

„Impe…“

V tom okamžiku Grew vzhlédl a vyrážel ze sebe slova tak silně, až se figurky chvěly: „Tak poslyš, už mám těch tvých otázek tak akorát! Vážně jsi takový idiot? Vypadá Země, jako by něčemu vládla?“ Ozvalo se tiché předení, když na kolečkové židli objel stůl. Schwartz ucítil na ruce svírající prsty.

„Podívej! Podívej se tam!“ chraptivě šeptal Grew. „Vidíš ten obzor? Vidíš, jak svítí?“

„Vidím.“

„To je Země — celá Země. Jenom tu a tam se najde pár míst jako tady…“

„Nerozumím.“

„Zemská kůra je radioaktivní. Půda svítí. Vždycky svítila a vždycky bude. Nic neroste. Nedá se tam žít. Neříkej, že to nevíš. Proč si myslíš, že máme šedesátku?“

Strnulost polevila. Znovu objel s křeslem stůl. „Jsi na tahu.“

Šedesátka! A Schwartz znovu pocítil mentální dotek s neurčitým výhružným podtónem. Hrál bez uvažování, s úzkostí v srdci přemýšlel o tom, co cítí. Pěšcem z e5 sebral pěšce na f4. Grew postoupil jezdcem na d4, a černá věž ustoupila na g5. Tahem na B Grew znovu zaútočil jezdcem, a věž se opět vyhnula krokem na g4. Ale nyní Grewův pěšec z h2 opatrně postoupil o jedno políčko, a Schwartzova věž se vrhla vpřed. Sebrala pěšce z g2 a dala bílému králi šach. Grew vzal věž králem, ale uvolněné místo ihned zaujala černá dáma a tahem na g5 mu dala šach. Grewův král se stáhl na hl, a Schwartz vyrazil s koněm na e5. Grew táhl dámou na e2 s cílem posílit obranu, a Schwartz odpověděl postupem dámy o dvě políčka na g3, takže došlo naboj zblízka. Grew neměl na vybranou, musel táhnout dámou na g2, takže obě královny stály proti sobě. V tu chvíli zasáhl Schwartzův jezdec a sebral bílého jezdce na f3, a když se ohrožený bílý střelec přemístil na c3, jezdec pokračoval na d4. Grew po několikaminutovém váhání odvedl obklíčenou dámu po diagonále a vzal Schwartzovi střelce.

Pak si ulehčené vydechl. Svému protivníkovi ohrožoval hrozícím šachem věž a jeho dáma mohla v černých řadách napáchat spoušť. Navíc vedl o věž a pěšce.

„Jsi na tahu," oznámil spokojeně.

„Co — co je to šedesátka?" odhodlal se Schwartz.

Nyní se Grew nepřátelskému tónu v odpovědi nebránil. „Proč se ptáš? O co ti jde?"

„Prosím," dožadoval se pokorně Schwartz. Moc odvahy mu nezbývalo. „Nechci nikomu ublížit. Nevím, kdo jsem a co se mi stalo. Možná trpím ztrátou paměti."

„Nejspíš," zazněla pohrdavá odpověď, „utíkáš před šedesátkou? Odpověz pravdivě."

„Vždyť ti říkám, že nevím, co ta šedesátka znamená."

Znělo to přesvědčivě. Následovalo dlouhé mlčení. Schwartz sice cítil Grewův mentální dotek neustále, ale nedokázal ho rozložit na slova.

„Šedesátka jsou tvoje šedesáté narozeniny," navázal váhavě Grew. „Země uživí dvacet milionů lidí, nic víc. Když chceš žít, musíš produkovat. Když nemůžeš produkovat, nesmíš žít. A po šedesátce — nemůžeš produkovat."

„A tak…" Schwartz nedopověděl, zůstal s otevřenými ústy.

„A tak tě odklidí. Bezbolestně."

„Zabijí?"

„To není vražda," odporoval nepřesvědčivě Grew. „Musí to tak být. Na jiných planetách nás nechtějí, a proto musíme uvolnit prostor pro děti. Starší generace musí ustoupit mladší."

„A co když neohlásíš, že máš šedesát?"

„Proč bys to dělal? Život po šedesátce není žádné peříčko.. A

každých deset let je sčítání, aby se zjistilo, kdo je takový blázen, že chce žít dál. Navíc existují záznamy o tom, kolik ti je.“

„O mně ne,“ vyklouzlo Schwartzovi proti jeho vůli, „A stejně mi bude teprve padesát — až budu mít narozeniny.“

„To tvrdit můžeš, ale oni si to ověří podle struktury kostí. To nevíš? Věk se předstírat nedá. Příště mě už dostanou… Ale jsi na tahu.“

Schwartz jeho pobídku přehlédl. „Chceš říct, že…“

„No jo, je mi teprve pětapadesát, ale podívej se mi na nohy. Můžu snad pracovat? Jsme v rodině registrováni tři, a proto nám výrobní kvótu stanovili pro tři pracující. Když jsem měl mrtvici, měli mě nahlásit, a pak by jim kvótu snížili. Jenže v tom případě by se na mě vztahovala zvyklost o předčasné šedesátce, a to Loa a Arbin nechtěli připustit. Jsou to blázni, protože to pro ně znamenalo tvrdě pracovat — dokud jsi nepřišel ty. Ale napřesrok se na mě stejně dostane… Táhni.“

„Příští rok je sčítání?“

„Jo… Hraj.“

„Počkej!“ ozvalo se naléhavě. „To po šedesátce odstraní každého? Nejsou žádné výjimky?“

„Pro mě a pro tebe ne. Bez omezení může žít premiér, členové Bratrstva tradicionalistů, někteří vědci a ti, kteří prokázali významné služby. Ale to se netýká mnoha, možná takových deseti ročně… Jsi na tahu!“

„A kdo rozhoduje o tom, koho se to týká?“

„Premiér, kdo jiný? Tak budeš hrát?“

Ale Schwartz povstal. „Není proč. Je to mat pěti tahy. Dámou ti seberu pěšce a dám šach; musíš na gl; koněm ti dám šach z e2; musíš táhnout na f2; dámou ti dám šach z e3; musíš zpátky na g2; moje dáma táhne na g3, a když tě zaženu na hl, dám ti dámou mat z h3. Dobrá partie,“ dodal automaticky.Grew dlouho zíral na šachovnici, pak ji s výkřikem smetl ze stolu. Zářivé figurky se rozkutálely po trávníku. „Kdybys mě pořád nevyrušoval tím idiotským žvaněním!“ zaječel.

Ale Schwartz si nic z toho neuvědomoval. Pociťoval jen zoufalou touhu uniknout šedesátce. Browning sice tvrdil:

Stárni, jako stárnu já! Nejlepší nás ještě čeká… ale to platilo na Zemi, na které žily miliardy a kde bylo potravin dostatek. Tady se z toho nejlepšího stala šedesátka — a smrt. Schwartz měl šedesát dva roky. Šedesát dva…

MYSL, KTERÁ ZABÍJELA

Ve Schwartzově metodickém mozku se řadilo jedno k druhému. Jestliže nechce zemřít, musí z farmy odejít. Pokud zůstane, přijde sčítání a s ním smrt.

Dobrá, odejde z farmy. Ale kam?

Třeba do té budovy — co to bylo, nemocnice? — v Chicu. Jednou už se tam o něho postarali. Ale proč? Protože byl pro ně případem. A nebyl jím stále? Teď se již s nimi mohl domluvit a popsat jim příznaky. Mohl by jim dokonce říct o mentálním doteku.

Ale co když měli mentami dotek všichni? Dalo by se to nějak poznat? — Ne, nikdo další jej neměl. Arbin, Loa ani Grew. Tověděl. Jakmile ho neviděli nebo neslyšeli, nedokázali poznat, kde je. A taky by neporážel Grewa v šachu, kdyby Grew mohl…

Počkat, šachy přece patřily k oblíbeným hrám. A lidé by je nemohli hrát, kdyby měli mentální doteky.

To znamenalo, že je jiný — psychologicky výjimečný. Možná ho jako výjimečného nečeká nijak radostný život, ale aspoň zůstane naživu.

Řekněme, že na tom, co ho právě napadlo, něco je. Co když opravdu neztratil paměť, ale nějak přeskočil čas? Pak, kromě toho, že má mentální dotek, je člověkem z minulosti. Je živým archeologickým vzorkem, nemohou ho zabít.

Pokud mu uvěří.

Právě, pokud mu uvěří.

Ten doktor by uvěřil. Toho rána, kdy ho Arbin odvezl do Chica, se chtěl oholit. Na to si dobře pamatoval. A pak už mu vousy nikdy nenarosily, museli s ním tedy něco udělat. To znamená, že ten doktor ví, že on — Schwartz — měl na tváři vousy. To už by význam mělo, ne? Grew a Arbin se nemuseli holit nikdy. A Grew mu jednou řekl, že jenom zvířata mají na tváři chlupy.

Musí se dostat k tomu doktorovi.

Jak že se jmenuje? Shekt? — Ano, Shekt.

Jenže o tomto hrozném světě věděl tak málo. Odejít v noci nebo se vydat napříč krajinou by znamenalo jít vstříc neznámu, do nebezpečných radioaktivních zón, o kterých nic nevěděl. A tak s odvahou člověka, který nemá co ztratit, vyrazil po hlavní cestě hned po poledni.

Nebudou ho čekat dřív než na večeři, a tou dobou už bude mít kus cesty za sebou. Nevšimnou si, že jeho mentální dotek chybí.

První půlhodinu se těšil z pocitu úlevy, prvního radostného vzrušení, jaké od chvíle, kdy to všechno začalo, nezažil. Konečněněco dělal, pokoušel se vzdorovat svému okolí. Dělal něco s určitým

záměrem, neprchal bezhlavě jako tehdy v Chicu.

Na svůj věk si nevedl špatně. Však jim ještě ukáže.

A pak strnul. Zastavil se uprostřed cesty, když se opět přihlásilo to, o čem přestal uvažovat.

Ohlásil se ten zvláštní mentální dotek, neznámý dotek, kterého si všiml poprvé, když se vydal k zářícímu obzoru a Arbin ho zadržel, ten, který ho sledoval z vládního území.

Ten dotek byl blízko — šel za ním, pronásledoval ho.

Pozorně naslouchal — vlastně dělal to, co se dalo v souvislosti s mentálním dotekem považovat za naslouchání. Neznámý dotek se nepřibližoval, ale držel se ho. Vycítil z něho opatrnost a nepřátelství, ale nikoli zoufalé odhodlání.

Vyjasnilo se i mnohé další: pronásledovatel ho nesmí ztratit z očí a je ozbrojen.

Opatrně, skoro mechanicky se otočil a pozorně se zahleděl k obzoru.

A mentální dotek se okamžitě změnil.

Nyní vyzařoval pochybnost a nadměrnou opatrnost, obavu o vlastní bezpečí a o úspěch svého poslání, ať už bylo jakékoli. To, že je pronásledovatel ozbrojen, pociťoval nyní Schwartz ještě zřetelněji, snad proto, že jeho pronásledovatel uvažoval, zda zbraně použije, pokud se ocitne v pasti.

Schwartz dobře věděl, že sám a beze zbraně je bezmocný. Věděl, že ho pronásledovatel raději zabije, než aby ho ztratil — zabije ho při prvním podezřelém kroku… Nezahlédl však nikoho.

Vydal se tedy znovu na cestu. Věděl, že pronásledovatel je dost blízko, aby ho mohl zabít. Záda měl strnulá očekáváním neznámého. Jak vypadá smrt? — Jaký je to pocit? — Ta myšlenka se vracela v rytmu kroků, tepala mu v hlavě, chvěla se v podvědomí. Až se stala téměř nesnesitelnou.Pozorně vnímal mentální dotek pronásledovatele jako svou jedinou naději na záchranu. Zachytí to okamžité zvýšení napětí, které prozradí, že se neznámý chystá zamířit a stisknout spoušť. V tom okamžiku se skrčí, začne utíkat…

Ale proč? Jestli šlo o šedesátku, proč ho nezabili hned?

Teorie, že se přenesl v čase, se mu z hlavy zvolna vytrácela — přece jenom trpí ztrátou paměti. Třeba byl zločincem, nebezpečným člověkem, který musel být pod dozorem. Nebo býval vysokým úředníkem, kterého nemohli jen tak zabít, aniž by ho nejdřív nepostavili před soud. Možná se podvědomě uchýlil ke ztrátě paměti, aby si vědomě neuvědomoval nějaké závažné provinění.

A nyní kráčel po prázdné silnici za nejistým cílem a za jeho zády kráčela smrt.

Stmívalo se a vítr k pochmurné náladě přispíval mrtvolným chladem. A Schwartz měl, jako obvykle, dojem, že něco není v

pořádku. Soudil, že je prosinec, a západ slunce o půl páté tomu odpovídal, ale z větru nečišel mráz středozápadní zimy.

Schwartz již před časem dospěl k závěru, že převažující mírné klima na planetě (Zemi?) nezávisí jen na teplu přijímaném ze slunce. Teplo vydávala i radioaktivní půda, v malém množství na čtvereční metr, ale v obrovském na miliony čtverečních kilometrů.

Jak se setmělo, mentami dotek pronásledovatele se přiblížil, stále pozorný a rozhodnutý riskovat. Ve tmě bylo pronásledování obtížnější. Sledoval ho i tenkrát, když se vydal k zářícímu obzoru. Bál se znovu riskovat?

„Hej! Hej, kamaráde…“

Byl to nazální, vysoký hlas. Schwartz ztuhl.

Pomalu, celým tělem, se otočil. Drobná postava, která se k němu blížila, mávala rukou, ale pro tmu ji neviděl zřetelně. Nespěchala. Schwartz čekal.„No, to jsem rád, že vás potkávám. Není to zrovna zábava, když člověk šlape po silnici bez společnosti. Nebude vám vadit, když se k vám přidám?“

„Dobrý večer,“ odpověděl otupěle Schwartz. Byl to ten správný mentální dotek. Byl to jeho pronásledovatel. A jeho tvář mu byla povědomá. Spojoval ji s těmi mlhavými dny v Chicu.

A pak i pronásledovatel dal najevo, že ho poznává. „Ale vždyť já vás znám! No ovšem! — Nevzpomínáte si?“

Nebyl si jist, jestli za normálních okolností by neznámému jeho upřímnost uvěřil, nebo ne. Ale jak mohl nyní nevidět ten tenký, proděravělý závoj hraného překvapení, překrývající vyzařování mentálního doteku, který mu sděloval — silně a srozumitelně — že ten mužík s pichlavýma očima ho dobře zná už od začátku? Zná ho a je připraven ho zabít, bude-li to nutné.

Schwartz zavrtěl hlavou.

„Ale ovšem,“ nedal se mužík. „V tom obchodním domě. Dostal jsem vás odtamtud.“ Prohnul se výbuchem neupřímného smíchu. „Mysleli si, že máte radiační horečku. Určitě si vzpomínáte.“

Vzpomínal si, neurčitě, mlhavě. Na takového nějakého člověka a na dav, který je nejdřív zastavil, a pak se před nimi rozestoupil.

„Ano,“ řekl. „Těší mě, že se s vámi setkávám.“ Nebylo to příliš duchaplné, ale Schwartze nic lepšího nenapadlo, a jeho protějšku to zřejmě nevadilo.

„Jmenuji se Natter,“ představil se mužík a vlažně mu podal ruku. „Tenkrát jsem neměl možnost si s vámi popovídat — dalo by se říct, že v tom zmatku to ani nešlo — a tak jsem rád, že vás potkávám znovu… Co kdybychom se seznámili.“

„Já jsem Schwartz.“ A jejich dlaně se krátce dotkly.

„Jak to, že jdete pěšky?“ zeptal se Natter. „Míříte někam?“

Schwartz pokrčil rameny. „Jen tak se procházím.“

„Turista? Taky si rád vyrazím. Celý rok chodím ven a starosti házím za hlavu.“

„Cože?“

„Vždyť víte, člověk má hned větší radost ze života. Nadýchá se čerstvého vzduchu a cítí, jak se mu rozproudí krev, ne? _ Tentokrát jsem si ale zašel moc daleko. Nerad se vracím po setmění sám. Vždycky mě potěší společnost. Kam jdete?“

Bylo to podruhé, co se Natter zeptal na totéž. Mentální dotek zřetelně prozrazoval, jak je pro něho ta otázka důležitá. Schwartz uvažoval, jak dlouho se může odpovědi vyhýbat. V myšlenkách svého pronásledovatele cítil dychtivou zvědavost. Se lží nemohl obstát. Neznal tento svět dost dobře, aby mohl lhát.

„Do nemocnice,“ řekl.

„Do nemocnice? Do které?“

„Do té, ve které jsem v Chicu už byl.“

„Aha, máte na mysli Ústav, že? Ten, kam jsem vás tenkrát zavedl.“ Úzkost a rostoucí napětí.

„Za doktorem Shektem,“ dodal Schwartz. „Znáte ho?“

„Slyšel jsem o něm. Je to velké zvíře. Jste nemocen?“

„Ne, ale mám se tam jednou za čas dostavit.“ Znělo to věrohodně?

„Pěšky?“ podivil se Natter. „Neposlal pro vás auto?“ Asi to věrohodně nevyznělo.

Schwartz neodpověděl — mlčel a neměl dobrý pocit.

Natter naopak ožil. „Víte co, příteli, až přijdeme ke komunikátoru, objednám z města taxi. Přijede pro nás.“

„Ke komunikátoru?“

„Jistě. Jsou kolem silnice. Vidíte? Tamhle je jeden.“

Vykročil k němu, a vtom se Schwartz přistihl, že křičí: „Stát! Ani hnout!“

Natter se zarazil. Když se otočil, měl na tváři podivně chladný výraz. „Co vás žere, příteli?“ Rychlosti, s jakou ze sebe slova vychrlil, Schwartzova znalost nového jazyka téměř nestačila. „Už mám toho divadla dost. Znám vás a vím, co máte za lubem. Chcete někomu zavolat a říct mu, že jdu za doktorem Shektem. Ve městě na mě budou čekat a pošlou pro mě auto, aby mě sebrali. A když se pokusím o útěk, zabijete mě.“

Natter se zamračil. „S tím posledním ses teda trefil…“ zabručel. Jeho slova neměl Schwartz slyšet, a také je neslyšel, jejich význam však prozradil mentální dotek.

Nahlas řekl: „To jste mě špatně pochopil, pane. A hned mě drze obviňujete.“ Ale ustupoval a ruka mu sjížděla k pasu.

Schwartz se přestal ovládat. Zuřivě zamával rukama. „Proč mě nenecháte na pokoji? Co jsem vám udělal? — Běžte pryč! Běžte pryč!“

Hlas se mu zlomil v chraptivém výkřiku a nenávist a strach ze

zrůdy, která ho s hlavou plnou záště pronásledovala, mu na čele vyryly vrásky. Jeho vzrušení dostoupilo vrcholu, když se v myšlenkách vrhl na obtížný dotek a snažil se ho odrazit, zbavit se ho…

A najednou byl dotek pryč. Nečekaně a úplně. Jen na okamžik pocítil sžírající bolest — ne v sobě, ale ve svém protějšku — a pak nic.

Mentální dotek přestal existovat. Ztratil se, jako když ochabne a povolí sevřená pěst.

A Natter ležel zkrouceně na tmavnoucí silnici. Obezřetně se k němu přiblížil. Nebylo nijak namáhavé jeho drobnou postavu převrátit. Spatřil výraz agónie, hluboko vrytý do tváře. Křečí stažené rysy zůstaly, nepovolily. Pokusil se mu nahmátnout pulz, ale marně.

S pocitem hrůzy ze sebe sama se narovnal.

Zavraždil člověka!

A pak hrůzu vystřídal úžas…Vždyť se ho ani nedotkl! Zabil ho jen svou nenávistí, tím, že nějak zaútočil na jeho mentální dotek.

Jaké další schopnosti v sobě skrývá?

Rychle se rozhodl. Prohledal Natterovi kapsy a našel peníze. Výborně! Ty se mohly hodit. Pak mrtvolu odtáhl a ukryl ji ve vysoké trávě.

Šel ještě dvě hodiny. Žádný další mentální dotek ho nerušil.

Přespal pod širým nebem, a ráno, po dalších dvou hodinách, dorazil na předměstí Chica.

Ve srovnání s Chicagem, jaké si pamatoval, bylo Chico pouhou vesnicí. Na ulicích bylo jen velmi málo lidí. Ale i tak okusil až příliš mentálních doteků. Překvapovaly ho a mátly.

Bylo jich tolik! Některé váhavé a neurčité, jiné soustředěné a intenzivní. Někteří lidé ho míjeli s výrazným vzrušením, jiní snad neměli v hlavě nic než rozjímání o právě zkonzumované snídani.

Zpočátku sebou při každém doteku trhal a ohlížel se, neboť bral každý osobně, ale za hodinu se je naučil přehlížet.

Nyní rozeznával i slova, která nikdo nevyslovil. Bylo to něco nového, a proto soustředil pozornost na ty krátké, záhadné výrazy, nesouvislé a přicházející tak nějak z daleka… A s nimi k němu doléhaly záchvěvy vzrušení a ještě něco neurčitého, co nelze popsat — celý svět se proměnil na bohatý obraz života, který viděl jenom on.

Za chůze zjistil, že může pronikat i do budov, vysílat do nich své smysly jako pátrače, které drží na vodítku a kteří se protáhnou skulinami, oku neviditelnými, a zjistí to, co si lidé za stěnami myslí.

Zastavil se před velkou budovou s kamenným průčelím a zamyslel se. Sledovali ho, nechť to byl kdokoli. Zabil jednoho z nich, ale určitě existují další — ti, kterým chtěl muž, jehož zabil, zatelefonovat. Možná udělá nejlépe, když se na pár dnů někam schová. Ale jak to provést? Má si najít práci?Prozkoumával budovu, před kterou stál. Zachytil vzdálený mentální dotek, který mohl mít pro něho význam.

Hledali textilní dělníky — a on přece býval krejčí.

Vstoupil dovnitř, ale tam si ho nikdo nevšímal. Položil ruku někomu na rameno.

„Prosím vás, kde se mám zeptat na práci?“

„Tamty dveře!“ V mentálním doteku, který ucítil, zjistil rozmrzelost a podezíravost.

Za těmi dveřmi ho jeden drobný muž se špičatou bradou zasypal palbou otázek a hbitými prsty vyťukal odpovědi pro vyhodnocovací zařízení.

Schwartz ze sebe koktavě soukal lži i pravdy.

Ale úředník z personálního dělal svou práci se zjevným nezájmem. Otázka střídala otázku: „Věk? — Padesát dva? Hmm. Zdravotní stav? — Ženatý? — Praxe? — Pracoval jste s látkami?

— Dobře, a s jakými? — Termoplastickými? Elastomerními? — Jak myslíte to, všelijakými? — U koho jste pracoval naposledy?

— Hláskujte to jméno — Vy ale nejste z Chica, že? — Kde máte doklady? — Musíte je přinést, jestli chcete být přijat — Jaké máte registrační číslo?“

Schwartz se snažil vycouvat. Neočekával, že tak dopadne. A navíc se mentální dotek úředníka měnil. Začala v něm převládat podezíravost, i když obezřetnost zůstala. Nejnebezpečnější byla ta tenká vrstva laskavosti a dobrosrdečnosti, která jen mělce, nedostatečně překrývala nepřátelství.

„Myslím, že se na tu práci nehodím,“ řekl nervózně Schwartz.

„Ne, ne, vraťte se.“ A muž na něho kývl. „Něco bychom pro vás měli. Jenom si ještě projdu záznamy.“ Usmíval se, ale jeho mentální dotek byl teď zřetelnější a ještě nepřátelštější. Stiskl bzučák na stole…

Schwartz propadl panice a vrhl se ke dveřím.

„Chyťte ho!“ vykřikl úředník a vyskočil od stolu.Schwartz na jeho mentální dotek zaútočil, prudce ho švihl duševním výpadem, a uslyšel za sebou zasténání. Rychle se ohlédl přes rameno. Personální úředník seděl na zemi, tvář měl zkřivenou a spánky v dlaních. Někdo se nad ním skláněl, ale pak dal na naléhavé gesto a pustil se za Schwartzem. Ten už na nic nečekal.

Ocitl se na ulici, a to už věděl, že po něm vyhlásili pátrání a zveřejnili jeho podrobný popis.

Běžel bez cíle a proplétal se ulicemi. Upozornil tím na sebe ještě víc, a ulice se zaplňovaly. Podezření cítil odevšad — podezření, protože utíkal — podezření, protože měl na sobě zmačkané, nepadnoucí šaty…

V tom množství mentálních doteků a v chaosu vlastního strachu a zoufalství nedokázal rozeznat pravé nepřátele, ty, kteří neměli pouhé podezření, ale vyzařovali jistotu, a proto ho před nervovými důtkami nic nevarovalo.

Najednou pocítil strašlivou bolest, která se mu jako švihnutí bičem rozlila do celého těla, a upadl na zem jako kus kamene. Ještě několik sekund se zmítal v agónii, než ho pohltila tma.

PAVUČINA VE WASHENNU

Areál Univerzity tradicionalistů ve Washennu působí nanejvýš uklidňujícím dojmem. Heslem je střízlivost, a z hloučků noviců, navečer se procházejících mezi stromy na nádvoří, kam nikdo jiný než člen Společenstva tradicionalistů nesmí, vyzařuje důstojnost. Občas projde po trávníku postava představeného v zeleném, blahosklonně odpovídající na pozdravy.

A jednou za dlouhý čas se objeví samotný premiér.

Avšak ne jako dnes, kdy téměř běžel, uřícený, nevšímavý k uctivému zvedání rukou, lhostejný k pozorným pohledům, které ho provázely, i ke zvednutým obočím, která po nich následovala.Soukromým vchodem se rychle protáhl do chodby zákonodárného shromáždění a rozběhl se, jen staccato jeho kroků znělo ozvěnou v prázdném prostoru. Dveře, na které zabušil, se otevřely, a pak vstoupil.

Jeho tajemník málem ani nevzhlédl od stolku, u něhož se hrbil nad miniaturním odstíněným monitorem, pozorně naslouchal a občas dovolil svým očím spočinout na hromádce úředně vypadajících hlášení, nakupených před ním.

Premiér udeřil do stolu. „Co to má znamenat? Co se děje?“

Tajemník si ho chladně přeměřil očima a odsunul monitor stranou. „Zdravím vás, Vaše Excelence.“

„To si můžete ušetřit!“ odsekl netrpělivě premiér. „Chci vědět, co se děje.“

„Jednou větou, náš člověk uprchl.“

„Myslíte toho, kterého Shekt synapsifikoval — toho cizáka — toho špiona — toho z farmy u Chica…?“

Těžko říct, kolik dalších označení by premiér v rozrušení vymyslel, kdyby ho tajemník nepřerušil lhostejným: „Přesně toho.“

„Proč mě nikdo neinformoval? Proč mě nikdy nikdo neinformuje?“

„Bylo nutné okamžitě jednat, a vy jste byl zaneprázdněn… Proto jsem vás podle svých možností zastoupil.“

„Ovšem, kdykoli chcete jednat beze mě, berete ohledy na mou zaneprázdněnost. Ale s tím je konec. Nedovolím, abyste mě obcházel a odstavoval na vedlejší kolej. Ne — “

„Ztrácíme čas,“ zazněla klidná odpověď, a premiér, který již téměř křičel, zmlkl. Odkašlal si, chvíli váhal, co říct, a pak tiše pronesl: „Co všechno je známo, Balkisi?“

„Skoro nic. Po dvou měsících trpělivého vyčkávání, které nepřineslo žádné ovoce, se ten Schwartz sebral a odešel. Byl sledován — a ztratil se.“

„Jak to, ztratil?“

„Zatím nevíme, ale jsou tu další fakta. Náš agent, Natter, se minulou noc neohlásil. Jeho náhradníci ho začali hledat kolem silnice na Chico a za úsvitu ho našli — mrtvého.“

Premiér zbledl. „Ten cizák ho zabil?“

„Je to pravděpodobné, ale nevíme to jistě. Kromě výrazu agónie v mrtvé tváři nebyly na něm žádné stopy po násilí. Samozřejmě že provedeme pitvu. Nedá se vyloučit ani to, že v nejnevhodnějším okamžiku dostal infarkt.“

„To by byla neuvěřitelná náhoda.“

„Také si myslím,“ zazněla klidná odpověď. „Ale jestli ho Schwartz zabil, události, které následovaly, jsou ještě záhadnější. Víte, Vaše Excelence, z předchozích analýz jasně vyplývalo, že Schwartz zamíří do Chica, aby se setkal se Shektem, a mrtvého Nattera našli u silnice mezi Mořenovou farmou a Chicem. Proto jsme ve městě před třemi hodinami vyhlásili poplach, a toho člověka se podařilo zadržet.“

„Schwartze?“ zeptal se nevěřícně premiér.

„Jistě.“

„Proč jste to neřekl hned?“

Balkis pokrčil rameny. „Vaše Excelence, čeká nás důležitější práce. Řekl jsem, že jsme Schwartze zadrželi. Ano, šlo to rychle a snadno. A právě to mi nehraje s Natterovou smrtí. Nevěřím, že by mohl být tak mazaný, aby odhalil a zabil Nattera — mimochodem, velmi schopného agenta — a zároveň tak hloupý, aby hned další den ráno přišel do Chica, zašel do továrny a klidně tam sháněl práci.“

„A to udělal?“

„Ano… Nabízejí se dvě možná vysvětlení. Buď už stihl Shektovi nebo Arvardanovi předat informaci, kvůli které přišel, a proto se nechal chytit, aby nás svedl ze stopy, nebo jsou ve hře ještě další agenti, o kterých dosud nevíme a které tím kryje. V obou případech platí, že nesmíme být příliš důvěřiví.“

„Tak nevím,“ vzdychl bezmocně premiér a jeho mužnou tvář zbrázdily vrásky. „To je na mě moc složité.“

Balkisův úsměv prozradil víc než jen náznak pohrdám. „Za čtyři hodiny máte schůzku s profesorem Belem Arvardanem,“ připomenul.

„Cože? A proč? Co mu mám říct? Nechci se s ním setkat.“

„Uklidněte se. Musíte se s ním setkat, Vaše Excelence. Podle mého názoru je přirozené, že bude pokračovat ve hře a požádá vás o povolení k průzkumu zakázaných území, protože datum příletu jeho fiktivní expedice se blíží. Ennius nás upozornil, že o to žádat bude, a Ennius určitě podrobnosti této komedie zná. Doufám, že ho dokážete nezávazně odbýt a na přetvářku odpovědět přetvářkou.“

Premiér sklonil hlavu. „Co se dá dělat, zkusím to.“

Bel Arvardan dorazil včas, a proto se trochu porozhlédl kolem.

Jako člověk, který měl v malíčku architektonické skvosty celé Galaxie, sotva mohl v Univerzitě tradicionalistů vidět víc než fádní komplex oceli a žuly, postavený v archaickém slohu. Avšak člověku, který byl zároveň archeologem, mohl svou pochmurnou, téměř až přísnou strohostí dát na vědomí, že je stánkem neméně pochmurného, snad až divošského způsobu života. Její primitivnost naznačovala záměrný vztah ke vzdálené minulosti.

Ale brzy začal uvažovat o něčem jiném. Ta dvouměsíční cesta po západní polokouli mu nepřinesla nic moc… zábavného. Prvním dnem v Chicu jako by se všechno pokazilo. Často se k němu ve vzpomínkách vracel.

A vzápětí se na sebe rozzlobil, že si ji připomenul — vždyť to byla jenom krutá, mimořádně nevděčná a obyčejná Pozemšťanka. Proč by si měl připadal provinile? A přece…

Měl asi vzít v úvahu, jaký utrpí otřes, až zjistí, že on je cizinec, podobně jako ten důstojník, který ji urazil a za svou hrubostzaplatil zlomením ruky. Nemohl však tušit, co všechno už od cizinců musela vytrpět. To, že je jedním z nich, se dozvěděla bez nejmenšího varování.

Kdyby byl trpělivější… Proč se s ní tak nevlídně rozešel? Už zapomněl i její jméno. Pola a nějak dál. Zvláštní! Obvykle mívá lepší paměť. Nebo chtěl podvědomě schválně zapomenout?

Ano, to by dávalo smysl. Zapomenout! Na co si měl vlastně pamatovat? Byla to Pozemšťanka. Obyčejná Pozemšťanka.

Sestra v nějaké nemocnici. Mohl by tu nemocnici zkusit najít. Opustil ji v noci na nějakém neurčitém místě, ale určitě nedaleko jídlomatu.

Vzápětí dostal na sebe vztek, že ho vůbec něco takového napadlo. Zbláznil se snad? Co by tím získal? Byla to Pozemšťanka. Hezká, milá, svým způsobem přitažlivá…

Pozemšťanka!

V tom okamžiku vstoupil premiér, a Arvardan byl rád, že může na ten den v Chicu přestat myslet. Ale v hloubi duše věděl, že se ty myšlenky vrátí — vždycky se vracely.

Premiér měl na sobě oblek zářící novotou. Po spěchu nebo pochybnostech nebylo na jeho čele ani stopy, pot jako by na něm nikdy nebyl.

Rozhovor se nesl v přátelském duchu. Arvardan si dal záležet, aby tlumočil všechny pozdravy, které významní představitelé Impéria lidu Země posílali. Premiér naopak vyjádřil vděk, který celá Země pociťuje za velkodušnost a osvícenost imperiální vlády.

Arvardan se pak rozhovořil o významu archeologie pro imperiální filozofii, o jejím příspěvku k důležitému poznání, že všichni lidé ze všech světů Galaxie jsou si bratry. Premiér zdvořile souhlasil a

zdůraznil, že Země to cítí již dlouho, a vyjádřil naději, že brzy nastane čas, kdy se ostatní světy Galaxie budou podle této teorie chovat.V reakci na to se Arvardan pousmál: „A právě to je důvod, Vaše Excelence, proč jsem chtěl, abyste mě přijal. Rozdíl mezi Zemí a některými sousedními imperiálními državami spočívá především ve způsobu myšlení. Přesto by bylo možno odstranit mnoho třecích ploch, kdyby se prokázalo, že Pozemšťané nejsou rasově jiní než ostatní obyvatelé Galaxie.“

„A jak byste si to představoval, pane?“

„To je obtížné vysvětlit několika slovy. Jak je Vaší Excelenci možná známo, v archeologii existují dvě hlavní koncepce, kterým se běžně říká teorie splývání a teorie šíření.“

„Laicky jsem s oběma seznámen.“

„Tedy víte, že teorie splývání přirozeně vychází z předpokladu, že nastalo promísení různých, samostatně se vyvíjejících druhů lidstva a to již ve velmi raných, špatně zdokumentovaných dobách primitivních kosmických letů. Taková koncepce je nutná, má-li vysvětlit, proč jsou si lidé navzájem tak podobni.“

„Ano,“ poznamenal suše premiér, „ale tato koncepce předpokládá, že muselo existovat rovněž několik set nebo tisíc odděleně vyvinutých bytostí víceméně lidského typu, které měly k sobě chemicky a biologicky tak blízko, aby bylo křížení možné.“

„To je pravda,“ přikývl spokojeně Arvardan. „Dotkl jste se její velké slabiny. Mnoho archeologů ji však přehlíží a na teorii splývání lpí. Tato teorie zahrnuje možnost, že v izolovaných zákoutích Galaxie existují poddruhy lidstva, které zůstaly jiné, nesplynuly…“

„A jedním z nich má být Země,“ prohlásil premiér.

„Země se uvádí jako příklad. Naproti tomu teorie šíření…“

„Považuje nás všechny za potomky jedné planetární skupiny Bdí“

„Přesně tak.“

„Moji lidé — podle důkazů z naší minulosti a z jistých textů, které jsou pro nás posvátné a které cizinci nesmějí vidět — věří, že kolébkou lidstva je právě Země.“

„Já tomu věřím taky, a proto vás žádám o pomoc, abych to mohl celé Galaxii dokázat.“

„Jste optimista. Co vás k tomu vede?“

„Moje přesvědčení, Vaše Excelence, že v těch oblastech vaší planety, které jsou dnes naneštěstí radioaktivní, lze nalézt mnoho primitivních lidských a architektonických pozůstatků. Jejich stáří lze přesně určit metodou radioaktivního rozpadu a srovnat…“

Ale premiér zavrtěl hlavou. „To nepřichází v úvahu.“

„Proč?“ Upřímně udivený Arvardan se zamračil.

„Zaprvé,“ přemítal premiér, „čeho tím dosáhnete? I když všem světům přesvědčivě dokážete, že máte pravdu, co se změní jen kvůli

tomu, že jste před milionem let byli všichni Pozemšťané? Před miliardou let jsme byli všichni opice, a přesto se k dnešním opicím jako k příbuzným nehlásíme.“

„Ale, Vaše Excelence, taková analogie postrádá logiku.“

„Vůbec ne, pane. Není snad logické předpokládat, že se Pozemšťané za dlouhé období izolace natolik vzdálili svým příbuzným, kteří ze Země odešli, zejména vlivem radiace, že dnes tvoří jiný druh?“

Arvardan se kousl do rtu, než váhavě odpověděl: „Dokonale argumentujete ve prospěch svých nepřátel.“

„To proto, že se sám sebe ptám, co nepřítel řekne. Proto nedosáhnete ničeho, pane, možná ještě víc vyhrotíte nenávist vůči nám.“

„Ale ještě je ve hře zájem vědy, rozšíření obzorů našeho poznání,“ namítl Arvardan.

Premiér vážně přikývl. „Mrzí mě, že musím takový postoj zastávat, věřte mi. Nyní s vámi, pane, hovořím jako jeden občan Impéria k druhému. Osobně bych vám s radostí pomohl, ale moji spoluobčané jsou tvrdohlaví a neústupní. Po staletích — hmm — nešťastných postojů, které vůči nim zaujali v jinýchčástech Galaxie, se uzavřeli do sebe. Mají určitá tabu, určité pevné zvyklosti, které nemohu porušit ani já.“

„Ale radioaktivní oblasti…“

„Ty jsou jedním z největších tabu. Kdybych vám dal povolení _ a věřte mi, že mě všechno vede k tomu, abych to udělal — vedlo by to jen k nepokojům, které by ohrozily život váš i životy členů vaší expedice a nakonec by vyvolaly disciplinární zásah Impéria proti Zemi. Zpronevěřil bych se svému postavení a důvěře svého lidu, kdybych něco takového připustil.“

„Jsem ochoten přistoupit na veškerá únosná bezpečnostní opatření. Pokud se mnou budete chtít poslat pozorovatele… Samozřejmě vám mohu slíbit, že s vámi veškeré výsledky projednám, než je zveřejním.“

„Pokoušíte mě, pane,“ řekl premiér. „Je to lákavý projekt. Ale nemám takovou pravomoc — i když nechám stranou obyvatelstvo. Nejsem absolutní vládce. Naopak, má pravomoc je přesně vymezená — a před vynesením konečného rozhodnutí musí být veškeré záležitosti předloženy ke zvážení Společenstvu tradicionalistů.“

Arvardan potřásl hlavou. „To je velice nemilé. Prokurátor mě upozorňoval na problémy, ale doufal jsem… Kdy to můžete se zákonodárci projednat?“

„Předsednictvo Společenstva tradicionalistů se sejde za tři dny. Ale není v mé moci změnit program, takže může ještě pár dnů trvat, než se vaše žádost dostane na pořad. Řekněme týden.“

Arvardan roztržitě přikývl. „To by snad stačilo. Mimochodem, Vaše Excelence…“

„Prosím?“

„Na vaší planetě žije jeden vědec, se kterým bych se rád setkal. Nějaký doktor Shekt z Chica. Už jsem sice v Chicu byl, ale odjel jsem dřív, než jsem ho stačil vyhledat, a rád bych to teďnapravil. Jelikož nepochybuji, že je značně zaneprázdněn, řekl jsem si, že vás budu obtěžovat prosbou o doporučující dopis.“

Premiér se viditelně zarazil a chvíli mlčel. Pak se zeptal: „Mohu vědět, proč ho chcete navštívit?“

„Jistě. Četl jsem o jistém zařízení, které sestrojil. Nazývá je, tuším, synapsifikátor. Souvisí s neurochemií mozku, a možná bych je mohl při svém projektu využít. Pracuji také na třídění lidstva do encefalografických skupin — podle mozkových proudů, víte?“

„Hmm… Něco jsem o tom přístroji zaslechl. Ale mám dojem, že pokusy nebyly úspěšné.“

„Možná ne, ale pan Shekt se v tomto oboru vyzná a pravděpodobně by mi mohl poradit.“

„Chápu. V tom případě vám nechám doporučení okamžitě vystavit. Přirozeně tam nebude ani zmínka o vašich úmyslech navštívit zakázané oblasti.“

„Pochopitelně, Vaše Excelence.“ Arvardan povstal. „Děkuji vám za laskavost a pochopení. Doufám, že Rada tradicionalistů bude, pokud jde o můj projekt, velkorysá.“

Tajemník vstoupil, jen co se za Arvardanem zavřely dveře. Na rtech mu pohrával typicky chladný, krutý úsměv.

„Výborně,“ řekl. „Choval jste se skvěle, Vaše Excelence.“

Premiér na něho vážně pohlédl. „A co mělo znamenat to s tím Shektem?“

„S tím si lámete hlavu? To nemusíte. Všechno jde dobře. Určitě jste si všiml, že ho nerozrušilo, když jste jeho projekt zamítl. Reagoval by tak vědec, když mu někdo bez zřejmého důvodu maří záměr, pro který hoří celým srdcem? Nebo tak reaguje člověk, který jen hraje nějakou roli a uleví se mu, když se jí zbaví?

Znovu zde máme tu podivnou shodu okolností. Schwartz prchá a míří do Chica. Další den se tu objeví Arvardan a povlažných řečech o své expedici se mimochodem zmíní, že jede do Chica navštívit Shekta.“

„Ale proč se o tom zmiňoval? Připadá mi to zbytečně riskantní.“

„To proto, že uvažujete přímočaře. Představte si, že jste na jeho místě. Myslí si, že nic netušíme. V takovém případě je drzost nejlepší cestou k úspěchu. Chce navštívit Shekta. Výborně! Otevřeně se o tom zmíní a dokonce vás požádá o doporučující dopis. Jakou lepší záruku čestných a nevinných úmyslů by nám mohl dát? A ještě o něčem to

svědčí. Schwartz možná poznal, že je sledován. Možná Nattera zabil. Ale neměl čas varovat ostatní, jinak by se tato komedie nemohla odehrát tak, jak se odehrála.“

Tajemník, s očima přivřenýma, dál spřádal svou pavučinu. „Těžko říct, jak dlouho bude trvat, než jim Schwartzova nepřítomnost začne být podezřelá, ale aspoň tak můžeme dát Arvardanovi na setkání s Shektem dost času. Přistihneme je pohromadě — o to míň budou moci zapírat.“,

„A kolik času vlastně máme?“ zeptal se premiér.

Balkis zamyšleně vzhlédl. „Plán je pružný, a od okamžiku, kdy jsme odhalili Shektovu zradu, pracujeme ve dne v noci. Jde to dobře. Čekáme jen na výpočty nutných drah. Zdržuje nás nedostatečná výkonnost našich počítačů. Ale… to může být otázkou jen několika dnů.“

„Dnů!“ Podiv byl vysloven tónem, v němž se mísila nezměrná radost s hrůzou.

„Dnů!“ opakoval tajemník. „Ale nezapomínejte, že jediná bomba nás může zastavit pouhé dvě sekundy před časem nula. A pak nastane období jednoho až šesti měsíců, kdy můžeme čekat odvetu. Nemáme tedy zdaleka vyhráno.“

Pár dnů! A pak vypukne nejneuvěřitelnější jednostranná bitva v galaktické historii, kdy Země zaútočí na celou Galaxii.

Premiérovi se lehce chvěly ruce.Arvardan opět seděl ve stratoplánu. Hlavou se mu honily neutěšené myšlenky. Zdálo se, že nemá smysl doufat, že premiér a jeho psychopatické obyvatelstvo oficiální výpravu do zakázaných oblastí povolí. Počítal s tím. Vlastně ho to ani příliš nemrzelo. Mohl naléhat víc — kdyby chtěl.

Při Galaxii, všechno nasvědčuje tomu, že se tam vydá ilegálně. Vyzbrojí svou loď a probije se, bude-li to nutné. A asi bude.

Zabednění pitomci!

Co si o sobě vlastně myslí?

Ale ano, to věděl. Myslí si, že jsou původními lidskými bytostmi, a zrovna obyvatelé této planety…!

Nejhorší na tom bylo, že věděl, že mají pravdu.

Ano… Loď startovala. Cítil, jak se boří do měkce čalouněného křesla, a věděl, že za hodinu znovu uvidí Chico.

Ne že by po Chicu tak toužil, ale ten synapsifikátor může být důležitý. Kdyby takovou příležitost nevyužil, byl by na Zemi vlastně zbytečně. Nechtěl by se sem vracet podruhé.

Do takové díry!

Ennius měl pravdu.

Avšak ten doktor Shekt… Nahmatal doporučující dopis, prošpikovaný oficiálními frázemi…

A pak se v křesle napjal jako struna — nebo se o to aspoň pokusil

— to když zápasil se setrvačnými silami, které ho tlačily do křesla, zatímco se Země vzdalovala a modravá barva oblohy se měnila na sytě purpurovou.

Vzpomněl si, jak se ta dívka jmenovala. Pola Shektová.

Jak mohl zapomenout? Zlobil se a připadal si jako podvedený. Paměť se proti němu spikla a její příjmení mu tajila, dokud nebylo pozdě.

Ale kdesi v hloubi duše cítil, že je vlastně rád.

DRUHÉ SETKANÍ

Za ty dva měsíce, které uběhly ode dne, kdy vyzkoušel na Schwartzovi svůj synapsifikátor, se doktor Shekt velmi změnil. Ani ne tak fyzicky, i když snad byl shrbenější a o něco hubenější. Choval se však jinak — byl roztržitý, vystrašený. Žil v uzavřeném světě, z něhož vycházel s neochotou, jaká by neunikla ani slepému, a uzavíral se i před nejbližšími kolegy.

Jen Pole se svěřoval se svými starostmi, snad proto, že také ona se v těch dvou měsících nezvykle uzavřela do sebe.

„Sledují mě," tvrdil. „Cítím to. Znáš ten pocit? — Za poslední měsíc se v Ústavu vyměnilo mnoho lidí. A odcházejí ti, které mám rád a kterým můžu věřit… Nemám pro sebe ani chvilku. Pořád je někdo u mě. Nenechají mě ani napsat zprávu."A Pola s ním jednou cítila, jindy se mu smála, a stále opakovala: „Myslíš, že bys jim stál za to, aby tohle všechno dělali? Ano, provedls experiment se Schwartzem, ale to přece není nic vážného. Za to by si tě jenom zavolali na kobereček."

Ale Shekt v obličeji ještě víc zežloutl a pohubl, když šeptal: „Nenechají mě naživu. Šedesátka se blíží, a oni mě nenechají naživu."

„Po tom všem, cos dokázal? Nesmysl!"

„Vím toho příliš, Polo, a oni mi nevěří."

„A o čem toho víš příliš?"

Toho večera byl notně unaven, toužil se zbavit toho, co ho tížilo. Všechno jí pověděl. Nejdřív mu nechtěla věřit, a až uvěřila, jen seděla a po zádech jí běhal mráz.

Další den zavolala z veřejného komunikátoru na opačném konci města do státní rezidence. Mluvila přes kapesník a požádala o doktora Bela Arvardana.

Nebyl tam. Domnívali se, že by mohl být v Bonairu, deset tisíc kilometrů vzdáleném, ale dodali, že svůj program příliš nedodržuje. Ano, očekávali, že se nakonec vrátí do Chica, ale nevěděli přesně kdy. A nemůže sdělit své jméno? Pokusili by se ho najít.

V tom okamžiku přerušila spojení a zlehka se tváří opřela o skleněnou výplň, vděčná za její chlad. Oči měla zvlhlé neprolitými slzami a vpadlé zklamáním.

Blázen. Já blázen!

Tenkrát jí pomohl, a ona ho v záchvatu roztrpčení poslala pryč.

Riskoval šlehnutí nervovými důtkami, i víc, aby zachránil důstojnost bezvýznamné Pozemšťanky před cizákem, a ona mu vynadala.

Sto kreditů, které tehdy hned příštího rána poslala do státní rezidence, se vrátilo bez komentáře. Chtěla ho najít, omluvit se mu, ale bála se. Státní rezidence byla jen pro cizince, tam se nedostane. Nikdy ji ani neviděla, jen z dálky.A teď… Šla by i do paláce samotného prokurátora, aby… aby…

Jedině on jim teď mohl pomoci. On, cizák, který se dokázal bavit s Pozemšťanem jako se sobě rovným. Nikdy by ji nenapadlo považovat ho za cizáka, dokud jí to neřekl. Byl urostlý a tolik sebejistý. Ten by si uměl poradit.

Ale někdo se o tom musí dozvědět, jinak hrozí záhuba celé Galaxii.

Jistě, mnoho cizáků si nic jiného nezasluhuje — ale všichni? Ženy, děti, nemocní a staří? Ti laskaví a dobří? Arvardanové? Ti, kteří o Zemi nikdy neslyšeli? Byli to přece také lidé. Tak strašlivá pomsta by navždy pohřbila vše, na co si Země mohla dělat — a dělala — spravedlivý nárok, v nekonečném moři krve a rozkládajících se těl.

A pak, jako blesk z čistého nebe, se Arvardan ozval. Ale Shekt zavrtěl hlavou. „Nemohu mu to říct.“

„Musíš,“ naléhala Pola.

„Tady? To není možné — to by byl náš konec.“

„Tak ho pošli pryč. Já to zařídím.“

Srdce jí prudce bušilo. Ale určitě jen proto, že měla možnost zachránit bezpočet lidských bytostí. Vybavila si jeho široký úsměv s odhalenými bělostnými zuby. Vzpomněla si, s jakým klidem přinutil plukovníka imperiální posádky, aby se obrátil a omluvil se jí úklonem hlavy — jí, Pozemšťance, která mu pak laskavě odpustila.

Bel Arvardan mohl všechno.

Arvadran o ničem z toho neměl nejmenší tušení. Shektovo chování si vysvětlil po svém — jako nepochopitelnou neomalenost, tak dobře zapadající do všeho, co na Zemi zažil.

Pociťoval znepokojení, tam v předpokoji pečlivě odlidštěné kanceláře, kde byl nepochybně nevítaným vetřelcem. lPečlivě volil slova. „Ani ve snu bych se neodvážil vás obtěžovat svou návštěvou, pane doktore, kdybych se profesionálně nezajímal o váš synapsifikátor. Doslechl jsem se, že se na rozdíl od mnoha Pozemšťanů nechováte vůči lidem z Galaxie nevraživě.“

Nebyla to zřejmě šťastná formulace, protože Shekt se jí ihned chytil: „Poslyšte, nevím, kdo vás tak informoval, ale mýlí se, jestli mi přisuzuje zvláštní sympatie k cizincům obecné. Nepotrpím si na sympatie ani antipatie. Jsem Pozemšťan…“

Arvardan sevřel rty a pootočil se.

„Pochopte, doktore Arvardane,“ zazněla šeptem pronesená slova,

„je mi líto, jestli vám připadá, že se chovám hrubě, ale skutečně nemohu…“

„Chápu,“ pronesl chladně Arvardan, přestože nechápal vůbec nic. „Na shledanou.“

Shekt se však pousmál. „Mám tolik práce…“

„Já mám taky spoustu práce, pane doktore.“

Otočil se ke dveřím a v duchu proklínal celé to pozemské plemeno. Mimoděk se mu vybavila úsloví, která slýchával na svém domovském světě. Tak třeba: „Zdvořilosti najdeš na Zemi jako sucha v oceánu“ nebo „Pozemšťan ti dá vše, co ho nic nestojí a co má cenu ještě menší“.

Ramenem již protnul fotoelektrický paprsek, kterým se otevíral vchod, když za sebou zaslechl rychlé kroky a někdo mu sykl do ucha varování. Pak ucítil v dlani kus papíru, a když se otočil, zahlédl jen červený zákmit mizející postavy.

Papír nerozložil, dokud neseděl v pronajatém autě. Přeletěl očima narychlo napsaný vzkaz:

„Dnes v osm večer přijďte k Velkému divadlu. Dávejte pozor, aby vás nikdo nesledoval.“

Zamračil se, a přečetl si vzkaz ještě pětkrát, pak si lístek pozorně prohlédl, jako by očekával, že se objeví další slova napsaná neviditelným inkoustem. Bezděčně se rozhlédl kolem.Ulice zela prázdnotou. Zvedl ruku, aby lístek vyhodil z okénka, ale pak si to rozmyslel a zastrčil jej do kapsy.

Kdyby měl na večer domluveno něco jiného, cokoli, asi by v té chvíli na vzkaz zapomněl — a to by znamenalo smrt několika bilionů lidí. Jenže, náhodou, nic domluveno neměl.

A náhodou ho napadlo, zda tím, kdo mu lístek podstrčil, není…

V osm hodin jel zvolna mezi dalšími auty ulicí plnou zatáček, která zřejmě vedla k Velkému divadlu. Na cestu se zeptal pouze jednou. Dotázaný mu věnoval podezíravý pohled — bez podezíravosti se asi žádný Pozemšťan neobejde — a odsekl: „Jeďte za ostatními auty.“

A zřejmě opravdu všichni jeli do divadla, protože když k němu dojel, zjistil, že auta, jedno po druhém, mizejí v širokém jícnu podzemního parkoviště. Vybočil z řady a začal divadlo pomalu objíždět; něco očekával, ale nevěděl co.

Najednou z rampy pro pěší seskočila štíhlá postava a přitiskla se k okénku auta. Ohromeně se na ni podíval, ale postava nečekala, jediným pohybem otevřela dveře a vklouzla dovnitř.

„Nezlobte se,“ začal, „ale…“

„Psst!“ Postava se na sedadle přikrčila, aby ji nebylo vidět. „Nesledoval vás někdo?“

„A měl mě někdo sledovat?“

„Nedělejte vtipy. Jeďte rovně. Až vám řeknu, odbočíte… Proboha, na co čekáte?“

Poznal ten hlas. Kapuce sklouzla na ramena a odhalila světlehnědé vlasy. Tmavé oči na něho upřely pohled.

„Raději jeďte,“ poznamenala tiše.

Poslechl, a čtvrthodinu od ní neslyšel než občasné, tlumeně pronášené příkazy, kam odbočit. Zalétal k ní kradmými pohledy a radostně si uvědomoval, že je hezčí, než si ji pamatoval. Zvláštní — teď žádný odpor nepociťoval.Zastavili — vlastně Arvardan na její pokyn zastavil — na rohu ulice v liduprázdné obytné čtvrti. Dívka se rozhlédla, než mu pokynula, aby jel dál. Po příjezdové cestě dojeli krokem až k vjezdu do soukromé garáže.

Vrata se za nimi zavřela, a jediným zdrojem světla zůstalo vnitřní osvětlení vozu.

Pola na něho pohlédla s vážnou tváří a začala: „Omlouvám se, doktore Arvardane, že jsem musela tak nezvykle jednat, abych si s vámi mohla promluvit mezi čtyřma očima. Vím, že o mně horší mínění už ani nemůžete mít…“

„To si nemyslete,“ namítl nešikovně.

„Musím si to myslet. Chci, abyste mi věřil, že si uvědomuji, jak malicherně a nevhodně jsem se tenkrát v noci zachovala. Nenapadají mě výstižná slova, kterými bych se měla omluvit…“

„Neomlouvejte se, prosím.“ Odvrátil od ní pohled. „Mohl jsem jednat trochu prozíravěji.“

„Ale…“ Na chvíli se odmlčela, aby se aspoň trochu uklidnila. „Kvůli omluvám jsem vás sem nezavedla. Ze všech cizinců, které jsem kdy poznala, jste jediný, kdo dokázal být šlechetný a laskavý — a teď potřebuji vaši pomoc.“

Arvardan pocítil v nitru závan chladu. Tak o to tedy jde? Odpověděl tónem, který mrazil: „Ano?“

„Ne!“ vykřikla. „O mě nejde, doktore Arvardane. Jde o celou Galaxii. O mě vůbec nejde. Vůbec ne!“

„A o co tedy?“

„V první řadě — myslím, že nás nesledoval nikdo, ale kdybyste zaslechl nějaký zvuk, mohl byste… mohl byste…“ — sklopila oči — „mě obejmout a… a… vždyť víte.“

Přikývl a upjatě řekl: „Myslím, že mi improvizace nedělá potíže. A musíme čekat až na nějaký zvuk?“

Zrudla. „Prosím vás, nežertujte a nevykládejte si mé jednání špatně. Jedině tak se vyhneme podezření, proč jsme se sešli. To jediné bude vypadat přesvědčivě.“

„Je to opravdu tak vážné?“ zeptal se tiše.

Zvědavě na ni pohlédl. Vypadala tak mladě a křehce, že si připadal být v nevýhodě. Nikdy v životě nejednal bezhlavě, i když byl

založením silně emocionální, protože emoce dokázal ovládat a potlačit — a na to byl pyšný. A teď jen proto, že ta dívka vypadá tak bezmocně, se nechává strhnout nerozvážnou touhou ji chránit.

„Situace je skutečně vážná," odpověděla. „Chci vám něco říct. Vím, že tomu zpočátku nebudete věřit, ale byla bych ráda, kdybyste zkusil uvěřit. Abyste sám posoudil, jestli mluvím pravdu. A ze všeho nejvíc si přeji, abyste zůstal s námi, až vám všechno řeknu. Zkusíte to? Dám vám patnáct minut. Když si po této době budete myslet, že se mi nedá věřit nebo že vás obtěžuji, odejdu…, a tím vše skončí."

„Patnáct minut?" Bezděčně roztáhl rty do úsměvu. Stáhl si náramkové hodinky a položil je před sebe. „Tak dobře."

Složila ruce do klína a pohled upřela před sebe, kde bylo za předním sklem vidět pouze prázdnou stěnu garáže.

Zamyšleně ji pozoroval — ladnou, měkkou křivku brady, předstírající přísnost, rovný a úzký nos a zvláštně sytý odstín pleti, tak typický pro Zemi.

Všiml si, že na něho pohlédla koutkem oka, ale spěšně pohled odvrátila.

„Tak o co jde?"

Obrátila se k němu a skousla si horní ret. „Prohlížela jsem si vás."

„Všiml jsem si. Mám na nose šmouhu?"

„Ne." Tváří se jí mihl úsměv, první od chvíle, kdy přisedla do auta. Začínal si na ní všímat každé maličkosti, třeba toho, jak jí vznášivě poletují vlasy, vždy když potřese hlavou. „Jenom si od té noci říkám, proč nenosíte olověný oděv, když jste cizinec. To mě zmátlo. Zpravidla vypadáte jako pytle brambor."

„A já ne?"

„Vůbec ne…" — a v jejím hlase najednou zazněla radost — „vypadáte… vypadáte jako nějaká stará mramorová socha, až na to, že jste živý a teplý… Promiňte mi tu drzost."

„Asi si myslíte, že vás považuji za Pozemšťanku, která se neumí slušně chovat. S tím budete muset přestat, jinak nebudeme přátelé… Nevěřím té radioaktivní pověře. Měřil jsem na Zemi radioaktivitu vzduchu a dělal laboratorní pokusy na zvířatech. Jsem přesvědčen, že za normálních okolností mi radiace neublíží. Jsem zde už dva měsíce, a dosud mi nic není. Vlasy mi nevypadávají," — zatahal si za ně — „ani nemám žaludeční potíže. A pochybuji, že má plodnost je ohrožena, i když přiznávám, že jsem v tomto směru podnikl jistá opatření. Jenže olovem zesílené spodky nejsou vidět."

Pronesl to vážně, a ona se přesto usmála. „Asi jste tak trochu blázen," řekla.

„Vážně? Nevěřila byste, kolik velice inteligentních a slavných archeologů tvrdilo totéž — a někdy v dlouhých proslovech."

„Vyslechnete mě ještě?" změnila náhle téma. „Těch patnáct minut

už vypršelo.“

„Co myslíte?“

„Hmm, že byste mohl. Kdybyste nechtěl, asi byste tady už neseděl. Po tom, jak jsem se zachovala.“

„Máte dojem, že se musím nutit, abych vedle vás vydržel?“ zeptal se tiše. „Jestli ano, tak se mýlíte… Víte, Polo, ještě nikdy jsem — a myslím to vážně — ještě nikdy jsem nepotkal tak krásnou dívku, jako jste vy.“

Rychle vzhlédla, polekaně. „Prosím vás, ne. O to mi nejde. Vy mi nevěříte?“

„Věřím vám, Polo. Povězte mi, co mi chcete povědět, a já tomu uvěřím a pomohu vám.“ Věřil si, absolutně. V té chvíli by neváhal slíbit, že sesadí imperátora. Ještě nikdy nebyl zamilovaný… A v tomto okamžiku se zarazil. Takto ještě nikdy neuvažoval.

Zamilovaný? Do Pozemšťanky?

„Mluvil jste s otcem, pane doktore?“

„Doktor Shekt je váš otec? — Víte co, říkejte mi Bele. A já vám budu říkat Polo.“

„Když chcete, zkusím to. Asi jste se na něho pořádně navztekal, že?“

„Nebyl právě zdvořilý.“

„Nemohl být. Sledují ho. Vlastně jsme se předem domluvili, že vás vyhodí a že já se tu s vámi setkám. To je náš dům, víte… Podívejte,“ pokračovala tichým, vzrušeným hlasem, „Země připravuje povstání.“

Neubránil se pousmání.

„Skutečně?“ otevřel doširoka oči. „Celá?“

Okamžitě vzplanula. „Nevysmívejte se mi. Slíbil jste, že budete naslouchat a uvěříte. Země připravuje povstání, nebezpečné povstání, které může zničit celé Impérium.“

„To může Země udělat?“ Jen stěží se mu podařilo potlačit záchvat smíchu. „Polo, jak moc se vyznáte v galaktografii?“

„Jako všichni, pane učiteli. A co ta s tím má společného?“

„Tohle: Galaxie zaujímá prostor několika milionů krychlových světelných let. Je v ní dvě stě milionů obydlených planet a přibližně pět set biliard obyvatel. Je to tak?“

„Asi ano, když to říkáte.“

„Je, věřte mi. Země je jen jednou z mnoha planet. Má dvacet milionů obyvatel a nulové zdroje. Jinými slovy, na jednoho Pozemšťana připadá dvacet pět miliard občanů Galaxie. Co může Země napáchat za škodu při poměru dvacet pět miliard ku jedné?“

Na okamžik snad zapochybovala, ale jen na okamžik. „Bele,“ pronesla pevným hlasem, „na tohle já vám neodpovím, ale otec ano. On mi to nejdůležitější neprozradil, protože tvrdí,že by tím ohrozil můj život. Ale teď to udělá, když půjdete se mnou. Řekl mi, že Země

zná způsob, jak zničit život na všech planetách s výjimkou Země samotné, a určitě má pravdu. Vždycky měl ve všem pravdu.“

Dychtivost jí zbarvila tváře dorůžova, a on najednou zatoužil se jich dotknout. (Opravdu někdy pocítil hrůzu z toho, že se jí dotkl? Co se s ním tehdy dělo?)

„Je už deset pryč?“ zeptala se.

„Je,“ odpověděl.

„To už by tedy měl být nahoře — jestli ho nezatkli.“ Rozhlédla se a mimoděk se zachvěla. „Do domu se dostaneme přímo z garáže, pojďte za mnou…“

Rukou se již dotýkala tlačítka, kterým se ovládaly dveře auta, když najednou strnula. „Někdo jde,“ zašeptala přiškrceně. „Ach, rychle…“

Nedopověděla. Arvardan si až příliš dobře pamatoval, o co ho v takovém případě žádala. Rychle ji objal, a v okamžiku se k němu její teplé a poddajné tělo přitisklo. Její rty se chvěly na jeho jako nekonečné moře blaha…

Nejdříve ještě jistou dobu kradmě pokukoval, čekal na záblesk světla a zvuk kroků, ale pak ho přemohlo vzrušení okamžiku, oči mu oslepily hvězdy a tlukot vlastního srdce ho připravil o sluch.

Odtáhla rty, ale on je znovu začal hledat, a našel je. Sevřel ji pevněji, až oba cítili, že jejich srdce buší ve stejném rytmu.

Dlouho trvalo, než se pustili, a pak chvíli odpočívali, dotýkali se jen tvářemi.

Arvardan dosud nikdy nebyl zamilovaný, a tentokrát se nebránil.

Co na tom? Pozemšťanka nepozemšťanka, v celé Galaxii se jí žádná nevyrovná.

„To musel být jenom nějaký hluk z ulice,“ zašeptal zasněně, radostně.

„Nebyl,“ řekla tiše. „Já jsem nic neslyšela.“Odtáhl ji na délku paže, ale její oči neuhnuly. „Ty divochu, je to pravda?“

V očích jí zajiskřilo. „Chtěla jsem, abys mě políbil. Vůbec toho nelituji.“

„A myslíš, že já ano? Polib mě ještě jednou, bez důvodu, ale tentokrát proto, že chci já.“

Až po dlouhé, velice dlouhé chvíli se mu rázně vymanila z objetí a pečlivě si upravila vlasy a urovnala límeček. „Asi bychom měli jít dovnitř. Zhasni světla. Mám baterku.“

Vystoupil z auta po ní, a v temnotě, tentokrát nepříjemné, z ní zbyl jen nezřetelný stín na pozadí ze světlého kruhu narýsovaného světlem z její tužkové baterky.

„Chyť se mé ruky,“ řekla. „Musíme vyjít po schodech.“

Za ní se ozval jeho šepot. „Miluji tě, Polo.“ Vyslovil to zcela přirozeně — a přesvědčivě. „Miluji tě,“ opakoval.

„Vždyť mě ani neznáš,“ namítla tiše.

„To není pravda. Celý život! Přísahám! Celý život. Polo, celé ty dva měsíce jsem přemýšlel a snil o tobě, přísahám.“

„Ale já jsem Pozemšťanka, pane.“

„Tak se ze mě stane Pozemšťan. Přesvědč se.“

Zastavil ji a něžně jí zvedal ruku s baterkou, až světlo dopadlo na její zrudlou, uslzenou tvář. „Proč pláčeš?“

„Protože až ti otec řekne, co ví, pochopíš, že nemůžeš mít Pozemšťanku rád.“

„To se teprve uvidí.“

NEPOMĚR, KTERÝ SE ROZPLYNUL

Arvardan a Shekt se setkali v zadním pokoji na druhém podlaží, který měl polarizovaná okna pečlivě nastavena tak, aby přes ně nebylo vidět. Pola zůstala v přízemí, seděla v křesle a ostražitě pozorovala prázdnou ulici.

Shrbený Shekt působil jiným dojmem, než jaký na Arvardana učinil před deseti hodinami. Vyčerpanost z jeho strhaných rysů sice nezmizela, ale místo dřívější nejistoty a nervozity z nich teď vyzařovalo téměř zoufalé odhodlání.

„Doktore Arvardane," začal, a hlas se mu ani nezachvěl, „musím se vám omluvit za to, jak jsem se dnes ráno choval. Doufal jsem, že pochopíte…"

„Musím se přiznat, pane, že jsem nepochopil, až teď."Shekt usedl za stůl a ukázal na láhev vína. Arvardan odmítavě mávl rukou. „Když dovolíte, raději si vezmu ovoce… Co je to za druh? Myslím, že takové jsem ještě neviděl."

„Pomeranč. Jinde než na Zemi snad ani neroste. Ta slupka se stahuje snadno," řekl Shekt a na důkaz jeden pomeranč oloupal. Arvardan zvědavě přivoněl, než se zakousl do vínově rudé dužniny. Vzápětí překvapeně vykřikl.

„Velice lahodné, doktore Shekte! Pokusila se je Země exportovat?"

„Tradicionalisté nejsou nakloněni obchodování s jinými planetami. A naši vesmírní sousedé nestojí o obchodování s námi. I to je jeden z našich problémů."

Arvardana se zmocnilo rozhořčení. „To je ale pitomost! Někdy se mi chce brečet nad lidskou inteligencí, když vidím, co mají někteří lidé v hlavách."

Shekt pokrčil rameny, dávaje průchod toleranci, které ho naučil život. „To je bohužel jen součást téměř neřešitelného problému antiterestrismu."

„Ale proč neřešitelného?" vykřikl archeolog. „Proto, že ho nikdo vyřešit nechce! Kolik Pozemšťanů oplácí nenávistí ke všem občanům Galaxie bez rozdílu? Je to asi nejrozšířenější nemoc — nenávist za nenávist. Chtějí vaši lidé vůbec rovnost, vzájemnou toleranci? Ne! Většinou doufají, že jednou budou na koni oni."

„Možná máte v mnohém pravdu," uznal smutně Shekt. „Nepopírám to. Ale to není zdaleka všechno. Dejte nám šanci, a dospěje nová generace Pozemšťanů, které bude nesnášenlivost cizí a která bude z celého srdce věřit v jednotu lidstva. Asimilacionisté, kteří věří ve vzájemné pochopení a kompromis, již několikrát pozvedli hlas. Patřím k nim. Vlastně jsem k nim patřil. Jenže teď vládnou Zemi

zélóti. Jsou to extrémní nacionalisté, kteří sní o bývalé a budoucí nadvládě. Před nimi je třeba Impérium chránit.“Arvardan se zamračil. „Narážíte na to povstání, o kterém mluvila Pola?“

„Doktore Arvardane,“ pronesl pochmurně Shekt, „nebude nijak snadné přesvědčit vás o možnosti něčeho zdánlivě tak směšného jako je to, že by Země mohla dobýt Galaxii, i když je to pravda. Nejsem odvážný a chci žít. Snad si dovedete představit, jak vážná musí být krize, která mě nutí dopustit se zrady v situaci, kdy mě místní úřady stejně sledují.“

„Jistě,“ kývl hlavou Arvardan, „jestli je to opravdu tak vážné, měl bych vám jedno říct hned teď. Pomohu vám, pokud to bude v mých silách, ale pouze jako občan Galaxie. Nemám tu žádné postavení ani mimořádný vliv na nejvyšších místech nebo dokonce v prokurátorově paláci. Jsem přesně tím, čím se zdám být — archeologem na vědecké výpravě, která se týká jen mého zájmu. Když už jste ochoten riskovat velezradu, nebude lepší, když v této záležitosti navštívíte prokurátora? Ten by mohl něco udělat.“

„A to právě nemohu, doktore. Proto mě tradicionalisté hlídají. Když jste ke mně dnes ráno přišel, říkal jsem si dokonce, že jste možná spojka. Napadlo mě, že Ennius má nějaké podezření.“

„Možná má — na to nedokážu odpovědět. Ale spojka nejsem, je mi líto. Jestli se mi i nadále chcete svěřit, mohu vám slíbit, že s ním promluvím za vás.“

„Děkuju O víc nežádám. Jen o to — a abyste využil svých styků ke zmírnění sankcí vůči Zemi.“

„Ovšem.“ Arvardan zneklidněl. V té chvíli byl přesvědčen, že má před sebou starého, výstředního paranoika, snad neškodného, ale zcela vyšinutého. Neměl však jinou možnost než zůstat, poslouchat a snažit se povznést nad ty nesmyslné řeči — už kvůli Pole.

„Slyšel jste o synapsifikátoru, doktore Arvardane?“ zeptal se Shekt. „Ráno jste říkal, že ano.“

„Ano, slyšel. Četl jsem váš článek ve Fyzikálních rozhledech. Mluvil jsem o tom přístroji s prokurátorem i s premiérem.“

„S premiérem?“

„Ano, ovšem. Dostal jsem od něho ten doporučující dopis, na který jste se — hm — bohužel odmítl podívat.“

„To mě mrzí. Avšak kéž byste… No nic, a kolik toho o synapsifikátoru víte?“

„že je to zajímavý nezdar. Že má usnadňovat učení. Do jisté míry se osvědčil na krysách, ale na lidech selhal.“

Shekt se zatvářil rozmrzele. „Ano, podle toho článku si ani nic jiného nemůžete myslet. Měl vyvolat dojem nezdaru, a všechny úspěšné výsledky byly z něho záměrně vypuštěny.“

„Hmm. Poněkud neobvyklá ukázka vědecké etiky, doktore

Shekte.“

„Připouštím. Jenže je mi padesát šest, pane, a jestli víte něco o místních zvyklostech, pak víte, že mi moc života nezbývá.“

„Šedesátka. Ano, slyšel jsem o ní — vlastně vím o ní víc, než bych chtěl.“ A vybavila se mu nepříjemná vzpomínka na první let pozemským stratoplánem. „Slyšel jsem, že významní vědci patří k těm, kteří mohou dostat výjimku.“

„Jistě. Jenže o ní rozhoduje premiér a Rada tradicionalistů a proti jejich rozhodnutí není odvolání, dokonce ani u imperátora. Řekli mi, že ji mohu dostat, když utajím synapsifikátor a budu usilovně pracovat na jeho zdokonalení.“ Bezmocně rozhodil ruce. „Jak mě mohlo napadnout, kam to povede, k jakému účelu bude ten přístroj zneužit?“

„A k jakému?“ Arvardan vytáhl z kapsy košile cigarety a nabídl jednu Shektovi. Ten odmítl.

„Mějte chvilku strpení… Když jsem se s experimenty dostal do fáze, kdy jsem věřil, že je možné přístroj bezpečně použít na lidech, vyzkoušel jsem ho na několika pozemských biolozích. Věděl jsem, že všichni sympatizují se zélóty — s těmi extrémisty. Přežili všichni, i když se po čase projevily vedlejší účinky. Jednoho nakonec přivezli na léčení. Nemohl jsem ho zachránit. Když umíral, všechno mi prozradil.“

Schylovalo se k půlnoci. Den byl dlouhý a plný událostí. Arvardan najednou pocítil neklid. „Byl bych rád, kdybyste přešel k věci,“ požádal stísněným hlasem.

„Ještě chvilku strpení, prosím,“ řekl Shekt. „Musím uvést podrobnosti, máte-li mi uvěřit. Určitě víte, jaké je na Zemi výjimečné prostředí — radioaktivita…“

„Ano, o tom dost vím.“

„A o vlivu radioaktivity na Zemi a na její ekonomiku?“

„Ano.“

„V tomto směru se tedy omezím. Jen uvedu, že pravděpodobnost mutace je na Zemi větší než ve zbytku Galaxie. Takže představa našich nepřátel, že Pozemšťané jsou jiní, má jistý fyzikami podklad. Popravdě řečeno, jsou to mutace nevýrazné a většinou bez valného významu pro přežití. Jestli u Pozemšťanů došlo k nějaké trvalé změně, pak jde o jisté detaily vnitřního chemismu, které zlepšují jejich odolnost vůči specifickému prostředí, v němž žijí. Jsou proto odolnější vůči radiaci, rychleji se jim hojí popálená tkáň…“

„Doktore Shekte, všechno to, co říkáte, vím.“

„A nenapadlo vás někdy, že tyto mutační procesy se na Zemi týkají i jiných tvorů než lidí?“

Nastala krátká odmlka, než Arvardan odpověděl: „Ne, nenapadlo, ale teď, když jste se o tom zmínil, mi to připadá přirozené.“

„A je tomu tak. Stává se to. Máme víc druhů domácích zvířat, než

kolik najdete na kterémkoli obydleném světě. Pomeranč, který jíte, je zmutovaná odrůda, která nikde jinde neexistuje. Právě proto nemůžeme pomeranče vyvážet. Cizinci na ně pohlížejí se stejným podezřením jako na nás — a my sami je považujeme za vzácnost. A totéž, co platí pro rostliny a živočichy, samozřejmě platí také pro mikroorganismy.“A nyní Arvardan skutečně pocítil dotyk strachu.

„Máte na mysli — bakterie?“ zeptal se.

„Mám na mysli celou říši primitivního života. Prvoky, bakterie a samoreprodukující se proteiny, kterým někteří říkají viry.“

„A kam tím míříte?“

„Myslím, že už tušíte, doktore Arvardane. Najednou jste zpozorněl. Víte, u vás věříte, že Pozemšťané jsou nositeli smrti, že spojit se s Pozemšťanem znamená zemřít, že Pozemšťané přinášejí smůlu, mají uhrančivé oči…“

„To všechno znám. Pouhé pověry.“

„Ne tak úplně. To je na tom to hrozné. Všechny pověry, i když přehnané, překroucené a nepřirozené, mají v sobě zrnko pravdy. Někdy se stává, že Pozemšťan má v sobě zmutovanou formu mikroskopického parazita, která není nikde jinde známa a proti níž někdy nejsou cizinci odolní. Pak už pracuje jen biologie, doktore Arvardane.“

Arvardan mlčel.

Shekt pokračoval: „Občas na to samozřejmě doplatíme i my. Z radioaktivních mlh unikne nějaký nový druh bakterie a epidemie zachvátí celou planetu, ale vcelku se nám daří držet krok. S každou další generací získáváme odolnost proti novým druhům bakterií nebo virům a přežíváme. Cizinci takovou možnost nemají.“

„Chcete tím naznačit,“ ozval se Arvardan, který pocítil lehkou slabost, „že každý kontakt s vámi…“ Odsunul křeslo. Vzpomněl si na večerní polibky.

Shekt zavrtěl hlavou. „To samozřejmě ne. My nemoc nevyvoláváme, myji pouze máme, a to ještě dost vzácně. Kdybych žil u vás, nebyl bych nositelem více zárodků než vy; nemám k nim žádnou zvláštní náchylnost. I u nás je nebezpečná pouze jedna bakterie z biliardy nebo dokonce z biliardy biliard. Pravděpodobnost, že se teď nakazíte, je přibližně stejná jako pravděpodobnost, že střechu tohoto domu prorazí meteorit a zasáhnevás. Pokud si někdo nedá tu práci, aby dotyčnou bakterii našel, izoloval a namnožil.“

Znovu nastalo ticho, tentokrát delší. Pak promluvil Arvardan hlasem, který sám nepoznával: „A Pozemšťané to dělají?“ Už mu to nepřipadalo jako paranoia. Teď byl ochoten věřit.

„Ano. Zpočátku z nevinných důvodů. Naši biologové se pochopitelně obzvlášť zajímají o jedinečnosti pozemského života a nedávno se jim podařilo izolovat virus dětské horečky.“

„Co je to?“

„Na Zemi je to běžná endemická nemoc. To znamená, že se u nás vyskytuje všude. Většina Pozemšťanů ji prodělá v dětství, a její projevy nejsou nijak hrozné. Slabá horečka, krátkodobá vyrážka, zanícené klouby a rty a neustálá žízeň. Trvá čtyři až šest dnů, a pak je vůči ní člověk imunní. Měl jsem ji já i Pola. Někdy se vyskytne ve virulentní formě — zřejmě ji vyvolává trochu odlišný virový kmen — a té se říká radiační horečka.“

„Radiační horečka. O té jsem slyšel,“ poznamenal Arvardan.

„Opravdu? Říká se jí radiační, protože je rozšířena mylná představa, že ji člověk dostane po pobytu v radioaktivních oblastech. Je sice pravda, že ji pak ji člověk často dostane, ale je tomu tak proto, že v těchto oblastech virus nejsnadněji mutuje do nebezpečné formy. Ale vyvolává ji virus, nikoli radioaktivita. U radiační horečky se příznaky projevují během dvou hodin. Rty jsou zasaženy tak těžce, že postižený téměř nemůže mluvit — během několika dní může nastat smrt.

A teď se dostáváme ke klíčovému bodu, doktore. Pozemšťané se dětské horečce přizpůsobili, ale cizinci nikoli. Občas se jí nakazí někdo z imperiální gardy, na něhož působí obdobně jako na Pozemšťana radiační horečka. Obvykle umírá do dvanácti hodin. Pohřbí ho Pozemšťané, protože každý voják, který by se k němu přiblížil, by zemřel také.Jak jsem už řekl, ten virus izolovali před deseti lety. Je to nukleoprotein, stejně jako většina filtrovatelných virů, ale je pozoruhodný tím, že obsahuje neobvykle mnoho radioaktivního uhlíku, síry a fosforu. Když říkám neobvykle mnoho, míním tím, že padesát procent uhlíku, síry a fosforu je radioaktivní. Předpokládá se, že na organismus hostitele působí víc jeho radioaktivita než jeho toxiny. Zdá se tedy, že Pozemšťané, kteří se gama záření do jisté míry přizpůsobili, jsou proto postiženi jen lehce. Původně se výzkum viru soustředil na to, jakým způsobem radioaktivní izotopy koncentruje. Jak víte, izotopy se dají oddělit jen velice zdlouhavými a náročnými postupy. Není známo, že to dokáže jiný organismus než tento virus. Ale pak se směr výzkumu změnil.

Budu stručný, doktore Arvardane. Domnívám se, že další si domyslíte. Pokusy bylo možné provádět na mimozemských zvířatech, nikoli však na cizincích samotných. Těch je na Zemi příliš málo, než aby mohlo několik bez povšimnutí zmizet. A zélóti nemohli dopustit, aby jejich plány někdo předčasně odhalil. Proto poslali na synapsifikování několik bakteriologů, jejichž intelekt se po něm prudce rozvinul. To oni vypracovali převratnou matematickou teorii proteinové chemie a imunologie, která jim umožnila vytvořit virový kmen, který má napadat pouze obyvatele Galaxie — cizince. Dnes existují tuny tohoto viru v krystalizované podobě.“

Arvardan byl zdrcen. Cítil, jak mu po spáncích a po tvářích pomalu stékají kapky potu.

„Takže vy říkáte," vydechl, „že Země chce tento virus použít proti Galaxii, že chce rozpoutat obrovskou bakteriologickou válku…"

„Kterou nemůže prohrát a vy nemůžete vyhrát. Přesně to. Jakmile epidemie propukne, každý den budou umírat miliony lidí. A nic ji nezastaví. Vyděšení uprchlíci, kteří odletí, si odvezou virus s sebou, a i kdybyste se pokusili zničit celé planety,může nemoc propuknout znovu v nových centrech. Nikdo ji nebude spojovat se Zemí. Časem se může stát nápadné, že jsme přežili, ale to už dosáhne spoušť takových rozměrů, že to zoufalým cizincům bude jedno."

„A zemřou všichni?" Ochromující hrůza na něho ještě nedolehla — nemohla.

„Možná ne. Naše nově koncipovaná Unie v bakteriologii se zaměřila i na druhý pól. Máme protilátku i kapacity na její výrobu. Ta by se dala nasadit, kdybyste brzy kapitulovali. Uniknout by snad mohly zapadlé kouty Galaxie a někdo díky přirozené imunitě."

Ve zlověstném tichu, které se rozhostilo — a v němž Arvardan ani na okamžik nezapochyboval o pravdivosti všeho, co slyšel, o té hrozné pravdě, v níž se rázem rozplynul nepoměr dvaceti pěti miliard ku jedné — zněl Shektův hlas slabě a unaveně.

„Země za to nemůže. Jen hrstka vůdců, pokřivených pocitem, že nejsme součástí Galaxie, nenávidí všechny, kteří nás izolují, a chtějí se pomstít za každou cenu s nezměrnou šíleností…

Ale jakmile začnou, ostatní musí jít s nimi. Nebudou mít jinou možnost. Třeba s pocitem obrovského provinění, ale nebudou moci zůstat na půli cesty. Mohou si dovolit nechat tolik z Galaxie přežít, aby riskovali pozdější trest?

Já jsem však především člověk, a až teprve pak Pozemšťan. Musí kvůli milionům zahynout biliony? Musí civilizace celé Galaxie zaniknout kvůli křivdě pociťované na jediné planetě? A budeme se potom mít lépe? V Galaxii vždycky budou u moci ty světy, které mají potřebné zdroje — a my nemáme žádné. Pozemšťané mohou na jednu generaci vládnout i Trantoru, ale jejich děti budou Trantořané, kteří budou povýšeně shlížet na ty, kdož zůstali na Zemi.A navíc, co získá lidstvo, když tyranii Impéria vystřídá tyranie Země? Ne… ne… Musí se najít nějaké východisko pro všechny, prostřednictvím spravedlnosti a svobody."

Zakryl si rukama tvář a sukovitými prsty začal kolébat hlavou ze strany na stranu.

Arvardan všechno vnímal jako přes otupující mlhu. „To, co jste udělal, není zrada, doktore Shekte. Okamžité odletím na Everest. Prokurátor mi uvěří. Musí mi uvěřit."

Najednou k nim dolehl zvuk běžících nohou, dveře se rozletěly a

v nich se objevila vyděšená tvář.

„Tati… po chodníku sem jdou nějací muži!“

Shekt zpopelavěl. „Rychle, doktore Arvardane, garáží.“ Prudce do něho strčil. „Odvezte Polu, a o mě se nestarejte. Zdržím je.“

Avšak za rohem na ně čekal muž v zeleném plášti. Na tváři měl náznak úsměvu a pohrával si s nervovými důtkami. Pak zaslechli bušení pěstí na hlavní dveře, praskot dřeva a zvuk dupajících nohou.

„Kdo jste?“ zeptal se Arvardan muže v zeleném ve snaze vzdorovat. Postavil se před Polu.

„Já?“ zazněl drsný hlas muže v zeleném. „Pouhý ponížený tajemník Jeho Excelence premiéra.“ Postoupil o krok vpřed. „Čekal jsem až příliš dlouho. Ale ještě není pozdě. Hmm, i děvče. Jak neopatrné…“

„Jsem občanem Impéria,“ pronesl vyrovnaným hlasem Arvardan, „a upozorňuji vás, že nemáte právo mě zadržet — a ani vpadnout do tohoto domu — bez příslušného oprávnění.“

„Já,“ řekl tajemník a volnou rukou si lehce poklepal na prsa, „já jsem právo a moc na této planetě. Nebude dlouho trvat a budu ztělesňovat právo a moc v celé Galaxii. Máme vás všechny — i Schwartze.“

„Schwartze!“ vykřikli Shekt a Pola téměř současně.

„Divíte se? Pojďte, zavedu vás k němu.“Poslední, na co si Arvardan pamatoval, byla se ústa muže v zeleném, tonoucí v úsměvu — a záblesk důtek. Vzápětí se propadl rudým zábleskem bolesti do bezvědomí.

ROZHODNI SE!

Schwartz v té době prožíval neklidné chvíle na tvrdé lavici v jedné z podzemních místností Dvorany nápravy v Chicu.

Dvorana představovala významný symbol místní moci premiéra a lidí kolem něho. Ponuře se vypínala do výšky kamennou, hranatou strukturou a zastiňovala imperiální kasárna za sebou — její stín jako by hrozil pozemskému provinilci víc než skrytá moc Impéria.

V minulých stoletích čekali v jejích zdech na rozsudek mnozí z těch, kteří falšovali nebo neplnili výrobní kvóty, přežívali svůj čas nebo v tom někomu pomáhali nebo se pokusili odporovat místním úřadům. Občas, když se požitkářské a obvykle lhostejné imperiální moci zdály některé malicherné předsudky pozemské spravedlnosti obzvlášť přitažené za vlasy, mohl prokurátor rozsudek zrušit, ale pak musel počítat se vzpourou nebo, přinejmenším, s bouřlivými nepokoji.

Když Rada žádala trest smrti, prokurátor jej obvykle potvrdil. Vždyť šlo koneckonců jen o Pozemšťany…

Joseph Schwartz o tom přirozeně neměl ani tušení. V této chvíli mu oči nabízely pohled na malou místnost, na jejíž stěny padalo jen kalné světlo, kde veškerý nábytek tvořily dvě lavice a stůl a jejíž výklenek v jedné zdi sloužil jako umývárna a záchod dohromady. Nebylo v ní jediné okno, kterým by zahlédl aspoň kousek oblohy, a proudění vzduchu, zajišťované ventilační šachtou, bylo jen slabé.

Poškrábal se ve vlasech, obklopujících holé místo na temeni, a smutně se posadil. Jeho marný pokus o útěk neměl dlouhého trvání a neslavně skončil v této místnosti.

Alespoň si mohl hrát s mentálním dotekem.

Ale bylo to k něčemu dobré?

Na farmě mu mentami dotek připadal jako podivný, zneklidňující dar, jehož podstatu nechápal a o jehož možnostech neuvažoval. Nyní pro něho představoval nadání, jehož rozsah stálo za to zkoumat.

Kdyby celý den nedělal nic jiného, než dumal o svém uvěznění, asi by se brzy zbláznil. Ale díky své schopnosti se mohl mentálně dotýkat procházejících dozorců, vyhledávat strážné v přilehlých chodbách a natahovat úponky své mysli až k veliteli Dvorany v jeho vzdálené kanceláři.

Zlehka vstupoval do jejich myslí a pátral v nich. Ty se před ním otevíraly jako ořechy — suché skořápky, ze kterých tryskal vodopád pocitů a představ.

Dozvěděl se přitom mnohé o Zemi a Impériu — víc, než se dozvěděl a mohl dozvědět za celé dva měsíce na farmě.

Jedna informace, která proudila ze všech stran — a nemohla být tedy nepravdivá — mu sdělovala, že ho odsoudili k smrti.Odsoudili ho

k smrti!

Nebylo úniku, nebylo pochyb, nebylo odvolání.

Možná už dnes, možná zítra — ale zemře!

Když se s tou myšlenkou smířil, zmocnila se ho téměř úleva.

Dveře se otevřely a Schwartz vyskočil, napjatý strachem. Člověk se může rozumem se smrtí smířit, v každém ohledu smířit, ale tělo se chová jako krutá šelma, která o rozumu nic neví. Už přišla!

Ale ne — nepřišla. Ve vcházejícím mentálním doteku nic o smrti nebylo. To vstoupil strážný, jak Schwartz poznal, s kovovou tyčí v ruce.

„Pojď se mnou," vyzval ho strážný drsně.

Schwartz šel za ním a přemítal o své podivné schopnosti. Mnohem dřív, než by strážný stačil použít svou zbraň, než by ho vůbec napadlo ji použít, dokázal by ho bez hlesu srazit k zemi, aniž by mu hrozilo prozrazení. Měl toho člověka ve svých mentálních rukou. Stačilo slabě stisknout a…

Jenže proč? Našli by se jiní. S kolika by se vypořádal najednou? Kolik párů mentálních rukou měl?

Kráčel poslušně dál.

Strážný ho zavedl do prostorné místnosti, v níž leželi dva muži a dívka, leželi jako mrtvoly na vysokých lavicích. Ale mrtví nebyli — cítil jejich vědomí.

Byli ochromeni! Znal je? Znal je skutečně?

Zastavil, aby si je prohlédl, ale na rameni ucítil ruku strážného. „Jdeme, jdeme!"

Čtvrtá lavice byla prázdná. Vysoukal se na ni, protože v myšlenkách strážného nenašel nic o smrti. Věděl, co bude následovat.

Strážný se dotkl ocelovou tyčí každé jeho končetiny. Schwartz v nich ucítil brnění, a pak jakoby ho opustily — zůstala tnu jen hlava, vznášející se v prázdnotě.Otočil jí.

„Pola," vykřikl. „Vy jste Pola, že? Ta dívka, která…"

Přikývla. Podle mentálního doteku ji nepoznal, ten před dvěma měsíci ještě necítil. V té době se jeho duševní rozvoj dostal pouze do fáze vnímání atmosféry okolí. Na to si nyní zcela jasně vzpomínal.

Avšak ještě se mohl hodně dozvědět. Postava za dívkou patřila doktoru Shektovi a ten nejvzdálenější ze všech byl Bel Arvardan. Dokázal si zjistit jejich jména, vycítil jejich zoufalství a nedávné záchvěvy hrůzy a strachu v dívčině mozku.

Chvíli s nimi cítil, ale vzápětí si připomněl, kdo jsou a čím jsou. A zatvrdil se.

Ať zemřou!

Trojice tam ležela téměř hodinu. Místnost, ve které se nacházeli, byla dost velká pro stovky lidí. Vězni v ní vypadali ztraceně a osaměle. Neměli si ani co říct. Arvardan cítil palčivou bolest v krku a

marně otáčel hlavou z jedné strany na druhou. Jinou částí těla nemohl hýbat.

Shekt měl oči zavřené, rty bezbarvé a sevřené.

„Shekte. Slyšíte, Shekte?“ vydechl prudce Arvardan.

„Co? — Co?“ ozval se slabý šepot.

„Co to děláte? Snad nechcete spát? Přemýšlejte, člověče, přemýšlejte!“

„Proč? O čem mám přemýšlet?“

„Kdo je ten Joseph Schwartz?“

Odpověděla Pola, tichým a unaveným hlasem. „Ty si nevzpomínáš, Bele? Tenkrát v obchodním domě, když jsem tě poprvé potkala — dávno, tak dávno.“

Arvardan se prudce zkroutil — zjistil, že může zvednout hlavu o několik bolestivých centimetrů. Tak, aby viděl kousek z Poliny tváře. „Polo! Polo!“ Kdyby se k ní jen mohl přiblížit — jak se mohl celé dva měsíce, a nepřiblížil. Dívala se na něho a usmívala se, ale nevýrazně a jako socha. „Ještě jim ukážeme. Uvidíš,“ řekl.

Jen zavrtěla hlavou — a hlava jí klesla, neudržely ji ochromené svaly.

„Shekte,“ zkusil znovu. „Vnímejte mě. Jak jste k tomu Schwartzovi přišel? Byl to váš pacient?“

„Synapsifikátor. Přišel jako dobrovolník.“

„A kúru prodělal?“

„Ano.“

Arvardan usilovně přemýšlel. „Co ho k vám přivedlo?“

„Nevím.“

„Ale pak… Třeba je to imperiální agent.“

(Schwartz pozorně sledoval jeho myšlenky a v duchu se smál. Ale neřekl nic a chtěl mlčet i nadále.)

Shekt neznatelně pohnul hlavou. „Imperiální agent? Jen proto, že to o něm tvrdil premiérův tajemník? To je nesmysl. A stejně, co by se tím změnilo? Je stejně bezmocný jako my…. Poslyšte, Arvardane, kdybychom se domluvili na nějaké historce, třeba bychom získali čas. Třeba bychom mohli…“

Archeolog se dutě zasmál a do krku se mu zařízla bolest. „Chcete říct, že bychom mohli přežít? Až bude Galaxie mrtvá a civilizace v troskách? Žít? To už klidně mohu zemřít!“

„Myslím na Polu,“ zašeptal Shekt.

„Já taky,“ zazněla odpověď. „Zeptejte se jí… Polo, máme se vzdát? Pokusit se žít?“

„Už jsem se pro někoho rozhodla,“ ozvala se rozhodným hlasem. „Nechce se mi zemřít, ale jestli zemře on, půjdu za ním.“

Arvardana pohltil jakýsi povznášející pocit. Až ji odveze na Sirius, mohou jí sice říkat Pozemšťanka, ale bude jim rovná, a on s potěšením

a zadostiučiněním vyrazí zuby každému…Ale pak si uvědomil, že na Sirius si ji asi neodvede — tam si asi neodvede nikoho… Kdoví, zda nějaký Sirius ještě bude.

Pak, jako by chtěl před tou myšlenkou utéct, jako by chtěl utéct před vším, zvolal: „Hej! Jak že se jmenujete? Schwartz?“

Schwartz na okamžik zvedl hlavu a zatěkal k němu pohledem. Ale neřekl nic.

„Kdo vlastně jste?“ pokračoval Arvardan. „Jak jste se do toho zapletl? Jakou v tom všem hrajete roli?“

A při té otázce jako by se na Schwartze sneslo veškeré příkoří. Klid minulosti a nekonečná hrůza přítomnosti se v něm vzbouřily, a rozhořčeně promluvil: „Já? Jak jsem se do toho zapletl? Tak poslouchejte. Byl jsem nikdo. Čestný člověk, těžce pracující krejčí. Nikomu jsem neubližoval, nikoho jsem neobtěžoval, staral jsem se o rodinu. A pak jsem se najednou bez sebemenšího důvodu, bez důvodu, ocitl tady.“

„V Chicu?“ zeptal se Arvardan, dost dobře nechápaje.

„Ne, v Chicu ne!“ vykřikl zoufale Schwartz. „Ocitl jsem se v tomto šíleném světě… A je mi jedno, jestli mi to budete věřit… Můj svět je v minulosti. Můj svět měl dost země a jídla pro dvě miliardy lidí, a byl to jediný svět.“

Ten slovní výpad vyrazil Arvardanovi dech. Otočil se k Shektovi. „Rozumíte mu?“

„Víte o tom,“ vzpomněl si trochu udiveně Shekt, „že má slepé střevo dlouhé deset centimetrů? Je to tak, Polo? A zub moudrosti. A ochlupení na tváři.“

„Ano, ovšem,“ zvolal se vzdorem Schwartz. „A škoda že nemám ocas, který bych se pochlubil. Jsem z minulosti. Přicestoval jsem časem. Jenže nevím jak a proč. A teď mi dejte pokoj.“ A náhle dodal: „Brzy si pro nás přijdou. Tohle čekání nás má zlomit.“

„Jak to víte?“ neudržel se Arvardan. „Kdo vám to řekl?“

Schwartz neodpověděl.

„Byl to tajemník? Zavalitý muž s placatým nosem?“ Schwartz nedokázal popsat, jak vypadají ti, jichž se v duchu dotýká, ale — tajemník? Jednou letmo zachytil dotek, silný dotek člověka z rodu mocných, a tím mohl být tajemník.

„Balkis?“ zeptal se zvědavé.

„Kdo?“ zeptal se Arvardan, ale Shekt ho přerušil: „Tak se tajemník jmenuje.“

„Aha. A co říkal?“

„Neříkal ani slovo,“ odvětil Schwartz. „Já to vím. Čeká nás všechny smrt, a není úniku.“

Arvardan ztišil hlas. „Je to blázen, nezdá se vám?“.

„Říkám si… Ty jeho lebeční švy. Byly primitivní, velice

primitivní.“

„Snad nechcete tvrdit…“ vydechl Arvardan užasle, „ne, to přece není možné.“

„Měl jsem takové tušení.“ Na okamžik promluvil Shekt normálním, i když tichým hlasem, jako by ho myšlenky na vědecký problém odnesly do vzdáleného zákoutí, kde se osobní starosti rozplývají. „Když tehdy spočítali, kolik energie je potřeba k přenosu hmoty po časové ose, dospěli k tak vysoké hodnotě, že se na ten projekt pohlíželo jako na nereálný. Ale někteří hovořili o možných časových zlomech, obdobných geologickým. Stalo se, že zmizelo několik kosmických lodí, takřka před očima. Z historie je známý případ Hora Devallowa, který jednou vešel do svého domu a už nikdy nevyšel, a uvnitř taky nebyl… A pak existovala jedna planeta, kterou najdete v galaktografických příručkách z minulého století — tu prozkoumaly a podrobně popsaly tři výpravy, a od té doby ji už nikdo nespatřil.

Také existují jisté jevy v jaderné chemii, které jako by popíraly zákon zachování hmoty a energie. Byly snahy vysvětlovat to únikem části hmoty po časové ose. Například jádro uranu v přítomnosti nepatrného, ale určitého množství mědi a baria vytváří, vlivem slabého bombardování záření gama, rezonanční systém…“

„Tati,“ přerušila ho Pola. „Nech toho! Nemá smysl…“

Ale Arvardan ji nenechal domluvit: „Počkej. Nech mě přemýšlet. Já na to přijdu. Kdo jiný? Položím mu několik otázek… Poslouchejte, Schwartzi.“

Schwartz znovu zvedl hlavu.

„Vaše planeta byla jediným obydleným světem v Galaxii?

Schwartz přikývl, pak otupěle dodal: „Ano.“

„Ale to jste si jenom mysleli. Chci říct, že jste nelétali do kosmu, takže jste to nemohli dokázat. Mohlo existovat mnoho dalších obydlených planet.“

„Na to nedokážu odpovědět.“

„Ano, ovšem. Škoda. A co atomová energie?“

„Měli jsme atomovou bombu. Uran… a plutonium… a to asi zaneřádilo svět radioaktivitou. Určitě došlo k další válce, když jsem odešel… Atomové bomby.“ Najednou jako by se ocitl zpátky v Chicagu, ve svém světě, ještě před bombami. A posmutněl. Ne kvůli sobě, ale pro ten krásný svět…

Arvardan si pro sebe cosi mumlal. Pak promluvil. „Ale určitě jste měli nějaký jazyk.“

„Na Zemi? Spousty jazyků.“

„A jaký byl ten váš?“

„Angličtina — v dospělém věku.“

„Tak nám něco řekněte.“

Dva měsíce, snad i víc, Schwartz anglicky nepromluvil. Ale teď s láskou, pomalu pronesl: „Chci jít domů a být se svou rodinou.“

Arvardan se obrátil na Shekta. „To je ten jazyk, kterým mluvil, než byl synapsifikován?“

„Nevím,“ řekl zmatený Shekt. „Podivné zvuky tenkrát, podivné zvuky teď. Jak je mám porovnat?“

„No, nevadí… Jak se ve vašem jazyce řekne třeba matka, Schwartzi?“

Schwartz mu to řekl.„Hm-hmm. A jak otec… bratr…jedna — jako číslovka… dvě… tři… dům… muž… žena…?“

Tak to šlo dál a dál, a když Arvardan zmlkl, aby se nadechl, měl na tváři užaslý výraz.

„Shekte,“ uznal nakonec, „buď je ten člověk génius, nebo jsem obětí nejdivočejší noční můry, jakou si Lze jen představit. Jazyk, kterým mluví, je prakticky totožný s nápisy objevenými na Siriu, Arkturu, Alfě Centauri a dvaceti dalších místech ve vrstvě staré padesát tisíc let. A on jím mluví. Ten jazyk se podařilo rozluštit teprve v poslední generaci, a kromě mě neexistuje v celé Galaxii ani tucet lidí, kteří mu rozumí.“

„Jste si tím jist?“

„Jestli jsem si jist? Ovšem že jsem. Jsem přece archeolog. Jako takový to musím znát.“

Schwartz měl na okamžik dojem, že jeho pancíř rezervovanosti pomalu praská. Poprvé pocítil, že se mu vrací ztracená osobnost. Jeho tajemství, že je člověkem z minulosti, vyšlo najevo — a oni to uznali. To dokazovalo, že nezešílel, a navždy rozptýlilo neodbytné pochybnosti. Byl jim za to vděčný. A přesto se dál držel stranou.

„To je můj člověk.“ To znovu promluvil Arvardan, zachvácený svatým nadšením své profese. „Shekte, nedovedete si představit, co pro archeologii znamená. Vždyť pochází z minulosti, Shekte. Při velkém kosmu! — Poslyšte, mohli bychom se dohodnout. To je přece důkaz, na který Země čeká. Mohou ho mít. Mohou…“

Schwartz ho sarkasticky přerušil. „Vím, jak to myslíte. Myslíte si, že na mně Země dokáže, že je kolébkou civilizace, a projeví za to vděk. Ale říkám vám, že ne. Už jsem o tom uvažoval, a vyjednával bych o svůj život. Jenže mi nebudou věřit — stejně jako vám.“

„Ztělesňujete nezvratný důkaz.“

„Nebudou ani naslouchat. A víte proč? Protože mají o minulosti určité pevné představy. Každá změna by znamenala rouhání, i kdyby byla pravdivá. Nestojí o pravdu; chtějí své tradice.“

„Bele,“ ozvala se Pola. „Myslím, že má pravdu.“

Arvardan zatnul zuby. „Mohli bychom se aspoň pokusit.“

„Neuspějeme,“ řekl Schwartz.

„Jak to můžete vědět?“

„Vím to!“ A jeho slova zazněla s takovou jasnovideckou jistotou, že Arvardan zmlkl.

Nyní to byl Shekt, kdo se na něho díval s probuzeným zájmem ve svých unavených očích.

„Nepocítil jste po synapsifikování nějaké nepříjemné účinky?“ zeptal se tiše.

Schwartz to slovo sice neznal, ale smysl otázky pochopil. Takže ho operovali, a to na hlavě. To byla cenná informace!

„Žádné,“ odvětil.

„Ale, jak vidím, náš jazyk jste zvládl rychle. Mluvíte jím velmi dobře. Prakticky jako místní. Nepřekvapuje vás to?“

„Odjakživa jsem měl výbornou paměť,“ zazněla odměřená odpověď.

„Takže vám nepřipadá, že jste jiný než před kúrou?“

„Ne.“

Shekt se nyní zatvářil přísně. „Proč máte strach? Dobře víte, že jsem si jist, že víte, co si myslím.“

Schwartz se krátce zasmál. „Že umím číst myšlenky? Co na tom?“

Ale Shekt se o něho přestal zajímat. Obrátil svůj bledý, bezmocný obličej k Arvardanovi. „Dovede vycítit, co si kdo myslí, Arvardane. Co všechno bych s ním mohl dokázat. Jenže jsem tady — a bezmocný…“

„Cože… co… cože…?“ vybuchl Arvardan.

Dokonce Pola zpozorněla. „Skutečně to dovedete?“ zeptala se Schwartze.Přikývl. Ta dívka se o něho starala, a teď ji čeká smrt. Protože je zrádce.

„Arvardane, vzpomínáte, jak jsem vám vyprávěl o tom bakteriologovi, který na následky synapsifikace zemřel? Jedním z prvních příznaků jeho psychického zhroucení byla schopnost číst myšlenky, jak uváděl. A skutečně to dovedl. Přišel jsem na to, ještě než zemřel, ale nechal jsem si to pro sebe. Nikomu jsem se nesvěřil — ale možné to je, Arvardane, možné to je. Když se sníží odpor mozkových buněk, může být mozek schopen zachycovat magnetická pole indukovaná mikroproudy cizích myšlenek a převádět je na vibrace podobné vlastním. Na stejném principu pracuje každé běžné nahrávací zařízení. Byla by to telepatie v pravém slova smyslu…“

Arvardan se pomalu obrátil k Schwartzovi, který zachovával i nadále zatvrzelé a nepřátelské mlčení. „Jestli je to tak, Shekte, mohl by nám pomoci.“ Usilovně přemýšlel a probíral možné i nemožné. „Třeba teď najdeme cestu ven. Musí nějaká existovat. Kvůli nám a kvůli Galaxii.“

Ale Schwartze ten rozruch, který mentálním dotekem tak jasně vnímal, ponechával chladným. „Myslíte tím, že přečtu, co si myslí?“ zeptal se. „Čemu to pomůže? Můžu ovšem víc než jenom číst myšlenky. Co třeba tohle?“

Vyvinul jen slabý mentální tlak, ale Arvardan vyjekl náhlou bolestí.

„To jsem způsobil já," řekl Schwartz. „Chcete ještě?"

Arvardan zalapal po dechu. „Dokážete to i se strážnými? A s tajemníkem? Proč jste se sem vůbec nechal přivést? Při Galaxii, Shekte, to půjde jako po másle. Poslyšte, Schwartzi…"

„Ne," přerušil ho Schwartz, „vy poslyšte. Proč bych se měl chtít dostat ven? Kam se dostanu? Zůstanu na této mrtvé planetě. Chci domů, a tam nemůžu. Chci ke své rodině, do svého světa, a nemůžu. Proto chci zemřít."

„Ale jde o celou Galaxii, Schwartzi. Nemůžete myslet jen na sebe."

„Nemůžu? A proč ne? Proč bych se měl starat o nějakou vaši Galaxii? Jen ať shnije a zanikne. Vím, co má Země v úmyslu, a jsem rád. Ta mladá dáma před chvílí řekla, že si už někoho vybrala. No a já si taky už vybral, stavím se na stranu Země."

„Cože?"

„Proč ne? Jsem přece Pozemšťan!"

ZMĚŇ SVOJE ROZHODNUTÍ!

Uplynula hodina od chvíle, kdy se Arvardan s námahou probral z bezvědomí a zjistil, že si připadá jako kus hovězího čekající na sekáček. Nic se nedělo. Nic než horečnaté, nesmyslné tlachání, které nesnesitelně odměřovalo nesnesitelný čas.

Nic z toho nepostrádalo smysl. Tolik věděl. To, že leželi na břiše, bezmocně a bez hlídače, jehož přítomnost by dokazovala, že jsou považováni za nebezpečné, jim mělo připomenout, jak strašlivě jsou slabí. Něco takového by nevydržel ani drsný charakter, a až se nakonec dostaví vyšetřovatel, setká se jen s nepatrným, pokud vůbec nějakým odporem.Arvardan potřeboval ticho prolomit. Poznamenal: „Myslím, že nás odposlouchávají. Neměli jsme tolik mluvit.“

„Ne,“ ozval se klidně Schwartz. „Nikdo nás neposlouchá.“

Archeolog měl bezděčně na jazyku: „A jak to víte?“ Avšak zarazů se.

Že taková schopnost vůbec existuje! A není dána jemu, ale někomu z minulosti, kdo si říká Pozemšťan a chce zemřít!

V zorném poli měl jenom malou část stropu. Když se otočil, viděl Shektův ostrý profil; na druhé straně byla zeď. Když zvedl hlavu, zahlédl na okamžik bledou, utrápenou tvář Poly.

Chvílemi si palčivě připomenul, že je občanem Impéria — Impéria, při hvězdách, občanem Galaxie — a že jeho uvěznění je obzvlášť hanebným bezprávím, ale nejvíc ho pobuřovalo, že připustil, aby s ním takto zacházeli Pozemšťané.

Ale i to pobouření pominulo.

Mohli ho aspoň položit vedle Poly… Ne, takhle to bylo lepší. Nebyl na něho zrovna povzbudivý pohled.

„Bele?“ Slovo se rozechvěle proměnilo ve zvuk a v okamžiku čekání na smrt znělo podivně sladce.

„Prosím, Polo?“

„Myslíš si, že to bude trvat ještě dlouho?“

„Třeba ne, miláčku… Škoda. Zbytečně jsme ztratili dva měsíce, že?“

„Moje vina,“ zašeptala. „Moje vina. Kéž bychom měli aspoň těch posledních pár minut. Je to všechno tak… zbytečné.“

Na to neměl Arvardan odpověď. Myšlenky mu vířily hlavou jako na kolotoči. Skutečně cítil tvrdou umělou hmotu, na kterou ho tak nepohodlně položili, nebo měl jen takový dojem? Jak dlouho ještě bude paralýza trvat?

Musí přesvědčit Schwartze, aby pomohl. Snažil se držet myšlenky na uzdě — i když věděl, že asi zbytečně.

„Schwartzi…“ začal.Schwartz ležel stejně bezmocně jako ostatní,

ale jeho utrpení mělo v sobě ještě něco navíc, něco, s čím nepočítal. Ve své hlavě měl totiž čtvero myšlení.

Jemu samotnému by se možná podařilo udržet si zbývající touhu po nekonečném klidu a míru smrti, přemoci poslední zbytky lásky k životu, která ho ještě před dvěma — nebo třemi?

— dny vyštvala z farmy. Ale takto? Když nad Shektem visí bezmocný, slabošský strach ze smrti jako těžký příkrov, když se vitální povaha zlobně vzpírá, když ta mladá dáma vyzařuje jen hluboké, žalostné zklamání?

Měl se před nimi uzavřít. Na co potřeboval vědět, co trápí ostatní? Měl svůj život na žití a svou smrt na zemření.

Dotírali na něho jemně, ale vytrvale — tápavě pronikali trhlinkami.

A když pak Arvardan řekl: „Schwartzi…“, věděl, že chtějí, aby je zachránil. Ale proč by měl? Proč?

„Schwartzi,“ opakoval vemlouvavě Arvardan, „může z vás být hrdina. Tady nemáte pro co zemřít — ti lidé za to nestojí.“

Ale Schwartz se rozpomínal na mládí, zoufale na ně soustřeďoval myšlenky. A právě ta podivná směs minulosti a přítomnosti v něm probudila rozhořčení.

Promluvil klidně a zdrženlivě. „Ano, může ze mě být hrdina — a zrádce. Ti lidé mě chtějí zabít. Říkáte jim lidé, ale jen nahlas, v duchu jste je nazýval jinak. Nerozuměl jsem jak, ale znělo to ošklivě. A ne proto, že by si to zasloužili, ale proto, že jsou to Pozemšťané.“

„To není pravda,“ vzplanul.

„Je to pravda,“ oplatil stejně důrazně Schwartz. „A každý z vás to ví. Chtějí mě zabít, ano — ale jen proto, že mě považují za jednoho z vás, kteří zatracujete celou planetu, pohrdáte jí a zvolna ji rdousíte svou nesnesitelnou povýšeností. Tak se braňte těm červům, té chamradi, které se nějak podařilo ohrozit své božské pány! Nežádejte o pomoc jednoho z nich.“

„Mluvíte jako zélóta,“ užasl Arvardan. „Ale proč? Trpěl jste? Říkáte, že jste žil na velké a nezávislé planetě. Byl jste Pozemšťanem v době, kdy Země byla jediným pramenem živo ta. Vždyť vy jste jedním z nás, člověče, jedním z vládců. Tak proč se ztotožňujete s nějakými zoufalci, co zbyli? Tohle není ta planeta, jakou si pamatujete. Moje planeta se staré Zemi podobá víc než tento nemocný svět.“

Schwartz se rozesmál. „Takže já jsme jedním z vládců? Víte co, necháme toho. To nestojí za vysvětlování. Podívejme se raději na vás. Jste nádherný exemplář toho, co nám sem Galaxie posílá. Jste tolerantní a úžasně šlechetný a obdivujete se, protože se k doktoru Shektovi chováte jako k sobě rovnému. Ale hlouběji — ne však tak hluboko, abych to ve vás neviděl zřetelně — je vám nepříjemný. Nelíbí se vám, jak mluví, jak vypadá, Nemáte ho rád, i když nabízí, že

zradí Zemi… Není to tak dávno, co jste políbil Pozemšťanku, a pohlížíte na to jako na slabost. Stydíte se za to…“

„Při hvězdách, nestydím… Polo!“ vyhrkl Arvardan zoufale. „Nevěř mu! Neposlouchej ho!“

Pola promluvila klidně: „Nepopírej to, Bele, a netrap se tím. Vidí pod povrch, až k pozůstatkům z tvého dětství. Viděl by totéž, kdyby pronikl do mých. A našel by něco podobného i v sobě, kdyby se stejně neslušně, jako se dívá do nás, zahleděl do sebe.“

Schwartz cítil, že se červená.

Když ho pak oslovila přímo, nezesílila ani nezvýšila hlas. „Schwartzi, jestli umíte číst v myslích, prozkoumejte tu mou. Řekněte mi, jestli chci zradit. Podívejte se na mého otce. Podívejte se, jestli není pravda, že se snadno mohl šedesátce vyhnout, kdyby spolupracoval s těmi šílenci, kteří chtějí zničit Galaxii. Co svou zradou získal? — A podívejte se ještě jednou, jestli někdo z nás chce Zemi nebo Pozemšťanům uškodit.Říkáte, že jste nahlédl i do Balkisových myšlenek. Nevím, jak hluboko jste tím bahnem pronikl. Ale až přijde, až bude příliš pozdě, podívejte se na jeho myšlenky blíž. Uvidíte, že je to šílenec… A pak klidné zemřete!“

Schwartz mlčel.

„No tak, Schwartzi,“ přerušil ticho Arvardan. „Nyní se pusťte do mé mysli. Pronikněte, jak hluboko chcete. Narodil jsem se na Baronnu v sektoru Sirius. V letech, která mě formovala, jsem žil neustále v atmosféře antiterestrismu, a proto nemohu za nedostatky a předsudky, které leží u kořenů mého podvědomí. Ale porozhlédněte se po povrchu a řekněte mi, jestli jsem v dospělém věku tyto předsudky v sobě nepotlačoval. Ne v ostatních, to by bylo snadné, ale v sobě, a ze všech sil.

Vy neznáte naše dějiny! Nevíte nic o tisících a desetitisících let, během nichž člověk osidloval Galaxii — a o válkách a útrapách. Nevíte nic o prvních stoletích Impéria, kdy ještě přetrvával zmatek a chaos střídajích se despocií. Až v posledních dvou stoletích má galaktická vláda skutečnou moc. Různé planety mají v jejím rámci kulturní autonomie, mohou si samy vládnout, mají právo vyjadřovat se k otázkám, které se týkají všech.

Nikdy v dějinách nemělo lidstvo tak daleko k válce a chudobě jako teď; nikdy dřív nebyla galaktická ekonomika tak moudře spravovaná; nikdy nebyly vyhlídky do budoucnosti tak nadějné. A vy byste chtěl všechno zničit a začít znovu? A čím? Despotickou teokracií, prosáklou zhoubnou podezíravostí a nenávistí.

Námitky Země jsou oprávněné a jednoho dne se vyřeší, jestli Galaxie přežije. Ale to, co udělají oni, není řešení. Víte, co chtějí udělat?“

Kdyby měl Arvardan Schwartzovu schopnost, zjistil by, že svádí v

duchu sám se sebou boj. Intuitivně však pochopil, že nastal čas, aby se na chvíli odmlčel.

Schwartz se zmítal v emocích. Že by všechny světy měly zahynout — zahynout na hrůznou nemoc…? Byl skutečně Pozemšťanem? V pravém slova smyslu? V mládí odjel z Evropy do Ameriky, ale nezůstal přesto stejný? A když později lidé opustili zmučenou a zraněnou Zemi vydali se na světy vysoko nad oblohou, přestali být Pozemšťany? Nebyla teď jeho celá Galaxie? Nebyli oni všichni — všichni! — jeho potomky a bratry?

„Dobře, jdu s vámi," rozhodl se. „Jak mohu pomoci?"

„Do jaké vzdálenosti dokážete číst myšlenky?" pospíšil si Arvardan, jako by se bál, že se Schwartz ještě rozmyslí.

„Nevím. Venku cítím něčí myšlenky. Asi stráží. Myslím, že dosáhnu až na ulici, ale čím dále sahám, tím méně jsou zřetelné."

„Přirozeně," uznal Arvardan. „Ale co tajemník? Poznal byste jeho mysl?"

„Nevím," pronesl málo zřetelně Schwartz.

Odmlka… Minuty se nesnesitelně vlekly.

„Vaše myšlenky mi překážejí. Nemyslete na mě, ale na něco jiného."

Vynasnažili se. Dlouho nikdo nepromluvil. Pak se ozval Schwartz: „Ne… nejde to… nejde to."

„Můžu se trochu pohnout," ožil najednou Arvardan. „Při Galaxii, už hýbám prsty na nohou… Au!" Každý pohyb mu působil nesnesitelnou bolest.

„Jak moc můžete člověku ublížit, Schwartzi?" zeptal se. „Tedy víc než mně před chvílí?"

„Zabil jsem člověka."

„Cože? Jak jste to udělal?"

„Nevím, prostě se to stalo. Je to… je to…" Působil až komickým dojmem, jak se snažil slovy vyjádřit nevyslovitelné.

„A dokážete si poradit s více než s jedním najednou?"

„Nezkoušel jsem to, ale myslím, že ano. Číst dvojí myšlení současně, to svedu."

„Nemůžeš po něm chtít, aby zabil tajemníka, Bele," zasáhla Pola. „To nepomůže."

„Proč ne?"

„A jak se dostaneme ven? I kdybychom chytili tajemníka a zabili ho, stovky dalších čekají venku. Nechápeš to?"

„Mám ho," ozval se chraptivě Schwartz. „Koho?" vyhrkli všichni. Dokonce i Shekt se na něho vzrušeně zadíval.

„Tajemníka. Myslím, že je to jeho mentální dotek."

„Nepouštějte ho." Arvardan se při pokusu o povzbuzení div nepřekulil, ale sklouzl z lavice, dopadl na podlahu a marně se snažil

zaklínit zpola ochromenou nohu pod tělo a nadzvednout se.

„Zranil ses?“ vykřikla Pola, a když se pokusila opřít o loket, najednou zjistila, že strnulost kloubů na rukou ustoupila.

„Ne, to nic není. Vyždímejte ho, Schwartzi. Vytáhněte z něho co nejvíc informací.“

Z vyčerpávajícího úsilí rozbolela Schwartze hlava. Chapadly své mysli namátkou a neobratně vyrážel a zachycoval se — jako nemluvně vztahující neposlouchající prstíky k předmětu, na který nemůže dosáhnout. Dosud přijímal, cokoli objevil, ale nyní hledal… pátral…

S bolestnou námahou zachytil útržky: „Naprostý úspěch! O výsledku nepochybuje… Něco o kosmických střelách. Vypustil je… Ne, nevypustil. Něco jiného… Chystá se je vypustit.“

Shekt zasténal: „To jsou automaticky řízené rakety transportující virus, Arvardane. Zaměřené na různé planety.“

„Kde je mají ukryté, Schwartzi?“ naléhal Arvardan. „Podívejte se, zjistěte to…“

„V jakési budově, nevidím jasně… Pětiúhelníková budova… jméno — něco jako Sloo…“

„To je jasné!“ neudržel se Shekt. „Při všech hvězdách v Galaxii, to je přece jasné. Chrám v Senloo. Ze všech stran hoobklopují radioaktivní zóny. Tam se nikdo jiný než tradicionalisti nedostane. Je to u soutoku dvou velkých řek, Schwartzi?“

„Nedokážu… Ano, ano!“

„Kdy, Schwartzi, kdy? Kdy je odpálí?“

„Nepoznám, který den, ale brzy… brzy. On na nic jiného nemyslí… Bude to velice brzy.“ Měl pocit, že mu vypětím puká hlava.

Arvardan měl v hrdle sucho a horečnatě se chvěl, když se konečně zvedl na kolena a na ruce, které se pod ním podlamovaly. „Jde sem?“

„Ano. Je u dveří.“

V okamžiku, kdy se dveře otevřely, zmlkl.

Z Balkisova hlasu, který vzápětí vítězoslavně vyplnil celou místnost, zazněl chladný výsměch: „Doktore Arvardane! Nechtěl byste se vrátit na svoje místo?“

Arvardan k němu vzhlédl, vědom si kruté nedůstojnosti svého postavení, ale na něco takového se nedalo odpovědět, a proto mlčel. Dovolil svým bolavým končetinám, aby ho pomalu snesly na podlahu. Tam za těžkého oddychování vyčkával. Kdyby se mu tak vrátilo víc síly, kdyby dokázal — snad naposled — rychle vyskočit, kdyby se nějak dostal k jeho zbrani…

To, co se pohupovalo na hladkém flexiplastovém opasku, který obepínal tajemníkův plášť, nebyly nervové důtky, ale velkorážný destruktor, který může člověka ve zlomku sekundy rozmetat na atomy.

Tajemník si s neskrývaným zadostiučiněním prohlížel čtveřici

před sebou. Dívku přehlížel, ale jinak se zátah podařil. Byl zde Pozemšťan, který zradil, agent Impéria i ta záhadná postava, kterou dva měsíce sledovali. Chyběl někdo?

Jistě, Ennius dosud žil a Impérium stále existovalo, ale jeho ruce, představované chycenými špiony a zrádci, se podařilo svázat. Jenže někde se skrýval řídicí mozek, který mohl vyslat další.Stál nedbale a se sepnutýma rukama, jako by pohrdavé dával najevo, že se neobává, že bude muset rychle sáhnout po zbrani. Promluvil tiše a vlídně: „Nyní je nutné objasnit situaci. Země je ve válce s Galaxií — dosud nevyhlášené, nicméně ve válce. Jste našimi vězni, a bude s vámi naloženo tak, jak si vyžádá situace. Obvyklým trestem pro špiony a vrahy je samozřejmě smrt…“

„Pouze v případě legální a vyhlášené války,“ přerušil ho výkřikem Arvardan.

„Legální války?“ zeptal se tajemník s neskrývaným výsměchem. „Co je legální válka? Země je ve válce s Galaxií neustále, ať se o tom zdvořile zmíníme, nebo ne.“

„Nech ho,“ řekla tiše Pola Arvardanovi. „Ať se vymluví a skončí to.“

Arvardan se na ni usmál, ale zvláštním, křečovitým úsměvem, protože se s obrovským úsilím zvedal potácivě na nohy. Pak zůstal stát a těžce oddechoval.

Balkis se krátce zasmál. Pomalými kroky přistoupil těsně k sirijskému archeologovi. A stejně pomalým pohybem zlehka položil ruku na jeho širokou hruď a strčil do něho.

Marně se Arvardan snažil přimět ruce k nějakému pohybu na svou obranu, marně napínal ztuhlé svaly trupu k zachování rovnováhy. Upadl na zem.

Pola prudce vydechla. Navzdory prudké bolesti donutila vzpurné svaly k činnosti a pomalu, velice pomalu slezla z lavice.

Balkis ji nechal připlazit se až k Arvardanovi.

„Tvůj miláček,“ pronesl. „Tvůj silný galaktický miláček. Pospěš si, holčičko. Na co čekáš? Pevně ho obejmi, toho svého hrdinu, a zapomeň v jeho náručí, že má na rukou pot a krev miliard zmučených Pozemšťanů. Teď tu leží, smělý a statečný — sražený k Zemi slabým dotykem ruky Pozemšťana.“

Pola již klečela u Arvardana a prsty hledala ve vlasech krev nebo zlověstnou měkkost rozdrcené kosti. Arvardan pomalu otevřel oči a z jeho rtů splynulo: „To nic!“

„Je to zbabělec,“ utěšovala ho Pola, „který bojuje s ochromeným člověkem a vychloubá se, že zvítězil. Věř mi, drahý, málo Pozemšťanů je takových.“

„Já vím, jinak bys ani ty nebyla Pozemšťankou.“

Tajemník ztuhl. „Jak už jsem řekl, propadli jste životem, ale ještě

se můžete vykoupit. Zajímá vás cena?“

„Vás by na našem místě určitě zajímala,“ pronesla hrdě Pola. „To vím.“

„Psst, Polo.“ Arvardanovi se dosud nepodařilo zcela chytit dech. „Co navrhujete?“

„Ale,“ podivil se Balkis. „Chcete se prodat? Jako bych to například udělal já, hanebný Pozemšťan?“

„Vy sám víte nejlépe, co jste zač,“ odsekl Arvardan. „A pokud jde o to ostatní, neprodávám sebe; chci vykoupit ji.“

„Nechci, aby mě někdo vykupoval,“ řekla Pola.

„Dojemné,“ ušklíbl se tajemník. „Sníží se k našim ženám, pouhým Pozemšťankám, a ještě to zahraje jako oběť.“

„Co máte na mysli?“ zeptal se Arvardan.

„Zřejmě došlo k úniku informací o našich záměrech. Není těžké si domyslet, jak se k informacím dostal doktor Shekt, ale jak se k nim dostalo Impérium, to je hádanka. Proto bychom rádi věděli, co všechno Impérium ví. Nezajímá mě, co jste se dozvěděl vy, Arvardane, ale to, co ví Impérium.“

„Jsem archeolog, a ne špion,“ utrhl se Arvardan. „Nemám ponětí, co všechno Impérium ví — ale doufám, že toho ví hodně.“

„To chápu. No, můžete si to ještě rozmyslet. Přemýšlejte o tom, všichni.“

Po celou dobu Schwartz neřekl ani slovo, ani nevzhlédl.

Tajemník vyčkával, a pak pokračoval, snad trochu rozrušeněji, než sám chtěl. „Teď vám nastíním, jaká je cena za odmítnutí spolupráce. Žádná obyčejná smrt, protože jsem přesvědčen, že každý z vás se s touto nepříjemnou a nevyhnutelnoueventualitou již smířil. Doktor Shekt a jeho dcera, která se ke své smůle do celé záležitosti až příliš zapletla, jsou občany Země. Za daných okolností bude nejvhodnější, když je oba podrobíme speciální kúře na synapsifikátoru. Rozumíte, doktore Shekte?“

Ve fyzikových očích se odrážela hrůza.

„Ano, vidím, že rozumíte,“ pokračoval Balkis. „Synapsifikátor přece umožňuje poškodit mozkovou tkáň jen do té míry, aby výsledkem byl imbecil. Je to velice odporný stav — takový tvor se musí krmit, aby nezemřel hladem, čistit, aby se neválel ve svých výkalech, a někam zavřít, aby ten, kdo ho uvidí neoněměl hrůzou. Až přijde náš velký den, může to být poučné pro ostatní.

Pokud jde o vás…“ — a tajemník se obrátil k Arvardanovi — „a vašeho přítele Schwartze, jste občany Impéria, a proto se nám budete hodit při zajímavém experimentu. Zatím jsme nevyzkoušeli náš koncentrovaný virus na některém z vás, prašivých cizáků. Bude zajímavé ověřit si, jestli jsou naše předpoklady správné. Postačí malá dávka, aby smrt nebyla rychlá. Jestli dávku pro injekci patřičně

zředíme, nemoc se může protahovat k nevyhnutelnému konci třeba týden. Bude to velice bolestivé.“

Odmlčel se, pohlížeje na ně přimhouřenýma očima. „To všechno se vás může týkat, když teď neřeknete pár dobře volených slov. Kolik toho Impérium ví? Působí tu ještě jiní agenti? Jaká jsou protiopatření, pokud nějaká jsou?“

„Kde máme jistotu, že nás stejně nezabijete, když z nás dostanete to, co potřebujete?“ ozval se nepříliš zřetelně Shekt.

„Máte mé slovo, že vás čeká strašlivá smrt, když odmítnete. Ta druhá možnost je prostě riziko. Co vy na to?“

„Můžeme dostat čas na rozmyšlenou?“

„A co vám právě teď poskytuji? Jsem tu už deset minut a dosud naslouchám… Tak co, nechcete něco říct? Cože, nic? Musíte si uvědomit, že času nemáte nazbyt. Arvardane, vy stále napínáte svaly, že? Možná si myslíte, že mě dostanete, nežstačím vytáhnout destruktor. Dobrá, když se vám to podaří, co potom? Venku čekají stovky, a můj plán bude pokračovat i beze mě. I vaše rozdílná potrestání se obejdou beze mé.

A co vy, Schwartzi? Zabil jste nám agenta. Byl jste to vy, že? Třeba si myslíte, že můžete zabít i mě, ne?“

Schwartz na něho poprvé pohlédl. „Můžu, ale neudělám to,“ souhlasil nevzrušeně.

„To je od vás laskavé.“

„Vůbec ne. Je to ode mé velice kruté. Sám jste před chvílí tvrdil, že existuje něco horšího než obyčejná smrt.“

Arvardan si najednou uvědomil, že hledí na Schwartze s novou nadějí.

SOUBOJ

Schwartzovi bláznivě vířily hlavou myšlenky, a přesto pociťoval jakési uvolnění. Jako by něco z něho bylo pánem situace, i když on sám, celkově, nevěřil. Ochromili ho později než ostatní. Teď už i Shekt seděl, zatímco on mohl sotva pohnout rukou. S pohledem pronikajícím do hloubi tajemníkových duševních pochodů, nečestných a zlých, se pustil do souboje.

„Původně jsem byl na vaší straně,“ začal, „přestože jste se hotovili mě zabít. Myslel jsem si, že vaše pocity a úmysly chápu…

Jenže z myslí těch ostatních, co jsou zde, vyzařuje vesměs nevinnost a čistota, zatímco z vaší něco, co vzdoruje popisu. Vy nebojujete za Pozemšťany, ale především za svou osobní moc.

Ve vašich myšlenkách není svobodná Země, ale Země znovuzotročená. Ve vašich myšlenkách není zrušení nadvlády Impéria, ale její nahrazení diktaturou jednoho člověka. Vaší.“

„A to všechno v mých myšlenkách vidíte?“ usmál se Balkis. „Nevadí, dívejte se, na co chcete. Vždyť já od vás informace ani

nepotřebuji — ne tolik, abych se musel nechat urážet. Stanovili jsme totiž úder na dřívější termín. Očekával jste to? Je neuvěřitelné, co dokáže nátlak i na ty, kteří se dušovali, že není možné urychlit tempo příprav. Tohle víte, vy umělce ve čtení myšlenek?“

„Nevím,“ připustil Schwartz. „Po ničem takovém jsem nepátral, a proto jsem si nevšiml… Ale můžu se podívat teď. Za dva dny… ne, méně, ano… v úterý, v šest hodin ráno místního času — v Chicu.“

S destruktorem, který se mu jako kouzlem objevil v ruce, přistoupil tajemník rychlými kroky k Schwartzovi.

, Jak jste se to dozvěděl?“

Schwartz znehybněl, mentálními chapadly se zachytil a zatáhl. A pevně stiskl zuby a svraštil obočí, ale to byly jen vnější, bezděčné projevy jeho úsilí. To, co vycházelo z jeho mozku, neúprosně svíralo tajemníkův mentální dotek.

Na několik drahocenných, nevyužitých sekund Arvardan nechápal, co znamená, že tajemník náhle zmlkl a znehybněl.

„Držím ho…“ vydechl šeptem Schwartz. „Vezměte mu zbraň. Neudržím ho dlouho…“ Se zachrčením zmlkl.

A pak Arvardan pochopil. Nejistě se zvedl na všechny čtyři. Potom se pomalu, s přemáháním a s vypětím všech sil, postavil. Pola se chtěla zvednout s ním, ale tak docela se jí to nepodařilo. Shekt sklouzl z lavice a dopadl na kolena. Jen Schwartz zůstal ležet, obličej zkřivený vypětím.

Tajemník zkameněl, jako by pohlédl na Medúzu. Na hladké čelní pleši se mu perlily kapky potu a jeho bezvýrazná tvář ukrývala, co cítí. Pouze jeho pravá ruka, která svírala destruktor, jevila drobné známky života. Při pozorném pohledu bylovidět, jak se chvěje, jak se dotýká spouště, ale jen zlehounka, tak, že nemůže uškodit, avšak v opakovaném úsilí…

‚Držte ho pevně,“ vydechl Arvardan, zuřivě a radostně zároveň. Přidržel se opěradla židle a lapal po dechu. „Nebojte, já se k němu dostanu.“

Nohy vlekl po zemi. Připadal si jako v těžkém snu, jako by se i brodil bahnem nebo plaval v dehtu, a pomalu, velice pomalu pohyboval vyčerpanými svaly.

Nevěděl, ani nemohl vědět, že přímo před ním probíhá l strašlivý souboj.

Tajemník usiloval o jediné — přenést trochu síly do palce, l jen tolik, aby kontaktní spoušť uvedla destruktor do chodu. Stačilo přikázat chvějícímu se, částečně již staženému svalu, aby… aby…

Také Schwartz usiloval o jediné — právě tomuto pohybu zabránit, ale v té záplavě pocitů, provázejících tajemníkův mentální dotek, nevěděl, která oblast ovládá prst na spoušti. A proto celé úsilí soustředil na ochromení celého jeho těla.

Tajemníkův mentální dotek se proti tomuto omezení vzpínal a bouřil. Schwartz, dosud nejistý v ovládání své síly, narazil na bystrý a nebezpečně inteligentní mozek, který dokázal několik sekund bezbranně vyčkávat — aby náhle dal povel ke stažení toho či onoho svalu…

Schwartz si připadal, jako by svému protivníkovi nasadil zápasnický chvat, který musí za každou cenu udržet, přestože soupeř sebou zuřivě zmítá.

Ale nic z toho se navenek neprojevilo. A přece: Schwartz nervózně tiskl a povoloval čelisti, cukal rty rozkousanými do krve — a tajemník sotva postřehnutelně pohnul palcem…

Arvardan se zastavil, aby si odpočinul. Nechtěl, ale musel. Nataženým prstem se již dotýkal látky tajemníkova pláště, ale cítil, že nemůže dál. Trpící plíce nedokázaly dodat ochromenýmkončetinám dostatek kyslíku. Přes slzy z nadměrného úsilí, viděl rozostřeně a mozek mu obestíral opar bolesti.

„Ještě pár minut, Schwartzi," zasípal. „Držte ho, držte…" Schwartz jen zvolna zavrtěl hlavou. „Nemůžu… nedokážu..".

Vše kolem se mu začalo ztrácet v mlhavém, neurčitém obraze. Jeho mentální chapadla začínala křehnout a slábnout.

Tajemníkův palec se znovu pokusil stisknout spoušť. Tentokrát neochaboval. Tlak pomalu sílil.

Schwartz cítil, jak mu oči vystupují z důlků a jak mu na krku vystupují žíly. Vnímal děsivou vítězoslávu v myšlenkách toho druhého…

Pak se Arvardan vrhl vpřed. Vlastně toporně přepadl a nataženýma rukama se zachytil tajemníka.

Znehybnělý tajemník ztratil rovnováhu a spadl s ním. Destruktor odletěl stranou a zarachotil na tvrdé podlaze.

Téměř ve stejném okamžiku se tajemník vymanil z psychického držení a Schwartzovi klesla hlava, zmatená a otupená.

Balkis se zuřivě zmítal pod tíhou Arvardanova těla. Koleno mu prudce, nešetrně vrazil do slabin a zaťatou pěstí udeřil Arvardana do tváře. Nadzvedl se, strčil do něho, a Arvardan se bezvládně skulil.

Za namáhavého oddechování se tajemník vrávoravě zvedl, a znovu se zarazil.

Teď měl proti sobě zpola se sklánějícího Shekta, který v pravé ruce, nejistě podpírané levou, držel destruktor, chvějící se, ale přesto mířící na tajemníka.

„Vy bando pitomců!" vykřikl tajemník, zalykaje se vztekem. „Co chcete dokázat? Stačí, abych zavolal…"

„A konečně bude po vás," odsekl Shekt, ale nijak důrazně.

„Tím, že mě zabijete, nic nezískáte," řekl zarytě tajemník. „A vy to dobře víte. Nezachráníte Impérium, kvůli kterému jstenás zradili —

a nezachráníte dokonce ani sebe. Dejte mi tu zbraň a můžete jít.“

Natáhl ruku, ale Shekt se nevesele usmál. „Takový blázen nejsem, abych tomu uvěřil.“

To možná ne, ale jste zpola ochromený.“ A tajemník rychle uskočil doprava, mnohem rychleji, než ho byl Shekt schopen sledovat destruktorem v ochablé dlani. Ale v okamžiku, kdy se připravoval k rozhodujícímu výpadu, nemyslel na nic jiného než na destruktor, kterému se vyhýbal, Schwartz znovu mentálně zasáhl. Tajemník zavrávoral a zhroutil se, jako by ho někdo udeřil palicí.

Arvardan se mezitím namáhavě postavil. Tvář měl zarudlou a napuchlou a kulhal. „Můžete se hýbat, Schwartzi?“ zeptal se.

„Trochu,“ odvětil unaveně Schwartz a sklouzl z lavice.

„Nejde sem ještě někdo?“

„Nikoho necítím.“

Arvardan se na Polu smutně usmál. Položil dlaň na její jemné hnědé vlasy a ona k němu vzhlédla lesknoucíma se očima. V několika posledních hodinách se nejednou smiřoval se skutečností, že se už nikdy nebude dotýkat jejích vlasů a pohlížet do jejích očí.

„Třeba přece jen bude nějaké potom, Polo.“

Ale Pola jen zavrtěla hlavou. „Máme moc málo času. Jen do šesté hodiny v úterý.“

„Málo času? To se ještě uvidí.“ Arvardan se sklonil nad tajemníkem ležícím tváří k zemi, a ne zrovna šetrně mu zaklonil hlavu.

„Žije?“ Špičkami prstů, dosud znecitlivělými, se marně snažil nahmatat pulz, pak zasunul ruku pod zelený plášť. „Srdce mu bije… To je nebezpečná schopnost, kterou disponujete, Schwartzi. Proč jste to neudělal hned?“

„Protože jsem ho nechtěl znehybnil.“ Na Schwartzovi bylo vidět, co všechno prožil. „Myslel jsem si, že když ho ovládnu, mohli bychom ho vést před sebou jako rukojmí.“

Shekt najednou ožil. „To bychom snad mohli. Necelý kilometr odtud, ve Fort Dibburnu, je imperiální posádka. Jakmile se tam dostaneme, budeme v bezpečí a můžeme informovat Ennia.“

„Jakmile! Venku je nejméně sto strážných a další stovka mezi námi a Fort Dibburnem. A co budeme dělat s tím prknem v zeleném? Poneseme ho? Nebo ho povezeme na vozíku?“ Arvardan se nevesele zasmál.

„Stejně jsem ho neudržel dlouho,“ dodal zachmuřeně Schwartz. „Viděli jste — nepodařilo se mi to.“

„Protože svou schopnost neumíte používat,“ zdůraznil Shekt. „Poslouchejte mě, Schwartzi. Mám určitou představu o tom, co probíhá ve vaší hlavě. Mozek je něco jako přijímač elektromagnetických vln. Ale podle mého názoru může také fungovat

jako vysílač. Rozumíte?“

Schwartz se zatvářil dost nejistě.

„Musíte mi rozumět,“ naléhal Shekt. „Musíte se soustředit na to, aby Balkis udělal to, co chcete — a nejdřív mu vrátíme destruktor.“

„Cože!“ Trojí rozhořčený výkřik zazněl jednohlasně.

Shekt zvýšil hlas. „Musí nás odtud vyvést. Jinak se ven nedostaneme. A co může vypadat méně podezřele, než že mu dovolíme, aby byl ozbrojen?“

„Ale vždyť jsem ho nedokázal udržet. Říkám vám, že nedokázal!“ Schwartz si protahoval ruce a tleskal jimi, aby se mu do nich vrátil cit. „Vaše teorie mě nezajímají, doktore Shekte. Nevíte, o co jde. Je to nejistá věc, není to vůbec snadné.“

„Vím, ale je to naše šance. Zkuste to teď, Schwartzi. Přimějte ho, aby pohnul rukou, až se probere.“Ležící tajemník zasténal a Schwartz si uvědomil ožívající mentální dotek. Tiše, téměř bojácně čekal, až dotek zesílí — a pak na něho promluvil. Byla to řeč beze slov, byla to němá řeč, jako když říkáte ruce, kdy se má pohnout, řeč tak tichá, že o ní vůbec nevíte.

A nepohnula se Schwartzova ruka — ale tajemníkova. Pozemšťan z minulosti vzhlédl a nesměle se usmál, ale ostatní viseli očima na Balkisovi — na té ležící, hlavu zvedající postavě, z jejíchž očí vyprchávalo bezvědomí a jejíž ruka se nepřirozeně vymrštila pod úhlem devadesáti stupňů.

Schwartz se pustil do plnění svého úkolu.

Tajemník se nemotorně zvedal a měl co dělat, aby udržel rovnováhu. A pak, proti své vůli, začal komicky tancovat.

Jeho tanci chyběl rytmus i půvab, ale ti tři, co jeho pohyby sledovali, a Schwartz, který sledoval navíc i jeho mysl, přihlíželi víc než užasle. V tu chvíli totiž tajemníkovo tělo ovládal mozek jiného člověka, člověka, který s ním nebyl ve fyzickém kontaktu.

Shekt se pomalu, opatrně přiblížil k tajemníkovi, který se pohyboval jako robot, a váhavě natáhl ruku. V otevřené dlani měl destruktor, pažbou napřed.

„Ať si ho vezme, Schwartzi,“ řekl.

Balkis natáhl ruku a neobratně zbraň uchopil. Na okamžik se mu v očích objevil záblesk divokosti, ale vzápětí odezněl. Velice pomalým pohybem zasunul destruktor za opasek a ruku spustil.

Schwartz se zasmál. „Skoro mi vyklouzl.“ V obličeji byl bledý jako křída.

„A co teď? Udržíte ho?“

„Vzpírá se jako mustang. Ale není to tak zlé jako předtím.“

„Protože teď už víte, jak na to,“ řekl Shekt povzbudivě, i když si vůbec nebyl jist. „Vysílejte. Nesnažte se ho držet; jen si představujte, že ty pohyby děláte za něho.“

„Můžete ho přinutit, aby mluvil?“ zasáhl Arvardan.Po chvíli mlčení se z tajemníkova hrdla ozvalo neurčité zachrčení. A po chvíli další.

„Víc to nejde,“ vydechl Schwartz.

„Proč ne?“ ozvala se Pola. Vypadala znepokojeně.

Shekt pokrčil rameny. „Řeč se týká jemných a složitých svalů. Ovládají se jinak než dlouhé svaly končetin. Nevadí, Schwartzi. Poradíme si i tak.“

Každý z účastníků toho podivného průvodu si z následujících dvou hodin zapamatoval něco jiného. Tak například Shekt propadl podivné duševní strnulosti, v níž utonuly všechny jeho obavy za bezmocného sympatizování s duševně bojujícím Schwartzem. Po celou dobu nespustil oči z jeho oválného obličeje, do něhož vypětí vyrývalo stále hlubší vrásky. Ostatní měl sotva čas vnímat.

Jakmile tajemník, v zeleném plášti ztělesňujícím jeho úřad a moc, vyšel ze dveří, strážní rázně zasalutovali. Tajemník jejich pozdrav strnule, ledabyle opětoval. Bez potíží prošli.

Až venku před budovou si Arvardan uvědomil, jak je jejich situace bláznivá. Jako obrovské, nepředstavitelné bylo nebezpečí hrozící celé Galaxii a jak chatrný byl můstek vedoucí přes propast do bezpečí. Ale přesto, i přesto cítil, že tone v Poliných očích. Snad to bylo tím, že jeho život visel na vlásku, že budoucnosti hrozila ztráta smyslu, že se mu ta sladkost, kterou krátce předtím okusil, mu připadala nedosažitelná — těžko říct, každopádně ještě nikdy po žádné ženě tolik netoužil.

Později mu zůstaly vzpomínky jen na ni. Jen na ni…

A Polu jasné ranní slunce oslňovalo tak, že Arvardanův skloněný obličej vnímala jen rozmazaně. Usmívala se na něho a vychutnávala dotek silné, pevné ruky, které se zlehka držela. A jen tato vzpomínka jí zůstala. Na pevnou ruku zakrytou lesklou látkou z umělých vláken, chladivou pod jejím zápěstím.Schwartz vydával poslední síly. Klikatící se cesta, která vedla k bočnímu vchodu, z něhož vyšli, byla skoro prázdná. Byl tomu velice rád.

Jedině on věděl, co by znamenalo, kdyby povolil. Z mysli protivníka, kterou ovládal, vnímal nesnesitelné ponížení, nevýslovnou nenávist, strašlivá předsevzetí. Musel v ní pátrat po informacích, kterými se řídil — kde je služební vozidlo a jak se k němu dostanou. A při tom také okusil palčivě hořké odhodlání k pomstě, která by okamžitě následovala, kdyby své sevření na zlomek sekundy povolil.

Skryté myšlenky, jimiž se musel probírat, zůstaly navždy jeho vlastnictvím. A později, v šeru mnoha nevinných rán, vzpomínal na to, jak řídil kroky šílence nebezpečnými chodbami nepřátelské pevnosti.

Když dorazili k autu, Schwartz s vypětím řekl několik slov. Neodvažoval se uvolnit natolik, aby se vyjadřoval v souvislých větách.

Vyrážel ze sebe: „Neumím… řídit auto… nepřinutím ho… aby řídil… složité… nejde to…“

Shekt ho uklidňoval tichými, mlaskavými zvuky. Neodvažoval se ho dotknout nebo na něho normálně promluvit, netroufal si ho ani na okamžik vyrušit ze soustředění.

„Postačí, když ho posadíte na zadní sedadlo,“ zašeptal. „Řídit budu já. Umím to. Od této chvíle ho udržujte v nehybnosti. Okamžik, vezmu mu destruktor.“

Tajemníkovo auto bylo zvláštní. Protože bylo jiné — nápadné. Zelený reflektor se rytmicky kýval a světlo jasnělo a pohasínalo ve smaragdových záblescích. Lidé se zastavovali a ohlíželi. Auta jedoucí v protisměru uctivě uhýbala.

Kdyby auto nebylo tak nápadné, možná by si někdo z kolemjdoucích stačil povšimnout bledého, nehybného tradicionalisty na zadním sedadle — a možná by se divil, možná by vytušil nebezpečí…Ale všichni si všímali jen auta, a čas plynul…

U brány z chrómu, která před nimi vyrostla v impozantní velikosti, charakterizující všechny imperiální stavby — na rozdíl od skrčené, robustní pozemské architektury — je zastavil voják. Varovně vystřelil z velké silové zbraně v horizontalném směru a auto zastavilo.

Arvardan se vyklonil z okénka. „Jsem občanem Impéria. Chtěl bych se setkat s vaším velitelem.“

„Musíte mi ukázat svou identifikační kartu, pane.“

„Tu mi sebrali. Jsem Bel Arvardan z Baronnu, sektor Sirius. Přicházím v záležitosti pana prokurátora. Spěchám.“

Voják pozvedl k ústům zápěstí a něco tiše pronesl do vysílačky. Po krátkém tichu, kdy čekal na odpověď, sklonil zbraň a ustoupil. Brána se pomalu otevřela.

OSUDNÁ CHVÍLE SE BLÍŽÍ

V následujících hodinách bylo v kasárnách Fort Dibburn i jinde velice rušno. V Chicu asi ještě víc.

Kolem poledne se ve Washennu sháněl premiér komunikátorem po svém tajemníkovi, ale bezvýsledně. To ho rozladilo a úředníky Dvorany nápravy vyvedlo z míry.

Následovalo vyšetřování, a stráže, které hlídkovaly před vchodem, potvrdily, že tajemník odešel s vězni ráno v šest třicet… Ne, nenechal žádný vzkaz. Nevěděli, kam měl namířeno, neměli právo se ho vyptávat.

Ani další stráže neměly žádné další informace a nemohly říct nic určitějšího. Neklidná atmosféra houstla a šířila se.Ve dvě hodiny odpoledne přišlo hlášení, že tajemníkův automobil byl toho rána spatřen, ale nikdo si nevšiml, jestli v něm tajemník seděl. Někteří se domnívali, že řídil, ale — jak se pak ukázalo — nevěděli to s jistotou.

O půl třetí bylo potvrzeno, že vozidlo zajelo do Fort Dibburnu.

Před třetí konečně padlo rozhodnutí zavolat veliteli pevnosti. Ozval se nějaký poručík.

Ten uvedl, že prozatím není možné poskytnout v dané věci žádné informace. Ale že důstojníci imperiální posádky žádají, aby byl zachován pořádek. A že dále žádají, aby až do dalšího nebyla zveřejněna informace, že zmizel jeden z tradicionalistů.

To stačilo, aby reakce na imperiální požadavky byla přesně opačná.

Spiklenci nemají jinou možnost než riskovat, když jeden z jejich vůdců padne osmačtyřicet hodin před povstáním do rukou nepřítele. To může znamenat pouze prozrazení nebo zradu, a obojí jsou jen dvě strany téže mince. Obě možnosti znamenají smrt.

Proto byl vydán pokyn…

A obyvatelstvo Chica se dalo do pohybu…

Na nároží se postavili profesionální demagogové. Byly otevřeny tajné zbrojnice a ruce, které do nich sáhly, neodcházely beze zbraní. K pevnosti proudily davy lidí, a okolo šesté přinesl delegát veliteli nové poselství.

Podobný ruch, ovšem v menším měřítku, se tou dobou odehrával i v kasárnách. Vše začalo dramaticky ve chvíli, kdy mladý důstojník, který jim vyšel vstříc, natáhl ruku pro tajemníkův destruktor.

„Ten si vezmu," řekl krátce.

„Ať mu ho dá, Schwartzi," ozval se Shekt. Tajemníkova ruka pozvedla destruktor a natáhla se — důstojník pak uchopil zbraň a odnesl ji. Schwartz vzlykl úlevou a povolil sevření.

Arvardan byl připraven. Ve chvíli, kdy se tajemník vymrštil jako

uvolněná ocelová pružina, vrhl se na něho a zasypal ho ranami pěstí.

Důstojník vyštěkl rozkazy, přiběhli vojáci. Nešetrné ruce popadly Arvardana za límec a vytáhly ho z auta, a tajemník l zůstal schlíple sedět. Z koutku úst mu stékaly kapky krve. Arvardanovi krvácel poškrábaný obličej. Třesoucí se rukou si archeolog prohrábl vlasy. Pak ukázal na tajemníka prstem a rozhodně pronesl: „Obviňuji tohoto muže ze spiknutí s cílem svrhnout imperiální vládu. Musím ihned mluvit s velitelem."

„Uvidíme, co se dá dělat, pane," řekl mírně důstojník. „Omlouvám se, ale musíte se mnou — všichni."

A pak několik hodin čekali. Místnosti, kam je zavedli, se vyznačovaly soukromím a čistotou. Poprvé po dvanácti hodinách měli možnost se najíst — té možnosti bez zdráhaní a důkladně využili. Dokonce mohli využít další vymoženosti civilizace — vany.

Avšak jejich místnost byla střežena, a jak míjely hodiny, Arvardan ztratil nakonec trpělivost a vykřikl: „Jenom jsme se dostali do jiného vězení."

Otupující běh kasárenského života se dál ubíral ve vyježděných kolejích, aniž je bral na vědomí. Arvardanův pohled sklouzl na spícího Schwartze. Shekt zavrtěl hlavou.

„To nemůžeme," řekl. „Bylo by to kruté. Je vyčerpaný. Nechtě ho spát."

„Ale zbývá jenom třicet devět hodin."

„Vím, ale — počkejte."

„Kdo z vás o sobě tvrdí, že je občanem Impéria?" ozval se za nimi chladný hlas & lehce ironickým podtónem.Arvardan vyskočil. „Já…"

Slova mu uvízla v hrdle, když poznal, kdo na něho promluvil. Důstojník se pousmál. Levou ruku držel trochu strnule, jako upomínku na jejich minulé setkání.

„Bele, to je ten voják," ozval se za ním Polin hlas, „ten z obchodního domu."

„Ten, kterému zlomil ruku," dodal úsečně důstojník. „Jsem poručík Claudy a vy jste skutečně ten dotyčný. Takže vy jste ze Siria, ano? A přesto se zahazujete s někým takovým. Při Galaxii, jak hluboko může člověk klesnout! A zase je s vámi ta holka." Na chvíli se odmlčel, než pomalu, důrazně dodal: „Ta Pozemanda!"

Arvardan vzplanul, ale pak se ovládl. Nemohl si dovolit… ještě ne…

Přinutil se promluvit zdvořile: „Mohl bych mluvit s plukovníkem, poručíku?"

„Bohužel, pan plukovník není právě ve službě."

„Chcete říct, že není ve městě?"

„To jsem neřekl. Je k dosažení — jestli je záležitost dostatečně naléhavá."

„To je… Mohu mluvit s velícím důstojníkem?“

„Tím jsem v tomto okamžiku já.“

„Tak zavolejte plukovníkovi.“

Poručík zvolna zavrtěl hlavou. „To neudělám, dokud nebudu přesvědčen, že situace je skutečně vážná.“

Arvardan se třásl netrpělivostí. „Při Galaxii, přestaňte si se mnou hrát! Je to otázka života a smrti!“

„Vážně?“ Poručík Claudy točil vycházkovou hůlkou, jak to dělají šviháci. „Mohl byste poprosit o slyšení.“

„Dobře… No, čekám?“

„Řekl jsem… mohl byste poprosit“

„Mohl byste mě vyslechnout, pane poručíku?“ Ale poručík se ani nepousmál. „Řekl jsem poprosit — a před tou holkou. Hezky pokorně.“

Arvardan polkl naprázdno a couvl. Na rameni ucítil Polinu ruku. „Prosím tě, Bele. Nesmíš ho popudit.“ Poslechl a chraptivým hlasem pronesl: „Bel Arvardan ze Siria poníženě prosí o slyšení u velícího důstojníka.“

„Uvidíme,“ řekl Claudy.

Přikročil k Arvardanovi a švihem ruky ho udeřil do obličeje, do místa, kde obvaz překrýval bolestivé poranění.

Arvardan zalapal po dechu a potlačil výkřik.

„Tenkrát jste se postavil na odpor,“ usmál se poručík. „Tentokrát ne?“

Arvardan mlčel.

„Přijmu vás,“ prohlásil poručík.

Arvardana obstoupili čtyři vojáci. Poručík Claudy šel v čele.

Shekt a Pola zůstali se spícím Schwartzem sami., Já ho už neslyším, co ty?“ zeptal se Shekt.

Pola zavrtěla hlavou. „Já taky ne, už chvíli. Tati, myslíš, že poručík Bélovi něco udělá?“

„Určitě ne,“ zaznělo chlácholivě. „Zapomínáš, že není jeden z nás. Je občanem Impéria, takže s ním nemohou dělat, co se jim zachce… Ty ho máš ráda, že?“

„A moc, tati. Vím, že je to ode mě hloupé.“

„To je,“ zasmál se Shekt nevesele. „Je to čestný člověk, o tom není pochyb. Ale co může dělat? Bude s tebou žít tady? Odveze si tě domů? Představí tě svým přátelům jako Pozemšťanku? A své rodině?“

Pola se rozplakala. „Já vím. Ale třeba ani nebude žádné potom.“

Shekt znovu vyskočil, jako by mu poslední věta něco připomněla. „Neslyším ho,“ opakoval.

Myslel tím, že neslyší tajemníka. Balkise totiž zavřeli do sousední místnosti, v níž přecházel jako lev v kleci, a ještě před chvílí jeho kroky zřetelně slyšeli. Teď nebylo slyšet nic.

Mohlo to vypadat malicherně, ale tajemník se pro ně stal symbolem všech zlověstných sil zhouby a ničení, ohrožujících nesmírnou síť žijících hvězd. Shekt ohleduplně zatřásl Schwartzovým ramenem. „Vstávejte."

Spáč se zavrtěl. „Co se děje?" Vůbec si nepřipadal odpočatý. Únava mu jako zubatými hroty pronikala celým tělem.

„Kde je Balkis?" naléhal Shekt.

„Cože? Ach, ano." Schwartz se nejistě rozhlížel, pak si uvědomil, že tím, čím vidí zřetelně, nejsou oči. Jeho mentální tykadla kroužila a neklidně pátrala po mysli, kterou tak dobře znala.

Našel ji, a nedotkl se jí. Přestože v ní tak dlouho pobýval, nedokázal nepociťovat nechuť k její nemocné zvrácenosti.

„Je na jiném patře," zašeptal. „S někým mluví."

„S kým?"

„S někým, koho jsem se ještě mentálně nedotkl. Počkejte, nechtě mě vnímat. Třeba ho tajemník… Ano, říká mu plukovníku."

Oba na sebe rychle pohlédli.

„Přece by nezradil," zašeptala Pola. „Důstojník Impéria by se přece nespojil s Pozemšťanem proti imperátorovi."

„Nevím," povzdechl Shekt. „Jsem ochoten uvěřit čemukoli."

Poručík Claudy se usmíval. Seděl za stolem, rukou si pohrával s destruktorem a za sebou měl čtyři vojáky. Mluvil s povýšeností, kterou si v dané situaci mohl dovolit.

„Nemám rád Pozemáky," začal. „A nikdy jsem je rád neměl. Jsou bahnem Galaxie. Nemocní, pověrčiví, líní. Degenerovaní a zaostalí. Ale, při hvězdách, většina z nich zná svoje místo.

Svým způsobem je chápu. Nemohou za to, jací se narodili. Já osobně bych jim určitě netrpěl to, co jim toleruje imperátor — ty jejich proklaté zvyklosti a tradice — kdybych byl já imperátorem. Ale nevadí. Jednou se naučíme…"

Arvardan se neudržel: „To stačí! Nepřišel jsem, abych poslouchal…

Budete poslouchat, protože jsem ještě nedomluvil. Chtěl jsem říct, že to, co nechápu, je myšlení člověka, který Pozemšťany miluje. Když člověk — normální člověk — klesne tak hluboko do bahna, že se mezi nimi plazí a běhá za jejich sukněmi, ztrácí u mě veškerou úctu. Je dokonce horší než oni…"

„Ty svoje debilní kecy si nechtě na jindy!" vybuchl Arvardan. Víte, že spiknutí proti Impériu je v plném proudu? Víte, jak nebezpečná je situace? Každá minuta zpoždění představuje nebezpečí pro každého z biliard obyvatel Galaxie…"

„To nevím, doktore Arvardane. Jste doktor, že? Titul musím respektovat. Víte, mám takovou představu. Že jste jedním z nich. Narodil jste se na Siriu, ale máte černé srdce Pozemšťana a své

galaktické občanství využíváte v jejich prospěch. Unesl jste nějakého jejich funkcionáře, tradicionalistu. Mimochodem, to nebyl špatný kousek, s chutí bych mu zakroutil krkem. Jenže Pozemšťané ho už začali hledat. Vyslali do pevnosti delegáta."

„Cože? Tak rychle? Tak proč se tu bavíme? Musím mluvit s plukovníkem, nebo…"

„Očekáváte nepokoje, nějaké potíže? Třeba jste to tak dokonce naplánoval, jako první krok připraveného povstání."

„Zbláznil jste se? Proč bych něco takového dělal?"

„Takže vám nebude vadit, když toho tradicionalistu propustíme?"

„To nesmíte!" Arvardan vyskočil a v tu chvíli to vypadalo, že se přes stůl na důstojníka vrhne.

Ale poručík Claudy držel v ruce destruktor. „Že nesmíme?

Tak podívejte. My dva už jsme se trochu vyrovnali. Jednu jsem vám vrazil a nechal jsem vás plazit se po zemi před vašimi pozemskými kumpány. Posadil jsem si vás tu a řekl jsem vám doočí, že jste prašivý červ. A teď vám s potěšením ustřelím ruku za to, co jste udělal vy mně. Stačí jediný pohyb…"

Arvardan ztuhl.

Poručík Claudy se zasmál a odložil destruktor. „Škoda že vás musím ušetřit pro plukovníka. Přijme vás ve čtvrt na šest."

„Vy jste to věděl — vy jste to celou dobu věděl." Pocit znechucení mu škrtil slova v hrdle.

„Ovšem."

„Jestli kvůli času, který jsem s vámi ztratil, poručíku Claudy, všechno prohrajeme, pak ani jednomu z nás dvou nezbývá moc života." Mrazivý tón tak nějak zlověstně deformoval jeho hlas. „Ale vy zemřete dřív, protože vám v poslední minutě, která bude zbývat, nadělám z palice hromádku kostí a mozkovou kaši."

„Budu se těšit, pozemšťanský patolízale. Kdykoli!"

Velitel pevnosti Fort Dibburn ve službě Impériu zkostnatěl. Z poklidu, který provázel život posledních generací, nemohl žádný důstojník vytěžit příliš vojenských zásluh, a plukovník, stejně jako mnoho ostatních, nevytěžil vůbec žádnou. Ale za svou dlouhou vojenskou kariéru, kterou začínal jako kadet, měl možnost sloužit ve všech koutech Galaxie, a proto služba na neurotické Zemi pro něho neznamenala než další službu. Toužil jen po rutině každodenního života. Nic víc si nežádal, a proto byl ochoten se ponížit — a pokud to situace vyžadovala, omluvit se i Pozemšťance.

Vypadal unaveně, když k němu do kanceláře vstoupil Arvardan. Košili měl u krku rozepnutou, jeho blůza se zářivě žlutým znakem Impéria — sluncem a lodí — visela na opěradle židle. Roztržitě svíral pravou ruku, až klouby praskaly, a zamyšleně si Arvardana prohlížel.

„Je to všechno jaksi zmatené," řekl, „velmi zmatené. Pamatuji si

vás dobře, mladíku. Jste Bel Arvardan z Baronnu a hlavnípostava nedávné nemalé nepříjemnosti. Nemůžete se nepříjemnostem vyhýbat?“

„Ta nepříjemnost se netýká jenom mě, plukovníku, ale celé Galaxie.“

„Ano, vím,“ zaznělo poněkud netrpělivě. „Přinejmenším vím, že vy to tvrdíte. Slyšel jsem, že už nemáte identifikační doklady.“

„Ty mi vzali, ale na Everestu mě znají. Sám prokurátor může potvrdit moji totožnost, a doufám, že to do večera udělá.“

„O to se postaráme.“ Plukovník zkřížil ruce na prsou a opřel se. „Nejdřív mi řekněte, co se podle vás vlastně děje.“

„Dozvěděl jsem se o nebezpečném spiknutí nevelké skupiny Pozemšťanů, kteří chtějí násilně svrhnout imperiální vládu. Pokud nebudou okamžitě informována patřičná místa, může nejen padnout vláda, ale také může zaniknout značná část Impéria.“

„Zacházíte příliš daleko, mladíku. To je jistě unáhlené a přehnané tvrzení. Jsem ochoten připustit, že by se Pozemšťané mohli vzbouřit, oblehnout tuto pevnost a napáchat značné škody, ale nedovedu si při nejlepší vůli představit, jak by mohli z této planety vyhnat imperiální vojska, natož svrhnout imperiální vládu. Ale klidně si o tom — hm — spiknutí poslechnu víc.“

„Situace je bohužel natolik kritická, že považuji za nutné osobně seznámit s podrobnostmi prokurátora. Proto vás žádám, abyste mě s ním okamžitě spojil.“

„Hmm… Nespěchejme tolik. Víte o tom, že muž, kterého jste sem přivedli, je tajemník premiéra Země, jeden z vysokých hodnostářů tradicionalistů?“

„Moc dobře!“

„A přesto tvrdíte, že je hlavou údajného spiknutí?“

„Ano.“

„A máte důkazy?“

„Určitě mě pochopíte, když vám řeknu, že o tom mohu mluvit jen s prokurátorem.“

Plukovník se zamračil a začal si prohlížet nehty. „Pochybujete o mé kompetenci?“

„Vůbec ne, pane. Jde o to, že jedině prokurátor má pravomoc podniknout zásadní kroky, které situace vyžaduje.“

„Mohu vědět, jaké zásadní kroky máte na mysli?“

„Je nutné do třiceti hodin vybombardovat a zcela zničit jistou budovu na Zemi. Jinak přijde o život většina, ne-li všichni obyvatelé Impéria.“

„O jakou budovu jde?“

„Můžete mě laskavě spojit s prokurátorem?“ odfrkl Arvardan.

Rozhostilo se mrtvé ticho. „Uvědomujete si,“ ozval se posléze

odměřeně plukovník, „že násilným únosem Pozemšťana jste se dopustil činu, za který můžete být souzen a potrestán pozemskými úřady? Vláda své občany obvykle chrání a trvá na galaktickém soudu. Ale situace na Zemi je choulostivá, a já mám přísné instrukce, abych se konfliktům, které nejsou nutné, vyhýbal. Takže pokud uspokojivě neodpovíte na mé otázky, budu muset vás i vaše společníky vydat místní policii.“

„Ale to se rovná rozsudku smrti. I pro vás… Plukovníku, jsem občan Impéria a žádám o přijetí u pro — “

Přerušil ho bzučák na stole. Plukovník se k němu otočil a přepnul na příjem. „Ano?“

„Pane,“ promluvil reproduktor zvučným hlasem, „pevnost obklíčily davy místních obyvatel. Předpokládáme, že jsou všichni ozbrojeni.“

„Došlo k nějakému násilí?“

„Zatím ne, pane.“

Plukovníkova tvář se ani nepohnula. Na to se koneckonců celý život připravoval. „Vyhlašuji pohotovost dělostřelectvua letectvu — všichni muži na svá postaveni. Zbraně používat jen v sebeobraně. Jasné?“

„Ano, pane. Pozemský vyjednavač vás žádá o přijetí.“

„Uveďte ho. A také sem ještě jednou přiveďte premiérova tajemníka.“ Pak chladným pohledem sklouzl na archeologa. „Doufám, že si uvědomujete, co jste způsobil.“

„Žádám vás, abych mohl být rozhovoru přítomen,“ vykřikl Arvardan vztekle a přerývaně. „A dále žádám, abyste mi sdělil, proč mě tu necháváte hodiny trčet pod zámkem, zatímco se vybavujete s místním zrádcem. Nemyslete si, že nevím, že jste s ním mluvil dříve než se mnou.“

„Obviňujete mě, pane?“ zeptal se plukovník a také zvýšil hlas. „Pokud ano, vyjádřete se jasně.“

„Neobviňuji vás, jen vám chci připomenout, že se ze svého chování budete jednou zodpovídat a že v budoucnu, pokud nějaká budoucnost bude, vejdete do dějin jako ten, kdo svou tvrdohlavostí zavinil zkázu svého lidu.“

„Ticho! V žádném případě se nebudu zodpovídat vám. Od této chvíle se vše bude řídit tím, co řeknu já. Rozumíte?“

OSUDNÁ CHVÍLE NASTALA

Tajemník vstoupil dveřmi, které mu otevřel jeden z vojáků. Na opuchlých, fialových rtech měl chladný úsměv. Uklonil se plukovníkovi a tvářil se, jako by si Arvardanovy přítomnosti vůbec nevšiml.

„Pane," oslovil ho plukovník, „informoval jsem pana premiéra, že jste zde a jak jste se sem dostal. Vaše zadržení je samozřejmě velmi — hm — nezvyklé, a mám v úmyslu vás propustit, jakmile to bude možné. Jak asi víte, je tu jistý muž, který proti vám vznesl velmi vážné obvinění, tak závažné, že za těchto okolností musíme prověřit…"

„Chápu, pane plukovníku," řekl tajemník klidně. „Ale jak jsem vám už vysvětlil, tento člověk je na Zemi, pokud je miznámo, pouhé dva měsíce, takže o zdejších poměrech vůbec nic neví. A to je jistě chabý základ pro jakékoli obvinění."

„Jsem povoláním archeolog a specializuji se na novodobé dějiny Země a na její tradice," ozval se zlostně Arvardan. „Nedá se tedy říct, že o zdejších poměrech nic nevím. A v každém případě nejsem jediný, kdo za tím obviněním stojí."

Tajemník nevěnoval archeologovi jediný pohled. Mluvil pouze na plukovníka. „Na obvinění se podílí jeden z našich vědců," pokračoval, „který má krátce před šedesátkou a vzal si do hlavy, že ho někdo pronásleduje. A dále muž neznámého původu, který trpí slabomyslností. Taková trojice přece nemůže nikoho vážně obvinit."

Arvardan vyskočil na nohy. „Žádám, aby mě přijal…"

„Posaďte se," pronesl nepřátelsky plukovník. „Se mnou jste se o tom bavit nechtěl. Tak mlčte i teď. Přiveďte toho vyjednávače."

Ukázalo se, že je to další člen Společenstva tradicionalistů. Když spatřil tajemníka, v nejmenším nedal najevo, co cítí. Plukovník vstal ze židle a zeptal se: „Vy jste mluvčím těch venku?"

„Ano, pane."

„Předpokládám, že to buřičské a nezákonné shromáždění má vyjadřovat žádost o propuštění tohoto muže."

„Ano, pane. Musíte ho okamžitě propustit."

„Samozřejmě. Nicméně zákon, pořádek a úcta k představitelům Jeho Veličenstva imperátora na této planetě nepřipouštějí, aby se záležitosti projednávaly v obklíčení ozbrojených vzbouřenců. Musíte těm lidem nařídit, aby se rozešli."

V tom okamžiku zasáhl konejšivým hlasem tajemník: „Pan plukovník má naprostou pravdu, bratře Cori. Prosím tě, uklidni situaci. Jsem zde v bezpečí, o ohrožení nemůže být řeč — nikoho a ničeho. Rozumíš? To říkám jako tradicionalista."

„To je dobře, bratře. Jsem rád, že jsi v pořádku.“

Pak se nechal odvést.„Zařídíme, abyste odtud mohl odejít ihned, jak se situace ve městě uklidní,“ řekl odměřeně plukovník. „Děkuji vám za spolupráci.“

Arvardan opět vyskočil na nohy. „Zakazuji to! Budoucího vraha lidstva klidně propustíte a mně odpíráte rozhovor s prokurátorem, přestože na něj mám jako galaktický občan právo?“ A pak, v záchvatu roztrpčení dodal: „Tomu pozemskému psovi věříte víc než mně?“

Do ticha, které nastalo po tomto výbuchu hněvu, zazněl tajemníkův hlas: „Pane plukovníku, rád zůstanu, dokud prokurátor v mé záležitosti nerozhodne, jestli právě to tento muž chce. Obvinění z velezrady je vážná věc a podezření — jakkoli přitažené za vlasy — by mi mohlo znemožnit nadále sloužit svému lidu. Skutečně ocením příležitost, abych panu prokurátorovi dokázal, že nikdo není Impériu loajálnější než já,“

„Obdivuji váš postoj,“ uznal neochotně plukovník. „A přiznávám, že na vašem místě bych se nezachoval jinak. Děláte svému lidu čest. Pokusím se o spojení s panem prokurátorem.“

Arvardan už neřekl ani slovo, dokud ho neodvedli zpátky do cely.

Vyhýbal se letmým pohledům ostatních. Dlouho nehybně seděl a kousal se do kloubu na ruce.

Posléze se ozval Shekt: „Tak co?“

Arvardan zavrtěl hlavou. „Skoro všechno jsem zkazil.“

„A jak?“

„Přestal jsem se ovládat. Urazil jsem plukovníka a nedostal se nikam. Nejsem diplomat, Shekte.“

Najednou pocítil potřebu se bránit. „Co jsem mohl dělat?“ vykřikl. „Plukovník mluvil s Balkisem dřív než se mnou, a jak jsem mu mohl věřit? Co když mu Balkis slíbil přežít? A co když je plukovník do spiknutí zasvěcený od začátku? Vím, že je toŠílený nápad, ale nemohl jsem riskovat. Připadalo mi to podezřelé. Chtěl jsem mluvit přímo s Enniem.“

Fyzik vstal a založil ruce za záda. „A Ennius sem přijede?“

„Asi ano. Ale na žádost samotného Balkise, a to mi nejde do hlavy.“

„Na žádost Balkise? V tom případě měl Schwartz pravdu.“

„Ano? A co říkal?“

Zavalitý Pozemšťan seděl na lůžku. Když se k němu obrátily pohledy ostatních, pokrčil rameny a rozhodil ruce v bezmocném gestu. „Zachytil jsem tajemníkův mentální dotek, když ho teď vedli kolem našeho pokoje. S tím důstojníkem, se kterým jste mluvil, musel mít dost dlouhý rozhovor.“

„To vím.“

„Ale ten důstojník neměl v myšlenkách zradu.“

„Pak jsem se tedy zmýlil," povzdechl si Arvardan. „Až přijde Ennius, posypu si hlavu popelem. A co Balkis?"

„Nedělá si velkou hlavu, nemá strach, ale převažuje nenávist. Nyní hlavně nenávidí nás, protože jsme ho zajali a odtáhli sem. Velice jsme zranili jeho pýchu, a je odhodlán si urážku s námi vyrovnat. Zachytil jsem pár jeho vzdušných zámků. On sám zabrání celé Galaxii, aby mu plány překazila, i když proti němu použijeme všechno, co víme. Dá nám šanci i trumfy, a pak nás stejně rozdrtí."

„Chcete říct, že ohrozí své plány, své sny o vládě nad Impériem, jen aby se nám pomstil? To je šílené."

„Já vím," přikývl Schwartz rozhodně. „On je šílený."

„A myslí si, že uspěje?"

„Přesně tak."

„Pak tedy musíme využít vás, Schwartzi. Budeme potřebovat vaši hlavu. Poslouchejte…"

Ale Shekt měl jiný názor. „Ne, Arvardane, to se nám nepodaří. Když jste odešel, probudil jsem Schwartze a celou záležitost jsme probrali. Ty psychické schopnosti, které dovedepopsat jen neurčitě, nemá plně pod kontrolou. Může člověka omráčit, ochromit nebo dokonce zabít. Může sice ovládat větší volní svaly i proti jeho vůli, ale to je vše. Vzpomeňte si, že nedokázal tajemníka přimět, aby promluvil, neboť drobné svaly hlasivek jsou nad jeho síly. Nedokázal koordinovat jeho pohyby tak, aby tajemník mohl řídit, a při chůzi ho jen tak tak udržoval v rovnováze. Z toho plyne, že nedokážeme ovládnout například Ennia do té míry, abychom ho přiměli vydat ústní nebo písemný rozkaz. Taky mě to už napadlo…" Shekt zmlkl a zavrtěl hlavou.

Arvardan cítil, že podléhá pocitu bezmocnosti. „Kde je Pola?" vyhrkl najednou úzkostlivě.

„Spí ve výklenku."

Chtělo se mu ji probudit, moc se mu chtělo… Chtělo se mu toho ještě tolik.

Podíval se na hodinky. Byla téměř půlnoc. Zbývalo pouze třicet hodin.

Na chvilku si zdřímnul, a když se rozednilo, probudil se. Ale nikdo nepřicházel. Obrovské vyčerpání přemohlo i jeho vůli.

Arvardan se podíval na hodinky. Byla téměř půlnoc — a zbývalo posledních šest hodin.

Omámeně, bezmocně se rozhlédl kolem sebe. Všichni se už dostavili — dokonce prokurátor. Pola seděla vedle něho, svými teplými prsty se dotýkala jeho zápěstí, a to, jak vypadala vylekaně a unaveně, ho víc než cokoli jiného rozlítilo proti celé Galaxii.

Asi si zasloužili zemřít, ti hlupáci… pitomci… pitomci.

Shekta a Schwartze jen zahlédl — seděli nalevo od něho. A byl

tam Balkis, ten zatracený Balkis, s dosud opuchlými rty a nazelenalou podlitinou na tváři, a muselo ho to tedy pořádně bolet, když mluvil… A zvlnil rty ve výsměšném bolestivém úsměvu a zatnul pěsti. Vlastní bolest pod obvazem na obličeji v té chvíli téměř necítil.Naproti všem seděl Ennius, zamračený, nerozhodný. V tom těžkém, neforemném, olovem vyztuženém obleku vypadal skoro směšně.

Ani on neměl za mák rozumu. Arvardan se zachvěl zlostí, když pomyslel na všechny ty galaktické režiséry, kterým šlo jen o klid a pohodlí. Kam se poděli dobyvatelé z minulých století?

Kam?

Zbývalo šest hodin…

Ennius obdržel hlášení z posádky v Chicu před osmnácti hodinami a ihned se vydal na cestu přes polovinu planety. Motivy, které ho k tomu vedly, sice dost dobře nechápal, ale přesvědčily ho. Říkal si, že v podstatě nejde o víc než o politováníhodný únos jednoho z těch fanatiků v zelených tunikách, kteří jsou zvláštností této pověrčivé, zmučené planety. Jen o to a o nějaké bláznivé, nepodložené obvinění. Nic, co by nemohl plukovník tamní posádky vyřídit na místě.

Ale byl tam i Shekt, i ten byl do případu zapletený. Ne jako obviněný, ale jako žalobce. A to ho mátlo.

Teď je měl všechny před sebou, přemýšlel a dobře si uvědomoval, že svým rozhodnutím může uspíšit povstání a možná si uškodit ve vysokých kruzích, zmařit své šance na další postup… Jak vážně se dala brát Arvardanova sáhodlouhá přednáška o nějakých virových kmenech a nezvládnutelných epidemiích? Kdyby se na jejím základě rozhodl jednat, jak vážně by na tu záležitost pohlíželi jeho nadřízení?

Přitom Arvardan byl významný archeolog.

Aby pro své rozhodnutí získal čas, obrátil se na tajemníka: „Určitě k tomu máte co říct.“

„Jen překvapivě málo,“ řekl tajemník sebejistě. „Chtěl bych se zeptat, o jaký důkaz se toto obvinění opírá.“

„Vaše Excelence,“ nutil se do trpělivosti Arvardan, „již jsem vám řekl, že tento muž všechno a podrobně přiznal, když nás předevčírem nechal uvěznit.“

„Možná tomu věříte, Vaše Excelence,“ ozval se znovu tajemník, „ale je to jen další nepodložené tvrzení. Skutečnost je taková, a svědci to mohou potvrdit, že tím, kdo byl násilně uvězněn, jsem byl já, ne oni, a že ohrožen byl můj život, nikoli jejich. A teď bych byl rád, kdyby pan žalobce vysvětlil, jak na to všechno za devět týdnů přišel, když vy, pane prokurátore, jste za léta své služby nezaznamenal nic, co by mi mohlo přitížit?“

„To, co tajemník říká, má logiku,“ připustil váhavě Ennius. „Jak jste se to dozvěděl?“

„Ještě dřív, než se obviněný sám přiznal, byl jsem o spiknutí

informován doktorem Shektem," řekl upjatě Arvardan.

„Je to pravda, doktore Shekte?" Prokurátor sklouzl pohledem k fyzikovi.

„Ano, Vaše Excelence."

„A jak jste se o tom dozvěděl vy?"

„Doktor Arvardan velmi výstižně a přesně popsal, k čemu byl synapsifikátor zneužit, a rovněž uvedl poslední slova bakteriologa F. Smitka. Tento Smitko byl jedním ze spiklenců. Jeho prohlášení bylo zaznamenáno a nahrávka je k dispozici."

„Ale, pane doktore, posledním slovům člověka, který je evidentně v deliriu — pokud doktor Arvardan mluvil pravdu — nelze přikládat velkou váhu. Jiný důkaz nemáte?"

Arvardan se neudržel, bouchl pěstí do opěrky své židle a zahřměl: „Jsme snad u soudu? Provinil se někdo tím, že porušil dopravní předpisy? Není čas vážit důkazy na laboratorních vahách a přeměřovat je mikrometrem. Připomínám, že máme čas jen do šesté hodiny ranní, jinými slovy pět a půl hodiny, chceme-li tuto strašlivou hrozbu odvrátit… Vy jste se s doktorem Shektem přece už setkal, Vaše Excelence. Považujete ho za lháře?"

Na poslední slova okamžitě zareagoval tajemník. „Nikdo, Vaše Excelence, doktora Shekta neobviňuje z vědomé lži. Jenže pan doktor nám stárne a v poslední době se až moc trápí tím, žese mu blíží šedesátka. Obávám se, že věk a strach v něm probudily paranoidní sklony, na Zemi jinak dost běžné… Jen se na něho podívejte. Připadá vám jako normální člověk?"

Samozřejmě že nepřipadal. Poznamenalo ho vyčerpání a otřes z toho všeho, co se stalo a co se teprve stát mělo.

Shekt se snažil, aby hovořil normálním a klidným hlasem. Snad bych měl říct, že za poslední dva měsíce jsem byl pod stálým dozorem Bratrstva tradicionalistů, že moje dopisy byly otevírány, odpovědi na ně cenzurovány. Ale všechny podobné nářky byste zřejmě přičetli na vrub zmíněné paranoie. Je tu však ještě Joseph Schwartz, muž, který ve stejný den, kdy jste mě vyhledal v Ústavu, dobrovolně podstoupil kúru synapsifikátorem."

„Vzpomínám si." Ennius si oddechl, že se téma hovoru na chvíli změnilo. „To je on?"

„Ano."

„Zdá se, že mu experiment nijak neublížil."

„Naopak mu velice prospěl. Synapsifikování bylo neobyčejně úspěšné, neboť měl fotografickou paměť, ale o tom jsme tehdy nevěděli. Každopádně je teď jeho mysl citlivá na myšlení jiných."

Ennius se předklonil a s neskrývaným úžasem vykřikl: „Cože? Chcete říct, že umí číst myšlenky?"

„To lze demonstrovat, Vaše Excelence. A tajemník by vám to

mohl potvrdit.“

Tajemník vrhl na Schwartze nenávistný pohled, pronikavý a spalující jako blesk. Avšak když promluvil, hlas se mu chvěl jen nepatrně. „To je pravda, Vaše Excelence. Tento muž zřejmě má jisté hypnotické schopnosti, ale nevím, jestli na tom má nějakou zásluhu synapsifikátor. Snad bych mohl dodat, že o jeho synapsifikování není žádný záznam, což, jak jistě uznáte, je velice podezřelé.“

„Záznam neexistuje na základě nařízení, které vydal premiér,“ řekl tiše Shekt. Ale tajemník na to jen pokrčil rameny.

„Zanechme malicherných sporů a vraťme se k věci,“ zasáhl rozhodně Ennius. „Co je s tím Schwartzem? Co mají jeho telepatické, hypnotické nebo co já vím jaké schopnosti společného s tímto případem?“

„Pan Shekt chce říct, že mi Schwartz může číst myšlenky,“ ozval se tajemník.

„Opravdu? A co si tedy myslí?“ obrátil se prokurátor na Schwartze.

„Myslí si,“ začal Schwartz „že vás nijakým způsobem nepřesvědčíme, že v tom, čemu říkáte případ, je pravda na naší straně.“

„To je pravda,“ ušklíbl se tajemník. „Ale k takovému závěru jsou sotva potřebné mimořádné duševní schopnosti.“

„Také si myslí,“ pokračoval Schwartz, „že jste ubožák, který má strach jednat, který má rád klid a doufá, že si Pozemšťany získá, když bude spravedlivý a nezaujatý, což z vás dělá ještě většího hlupáka.“

Tajemník zrudl. „To popírám! To je očividný pokus ovlivnit vás, Vaše Excelence.“

„Já se tak snadno ovlivnit nedám,“ odvětil Ennius a znovu se obrátil na Schwartze. „A co si myslím já?“

„Že i kdybych lidem viděl do hlavy, nemusím říkat pravdu o tom, co vidím.“

Prokurátor udiveně zvedl obočí.„Správně, máte naprostou pravdu. Potvrzujete pravdivost toho, co zde uvedl doktor Arvardan a doktor Shekt?“

„Každé jejich slovo.“

„Dobře. Jenže pokud se nenajde někdo jiný s vašimi schopnostmi, někdo zcela nezúčastněný, váš důkaz před zákonem neobstojí, i kdybychom ve vaše telepatické schopnosti uvěřili.“

„Tady přece nejde o paragrafy,“ vykřikl Arvardan, „ale o nebezpečí, které hrozí celé Galaxii.“

„Vaše Excelence,“ zvedl se tajemník, „mám na vás prosbu. Byl bych rád, kdybyste nechal Josepha Schwartze z této místnosti vyvést.“

„A proč?“

„Tento člověk dovede nejenom číst myšlenky, ale může také

přímo psychicky působit. Byl jsem unesen jen díky tomu, že mě Schwartz ochromil. Obávám se, že i teď by na mě mohl něco podobného zkusit, a možná i na vás, Vaše Excelence. To je ten důvod."

Arvardan povstal, ale tajemník ho předešel: „Žádné slyšení nemůže být poctivé, když je přítomen člověk, který může psychickou silou, kterou sám přiznává, snadno ovlivnit rozhodnutí soudce."

Ennius se rozhodl rychle. Přivolal strážného a Josepha Schwartze, který se nevzpíral a nedal na své kulaté tváři znát rozrušení, nechal odvést.

Pro Arvardana to byla poslední rána.

Zato tajemník se teď vztyčil a chvíli zůstal mlčky stát — nahrbená, výhružná postava v zeleném, až příliš sebevědomá.

Začal vážně, ve velkém stylu. „Vaše Excelence, veškerá obvinění a tvrzení doktora Arvardana vycházejí ze svědectví doktora Shekta. A tvrzení doktora Shekta vycházejí z předsmrtného deliria jediného člověka. Ale to všechno, Vaše Excelence, to všechno nějak zůstalo pod povrchem, dokud nebyl synapsifikován Joseph Schwartz.

Kdo je to vlastně Joseph Schwartz? Dokud se na scéně neobjevil on, doktor Shekt byl normální, vyrovnaný člověk. Vy sám jste s ním mluvil v den, kdy za ním přivedli Schwartze na kúru. Byl tenkrát abnormální? Informoval vás o spiknutí proti Impériu? O blábolení jakéhosi umírajícího biochemika? Připadal vám nervózní? Nebo podezíravý? Teď tvrdí, že mu premiérnařídil, aby falšoval výsledky pokusů se synapsifikátorem a ne-zaznamenával jména ošetřených. Řekl vám něco takového tenkrát? Nebo až teď, poté, co se objevil Schwartz?

Ptám se tedy ještě jednou, kdo je Joseph Schwartz? Když ho přivedli, mluvil neznámým jazykem. To jsme zjistili až později, když jsme se začali obávat o duševní zdraví doktora Shekta. Schwartze přivezl jakýsi farmář, který neměl ponětí o jeho totožnosti a vlastně o něm vůbec nic nevěděl. A víc se nepodařilo zjistit dodnes.

Tento muž však má mimořádné psychické schopnosti. Může pouhou myšlenkou ochromit člověka na vzdálenost sta metrů a zblízka může zabít. I mne ochromil, hýbal mýma rukama a nohama, a kdyby chtěl, mohl manipulovat i mým myšlením.

Jsem přesvědčen, že Schwartz zmanipuloval duševní pochody těch, co mě obviňují. Ti uvádějí, že jsem je nechal uvěznit, že jsem jim vyhrožoval smrtí, že jsem se přiznal ke zradě a spiknutí proti Impériu… Položte jim jedinou otázku, Vaše Excelence. Nebyli celou dobu pod Schwartzovým vlivem, pod vlivem člověka, který si může s jejich myšlením dělat, co se mu zachce?

Není náhodou zrádcem Schwartz? A pokud ne, kdo to vlastně je?"

Tajemník se posadil, vážně, téměř žoviálně.

Arvardan měl pocit, jako by se jeho mozek ocitl v cyklotronu,

který se roztáčí stále rychleji.

Co na to mohl říct? Že Schwartz pochází z minulosti? A jaký byl pro to důkaz? To, že mluvil primitivním jazykem? To mohl dosvědčit pouze on — Arvardan. A on přece mohl mít duševní pochody také zmanipulované. A co ho opravňovalo k tvrzení, že tomu tak není? Kdo vlastně je Schwartz? Co ho vlastně přesvědčilo, aby tomu šílenému plánu na ovládnutí Galaxie uvěřil?

Znovu se zamyslel. Co ho přesvědčilo, že spiknutí je reálné? Byl archeologem, zvyklým pochybovat, ale teď… Stačilo slovo jednoho muže? Jeden dívčí polibek? Nebo Joseph Schwartz?“ Nedokázal se soustředit. Nedokázal se soustředit!

„Prosím?“ zeptal se netrpělivě Ennius. „Chcete něco dodat, doktore Shekte? Nebo vy, doktore Arvardane?“

Do ticha zazněl netrpělivý Polin hlas. „Proč se jich ptáte? Nepoznáte, co je obyčejná lež? Nevidíte, jak nás všechny tahá tajemník za nos svými úlisnými řečmi? Všichni brzy zahyneme, a mně už na ničem nezáleží — ale mohli jsme tomu zabránit! Ano, mohli! Místo toho tu sedíme a… a… žvaníme.“ Rozvzlykala se.

„Tak jsme se omezili na ječeni hysterické ženské,“ poznamenal tajemník. „Mám následující návrh, Vaše Excelence. Moji žalobci tvrdí, že ten údajný virus a všechno ostatní, co si vymysleli, je přesně naplánováno — na šestou hodinu ranní, tuším. Nabízím se, že zůstanu týden ve vaší ochranné vazbě. Jestli to, co tvrdí, je pravda, zpráva o epidemii šířící se Galaxií by se mohla na Zemi dostat během několika dní. Jestli se něco takového stane, Země bude stále pod kontrolou imperiálních vojsk…“

„Jakou báječnou výměnou je Země za Galaxii lidských bytostí,“ zašeptal Shekt, bledý jako křída.

„Cením si svého života i života tohoto lidu. Jsme zástavou naší nevinnosti, a já jsem připraven neprodleně informovat Společenstvo tradicionalistů, že zde z vlastní vůle týden zůstanu, aby se předešlo konfliktům, které by jinak mohly nastat.“

Zkřížil před sebou ruce.

Ennius vzhlédl se ztrápeným výrazem. „Neshledávám tohoto člověka vinným…“

Arvardan se dále nedokázal ovládat. Tiše a rychle vstal a vrhl se na prokurátora. Nikdo nikdy nepochopil, čeho chtěl dosáhnout. A on sám si později také nevzpomněl. Ale stalo se. Ennius měl nervové důtky a použil je.Potřetí od přistání na Zemi se Arvardan ocitl ve výhni bolesti. Všechno se s ním zatočilo a zmizelo. Byl dosud v bezvědomí, když osudná chvíle o šesté nastala…

OSUDNÁ CHVÍLE POMINULA

A pominula.

Světlo —

Rozmazané šmouhy světla a mlhavé stíny, rozplývající se a vířící — pak se všechno zaostřilo.

Tvář… Oči vpíjející se do jeho…

„Polo!“ V jediném okamžiku si Arvardan celou situaci až příliš jasně vybavil. „Kolik je hodin?“

Tak pevně jí stiskl zápěstí, že mimoděk rukou ucukla.

„Sedm pryč,“ zašeptala. „Lhůta vypršela.“Nedbaje na bolest v kloubech, vzrušeně se rozhlédl, a první pohled platil lůžku, na němž ležel. Shekt, krčící se na židli, zvedl hlavu a smutně jí pokýval.

„Je pozdě, Arvardane.“

„Takže Ennius…“

„Ennius nechtěl riskovat,“ řekl Shekt. „Není to směšné?“ Z hrdla se mu vydral podivně chraptivý a drsný smích. „Odhalili jsme obrovské spiknutí proti Impériu, zajali jeho vůdce a přivedli ho ke spravedlnosti. Skoro jako v pohádce, kde slavní hrdinové všechny přemohou a na poslední chvíli zvítězí. Tak to obyčejně končí. Jenže v našem případě měla pohádka pokra-čování, a my jsme zjistili, že nám nikdo nevěří. To se přece v pohádkách nestává, že ne? Tam všechno skončí šťastně. Je to výsměch…“ Jeho další slova zanikla v přerývaných vzlycích.

Arvardan od něho odvrátil hlavu. Poliny oči byly temné jako vesmír, vlhké a plné slz. Na okamžik jako by se v nich ztratil — opravdu připomínaly vesmír s bezpočtem hvězd. A k těm hvězdám se řítily lesklé kontejnery z kovu, polykaly světelné roky a po vypočítaných drahách pronikaly hyperprostorem. Brzy — pokud se tak již nestalo — se přiblíží k prvním planetám, probodnou jejich atmosféru a vypustí neviditelný, smrtící virový déšť…

Bylo po všem.

Teď už se to nedalo zastavit.

„Kde je Schwartz?“ zeptal se ochable. '

Ale Pola jen zavrtěla hlavou. „Zpátky ho už nepřivedli.“

Dveře se otevřely, a Arvardan se ještě nesmířil se smrtí natolik, aby nevzhlédl se zábleskem naděje v očích.

Byl to však Ennius. Arvardan ztuhl v obličeji a odvrátil se.

Ennius přistoupil blíž a krátce spočinul pohledem na otci s dcerou. Shekt a Pola ani teď nezapomněli, že jsou jen obyčejní Pozemšťané, a nedokázali mu nic říct, přestože věděli, že ječeká krátký a smutný život, že budoucnost, kterou má' před sebou on, bude ještě kratší a smutnější.

Ennius se dotkl Arvardanova ramena. „Doktore Arvardane?“

„Vaše Excelence?“ Arvardan pohotově, ironicky napodobil jeho intonaci.

„Už je po šesté.“ Ennius té noci nespal. Oficiálně sice zprostil Balkise viny, ale nepříčetností žalobců si nebyl tak zcela jist — ani tím, že jsou psychicky manipulováni. Sledoval, jak chronometr lhostejně odměřuje život Galaxie.

„Ano,“ přikývl Arvardan. „Je po šesté a hvězdy ještě září.“

„Ještě si myslíte, že máte pravdu?“

„Vaše Excelence, za pár hodin zemřou první oběti. Nikdo si toho nevšimne. Lidé umírají každý den. Za týden zemřou statisíce. Úspěšnost léčby bude téměř nulová. Žádný známý lék nebude účinný. Několik planet vyšle tísňové volání o pomoc proti epidemii. Za dva týdny bude takových planet několik desítek a v přilehlých sektorech bude vyhlášen stav ohrožení. Za měsíc se bude v křečích nemoci svíjet celá Galaxie. Za dva měsíce zůstanou nezasaženy ani ne dvě desítky planet. Za půl roku bude Galaxie mrtvá… A co uděláte vy, až přijdou první zprávy?

Dovolte mi předpovědět i to. Oznámíte, že možným původcem epidemie je Země. To nikoho nezachrání. Vyhlásíte válku tradicionalistům. To nikoho nezachrání. Smetete Pozemšťany z povrchu této planety. Nepřežije nikdo… Anebo můžete vystupovat jako zprostředkovatel mezi vaším přítelem Balkisem a Galaktickou radou nebo těmi, co přežijí. Možná budete mít tu čest složit Balkisovi k nohám žalostné trosky Impéria výměnou za protilátku, která se může, ale nemusí dostat na dost světů v dostatečném množství a včas, aby někoho zachránila.“

Ennius se nepřesvědčivě usmál. „Nezdá se vám, že jste až příliš melodramatický?“

„Ano, ovšem. Jsem mrtev — i vy jste mrtvola. Buďme však v této věci chladnokrevní a zachovejme si imperiální důstojnost.“

„Pokud mi zazlíváte, že jsem použil nervové důtky…“

„Ale vůbec ne,“ zaznělo ironicky. „Už jsem si na ně zvykl. Už je skoro ani necítím.“

„Řeknu vám to tak logicky, jak jen dovedu. Je to nepříjemně komplikované. Bylo by obtížné ohlásit něco rozumného, a stejně obtížné by bylo zasáhnout bezdůvodně. A ostatní žalobci jsou Pozemšťané, takže váhu by měl pouze váš hlas. Řekněme, že byste podepsal prohlášení, že jste obvinění vznesl v situaci, kdy jste nebyl plně… No, vymyslíme nějakou formulaci, která překryje průběh bez zmínky o psychickém ovládání.“

„To bude jednoduché. Říct, že jsem byl šílený, opilý, zhypnotizovaný, nadrogovaný. Všechno se hodí.“

„Dostanete už konečně rozum? Podívejte se, říkám vám, že jste

byl zmanipulovaný.“ Ennius vzrušeně zašeptal: „Pocházíte ze Siria. Proč jste se zamiloval do Pozemšťanky?“

„Cože?“

„Nekřičte. Ptám se, zda byste byl v normálním stavu schopen splynout s domorodci? Napadlo by vás něco takového?“ Sotva znatelně pokynul hlavou směrem k Pole.

Arvardan na něho chvíli užasle zíral. Pak vymrštil ruku a popadl nejvyššího představitele Impéria na Zemi pod krkem. Ennius zoufale mával rukama a marně se snažil vysvobodit z jeho sevření.

„Něco takového?“ sykl Arvardan. „To myslíte slečnu Shektovou? Pokud ano, chci slyšet náležitou omluvu. Ale co, vypadněte! Stejně jste už mrtvý.“

Ennius lapal po dechu. „Doktore Arvardane, jste zatčen…“

Dveře se opět otevřely, a v nich stál plukovník.

„Vaše Excelence, ta pozemská chátra se vrátila.“

„Cože? Vždyť Balkis mluvil se svými funkcionáři, ne? Hodlal tu zůstat týden.“

„Mluvil s nimi a stále tu je. Ale je tu i ten dav. Jsme připraveni k palbě, a ze své pozice vojenského velitele navrhuji, abychom to udělali. Máte nějaký jiný návrh, Vaše Excelence?“

„Nestřílejte, dokud nepromluvím s Balkisem. Pošlete ho sem.“ Otočil se. „S vámi si to vyřídím později, doktore Arvardane.“

Balkis vstoupil s úsměvem na rtech. Formálně se Enniovi uklonil, a ten mu odpověděl sotva kývnutím.

„Tak podívejte,“ začal prokurátor ostře, „dozvěděl jsem se, že se vaši lidé shromažďují na přístupových cestách k Fort Dibburnu. Na ničem takovém jsme se nedohodli… Nepřejeme si krveprolití, ale naše trpělivost není nevyčerpatelná. Můžete zařídit, aby se pokojně rozešli?“

„Pokud budu chtít, Vaše Excelence.“

„Pokud budete chtít? Raději chtějte. A hned.“

„Ani náhodou, Vaše Excelence!“ Tajemník se usmál a natáhl ruku. To, co v sobě dlouho dusil, mohlo konečně ven, a z jeho hlasu zazněl neskrývaný výsměch. „Hlupáku! Čekal jste příliš dlouho, a za to můžete zaplatit životem! Nebo žít jako otrok, když budete chtít, ale uvědomte si, že to nebude lehký život.“

Zuřivost a drzost jeho prohlášení na Ennia nijak nezapůsobily. Ani ve chvíli, kdy utrpěl určitě nejtěžší ránu své kariéry, ho neopustila důstojnost profesionálního imperiálního diplomata. Pouze zbledl a jeho vpadlé oči se propadly ještě hlouběji.

„Takže jsem svou opatrností všechno prohrál? To s tím virem byla… pravda?“ Jeho hlas zněl nepřítomně, téměř lhostejně. „Ale Země a vy sám zůstáváte mými rukojmími.“

„Vůbec ne!“ vykřikl vítězoslavně tajemník. „Vy a vaši lidé jste

moji rukojmí. Virus, který se teď již šíří do vesmíru, nevynechal ani Zemi. Už je ho dost v atmosféře nad každou posádkou naší planety, dokonce i na Everestu. My, Pozemšťané, jsme imunní, ale jak je vám, pane prokurátore? Nepociťuje slabost? Nevysychá vám v krku? Nemáte horkou hlavu? Nebojte se, nebude to trvat dlouho. A protilátku můžete dostat pouze od nás.“

Ennius dlouho mlčel. Pak se na jeho propadlé tváři objevil důstojný výraz. Otočil se k Arvardanovi a chladným, kultivovaným hlasem pronesl: „Musím se omluvit, doktore Arvardane, že jsem o vašich slovech pochyboval. Doktore Shekte, slečno Shektová — omlouvám se vám.“

Arvardan odhalil v úsměvu zuby. „Děkuji za vaši omluvu. Ta nám všem moc pomůže.“

„Vaše ironie je na místě,“ uznal prokurátor. „Když dovolíte, vrátím se na Everest, abych zemřel se svou rodinou. Jakýkoli kompromis s tímto…

Člověkem… je pochopitelně vyloučený. Jsem přesvědčen, že se vojáci imperiálních posádek zachovají tak, jak situace žádá, a nemálo Pozemšťanů nám ještě posvítí na cestu chodbami smrti… Sbohem.“

„Počkejte, počkejte. Neodcházejte.“ To zazněl nový hlas, a Ennius vzhlédl jen neochotně.

Joseph Schwartz, trochu zamračený, unaveným krokem pomalu překročil práh.

Tajemník viditelně zneklidněl a uskočil. Ostražitě a podezíravě si muže z minulosti prohlížel.

„To ne,“ zaskřípal zuby, „tajemství protilátky ze mě nedostanete. To zná jen pár lidí, a pár dalších ví, jak s ní pracovat. A ti všichni jsou bezpečně mimo váš dosah na dobu, než toxin udělá svou práci.“

„Jsou mimo dosah,“ připustil Schwartz, „ale ne na dobu, než toxin udělá svou práci. On totiž žádný toxin nebo virus, který by bylo potřeba zlikvidovat, neexistuje.“Všichni hned nepochopili. Arvardana napadlo zarážející: Nebyl opravdu zmanipulován? Nebylo to celé jeden velký podvod, jehož obětí se stal on i tajemník? A pokud ano, tak proč?

Vzpamatoval se Ennius: „Dělejte, člověče. Jak to myslíte?“

„Je to prosté,“ vysvětloval Schwartz. „Když jsme se zde minulé noci shromáždili, uvědomil jsem si, že ničeho nedosáhnu, když budu sedět a naslouchat. Proto jsem dlouho a pečlivě pracoval na tajemníkových myšlenkových pochodech… Netroufal jsem si dát o sobě vědět. A on nakonec požádal, aby mě z místnosti vyvedli. O to mi samozřejmě šlo, a další proběhlo celkem snadno.

Omráčil jsem strážného a pospíšil si na startovací dráhu. V pevnosti byla vyhlášena bojová pohotovost, a proto byla letadla natankovaná, vyzbrojená a připravená vzlétnout. Piloti čekali.

Jednoho jsem si vybral — a odletěli jsme do Senloo.“

Zdálo se, že tajemník chce něco říct, ale jeho čelisti se svíjely naprázdno.

Byl to Shekt, kdo promluvil: „Přece jste nemohl někoho přimět, aby letěl s letadlem, Schwartzi. Vždyť nejvýš přimějete někoho k chůzi.“

„To je pravda, pokud je to proti vůli toho dotyčného. Ale díky doktoru Arvardanovi vím, jak Siriané Pozamšťany nenávidí — a proto jsem hledal někoho, kdo se narodil v sektoru Sirius, a našel jsem poručíka Claudyho.“

„Poručíka Claudyho?“ vykřikl Arvardan.

„Ano… vždyť ho znáte. Ano, chápu, na co myslíte.“

„Nepochybujte, že… Ale pokračujte, Schwartzi.“

„Ten důstojník nenávidí Pozemšťany tak hluboce, že je to sotva pochopitelné i pro mě, a to vím z jeho myšlenek.. A taky moc toužil, aby na ně pustil pár bomb. Toužil Pozemšťany zničit. A jenom disciplína mu svazovala ruce a nedovolovala mu s letadlem vzlétnout.S člověkem takového myšlení je to pak snadné. Stačilo dát podnět, přitlačit, a disciplína už ho udržet nedokázala. Myslím, že si ani neuvědomil, že jsem nastoupil do letadla s ním.“

„A jak jste našel Senloo?“ zašeptal Shekt.

„Za mých dob existovalo město, které se jmenovalo St. Louis. Leželo na soutoku dvou velkých řek… Podařilo se nám ho najít. Byla noc, ale v moři radioaktivity zela temná skvrna — a doktor Shekt říkal, že Chrám stojí v izolované oáze normální země. Shodili jsme světlici — na tom jsem se podílel mentálním podnětem — a pod námi se objevila pětiúhelníková budova. Souhlasila s obrazem, který jsem zjistil v tajemníkové mysli… Teď je na tom místě třicet metrů hluboký kráter. Stalo se to ve tři ráno. Žádný virus se nevydal na cestu a vesmír je v bezpečí.“

Z tajemníkových úst se vydralo nelidské zasténání — nepozemský zvuk zla. Zdálo se, že se hotoví ke skoku, ale pak se zhroutil.

Po dolním rtu mu pomalu stékala pěna.

„Ani jsem se ho nedotkl,“ řekl tiše Schwartz. Pak se zamyšleně podíval na ležící postavu tajemníka a dodal: „Vrátil jsem se před šestou, ale věděl jsem, že budu muset počkat, až lhůta vyprší. Až se Balkis bude chtít pochlubit. Všechno jsem věděl z jeho myšlenek, ale jen vlastní prohlášení ho mohlo usvědčit… A tak jsme ho dostali.“

NEJLEPŠÍ NÁS JEŠTĚ ČEKÁ

Třicet dní uplynulo od chvíle, kdy Joseph Schwartz v noci zasvěcené zničení Galaxie odstartoval z letištní dráhy, přestože za ním ječely sirény a éter žhavily rozkazy k návratu.

Neuposlechl, nevrátil se dřív, než zničil Chrám v Senloo.

Jeho hrdinský čin doznal oficiálního uznání. V kapse ho hřála stužka Řádu slunce a lodě první třídy. Kromě něho a dvou dalších z celé Galaxie ho všichni obdrželi in memoriam.

Pro krejčího v důchodu to byla víc než pocta.

Nikdo, kromě nejvyšších kruhů, samozřejmě nevěděl, co vlastně dokázal, ale co na tom záleželo? Jednoho dne se o jeho činu bude psát v učebnicích dějepisu jako o slavné a nesmazatelné součásti historie.Teď mířil tichou nocí k Shektovu domu. Město bylo klidné, stejně klidné jako hvězdný třpyt nad ním. Na několika místech kladly dosud odpor nepočetné skupinky zélótů, ale jejich vůdcové byli zabiti nebo zajati, a o zbytek se postarali slušní Pozemšťané.

První obrovské konvoje s nákladem zdravé půdy již byly na cestě. Ennius opět navrhl, aby se Pozemšťané přestěhovali na jinou planetu, ale neuspěl. O dobročinnost nebyl zájem. Nechť tedy Pozemšťané dostanou příležitost přetvořit si svou vlastní planetu. Ať si znovu vystaví domov svých otců, kolébku lidstva. Ať vlastníma rukama odstraní nemocnou půdu a nahradí ji zdravou, aby se zazelenala místa, která byla vždycky mrtvá, a pouště znovu rozkvetly do krásy.

Byl to nesmírný úkol, který mohl trvat sto let — ale co na tom? Ať Galaxie půjčí stroje, ať její lodě přivezou potraviny a půdu. Pro její nevyčerpatelné zdroje to bude maličkost — a vyplatí se jí to.

A jednoho dne se Pozemšťan opět stane rovnocenný všem lidem, jeho planeta bude jednou z mnoha a on se bude moci důstojně podívat ostatním do očí.

Schwartz stoupal po schodech ke dveřím a srdce mu plesalo nad tak skvělými vyhlídkami. Za týden měl s Arvardanem odletět na významné centrální světy Galaxie. Komu z jeho vrstevníků se poštěstilo opustit Zemi?

V tom okamžiku si na ni vzpomněl, na starou Zemi, svou Zemi. Tak dávno mrtvou.

A přitom neuplynulo víc než tři a půl měsíce…

Právě položil ruku na signalizátor u dveří, když v hlavě zaslechl slova přicházející z domu. Teď už vnímal myšlenky tak zřetelně jako tiché zvonky.

To se samozřejmě ozýval Arvardan, který jako obvykle všechno, na co myslel, nedokázal slovy vyjádřit: „Polo, čekaljsem a přemýšlel, a pak zase přemýšlel a čekal. Ale tak to dál nejde. Poletíš se mnou.“

A Pola, v duchu stejně nadšená jako on, ale ve slovním projevu zdrženlivá, odpověděla: „To nejde, Bele. To nepřichází v úvahu. Moje provinciální způsoby a chování… Připadala bych si na těch velkých světech hloupá. A navíc jsem jenom Pozemšťanka…“

„Nepokračuj! Jsi moje žena a basta. Když se někdo zeptá, kdo a co jsi, řekneš, že ses narodila na Zemi a že jsi občankou Impéria. A když bude ještě zvědavější, dodáš, že jsi moje žena.“

„No dobře, a co potom, až budeš mít za sebou přednášku pro tu svou archeologickou společnost na Trantoru, co potom?“

„Co potom? Nejdřív si vezmeme na rok dovolenou a navštívíme každou důležitou planetu v Galaxii. Nevynecháme jedinou, i kdybychom měli létat z jedné na druhou poštovní lodí. Uděláš si představu o Galaxii, a to bude nejskvělejší svatební cesta, jaká se dá za státní peníze pořídit.“

„A pak…?“

„A pak se vrátíme na Zemi, přihlásíme se do pracovních skupin a dalších čtyřicet let se budeme hrabat v hlíně a zúrodňovat radioaktivní oblasti.“

„A proč to všechno chceš udělat?“

„Protože…“ — a Schwartzovi mentami dotek napověděl, že se v tomto okamžiku Arvardan hluboce nadechl — „…protože tě mám rád a protože to tak chceš ty a protože jsem Pozemšťan, což můžu doložit dokladem o čestném občanství.“

„Tak dobře…“

A tím jejich rozhovor skončil.

Mentální doteky samozřejmě ne, ale Schwartz, spokojený a trochu rozpačitý, se od dveří vzdálil. Může počkat. Času dost. Vyruší je, až se

Issac Asimov Obrázek na obloze spolu líp domluví.Čekal na ulici a nad hlavou mu chladně zářily hvězdy celé Galaxie, viditelné i neviditelné.

A pro sebe, pro novou Zemi a pro miliony planet v těch dálavách tiše zopakoval tu starou báseň, kterou z tolika biliard lidí znal pouze on:

‚Stárni, jako stárnu já! Nejlepší nás ještě čeká, podzim života, pro který bylo jaro stvořeno…“

DOSLOV

Oblázek na obloze jsem napsal v roce 1949 a poprvé publikoval v roce 1950. V té době, pouhé čtyři roky od Hirošimy, jsem nejen já, ale v obecném smyslu celý svět podcenil vlivy nízké úrovně radiace na živou tkáň. Tehdy jsem se domníval, že je možné spekulovat o přežití člověka na Zemi zamořené radiací.

Nyní si to již nemyslím, ale román změnit nemohu, protože v něm právě radioaktivita hraje stěžejní roli. Mohu vás pouze požádat, abyste v tomto směru odložili svoji nedůvěru a našli v příběhu zalíbení (pokud je najdete) podle pravidel, jimiž se děj řídí.

Isaac Asimov listopad 1982

Do elektronické podoby převedl Gavignus, gavignus@tiscali.cz. Pokud v textu neleznete nějakou chybu nebo máte nějaké připomínky napište.

Přeji příjemnou zábavu.